Juozas Erlickas
RAŠTAI IR KT.

Juozas Erlickas

RAŠTAI IR KT.

HUMORESKOS,
HUMORISTINIAI EILĖRAŠČIAI
IR PJESĖS

VILNIUS 1987

84L7-44
Er-115

Dailininkas
ALGIRDAS GRIŠKEVIČIUS

Viršeliui ir iliustracijoms panaudotos
RAIMONDO URBAKAVIČIAUS fotografijos

E $\frac{4702390201—121}{M852(08)—87}$ 82—87

© Leidykla „Vaga", 1987

KODĖL?

O LIETUS VIS LIJO...

Dabar apie tai daug kas kalba, pasklido visokiausi gandai, tas sako — taip, anas — anaip, trečias — vėl trečiaip, o iš tikrųjų nieko panašaus nebuvo, ir visa tai, ką kalba žmonės — paprasčiausi plepalai, nes viskas vyko visai kitaip. Kaip šiandien atsimenu. Buvo tada lietinga rudens popietė. Jis ramiai priėjo prie manęs ir, plačiai šypsodamasis, paklausė:

— Nori į snukį?

— Nenoriu,— atsakiau, ir jisai sumišo.

— Kaip tai nenori?— paklausė išraudęs. Aš irgi paraudau.

— Tai kad labai lyja,— sumišęs pratariau.

Tada jis dar labiau paraudo. Aš irgi pasijutau labai nepatogiai. Jis nervingai vartė rankose plytą, o pro jo šlapią megztinį aš mačiau raumeningą krūtinę ir tvirtus rankų raumenis. Man jo pagailo.

— Gal duokit,— sumurmėjau,— tiek jau to.

Jis vėl paraudo, tarytum krauju apsipylė, akyse pasirodė ašaros.

— Ne,— sunkiai ištarė drebančiu balsu,— iš tikrųjų labai lyja.

Dabar aš troškau tik vieno: kad prasiskirtų žemė ir aš prasmegčiau kiaurai.

— Atsiprašau,— sušnibždėjau taip tyliai, kad vos išgirdau savo balsą,— atsiprašau,— pakartojau,— dovanokit, atleiskit...

Jo tvirtos, įdirbusios rankos nervingai perlaužė plytą, ir du rausvi gabalai nusirito ant šlapio asfalto. Jis lėtai apsisuko ir, nuleidęs galvą, sunkiais žingsniais nuėjo gatve tolyn.

— Sustokit, palaukit,— norėjau sušukti aš, bet vos įstengiau pakrutinti sukepusias lūpas. Aš stovėjau ir

žiūrėjau jam įkandin, ir mano skruostais lėtai ritosi sūrios ašaros.

O lietus vis lijo...

Tai štai kaip viskas buvo. O dabar visi apie tai tiek daug kalba ir pripasakoja tokių nesąmonių, kad gėda ir klausytis.

TAS GYVENIMAS TOKS...

Sapnuoju aš pavasario rytą kolūkiniame kaime. Einu palei plaukiantį žiemkenčių lauką, aplinkui žydi gėlės, dūzgia bitės, virš galvos vyturėlis virva. Ir taip smagu man eiti, taip smagu, kad verkiu iš laimės ir daineles dainuoju. Bet staiga matau — bėga prie manęs kažkoks žmogus ir rėkia:

— Ei! Sustok, palauk!

Aš sustojau, palaukiau. Jis pribėga, mandagiai pasisveikina ir sako:

— Kur eini, metam po rublį.

— Bet juk aš tamstos visai nepažįstu,— sakau,— be to, aš sapnuoju.

— Kas čia tokio,— sako,— metam, ir tiek.

— Bet juk aš sapnuoju,— bandau įtikinti jį,— aš negaliu mesti po rublį*, nes aš sapnuoju, supranti. Sapnuo-ju. Iš tikrųjų čia nėra manęs. Tai tik sapnas.

— Kaip tai nėra,— sako jis,— apsičiupinėk.

Aš apsičiupinėju. Pasirodo, iš tikrųjų esu. Kas belieka daryti? Svetimam žmogui norisi iš gerosios pusės pasirodyti. Sumetam. Jis nulekia į parduotuvę ir parneša. Čia pat, po beržu, ir padarom. Tada jis ir sako man:

— Maunam pas...

— Nieko neišeis,— sakau,— aš juk sapnuoju.

— Tai kvailys,— stebisi jisai,— liaukis.

---

* Iš esmės aš ne prieš tai...

Aš lioviausi. Žmogus esu ryžtingas, lengvai pasiduodantis kitų įtakai. Patraukėm pas... Pakeliui sutinkam dar vieną. Su batu. Pasirodo, ir jis pas...

— Susipažink,— sako maniškis tam su batu.— Čia mano draugas. Neblogas vyras. Tik nusišneka.

— Metam po rublį,— sako tas, kur su batu,— tas gyvenimas toks...

Na, ką gi? Sumetam. Nusiperkam. Padarom. O toliau blogai.* Sveikata mano silpna. Jaučiu, kad toliau nelabai.

— Vyrai,— sakau,— parveskit mane namo. Neliksiu skolingas.

— Kur gyveni?— klausia.

— Nežinau,— sakau,— aš juk sapnuoju.

Tada jie nusispjovė ir nuėjo, o mane paliko.

Vos tik jie nuėjo, žiūriu — atvažiuoja milicija. Aš labai išsigandau ir pradėjau žnaibyti save. Ir vis tiek nepabudau. Paima jie mane ir veža.

— Kur,— klausiu,— vežat? Aš juk sapnuoju.

O jie — nieko. Nuveža mane į skyrių ir taip toliau dar. *Estamos perdidos.***

Rytą pabundu, atmerkiu akis, dairaus ir nesuprantu, kur esąs. Aplinkui palmės, eukaliptai, riaumoja liūtai, šuoliuoja kengūros. Lyg ir Afrika, lyg Australija. Bet aš jau nebesistebiu. Pasaulis keistas ir sudėtingas. Ir mes niekad jo iki galo nesuprasim.

GYVENIMAS LYG PAUKŠČIO SKRYDIS

Ji užvertė knygą, pastūmė ją į šalį ir ilgai žiūrėjo pro langą į plaukiančius dangumi baltus debesis.

— Ne visur, vadinasi, taip, kaip pas mus,— tarė susimąsčiusi,— gyvena žmonės... Koks nuostabus ir neparprastas gyvenimas! Kokie likimai! Kiekviena diena tarp

---

* Šitą ir visus kitus nukrypimus nuo tikrovės, matyt, galima pateisinti tuom, kad aš sapnuoju.

** Tai keiksmažodis. Atrodo, ispaniškas.

mirties ir žygdarbio, dieve mano, kaip aš jiems pavydžiu. Gyvenimas — lyg paukščio skrydis.

— Taip, taip,— tariau,— yra jų pas mus. Dabar jau, tiesa, nebedaug — į šiltuosius kraštus išskrido.

— Ką tu sakai?— išsiblaškiusi paklausė ji, žvelgdama į tolį.

— Taigi sakau, kad jų dabar jau nebedaug, nes metas vėlyvas, dauguma į šiltuosius kraštus patraukė, kas čia beliko, vien tiktai...

— Ką tu kalbi, Juozai?— paklausė ji nustebusi.— Į kokius kraštus, kas patraukė?

— Nagi paukščiai,— pasakiau sumišęs,— į šiltuosius kraštus išskrido — tu juk pati sakei, kad...

— Kokie paukščiai?— įtūžo jinai.— Į kokius šiltuosius kraštus? Aš apie žmones kalbu, nevala tu... Ir su tokiu žadėjau savo visą gyvenimą,— sudejavo,— Himalajų saitais...

Aš išsigandau ir visiškai sumišau.

— Betgi, Zos, tu pati sakei... paukščiai, sakei...

— Klausyk,— tarė ji,— ir užsirašyk! Aš sakiau, yra žmonių, kurie gyvena ne taip, kaip tu, ne taip, kaip aš, ne taip, kaip visi tie,— mostelėjo rankom.— Yra žmonių, kurių gyvenimas — tartum paukščio skrydis.

— Taigi, taigi,— apsidžiaugiau,— o aš ką sakau?! Jie visada šitaip — rudenį išskrenda. Bet pavasarį ir vėl grįžta — argi verta dėl to šitiek pergyventi? Liūdna, žinoma, ką ir sakyti,— lieka tik varnos ir žvirbliai. Bet juk ne mes dėl to kalti... Tu, Zofija, neliūdėk,— apkabinau,— laikas, žinai, kaip lekia. Prabėgs žiema — nė nepastebėsi. Ir vėl bus — čir čir čir...

Po šitokios minties jinai susimąstė ilgam.

— Tai sakai — ir vėl bus?..

— Žinoma! — šūktelėjau.— Koks čia dar klausimas! Pati pamatysi.

— Ką gi,— tarė jinai,— vadinasi, pats metas ruošti inkilėlius. Dabar juk, vis dėlto, jau gruodis.

...Po kurio laiko apsnigtame sodelyje galėjai girdėti gyvą ir linksmą dviejų plaktukų taukšėjimą...

PAMOKANTI ISTORIJA

Aš jį pamačiau tada, kai pasukau už kampo ir ėmiau kopti gatve aukštyn. Jis stovėjo ir žiūrėjo į mane, o aš nežinojau, ką daryti.

— Labas,— pasakiau,— šiandien gražus oras.

— Taip. Diena nebloga,— atsakė jisai.

— Turbūt ilgam dabar tokie geri orai?— paklausiau.— Ką? Nežinote?

— Turbūt ilgam,— pasakė jis, nepaliaudamas įdėmiai stebėti mane. Aš visiškai sumišau.

— Vakar oras koks buvo?— riktelėjau nervingai.— Neblogas?

— Nebuvo blogas,— atsakė jisai kiek sutrikęs ir pasileido bėgti.

„Et, kas bus — tas bus", pasiryžau.

— Mes, atrodo, kažkur matėmės,— virptelėjusiu balsu paklausiau, kai pasivijęs stipriai sugriebiau jį už atlapų. Išmušė prakaitas.

— Kada?— sumurmėjo jis.— Argi?.. Nors... Ką gali žinoti,— pridūrė dirbtinai žvaliu balsu.

Mane staiga pagavo pyktis.

— Tai ko jūs norit iš manęs?— riktelėjau.

— Nieko,— neramiai apsidairęs pasakė jis.— Nieko,— pridūrė tyliai, užsimerkė ir garsiai suriko.

Tada aš neiškenčiau ir nuėjau. Gal kiek ir šiurkštokai pasielgiau, gal kiek ir pasikarščiavau — nesiteisinu, bet lai žino visi — kiekvienam chuliganui aš nepataikauju.

TAS BEGALINIS ILGESYS...

Psichologinė novelė

Grįžo Zigmas vėlai. Kai pasuko namų link — jau buvo visai sutemę. Lijo. Asfaltas buvo šlapias ir slidus — važiuoti reikėjo atsargiai. Zigmas sukinėjo vairą ir galvojo apie tai, kad jo gyvenimas yra labai bjaurus ir su-

dėtingas. O dar Zigmas galvojo apie tai, kad jam labai liūdna šitaip važiuoti vienam. Ir jam norėjosi, kad pasitaikytų koks pavėlavęs keleivis, nes važiuoti reikėjo dar toli, o jam buvo labai liūdna, nes jis važiavo vienas. Bet kelias, lyg tyčia, buvo visai tuščias, o Zigmui kuo toliau, tuo labiau norėjosi, kad pasitaikytų koks vienišas praeivis, kurį jis galėtų pavėžėti, nes vienam važiuoti jam buvo labai liūdna. Ir Zigmas prisiminė... Užvakar... Tada jis tuo pačiu keliu irgi važiavo namo. Nebuvo toks vėlus vakaras, danguje dar skaisčiai švietė saulė, o pakelėje pasitaikantys ežerėliai buvo mėlyni, kaip tos merginos, kurią tą dieną jis pavėžėjo, akys. Ta mergina... Ji sėdėjo visai šalia Zigmo. Posūkiuose jų alkūnės netgi susiliesdavo ir Zigmui norėjosi, kad posūkių būtų daugiau. Jam buvo gera ir linksma važiuoti šalia tos trapios, gležnos būtybės. Ir Zigmas galvojo apie tai, kaip jam būtų malonu paglostyti papurusius tos merginos plaukus, paliesti lūpomis tą švelnų skruostą. Ir nuo tų minčių jam buvo pašėlusiai gera, ir jis dar tvirčiau spaudė rankomis vairą, kad mergina matytų, kokios gyslotos, vyriškos jo rankos. Jam norėjosi važiuoti ir važiuoti. Be galo, be krašto. Ir Zigmas įsivaizdavo, kad važiuoja per platų, žalią lauką. O šalia jinai... O aplinkui gėlės, gėlės... Ir Zigmui buvo gera šitaip galvoti. Jis galvojo apie tai, kad gal ir merginai gera važiuoti kartu su juo. Ir dėl to, kad jis taip galvojo, jam buvo labai gera... O paskui mergina paprašė sustoti ir išlipo. Ir Zigmas suprato: jeigu jai būtų buvę gera su juo važiuoti, ji nebūtų išlipusi. Nuo tos minties jam pasidarė sunku ir liūdna. Ir jis pajuto, kad gyvenimas nėra jau toks paprastas, kaip kartais atrodo.

O šiandien Zigmui buvo ypač liūdna. Nes lijo lietus ir kelias buvo visai tuščias. Ir tas begalinis ilgesys... Ta mergina... Švelni ir tyra lyg laukų gėlė... Kur jinai?..

Vis lyja...

ISTORIJA APIE JONĄ, KURIS BUVO IŠ VISŲ MŪSŲ JAUNIAUSIAS

— Taip, žinoma, aš viso labo tik silpna moteris, ir jūs galite neklausyti manęs, galite nekreipti į mane dėmesio, žinoma, aš nieko negaliu, aš esu viso labo tik silpna moteris...

Tada atsistojo Jonas, kuris iš visų mūsų buvo jauniausias, ir tarė:

— Vyrai! Aš nepakęsiu.

O ji kalbėjo toliau.

— Aš nežinau, kaip visa tai atsitiko, aš viso labo tik silpna moteris, ir jūs, žinoma, galite su manim bet ką padaryti, nes aš viso labo tik silpna moteris, bet aš prašau, aš reikalauju, pagaliau — to reikalauja elementarus žmogiškumas. Aš, žinoma, negaliu jums įsakyti, nes esu viso labo tik silpna moteris... bet aš manau, aš tikiu, kad jūs...

Tada vėl atsistojo Jonas, kuris iš visų mūsų buvo jauniausias, ir tarė:

— Vyrai! Aš nepakęsiu.

— Taip, žinoma, jūs galite iš manęs tyčiotis, galite kažin ką daryti, nes aš viso labo tik silpna moteris, bet aš žinau, aš tikiu, kad jūs ne tokie, aš žinau, kad...

Tada vėl atsistojo Jonas, kuris iš visų mūsų buvo jauniausias, ir tarė:

— Vyrai! Aš nepakęsiu.

O Povilas, tas, kuris sėdėjo šalia manęs, pasakė:

— Suriškit jį ir įmeskit į rūsį.

Tada mes Joną, kuris buvo iš visų mūsų jauniausias, surišome ir įmetėme į rūsį, o Povilas, tas, kuris sėdėjo šalia manęs, tarė:

— Eisim, vyrai, pietauti.

Ir mes visi išsiskirstėme. O kai susirinkome po pietų, ištraukėme iš rūsio Joną, kuris buvo iš visų mūsų jauniausias, rūsį užvertėme žemėmis, o Povilas viską sulygino buldozeriu.

Spalio mėnesį čia jau žaliavo rugiai.

✳

Jis priėjo prie manęs ir ištiesė ranką.

— Bilietas,— tarė.

— Erlickas,— pasakiau ir kilstelėjęs paspaudžiau ranką,— Erlickas Juozas,— pakartojau,— bet, atleiskit, aš jūsų neprisimenu. Ir pavardė negirdėta. Veidas kažkur lyg matytas, bet kur — neturiu supratimo. Na, jūs jau nerūstaukit ant manęs. Žinot, kaip su ta atmintim... sklerozė... neurozė.

— Bilietas,— tarė jis griežtai.

— Erlickas, Erlickas Juozas,— pasakiau truputį sutrikęs.

— Jūsų bilietas,— tarė jis ir vėl ištiesė ranką.

— Jūsų Erlickas,— pasakiau vėl sveikindamasis. Pasijutau nepatogiai — pirmą kartą matau tokį mandagų žmogų.— Esu jūsų paslaugoms,— tariau.— Bet gal geriau užeitumėm pas mane? Ten ir pasikalbėsim. Man kaip tik dabar išlipti. O gyvenu čia pat. Viens du — ir vietoj.

Jis tylėdamas žiūrėjo į mane.

— Jūs, tikriausiai, dėl batų?— paklausiau.— Kol kas nieko gero neturiu. Bet reiks pažiūrėti. Gal kaip jums... Žodžiu, bus matyti, gal ir pavyks ką nors...

Troleibusas sustojo. Man reikėjo išlipti.

— Na, tai lipam,— pakviečiau,— aptarsim viską namuose. Ir šito... turbūt atsiras...

Jis abiem rankom suspaudė manąją.

— Bilietas. Jūsų bilietas,— riktelėjo.

Keleiviai smalsiai sužiuro į mus. Aš susigėdau. Šokau lauk ir nuskubėjau namo. Keistuolis kažkoks! Bet neverta pykti — visokių yra, visokių ir reikia.

✳

Jis jau seniai muistėsi užpakaly manęs. Nerimo, sukinėjosi, kuitėsi — taip ir maniau, kad iškrės ką nors. Ir štai. Sulaukiau.

— Ar jūs dabar lipsit?— paklausė.

Aš tylėjau. Į kvailus klausimus neatsakinėju.

— Ar jūs lipsite dabar?— pakartojo jis ir timptelėjo mane už rankovės. Pajutau, kad galiu nesusivaldyti, bet suėmiau save į rankas, atsigręžiau ir su panieka nužvelgiau jo prakaituotą veidą.

— O jūsų koks reikalas? — iškošiau pro dantis.

— Matot... Kaip čia pasakius... Aš noriu išlipti,— tarė jis.

— O aš kuo čia dėtas?— riktelėjau.— Lipk. Už ausų nelaikau.

— Bet... matot... Jūs stovit... aš negaliu...

Troleibusas sustojo, ir žmogelis visai pamišo. Puola šen, puola ten.

— Atsiprašau, jūs nelipat?-- paklausė dar kartą, visas suprakaitavęs.

— Nelipu, nelipu,— atšoviau,— o kai man reikės — jūsų nesiklausiu.

Durys užsidarė. Važiavome toliau. Man ir pikta, ir juokas. Ko tik neatsitinka tuose troleibusuose.

*

— Labas. Kur važiuojam?— paklausiau.

— Į Žirmūnus,— tarė jis.— Į Žirmūnus.

— Bet juk troleibusas į Antakalnį,— nustebau.

— Kur?

— Į Antakalnį.

— Kodėl į Antakalnį? Man į Žirmunūs reikia.

Aš tylėjau. Iš tikrųjų — kodėl į Antakalnį? Kaip čia paaiškinsi.

— Blogai,— tarė jis.

— Jums reikėtų išlipti,— susirūpinau,— pereitumėt į kitą gatvės pusę ir...

— Kaip aš dabar išlipsiu? Na, kaip?— jo balse girdėjosi neviltis.

— Na, ne dabar,— pasitaisiau,— kai sustos...

Troleibusas sustojo.

— Išlipkite,— pasakiau,— pereisit į kitą gatvės pusę ir...

— Ko man čia lipti?— supyko jis.— Ką aš čia darysiu išlipęs? Man į Žirmūnus reikia,— suriko verksmingai.

— Tai vis tiek reikėjo dabar išlipti,— pasakiau.— Būtumėt perėjęs į kitą gatvės pusę ir...—„ne, tai vis dėlto ne išeitis", pagalvojau ir nutilau.

— Kodėl į Antakalnį? Kodėl?— dabar jis nebešaukė, bet atrodė viskuom nusivylęs.— Kodėl, kodėl kodėl?..— dejavo.— Ką man daryti?

Aš tylėjau. Iš tikrųjų bjauri padėtis, galvojau, kaip gerai, kad ne man šitaip...

IŠ CIKLO „NIKOTINAS IR ALKOHOLIS YPAČ KENKSMINGI JAUNAM ORGANIZMUI"

I. TURI TAS ALUS STIPRUMO

Iš pradžių gėrėm alų, paskui irgi alų, dar vėliau — alų. Apie trečią valandą supratau, kad laikas užbraukti juodą preitį ir pradėti naują gyvenimą, nes pajutau, kad nebesuprantu, ar aš Juozas, ar aš Erlickas, ar aš jau tiesiog pati gamta.

— Vyrai,— sakau,— ką mes darom? Viešpatie! Vyrai! Ką mes darom?

O Povilas tarė:

— Pasigėrė vyras. Rodos, kiek čia tepadarėm, bet vis tiek.

— Turi tas alus stiprumo,— pridūrė Zigmas.

— Aha,— pasakė Petras.

— Vyrai,— tariau,— užuot girtuokliavę, galėtume ir negirtuokliauti, o jeigu jau girtuokliaujam, tai galėtume bent...

Povilas tarė:

— Pasigėrė vyras. Rodos, kiek čia tepadarėm, bet vis tiek...

— Turi tas alus stiprumo,— pridūrė Zigmas.

— Aha,— pasakė Petras.

— Vyrai,— tariau,— šitaip negalima, ir mes tiesiog neturime teisės (teisines žinias į mases!). Ką mes darom, vyrai, neturėdami teisės, juk mus gali...

Povilas tarė:

— Pasigėrė vyras. Rodos, kiek čia tepadarėm, bet vis tiek...

— Turi tas alus stiprumo,— pridūrė Zigmas.

— Aha,— pasakė Petras.

O daugiau aš nieko ir neatsimenu.

II. PAPRASČIAUSIAS DALYKAS

Aš abejojau.

— Tai kad vis dėlto, matot, vyrai... Na, aš tiesiog nežinau... Bet man rodos... Darbo metu kažkaip lyg ir...

Povilas, tas, kuris mėgdavo laisvalaikiu kalbėti aforizmais, tarė:

— Gyvenimas duotas tik vieną kartą, todėl jį reikia sąžiningai pragerti.

Zigmas, kuris po vidurdienio kalbėdavo bosu, sududeno:

— Du, du, du.

O Jonas, kuris iš viso buvo baisus tylenis, burbtelėjo:

— Burbt.

Aš vis dar abejojau.

— O moralinis tyrumas, meilė gamtai ir... O doroviniai idealai...

Povilas, tas, kuris mėgdavo laisvalaikiu kalbėti aforizmais, tarė:

— Jeigu mes neišgersim, kas nors kitas išgers. Toks gyvenimas.

Zigmas, kuris po vidurdienio kalbėdavo bosu, sududeno:

— Du, du, du.

O Jonas, kuris iš viso buvo baisus tylenis, burbtelėjo:

— Burbt.

— Ką gi,— pasakiau,— eisiu paimti.

Povilas, tas, kuris mėgdavo laisvalaikiu kalbėti aforizmais, tarė:

— Paimti — gerai, išgerti — dar geriau.

Zigmas, kuris po vidurdienio kalbėdavo bosu, sududeno:

— Du, du, du.

O Jonas, kuris iš viso buvo baisus tylenis, burbtelėjo:

— Burbt.

Tada aš nuėjau, paėmiau, parnešiau, ir visi kartu išgėrėm. Paprasčiausias dalykas. Argi vertėjo daryti problemą? Toli dar man vis dėlto iki tikro vyro.

III. JIS BUVO NUĖJĘS

Jie abu stovėjo tylioje ūksmingoje gatvėje, prie jos namo vartelių.

— Aš myliu tave,— riktelėjo jisai ir savo liesomis, kretančiomis rankomis apkabino jos sudžiūvusį liemenį.

— Aš myliu tave,— atkartojo lyg aidas jinai, ir jis pajuto, kad dvi virpančios rankos ėmė glostyti jo pliką viršugalvį.

— Tu pati gražiausia, pati nuostabiausia, tu man vienintelė,— kriokė jisai ir glostė jos retus plaukus, bučiavo blizgančias akis ir sprandą.

Jinai prisiglaudė prie jo įdubusios krūtinės.

— Tu toks geras ir silpnas, aš myliu tave,— kalbėjo pusbalsiu, trūkčiodama visus savo menku kūneliu.

Taip jie abu stovėjo kurį laiką, prisiglaudę vienas prie kito, svaigdami nuo...

Paskui jisai užsikosėjo, atsikrenkštęs krauju, spjovė ant šaligatvio ir tarė:

— Man jau metas, brangioji.

— Lik sveikas,— atsakė jinai ir nusvirduliavo į trobą. Ant slenksčio sustojo, nusižiovavo ir pažvelgė į gatvę.

Jis buvo nuėjęs...

KEISTAS ATSITIKIMAS SU PRANU P. B.

Dabar, po tiek laiko visa tai man besukelia tiktai šypseną, bet tada, kai mano draugas Pranas P. B., visas drebėdamas, šitą istoriją papasakojo — prisipažinsiu, buvau įpykęs nejuokais. Iš tikrųjų, kokių dar vis dėlto esama keistų ir nesukalbamų žmonių.

Štai ta istorija.

— Laba diena, gal Rita yra?

— Labas, kuri?

— Na taip, kuriu, o kas?

— Aš klausiu, kuri Rita?

— Ne, rytais nekuriu, aš mėgstu vakarais, bet, atleiskit, aš norėčiau...

— Aš ir klausiu, kuri Rita?

— Viešpatie, aš gi sakau, kad rytais nekuriu, aš kuriu vakarais. O pagaliau, koks jūsų reikalas? Aš jūsų klausiu, ar yra Rita?

— Kuri?

— Kuriu. Na, tai kas, kad kuriu, viešpatie. Ar aš kaltas, kad jūs talento neturit. O aš kuriu, kuriu, kuriu! Ir kursiu! Aš klausiu — Rita yra?

— Kuri?

— Dieve mano! O gal aš negaliu nekurti?

— Jaunuoli, aš klausiu, kuri Rita?

— Na, žinote... Tai jums geruoju nesibaigs. Ne toks aš žmogus... Manot, sėdit čia, tai jums viskas galima? Na, ne-e. Žinot, kur mano dėdė...

— Kuris?

— Kūrėjas, o ne kuris! Galėtumėt bent kiek žinoti! Dvasios ubagas.

Čia mano draugas nusispjovęs, išsitraukęs švirkštą

ir šliūkštelėjęs į ragelį skysto vitamino B_1. Kai jis man papasakojo šitą istoriją, aš tariau:

— Bičiuli, gerai ir padarei, kad įšvirkštei jam į ausį skysto vitamino. Ir dar nusispjovei. Su tokiais taip ir reikia.

Nes kitaip jau nebegalima.

SAULĖ LEIDŽIASI

Kai vieną šiltą rugsėjo pradžios vakarą, sėdėdami Helen Blinkevičienės namelių verandoj, mes gėrėm kakavą, aš staiga visas kažkaip susijaudinęs pasakiau:

— Žiūrėkite, saulė leidžiasi.

— Nu jo,— atsakė Jonas,— tikrai.

— Mėgstu tokius vakarus,— pradėjau,— o kartais tiesiog atrodo, kad...

— Viso gero, vaikinai,— pasakė Birutė Ramanauskienė.— Einu namo.

Ir išėjo.

— Kodėl jinai šitaip, Jonai?— paklausiau.

— A,— tarė jisai,— sėskis.

— Aš be jos negaliu gyventi, — pasakiau.— Einu pasikarti. Kur čia pas jus daržinė?

— Jei negali, tai kitas dalykas,— tarė Jonas.—Tada, žinoma,— verčiau negyventi. Bet šituo reikalu geriau eitum į mišką,— patarė,— o tai žinai — buvo čia vienas toks... Paskui daržinę teko parduoti...

— Štai kaip! — tariau žengdamas pro duris,— na, ką gi — gerai.

— Virvės ant suolo,— šūktelėjo pavymui Jonas.— Nepamiršk.

— Ačiū,— pasakiau, paėmiau nuo suolo virvę ir, persimetęs ją per petį, nuėjau miško link. Jonas žiūrėjo man įkandin ir, garsiai kūkčiodamas, mojavo abiem rankom.

Po trejų metų išėjau iš miško Varėnos rajone, ties Druskininkais. Ant Nemuno kranto pasistačiau mažą trobelę — nuo to laiko ten ir gyvenu.

HELEN BLINKEVIČIENĖS RANKRAŠČIŲ FRAGMENTAI

ANKSTYVOJI LYRIKA — BAROKAS

LIŪDESYS

Tą vakarą tykų, ružavą,
Kai mes gėrėm verandoj kakavą,
Tu nuo stalo staiga pakilai,
Pakilai, palikai ir į tolį
Nubridai mėnesienų atolais.
O po kojom tau klykė žiogai.

Ir kaip paukščiai, sparnais sumosavę,
Metai plauks... Jau kiti gers kakavą.
Horizonte dundės traukinys...
Tik nebus mano sielai ramybės —
Liūdesys iškerojo beribis
Tartum sodo krašte apynys.

OI ŽIBA ŽIBA

Žiba žiba aukso žiedas
Ant baltųjų runkelių.
Jonas sunkvežimiu rieda —
Veža pilną bunkerį.
Tvirtos rankos spaudžia vairą,
Koja spaudžia gazą.
Šitaip sandėlin važiuoja
Naujas ūkio MAZ'as.

SENTIMENTALUS

Einam paklausyt, kaip mykia drugiai,
Šlama žiogai,
Veria beržai.
Einam pažiūrėt, kokie dideli,
Vyžiai dideli lig pat brangaus —
Hei!

AR SURASI MANE?

Baigia žiburiai jau degti,
Taip tylu senam sode!
Tokią šiltą gražią naktį
Ar surasi tu mane?..
Sidabriniam lietui lyjant
Aš paklydau tarp lelijų...

Ateini tu per žolynus,
Ištiesi abi rankas
Ir paklausi apkabinęs —
Ar čia myli mane kas?
Atsakau aš tyliai tyliai —
Šičia tamstą labai myli.

Ir dvi širdys uždainuoja.
Dailiai skamba ta daina —
Kaip miškų versmė skaidrioji —
Meilė, laimė ir svaja...
Vėjas lempas užgesina,
Bet liepsnoja dvi krūtinės...

NORĖJIMAS

Noriu saulės karštos,
Noriu žemės visos,
Noriu žvaigždę ir žmogų sugretinti,

Noriu žvilgsnio Brangaus,
Noriu skrydžio svaigaus,
Amžinai neramaus per Gyvenimą!

TAVE MATAU

Tave aš kas dieną kabinoj matau,
Laukus sau linksmai kultivuojantį,
Kas dieną dainuoju aš tau, tiktai tau —
Vieta širdies mano vakuojanti!..

Bet nežinai tu, šaunusis vaikine,
Kaip mano širdis tave šaukia,
Kada, pasislėpus prie kelio, karklyne,
Tavęs pravažiuojančio laukiu.

Mat noriu svajoti ir juoktis linksmai,
Ir laukti tavęs palei klėtį,
Priglusti, kai širdį užlieja jausmai,
Ir dviese reikšmingai tylėti.

Bet, kaip žinia, iš šakų susipynusių
Žiedlapius vėjas išskynė.
Vėl aš esu tik sala dar nežinoma
Kažkuriame vandenyne...

KAIP KALNŲ GĖLĖ

Mūsų rankos nejučiom susilietė, ir visu mano kūnu perbėgo nevalingas drebulys. Ji klausiančiai pažvelgė į mane.

— Aš svaigstu nuo menkiausio tavo prisilietimo,— tariau tyliai.

— Kas per jautrumas! — nusistebėjo jinai.— Och jau tie vyrai...

Ėjome toliau. Man buvo nedrąsu, bet labai gera. „Kokia ji nuostabi,— galvojau,— kitos tokios visam pasauly nėra".

— Tu graži kaip kalnų gėlė ir tyra lyg srauniausias upokšnis,— pasakiau tyliai, o ji sustojo ir įdėmiai pažvelgė man į akis.

— Kada gi tu kalnuose buvai? — paklausė nustebusi.— Ką čia dabar išsigalvoji?.. O dėl tyrumo, tai tu čia man... neišmėtinėk,— pridūrė,— žinau aš tuos upokšnius — žuvys išdvesia.

— Na, tu nepyk,— pasakiau sumišęs,— aš juk tik šiaip sau... dėl vaizdingumo...

— Nusišneki,— pertraukė ji ir įtariai nužvelgė mane.— Ar tik nebūsi iš tų...

— Ne,— atsakiau,— aš santechnikas.

Toliau ėjome tylėdami.

PRIE JONO PRIĖJO CHULIGANAS

Prie Jono priėjo chuliganas ir tarė:

— Klausyk, Jonai, dabar aš tave mušiu.

— Gerai,— atsakė Jonas.

— O jeigu nemuščiau — kaip tada?— paklausė chuliganas.

— Kas — kaip? — nesuprato Jonas.

— Na, jeigu nemuščiau,— kaip tada būtų?

— Ir tada gerai,— pasakė Jonas.

Chuliganas susirūpino.

— Oi, Jonai, Jonai,— tarė jis,— neturi savo nuomonės, negerai šitaip.

— Toks jau aš,— susigėdo Jonas,— nevykęs esu.

— Ir ką man su tavim daryti?— pavargusiu balsu tarė chuliganas.— A? Kaip manai?

Jonas paraudo.

— Atleiskit, kad jums tiek rūpesčių užkoriau,— sumišęs tarė jis,— visada aš kam nors nemalonumų pridarau. Nesiseka man.

Chuliganas numojo ranka.

— Na, ką tu čia dabar išsigalvoji,— tarė jis,— neimk į galvą. Nei tu kaltas, nei ką... Bet kažką vis dėlto reikia daryti,— pagalvojęs pridūrė,— aš juk chuliganas esu. O žmonės, žinai, kokie — praeiti paskui neduos, pirštais užbadys. Užtenka jau ir taip tų kalbų. Visi tik šaukia — „Ir ką tie chuliganai daro — pilnos gatvės žmonių, o tik vienas kitas į snukį gauna". O kokios sąlygos, pats matai. Lengva kalbėti, kai šiltam kambary sėdi, o tu čia,— jo balsas sudrebėjo,— ar sniegas, ar šaltis, ar lietus galvą prausia,— tu vis čia. Pabandytų jie šitaip... ech... Visi mes greiti vienas kitą...— nutrūko balsas.

Jonas paėmė chuliganą ranką ir karštai suspaudė.

— Suprantu,— pasakė tyliai,— suprantu.

Taip jie kurį laiką stovėjo greta, nebodami žvarbaus vėjo ir susikibę už rankų žiūrėjo vienas kitam į akis. Paskui Jonas tarė:

— Mestumėt jūs visa tai... iš tikrųjų... Pereitumėt pas mus į gamyklą — aš galėčiau pakalbėti — būtų visai kas kita. Iš pradžių, žinoma, pagalbiniu, na, o po pusmečio ir kvalifikacija, ir bendrabutis...

Chuliganas atsiduso:

— Lengva pasakyti — pereitumėt,— liūdnai tarė jis,— o kas čia dirbs? Reikia juk vis dėlto kažkam.

— Taip, taip, žinoma,— susigėdęs tarė Jonas,— aš nepagalvojau...

— Tiek to, nesvarbu,— nuramino chuliganas,— nieko blogo tu čia nepasakei. Aš ir pats ne kartą apie tai pagalvodavau, tik sąžinė... Na, bet užteks apie tai. Dabar svarbiausia — kaip šitą reikalą sutvarkyti?

— Jūs čia per daug su manim šitąjį va...— sumišęs tarė Jonas.— Dirbkit savo darbą, ir viskas.

— Darbas darbu ir lieka,— tarė chuliganas.— O visų pirma reikia į žmogų žiūrėti. To niekada negalima pamiršti.

— Ak, iš tikrųjų, man labai nemalonu, kad taip išėjo,— nusiminęs tarė Jonas,— tiek rūpesčių jums... Ir visada man šitaip! Dieve mano, kodėl aš toks nevykėlis?..

— Liaukis! — rūsčiai subarė chuliganas.

Jonas pravirko.

— Bet man visada šitaip... visada...

Chuliganas metė į jį tokį žvilgsnį, kad Jonas tik susigūžė ir nuleidęs galvą nutilo.

— Darysim taip,— tarė chuliganas.— Tu įsibėgėji ir trenki galvą į sieną. Va čionai. Kur plyta atsikišusi — turėtum gražiai prasiskelti. O namuose pasakysi, kad chuliganas primušęs. Gerai?

— Gerai,— atsakė Jonas ir pasitraukė šiek tiek atgal, kad būtų patogiau įsibėgėti...

ŠTRICHAS AUTOBIOGRAFIJAI

Tik jūs neklausinėkit, kaip visa tai prasidėjo. Aš ir pats to nesuprantu. Tik žinau, kad buvo tada rytas arba vakaras, nes lijo lietus, todėl negalėjo būti nei diena, nei naktis. Aš atėjau pas jį į namus, tik neprisimenu, kodėl jis gyveno mano namuose. Tiesa, nesu

visai tikras, kad jo paklausiau, ar jis jau gali grąžinti man tą daiktą, kurio nebuvo užpernai pasiskolinęs. Ko jis nebuvo iš manęs pasiskolinęs — neatsimenu. Tačiau ne tai svarbu. Jis iš pradžių lindo bučiuotis, o paskui išvadino mane visokiais bjauriais žodžiais. Aš jam liepiau nusiraminti ir pasakiau: „Jei neprisimeni, ką iš tavęs pasiskolinau, tai iš kur žinai, kad nepasiskolinau?" Tada kažkuris iš mūsų pasakė, kad padorūs žmonės tokių kvailų klausimų neužduoda. Ir neprisimenu, kuris kurį pirmas pavadino mulkiu. Tai, žinoma, nesvarbu, bet susikibom nejuokais. Iš pradžių aš jam įspyriau, paskui jis man. Po to kurį laiką tampėme vienas kitą už ausų ir daužėm galvas į sieną. Grūmėmės tylėdami. Bet po kiek laiko kažkuris iš mūsų pasakė: „Asilas". Po šito žodžio mes neištvėrėme ir atsinešėme iš kamaros kirvį. Kadangi kirvis buvo tik vienas, asilo — nė vieno, o mes — dviese tai kapojome vienas kitą paeiliui. Galų gale man atsibodo ir aš užmigau, todėl neatsimenu, kuris kurį užmušėme. Pagaliau juk ne tai svarbu. Tačiau aš esu padorus žmogus ir, jeigu jau ko nepasiskolinu, tai visada grąžinu.

Toks jau aš — tiesmukiškas.

IŠ KELIONIŲ SUGRĮŽUS

Vietoj įžangos

Ne per seniausiai šių eilučių autoriui su grupe Vilniaus turistų teko lankytis Žemaitijoje. Dvi dienos tam nuostabiam krašte prabėgo kaip viena diena*. Įspūdžiai, įspūdžiai!.. Susitikimai su vietiniais gyventojais, pasakiška gamta, senoji ir naujoji architektūra... Visko neišpasakosi... Dabar šių eilučių autorius rašo kny-

* Pagal Eizenšteino bendrąją reliatyvumo teoriją. *(Aut. past.)*

gą apie tai, ką tomis nepamirštamomis dienomis išgyveno, patyrė, sužinojo, ir siūlo paskaityti ištrauką iš būsimos knygos šeštojo skyriaus „Telšiai, Telšiai...“

TELŠIAI, TELŠIAI...

(Sutrumpinta)

...Į senąją žemaičių sostinę atvykome anksti rytą. Autobusų stoty dar tvyrojo šiltas vasaros rūkas, pro kurį vos ryškėjo namų ir medžių kontūrai. Čežėdamas padangomis privažiavo ištaigingas autobusas, ir mes, susėdę ant minkštų sėdynių, nuvažiavom per miegantį miestą į viešbutį. Kol įsikūrėm, kol papusryčiavom,— visai išaušo, ir kai išėjom į gatves, saulė jau auksino namų stogus ir medžių viršūnes. Visų pirma į akis krito tvarkingos, švarios, gėlynais išpuoštos gatvės, paprasti, bet patogūs gyvenamieji namai, padūmavusioje tolumoj stūksantys fabrikų bei gamyklų korpusai. Iš karto pastebėjom, koks paprastas ir giedras vietinių gyventojų žvilgsnis, matosi,— tai darbštūs, dori, sąžiningi žmonės. Ir ne vienam iš mūsų kilo mintis — kiek daug dar galėtume iš jų pasimokyti. Stebino ir aukštas aptarnavimo lygis — iš vieno miesto galo į kitą galėjome patekti per dešimt minučių, kai tuo tarpu Vilniuje sugaištame tam daugiau nei pusvalandį...

Tačiau negalėjome nepastebėti ir kontrastų. O kas labiausiai krito į akis — tai medžiai. Šalia aukštų, išlakių liepų tenai auga visiškai mažučiai akacijų krūmeliai arba vidutinio dydžio alyvos. Ir, kas keisčiausia, kas labiausiai šokiravo mus, buvo tai, kad į tuos dalykus beveik niekas nekreipia dėmesio, tartum viso to nė nebūtų, tartum viskas būtų gerai, viskas normalu. Kažkokia apatija. Ypač jaunimo tarpe...

Bet ilgai dairytis po miestą nebuvo laiko. Mūsų dar laukė įdomi ir nuotaikinga kelionė po garsiąsias **Žemaičių aukštumas.**

— Eik tu... vėpla,— pasakė Zigmas, ir aš įsižeidžiau taip smarkiai, kad net snigti pradėjo. „Kaip čia man dabar geriau jį įžeidus",— iš karto pagalvojau, bet neradau žodžių.

— Pabūk čia dar truputį,— šūktelėjau.— Aš tuoj tave įžeisiu. Tik parbėgsiu namo žodžių atsinešti. Aš greitai.

— Na, gerai,— tarė jis,— tik paskubėk — neturiu laiko.

Aš nubėgau. Snigo. Didelės lengvos snaigės krito ant manęs ir aplinkui. Bematant išaugo vėpūtiniai. Sulaksčiau aš greitai, bet parbėgęs jo neberadau. „Toli negalėjo nueiti,— iš karto pagalvojau,— ne toks jisai žmogus". Ir pasileidau vytis. Šviežiame sniege jo pėdsakai aiškiai matėsi. Ketvirtos dienos vakare pavijau.

— Aš taip ir maniau, kad nenueisi toli,— pasakiau,— nes ne toks tu žmogus.

— Taip,— atsakė jis.

Mes stovėjome greta dar truputį pavargę ir uždusę, žiūrėjom vienas kitam į akis ir šypsojomės. Paskui jis apkabino mane per pečius.

— Aš žinojau. Aš visą laiką žinojau, kad tu pavysi mane,— tarė,— ir vien tik tai teikė man jėgų.

Aš pagavau jo ranką ir karštai suspaudžiau.

— Zigmai...— tariau susijaudinęs.

Jis truputį sumišo.

— Bet aš privalau tau pasakyti viską,— tarė tyliai,— vienu metu — tai buvo vakar vakare — man pasirodė, kad...

— Kaip tu galėjai, Zigmai,— sušukau priekaištingai.

— Man ir pačiam gėda,— nuleido galvą Zigmas,— pamirškim visa tai,— paprašė.

Aš pažvelgiau į jo dorą veidą.

— Pamirškim,— atsakiau ir tvirtai paspaudžiau ranką.

O paskui aš visiškai nusiraminau ir iš karto nustojo snigti. Po pusnimis linksmai sučiurleno upeliai — sniegas tirpo greitai. Juk buvo vis dėlto liepa — pats vidurvasaris.

TADA BUVO VAKARAS

(Šitą istoriją papasakojo vienas mano pažįstamas Petras Garnevičius. Pavardės prašė neskelbti)

Tada buvo vakaras. Mama ruošė vakarienę, ir pasirodė, kad namuose nėra duonos. Ji man padavė rublį ir liepė nueiti į parduotuvę. Taip ir atsidūriau gatvėje...

Iš karto man dingtelėjo mintis: „O kurgi blogą kompanija!?" A, štai ir jinai. Vienas iš blogos kompanijos priėjo prie manęs ir paklausė:

— Nori įsilieti į mūsų eiles?

— Noriu,— atsakiau.

— Gerai,— tarė jis.— Traukiam plėšti kinoteatro kasų.

Ir mes visi nuėjom. Pakeliui dar apiplėšėm keletą vienišų praeivių, senelį Barabančikovą su apelsinais ir gazuoto vandens automatą. Plėšiant automatą aš itin pasižymėjau ir buvau išrinktas gaujos vadu. Po kiek laiko pasiekėm kinoteatrą. Bet mūsų atvykimas nieko nenustebino, todėl nutarėm užsimaskuoti kino žiūrovais. Užsimaskavome. Iki seanso pradžios dar buvo gražaus laiko. „Ar ne metas pradėti piktnaudžiauti alkoholiniais gėrimais",— pagalvojau, ir mano kojos nejučiom pasuko bufeto link.

— Moterie, nešk čionai spiritinius patiekalus,— tariau bufetininkei, ir ji tuoj pat ištiesė man dvi taureles grogo. Išgėriau vieną — nieko, išgėriau antrą — irgi nieko. Bet po kiek laiko pajuntu kūne jaukią šilumą ir mano akys pradeda lakstyti po moteris. „Ar ne metas pradėti ištvirkauti?"— tariau aš sau, ir, vos tik

spėjau taip pagalvoti, prie mano staliuko atsisėdo mergina.

— Aš tave myliu,— pasakiau.

— Gerai,— tarė ji.

— Vos tik pamačiau tave, iš karto ir supratau: taip, čia ji. Ta tikroji ir vienintelė,— kalbėjau.

— Taip,— tarė ji.— Aš tokia.

— Dėl tavęs galėčiau nusileisti į šachtą ir per vieną naktį iškirsti penkis šimtus tonų anglies arba per dieną primelžti iš karvės dvylika tūkstančių ir pusę litro,— pasakiau.

O tuo metu įbėgo į bufetą vienas iš blogos kompanijos ir sušuko:

— Greičiau, greičiau — pradedam operaciją.

Po tų žodžių mergina apalpo, o aš giliai susimąsčiau: „Ką man dabar daryti? Aš pamilau šią puikią merginą ir pakilau naujam gyvenimui. Mes susituoktume, apsigyventume jaukiam namely ant upės kranto. Dienomis aš dirbčiau gamykloje, prie staklių, vakarais gročiau dūdų orkestre ir lankyčiau dramos ratelį, o šeštadieniais mes abu eitume į simfoninės muzikos koncertus. Tačiau kaip man nubraukti juodą praeitį ir įžengti į šviesų rytojų?" Aš galvojau karštligiškai, bet nieko negalėjau sugalvoti. Todėl nuėjau į parduotuvę, nupirkau kepalą duonos ir parnešiau namo.

— Kur taip ilgai buvai? — paklausė mama.

— Et,— numojau ranka aš ir, nuėjęs į svetainę, įsijungiau televizorių. Rodė futbolą (2:2 švedų naudai).

KAIP ŠITAIP GALIMA?!

...ir tada aš jam tariau: „atsiprašau*, ar jūs negalėtumėt man paskolinti kirvį?" — „Aš nesuprantu**, apie ką jūs kalbat,— pasipiktino jis,— aš neturiu jokio kirvio, o jeigu ir turėčiau, tai nesinešiočiau jo mieste

* Toks jau aš — kultūringas atseit.

** Jis mat nesupranta!

su savimi; ko jums, tiesą sakant, reikia? Ar visai jau iš proto išėjot?" — ir nuėjo sau. Taip aš pirmą kartą susidūriau su žmonių abejingumu. Na, gerai,— tarkim, kad jis nemelavo ir kirvio su savimi tikrai neturėjo*, tarkim — visa tai tiesa, bet vieno dalyko tada aš vis tiek nesuprantu: kodėl jis nesinešiotų kirvio, jeigu turėtų? Kodėl? Kaip gali žmogus būti toks abejingas kitiems, kaip gali būti toks žiaurus ir negailestingas beširdis? Žinoma, aš suprantu — nesu jau toks kvailas, kad nesuprasčiau — jis nežinojo, kad būtent šiandien susitiks mane, bet juk miestas didžiulis ir ne man vienam gali prireikti kirvio. Kaip jis gali tuščiom rankom į gatvę išeiti? Kas per žmonės?! Baisu pagalvoti. Norisi tiesiog visai nebegalvoti — o tai jau visų nelaimių pradžia.

Ir tai tik vienas menkas epizodas. O kiek panašių atvejų pas mus dar nenušviesta, kiek dar pasitaiko? Ne, ne, man nėra ko slėpti — tūkstančiai. Ir būtent todėl kovoti prieš tai, tarti griežtą „ne!" — kiekvieno iš mūsų šventa pareiga.

MOKYKLINIAI PAVEIKSLĖLIAI

Iš rašomos atsiminimų knygos „Kai aš mažas buvau"

*

Elytės palaukiau prie vartelių.

— Duok, Elyte, portfelį. Aš panešiu,— pasakiau truputį paraudęs.

— Še, nešk, jei nori,— tarė ji paprastai.

Aš nešiau jos portfelį vienoj rankoj, savo — kitoj. Ir man buvo labai gera nešti du portfelius. Elytė straksėjo šalia ir niūniavo visokias daineles. Aš panorau padaryti jai ką nors labai gero.

* Kaip tai neturėjo, jeigu aš pats puikiausiai mačiau, kaip iš kišenės kotas kyšojo? Kam čia ir kalbėti nesąmones...

— Elyte, nori, aš tau ledų nupirksiu,— tariau.

— Nupirk,— pasakė ji, ir aš nupirkau. Ji valgė ledus, ir man buvo gera, kad ji valgo ledus, kuriuos aš nupirkau. Tada ir pasiryžau.

— Elyte,— pasakiau.— Tu su Pranuku tai nedraugauk. Tu draugauk su manim. O Pranukas yra blogas. Ir mano mama taip sako. O tu šiandien, per paišybos pamoką, visą laiką tik su juo kalbėjai. Dėl to man buvo labai sunku. Aš myliu tave.

— Bet Pranukas turi daug žaislų,— susimąsčiusi tarė Elytė.— Ir jis taip gerai žaidžia kvadratą...

— Na ir kas, kad jis žaidžia kvadratą,— paniekinamai tariau.— Aš lankau dailiojo čiuožimo sekciją.

— Gerai, aš dabar draugausiu tik su tavim,— pagalvojusi pasakė Elytė, o aš labai apsidžiaugiau ir, grįžęs namo, niekieno neliepiamas išploviau grindis. O mama, tai pamačiusi, susijaudino ir išgėrė valerijono lašų.

*

Geriausias mano draugas yra Petriukas Garnevičius. Ir visiems aš sakau, kad geriausias mano draugas yra Petriukas. Ir tada, kai reikėjo parašyti rašinėlį apie geriausią draugą, aš rašiau apie Petriuką, nes jis tikrai yra geriausias mano draugas. Ta draugystė prasidėjo šeštoje klasėje. Buvo tada geografijos pamoka. O Zinutė Sprindytė atrodė taip gražiai. Kasytės tartum stirnos uodegėlės. Stirną tai tėvelis užpernai miške nušovė. Ji labai man patiko. Ir Zinutė man labai patinka. Jos kasytėse tokie balti kaspinėliai. Aš jai parašiau ir pasiunčiau laiškelį. Tame laiškelyje rašiau: „Labas, Zinute. Tu man labai patinki. Aš noriu su tavim draugauti. Tai ir tu, Zinute, norėk su manim draugauti. Jeigu nenorėsi, tai aš nusišausiu, paėmęs tėvelio šautuvą. Laukiu atsakymo.

Iš paskutinio suolo — Zinutei".

Pamokai baigiantis gavau atsakymą. „Labas. Nesišauk. Aš irgi norėčiau draugauti. Tiktai nežinau, ar

leis auklėtoja. Bet šiandien pat aš paprašysiu. Man atrodo — turėtų leisti.

Zinutė — Berniukui iš paskutinio suolo".

Tada aš labai nusiminiau, nes trimestre turėjau šešis trejetus, o vakar gavau dvejetą iš aritmetikos ir žinojau, kad auklėtoja neleis man su Zinute draugauti. O paskutiniame suole su manimi sėdėjo Petriukas. Aš jam parodžiau laiškelį ir paklausiau, ar jis negalėtų padraugauti su Zinute, kol aš ištaisysiu trejetus. Petriukas iš karto sutiko ir davė man atsikąsti moliūgo. Ir taip mes tapom draugais, nes trejetų aš neištaisiau, o Zinutės tėvai neturėjo daržo, ir ji niekada neatsinešdavo moliūgų.

*

— Tu toks neįdomus, Juozai,— tarė ji,— baisiai nuobodu man su tavim.

Aš sumišau ir nuliūdau.

— Bet juk tu žinai, Helen, kad aš...— sumurmėjau.— Ech, liūdnai numojau ranka.

— O Pranas Blinkevičius iš dramos ratelio prie MSV tai visai kitoks,— tarė ji,— kai pasako ką nors, tai visos miršta iš juoko.

Aš nuleidau galvą.

— Tas Pranas tai labai šaunus,— pasakė ji.— Toks juokdarys. Ot, prisiminiau,— nusijuokė,— užvakar jis atsinešė į mūsų kambarį varlę ir įkišo Zinutei Sprindytei į lovą. Tai bent buvo linksma! Ką tu! Juokdarys tas Pranas, nors nusišauk.

Aš, nuleidęs galvą, tylėjau. „Kad tu žinotum, kaip aš myliu tave",— galvojau.

— Ko tu tyli visą laiką? — paklausė ji.— Toks jau tylenis — baisu pagalvoti. Tyli, vis tyli, o paskui dar iškrėsi ką nors tokio. Bus kaip su tuo Povilu kad buvo. Teisybę sako Pranas — tyli kiaulė gilią šaknį knisa.

Aš tylėjau. O ką galėjau pasakyti? Be to, nežinojau, kaip su tuo Povilu buvo. „Kad tu žinotum, kaip aš myliu tave",— galvojau.

— Na, lik sveikas,— tarė ji,— einu namo. Žadėjo Pranas užsukti, turbūt eisim į kiną. Ech, nuobodus tu žmogus, Juozai,— nusižiovavo.

— Sudie,— drebančiom lūpom sušnibždėjau aš ir pasukau upės link. „Kad tu žinotum, kaip aš myliu tave",— pagalvojau ir šokau nuo tilto į vandenį. Išplaukęs į krantą, išsigręžiau drabužius ir atsisėdau apdžiūti. Namo dar neisiu. Ką pasakytų mama, jei grįžčiau šlapias...

PASAKOJIMAS APIE TAI, KAIP GREITAI AŠ SUTVARKIAU VIENĄ REIKALĄ

— Laba diena,— nedrąsiai pasisveikinau, sustojęs ant slenksčio,— aš čia turiu tokį pareiškimą, norėčiau, kad jūs šitąjį... va... antspaudą gal...

Jis užsidėjo akinius ir peržvelgė pareiškimą.

— Gerai,— tarė,— užantspauduosim. Mielai. Tiktai jūs pirma kyšį paduokite, suprantat pats — tvarka yra tvarka.

— Taip, taip, žinoma,— pasakiau atsisegdamas portfelį,— aš tuoj... turiu čia tokį... su savim...

— Ne, ne, ne,— sumosavo rankom jisai.— Mes tiesiogiai nepriimam, prašom kreipkitės į kyšių kontorą,— mandagiai paaiškino,— ten paduosit, o paskui — vėl pas mus...

— Atleiskite, o kur ją rasti?— sumišęs paklausiau,— matot, aš... Kaip ir ne vietinis...

— Kumpio gatvė trisdešimt keturi,— maloniai tarė jis.— Tai visai netoli, tuoj už filharmonijos,— paaiškino,— priima kasdien, išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, nuo devintos ryto iki šeštos vakaro.

— Ačiū,— pasakiau ir, įsidėjęs kyšį atgal į portfelį, leidausi nurodytu adresu. Radau nesunkiai. Iš tolo matėsi raidės „P. Garnevičiaus vardo kyšių kontora". Marmuriniais laiptais užkopęs į antrą aukštą, išvydau

vienmarškinį vyriškį, kalantį virš durų plakatą su užrašu: „Kovokime už aukštą kyšininkavimo kultūrą".

— Laba diena,— pasisveikinau.— Aš čia kyšio klausimu...

— Antros durys po dešinei,— tarė jis.

Užėjau.

— Atleiskite, ar kyšio klausimu į jus kreiptis?— nedrąsiai pasiteiravau sklaidančio raštus vyriškio.

— Taip, taip,— maloniai tarė jis,— užpildykit, prašom, blanką. Ar jūs pas mus pirmą kartą?— paklausė, kai užpildžiau.

— Pirmą.

— Tada reikia charakteristikos iš darbavietės ir išrašo iš darbo knygelės. Turite?

— Neturiu,— pasakiau sumišęs,— nežinojau. Matot... aš kaip ir nevietinis...

— Tai gal rytoj užsuksit,— pasiūlė jisai.— Sutvarkysit viską ir užeisit apie trečią...

— Tai kad matot,— pasakiau,— būtų geriau šiandien, nes man reikia kaip ir... išvažiuoti...

Tarnautojas susimąstė.

— Pasą turite?

— Turiu,— nudžiugau.

— O nukreipimą iš profsąjungos?

— Ir tą turiu.

— Kyšis kelintos kategorijos?

— Tai kad... nežinau...— tariau sumišęs.— Aš čia... silkių pusę kilogramo ir dar medžiagos... štapelio...

— Trečia kategorija,— tarė jisai.— O kokios pakraipos?

— Kaip... kokios?

— Na — statybinės, medicininės, automobilinės, mokslinės...

— Tai... turbūt... medicininės...— tariau.

— O medžiagos pas jus kiek?

— Pusantro metro.

— Chm, taip,— išsitraukęs cheminį pieštuką, jis ėmė greitai skaičiuoti.— Vadinasi, iš jūsų priklauso aštuoniolika rublių šešiasdešimt kapeikų,— tarė.— Pali-

kite kyšį, kasoj užmokėsit, gausit kvitą ir būsit laisvas. Charakteristiką ir išrašą atsiųskite paštu... iki dvidešimtos. Būtinai.

— Ačiū jums, labai ačiū,— pasakiau ir nuėjau į kasą. „Ir valdiškose įstaigose netrūksta gerų žmonių,— galvojau,— niekada nebetikėsiu, kad visi biurokratai..."

...Juk beliko tiktai formalumai...

KITAIP NEGALIU

— Na, ir kas,— tarė jis,— kam iš tokių dalykų daryti tragedijas?

— Gal ir tamstos teisybė,— pritariau, bet širdy išdidžiai pagalvojau: „Žinau aš savo tikrąjį kelią".

— Gyvenime galima viską daug paprasčiau,— kalbėjo jis,— daug daug paprasčiau — patikėk.

— Galimas daiktas,— tariau, bet pagalvojau: „Ir niekas niekada manęs neišves iš to kelio".

— Nepamiršk viso to, ką dabar kalbėjom,— tarė jis,— matysi — pravers.

„Taip, taip, žinoma", vos nepasakiau, bet pagalvojau, koks aš bjaurus dviveidis, ir garsiai tariau:

— Ak, baikim pagaliau tas kalbas, tamsta. Žinau aš savo tikrąjį kelią!

— Na, ką tu, tamsta,— sumišo jis.

— O ką? — šaltai paklausiau.

Bet jis tik išraudo visas ir neatsakė, o aš išėjau į gatvę. Čia mane ir suvažinėjo vietinės ATĮ sunkvežimis su Briuselio kopūstais.

Tada jis vėl priėjo prie manęs ir, kraipydamas galvą, dar kiek nedrąsiai pasiteiravo:

— Na, kaip sekasi, kas naujo?

— Nei šis, nei tas,— atsakiau sumišęs,— nors šiaip tai įdomu žiūrėti, kaip eina gyvenimas po mirties,— pridūriau neva nerūpestingai.

— Bet aš gi sakiau... kalbėjau,— švelniai papriekaištavo jis,— argi reikėjo šitaip?...

— Kitaip negalėjau,— paprastai pasakiau,— jūs gi žinot, koks aš...

— Taip,— tarė jis,— žinau... Ak, tas jaunystės maksimalizmas...

— Galbūt kai ką ir negerai dariau,— sutikau,— galbūt... Bet kitaip aš negaliu... Ir pagaliau — argi tai bloga?

Jis nieko neatsakė, bet aš mačiau, kaip jo geros akys žvelgė į mane su meile ir pasididžiavimu...

GRAKŠTUS BEI NUOTAIKINGAS PASAKOJIMAS APIE DANTŲ SKAUDĖJIMĄ

Tai nutiko gal prieš pusantrų metų, skaičiuojant nuo Helen Blinkevičienės gimimo. Man ėmė skaudėti dantį. Iš pradžių silpnai, o paskui vis labiau ir labiau. Po kokių trijų mėnesių ištino skruostas, dantį skaudėjo dieną ir naktį — man buvo labai labai sunku. Bet pas dantų gydytoją eiti bijojau, mat buvau prisiklausęs visokių šiurpių istorijų. Padėtis buvo labai bjauri. Dantį kuo toliau, tuo labiau skaudėjo, o eiti pas dantistą aš vis tiek bijojau. Galų gale tas dantis visai išpuvo, pradėjo gesti ir aplinkiniai, skruostas visą laiką buvo sutinęs. Pagaliau skaudėti ėmė taip smarkiai, kad naktimis nebemiegodavau, o dienomis nebegalėjau imtis jokio darbo. Tad, nors ir labai bijojau, neapsikentęs vis dėlto nuėjau pas dantų gydytoją. Jinai man vieną dantį ištraukė, o dar du užplombavo. Kai plombavo, tai nelabai skaudėjo, bet kai traukė, buvo labai baisu — vos nerėkiau. O gydytoja pažiūrėjo man tiesiai į akis ir pasakė: „Dantis reikia kasdien valyti dantų pasta, po valgio visada praskalauti šiltu vandeniu ir porą kartų per metus ateiti pasitikrinti".

Tada, esą, ir kentėti nereikėsią...

ĮDOMUS BEI REIKALINGAS PASAKOJIMAS APIE GYVENIMĄ

Kovo 8-ą Pranas Blinkevičius atsikėlė anksčiau už visus, išvirė pusryčius, išskalbė drabužius ir išplovė grindis. Žmonai padovanojo gėlių ir prikalbėjo visokių gražių žodžių. Paskui jis dar išvirė pietus, o po kurio laiko ir vakarienę. Indus išplovė taip pat jis. Žmonos nemušė.

Kovo 9-ą Pranas Blinkevičius atsikėlė vėliau už visus, neišvirė pusryčių, neišplovė grindų ir neišskalbė drabužių. Žmonai nepadovanojo gėlių, bet prikalbėjo visokių bjaurių žodžių ir trinktelėjo pjūklu per galvą (2 k.). Taip pat jis neišvirė nei pietų, nei vakarienės. Indų nesuplovė.

Kovo 10-ą — kaip ir kovo 9-ą.

Kovo11-ą — kaip ir kovo 9-ą bei 10-ą.

Visom kitom dienom — kaip ir kovo 9-ą, 10-ą, 11-ą.

Kitų metų kovo 8-ą — kaip ir praėjusių metų kovo 8-ą.

Kitų metų kovo 9-ą, 10-ą, 11-ą ir visom kitom dienom — kaip ir praėjusių metų kovo 9-ą, 10-ą, 11-ą ir visom kitom dienom.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Taigi galėtų tas Pranas Blinkevičius ir kitom dienom pagelbėti žmonai. O taip pat ir švelnesnis galėtų būti.

Bet kur tau!..

HELEN BLINKEVIČIENĖS RANKRAŠČIŲ FRAGMENTAI

VADINAMASIS VIEKŠNIŲ — MYTYŠČIŲ PERIODAS

VASARA

Pagal L. I. graviūrą „Kaip gražu miške"

Man vasarą miške patinka —
Tiek daug visokių kirmėlių!
Ilgų gyvačių čia nestinga.
Anei gražuolių siurbėlių.

Štai šerno viduriai išvirtę,
Ten raitosi riebus žaltys,
Ir klaidžioja tarytum girtas
Medžioklio sužeistas lokys.

Jei jam pakliūsi, drauge mielas,
Tave jis dailiai sudraskys,
Ir pagiedos už tavo sielą
Lakštingala Galvažudys.

IŠEINU

Išeinu. Saulė ges vakaruos jau
Ir nuskęs pusnyje debesų.
Ak, kaip kvepia daržely mimozos,
Tik nereikia jau man jų žiedų.

Tik nereikia tų žodžių beprasmių —
Aš žinau, kad rugsėjis gražus.
Gal tu niekad manęs neberasi,
Bet neverki — tas jausmas nežus.

Ką darysi — likimo taip skirta,
Atsisveikinkim — duok savo ranką.
Aš — kaip mariose valtis be irklų,
Kur sudūžta į tolimą krantą...

BE MEILĖS

Tikėjau, kad rasiu tave šitą vasarą —
Vasara patalą klojo...
Bet vėjas atnešęs tik verkiantį vakarą
Metė kaip lapą po kojom.

Vakaras verkdamas krito žemčiūgais,
Nuvyto jurginai, oi daug kur,
Ir vienas tik mėnuo, kaip senas valiūkas,
Irstos išplaukęs po dangų.

Kurgi ta meilė, kurią tu žadėdamas
Dešinį skruostą man glostei?..
Dingo kaip garlaivis, ir tik artėdamas
Ruduo man ašaras šluosto.

Nesiklausysiu, nors paukščiai dar gieda,
Nors skausmas nedrįsta dar artintis —
Ruduo, nuplėšęs vienintelį žiedą,
Jau pakabino voratinklį...

ILGESYS

Per orą plaukia paskutinis
Tylus minorinis akordas,
Ir lapas juodalksnio šilkinis
Už vasaros jau krinta borto.

Aš vieniša ant upės kranto,
Bet šiandien taip sunku palikti ją,—
Lietus toks šiltas šiltas krenta,
Lyg vasaros tyli relikvija.

Mane nuveskit į Mančesterį,
Pamiršiu ten tą liūdną faktą,
Kad rudenio liūdni orkestrai
Jau groja paskutinį taktą.

Ten toliai toliai violetiniai,
Ir oras dvelkiantis ozonu.
Tuo rudenio taku ofsetiniu
Mane nuveskite ten, ponai...

MARGI DRUGELIAI

Margi drugeliai sukas tarp gėlių —
Ir aš norėčiau būti drugeliu!
O tolumon pro šalį einant vasarai
Aš mėlynais žiedais papuoščiau kasą jai.

Bet numinti keliai į šilo tolumas,
Ir debesėliai šilkasparniai tolinas.
Svajonės gražios nuplaukė pavėjui —
Kur ta šalis, kurion patekt norėjau?..

Ir kaip saulėlydžiai užgęsta vakaruos,
Taip mūsų žygiai gęsta visados...
Norėčiau būt bite verčiau žiedelyje,
Arba akmenėliu šaltam upelyje,—

Bet jau upeliai baltus žiedus neša,
Riedės per žiedus šaltos šaltos rasos,
Ir mus gyvenimas nuneš kaip juos,
Ir mums kaip rasos — ašaros veiduos...

DEDIKACIJA PETRUI GARNEVIČIUI

Mano dienos jaunosios
Debesėliais suposi,
Nežinojo skausmo jos,
Žaidė šypsnis lūpose.

Kai per dangų plaukdavo
Debesys kaip gulbės,
Aš kažin ko laukdavau,
Vaikiškai apstulbus.

O dabar jau viskas,
Nieko nebelaukiu,
Sutrypti narcizai
Vysta po pat langu.

O širdy tik nerimas,
O širdy tik sielvartas,
Kurgi mano mylimas,
Kurgi mano Petras?

O čigonės būrė man,
Kad išnyks tas nerimas,
Kad išplauks jis burėmis
Vasarą į Nemuną.

Bet negrįžo Petras,
Tik praėjo vasara...
O per širdį — sielvartas,
O per veidą — ašaros...

DEDIKACIJA PRANUI BLINKEVIČIUI

Mes Praną irgi laikom per poetą,
Visokiais žodžiais šlovinam ir mylim,
Nors būt sunku atrasti epitetą
Blankiam ir nuobodžiam šio vyro stiliui,

Nors būt sunku atrasti tokį žmogų,
Kurs būtų skaitęs kytrą jo kūrybą,
O dar sunkiau atrasti būtų ribą —
Tą, nuo kurios poetai randas tokie...

KAIP AŠ MEČIAU RŪKYTI

Atsitiko tai užpernai, gruodžio keturioliktą dieną, anksti iš ryto. Aš ėjau į parduotuvę ir gatvėj sutikau savo draugą Joną.

— Labas rytas,— pasisveikinau.

— Labas,— atsakė jis.

— Kur tu, Jonai, eini?— paklausiau.

— Į parduotuvę. O tu kur?

— Ir aš į parduotuvę,— atsakiau.— Einam kartu.

Mes užėjom į parduotuvę. Aš nusipirkau dažų. Jonas — sviesto ir laikrodį. Kai išėjom, paklausiau:

— Kur tu dėsi, Jonai, sviestą ir laikrodį, kad nusipirkai?

— Sviestą valgysiu,— atsakė Jonas.— O laikrodis šiaip reikalingas ūkyje. O tu kur dėsi dažus?

— Duris dažysiu,— pasakiau.

— Aha...— tarė Jonas,— vadinasi, taip... chm... Ką gi... O kur tu dabar eisi?

— Namo. O tu?

— Ir aš namo,— tarė Jonas.— Lik sveikas.

— Viso gero,— atsakiau ir nuėjau. Lynojo.

Štai ir viskas. Po to įvykio aš ir mečiau rūkyti. Tiesiog ranka nebekyla.

IŠ ATSIMINIMŲ

Kai mūsų kosminis laivas pagaliau įskriejo į Asilo žvaigždyną, lengviau atsikvėpiau. Ką ir kalbėti — šešias valandas trukusi kelionė spėjo pakankamai nusibosti. Laivo viduje buvo šilta, netgi truputėlį tvanka — atidaręs langą iškišau galvą, apsidairiau.

— Jonai,— surikau,— stabdyk!

Jonas užgulė stabdžius. Tie sužviegė.

— Kas yra? — sušuko.

— Leidžiamės,— pasakiau,— kažkokią planetą matau apačioj. Suk truputį į dešinę ir žemyn — pailsėsim... Aš dar turiu odekolono...— pridūriau.

Jonas pasuko vairą dešinėn.

— Ar nežinai, kaip ji vadinasi? — pasiteiravo nepaleisdamas iš rankų vairalazdžių.— Pažiūrėk Mikaldos knygose.

— Diurakas-8,— atsakiau pažiūrėjęs,— gyvybei netinkama.

— Tai nėr ko leistis,— išmintingai tarė Jonas ir, perjungęs pavarą, padidino greitį,— skrendam toliau.

Skridom toliau. Dar kokias dvi valandas. Staiga jis aiktelėjo ir išbalo.

— Kas tau? — sunerimęs paklausiau.— Bloga?

— Benzinas baigiasi,— atsakė.— Pamiršau Žemėj pripildyti antrąjį baką.

— Tai skrendam namo,— išsigandęs pasakiau.— Suk atgal į Viekšnius.

— Vis tiek nebeužteks,— liūdnai tarė Jonas. Jo balse skambėjo neviltis.— Liko tik pusvalandžiui.

Deja, tai buvo tiesa. Po pusvalandžio motoras nutilo. Pradėjome kristi žemyn. Po poros valandų kritimo tolumoje pradėjo ryškėti Žemės rutulio kontūrai. Jonas padavė man ranką.

— Sudie, drauge,— tarė,— jis buvo išbalęs kaip mėlyni džinsai, bet laikėsi vyriškai.— Neminėk bloguoju,— pridūrė.

Pasibučiavome.

— O gal dar ne viskas...— tyliai ištariau ir pats nepažinau savo balso.— Gal dar ne viskas,— pakartojau ir nusigręžiau į langą, kad Jonas nepamatytų mano ašarų.

Jis numojo ranka.

— Na, ką tu,— tarė,— kai įkrisim į Žemės atmosferos sluoksnį — sudegsim. Pats juk puikiai žinai — ne pirmas kartas.

— Bet nejaugi nėra jokios išeities? — tariau. Mano balsas sudrebėjo.— Nejaugi nėra?

— Ne,— atsakė Jonas,— jokios išeities nėra.

Išsivaliau dantis ir kritome toliau.

JIS VIS TYLĖJO

— Laba diena,— pasisveikinau.

Jis neatsakė.

— Autobuso laukiat? — paklausiau.— Vienas ką tik nuvažiavo. Teks dabar gerą pusvalandį palaukti.

Jis tylėjo.

— Poilsiavote, tikriausiai? — tariau.— Taip taip, žinoma,— tokios vietos pas mus — ko nepoilsiauti. O ir orelis toks... Vasarėlė kaip reikiant — ką ir sakyti.

Jis tylėjo.

— Turbūt neblogai pažvejojote? — tariau.— Yra, yra pas mus žuvelės. Nesiskundžiame. Anksčiau tai dar daugiau buvo. Dabar gi žinote... melioracija... kanalizacija... urbanizacija... depresija...

Jis pakėlė galvą ir pažvelgė man į akis.

— Ko jums reikia? — paklausė drebančiu balsu.— Ko jūs iš manęs norite? — riktelėjo.

— Nieko,— atsakiau ir skubiai nuėjau šalin... „Priviso čia visokių. Dar papjaus kada",— galvojau nueidamas ir, užsukęs į parduotuvę, nusipirkau peilį su kriaunom iš briedžio šonkaulio.

JIS BUVO MAN PER DAUG GERAS

— Dovanokit, kad taip išėjo,— paprašiau sumišęs,— man čia kažkaip... taip...

— Liaukis,— subarė jis,— ne taip dar buvo, ne taip dar bus. Nieko čia baisaus.

— Ak, jūs man per daug geras,— pasakiau,— tiesiog nepatogu.

— Nieko, nieko,— tarė jis,— užmirškim. Kas buvo — pražuvo.

— Bet kad man taip nepatogu, taip nepatogu... Ne, jūs man per daug geras,— tariau.

— Tu tik neimk į galvą,— numojo jis,— nuo to, kaip sakoma, niekas neapdraustas.

— Ak, jūs man per daug geras,— pasakiau,— man tiesiog nepatogu.

— Ar tikrai taip jau nepatogu? — susirūpinęs paklausė jis.

— Tikrai,— atsakiau.

— Ir labai?

— Labai,— prisipažinau, nuleidęs galvą.

— Vadinasi, reikia kažką daryti,— susimąstė jisai.

— Taip, taip, būtinai reikia. Prašom padaryti ką nors,— paprašiau.

Tada jis atsivėdėjo ir stipriai trenkė man į dantų tiltus. Kritau be sąmonės. Kai atsipeikėjau, jis susirūpinęs paklausė:

— Ar nebuvo kiek per smarkiai? Aš labai jaudinuosi.

— Pats tas,— atsakiau ir, išspjovęs porą dantų, nuėjau namo.

„O dabar, ar patogu?"— dingtelėjo mintis, kai žmona pasiūlė vakarienei graikiškų riešutų.

Neišmaniau, ką sau atsakyti...

NOVELĖ SU KAKLARAIŠČIU, ARBA NERVINGI ŽMONĖS

— Aš dabar tiktai vieno nesuprantu,— susierzinęs tarė jis,— katras iš mudviejų kvailas — aš ar tu?

— Žinoma, tu,— atsakiau, ir jisai įsižeidė.

— Ką gi, gerai, ką gi, tegu bus taip, ką gi,— kalbėjo nervingai,— tegu jau būsiu aš kvailas, tegu,— man vis tiek.

— Kodėl vis tiek? Man atrodo, tokiais atvejais neturėtų būti vis tiek,— pastebėjau, kukliai pasitaisydamas kaklaraiščio mazgą.

— Nusispjaut man į viską,— tarė jis ir nusispjovė.

— Vyre, prieš spjaudamas žiūrėk, kur spjauni,— reikšmingai pasakiau, nusišluostydamas kaklaraištį.— O įsižeisti čia tikrai nėra dėl ko,— pridūriau,— pats prašei, kad pasakyčiau...

— E, ką čia su tavim ginčytis — neiškepėlis,— tarė jis ir nuėjo. Aš tylomis nurijau įžeidimą ir pasijutau visiškai sotus. Tiktai grįžęs namo dar išgėriau stiklinę šalto vandens. Šiandien bus galima apsieiti ir be vakarienės.

Reikia mokėti gyventi!

ATSITIKIMAS SU ŽVAIGŽDĖMIS

✳

Iš tų kelių epizodų, kuriuos jums papasakosiu, pamatysit, kad žvaigždės yra keisti ir baisūs padarai ir kad su jomis geriau neprasidėti.

Taigi.

Vieną žiemos vakarą susijaudinęs aš jai pasakiau:

— Nori, aš tau kas vakarą dovanosiu po žvaigždę, ir liks pasaulyje tik viena žvaigždė — tai tu.

— Būtų gerai,— truputį sumišusi tarė ji,— bet kad jų labai daug — kada tu visas surinksi... O gal... sakau, dovanotum po kokias dešimt ar penkiolika? Žinoma, tai nekuklu,— kreivai šyptelėjo,— bet kad kitaip... kažin...

— Aišku,— pasakiau,— atnešiu tau kas vakarą po dvidešimt penkias.

— Ne, bet iš tikrųjų,— atsakė ji ir apkabinusi pabučiavo mane,— kaip aš tave myliu! Siaubas! Bet nebetrukdau. Imkis darbo. Lygiai dvyliktą laukiu toj pačioj vietoj, su žvaigždėmis.

Ir ji, grakšti kaip taburetė, nubėgo, o aš ėmiau karštligiškai galvoti, ką daryti. Visi variantai pasirodė besą naivūs ir nerealūs, o laiko liko nedaug. Jau gailėjaus taip neapgalvotai davęs žodį, tik staiga... Aš greit parlėkiau namo, pasėmiau pusę kibiro avižų ir, nubėgęs už miško,— ten žvaigždžių buvo daugiausia — pabėriau. Kai žvaigždės nusileido palesti, atsargiai užmečiau tinklą. Pavyko geriau, negu tikėjaus — įkliuvo trisdešimt aštuonios su puse. Mylimoji buvo sužavėta.

Taip aš visą vasarą sėkmingai gaudžiau žvaigždes, ir jau buvau bepradedąs galvoti, jog tą reikalą iki rudens užbaigsiu, bet atėjo ruduo ir — nežinau, kas nutiko, bet ištisas naktis tuščiai prasibastydavau, barstydamas grūdus — kartais kokią pagaudavau, o dažniausiai — nė vienos. Sublogau. Susilpnėjo atmintis. Mylimoji kentė, kentė bet, kai vieną naktį pamačiau laukuose Petrą Garnevičių su sėtuve rankose, viską supratau. Nepriekaištauju. Jos vietoj ir pats būčiau ne kitaip pasielgęs. Prakeiktos žvaigždės.

...O žmonės pasakoja, kad kartais ir dabar žvaigždėtomis rudens naktimis galima pamatyti mane beklaidžiojantį kolūkio laukais ir barstantį nevėtytas avižas ant sidabro sniegynų...

*

Vienais metais, kai aš gyvenau kaime, buvau prisijaukinęs keturias žvaigždes. Vieną radau anksti rytą sode — buvo įsipainiojusi tarp vyšnios šakų,— matyt, uogas lesė. Kitas tris pagavau naktį besimaudančias upėje. Nelaisvėje jos kurį laiką nieko nevalgė, bet vėliau apsiprato. Gerai nupenėjęs pradėjau naudoti ūkio reikalams, laikyti jas apsimokėjo, nes daug maisto nereikalavo,— trys tenkinosi grūdais, o viena, labai didelė, rijo dobilus. Nakčia supančiojęs aš paleisdavau ją į ganyklą. Dvi iš tų, kurios lesė grūdus, pradėjo dėti kiaušinius ir po kiek laiko išperėjo Grįžulo Ratus ir dešimt aušrinių. Aušrinės buvo labai gražios ir mielos — teikė man daug džiaugsmo, kaimynų vaikai la-

bai mėgo su jomis žaisti. Dvi kažkodėl nugaišo, bet kitos per porą mėnesių užaugo jaunom dailiom žvaigždėm. Keturias paskerdžiau, o keturias palikau veislei.

Bet mažiausia vargo buvo su ta didžiąja. Ji buvo labai romi ir labai prie manęs prisirišo — vos pamačiusi murkdavo iš pasitenkinimo ir glaustydavosi. Ją naudojau laukų darbams, nes lengvai traukė Grįžulo Ratus, ir aš net gailėjaus, kad tokią tik vieną turiu. Todėl pavasarį, žvaigždėtomis naktimis paleidęs ją į ganyklą, tyliai pasislėpdavau krūmuose ir su apinasriu rankose laukdavau, bene atlėks bičiulis. Nežinau kodėl,— bet šitaip neatsitiko, ir aš girdėdavau, kaip mano žvaigždė, rupšnodama jauną žolę, liūdnai dūsaudavo. Taip ir gyvenom draugiškai ir laimingai, kaip viena šeima, tik vieną rytą sugriaudė perkūnas iš giedro dangaus — žvaigždės pasibaidė, išlaužė tvarto duris ir pabėgo. Neįmanoma apsakyti, kaip aš pergyvenau. Milicija apieškojo visas apylinkes — nieko. Dingo kaip į vandenį — paaiškino. Nusipirkau siurblį ir pumpuoju iš ežero vandenį. Kol kas, galima sakyti, be rezultatų (dvi plekšnės ir įgaliotinis)...

*

Pagaliau dar vienas įvykis. Pats keisčiausias. Buvo tada vakaras. Temo. Ji pasikvietė mane į kiemą ir pasakė:

— Surask danguje vieną žvaigždę — duosiu rublį.

Aš įdėmiai pažvelgiau į dangų ir nudžiugęs šūktelėjau:

— Ogi štai kiek jų — viena, dvi, trys, keturios, penkios, va tenai šešta, septinta, aštunta, žiūrėk, tiesiai virš galvos — devinta... Na, duok rublį.

— Tu ką?— tarė ji.— Kiek suskaičiavai? Devynias? O aš sakiau — surask vieną. Ne, negausi rublio. Marš į vidų.

Aš supykau, užsidariau rūsyje ir tris metus su ja nesikalbėjau.

Ir vis per žvaigždes...

RUDUO. KETVIRTADIENIS

Rytas. Į p. Blinkevičiaus Kambario langą pabeldžia jazmino šaka, ir jis nubunda.

„Jau ruduo", galvoja p. Blinkevičius. „Ruduo. Cha cha!" Ir kurį laiką jam norisi smagiai šėlioti.

Paskui jis atsikelia ir ilgai žiūri į veidrodį. Po vakarykščio veidas atrodo išbalęs ir svajingas. „Šiandien irgi nesiprausiu", galvoja p. Blinkevičius", atrodau žymiai rūstesnis. Tai man tinka".

p. Blinkevičius apsitaiso tamsių spalvų drabužėliais ir išeina į p. Garnevičiaus vadovaujamą Kontorą.

— p. Blinkevičius! Kaip sekasi? Kas naujo? Kaip gyvena p. Blinkevičienė?— klausia p. Garnevičius.

— Nežinau. Nieko. Paskui pasakysiu,— atsako p. Blinkevičius.

Bet paskui nusiramina, sėda už stalo ir atsiverčia Popierius.

Vienuoliktą valandą p. Blinkevičius užverčia Popierius, atstumia juos į šalį, prispaudžia Viršeliais ir eina pas p. Garnevičiaus žmoną lošti kėgliais...

Pietauja p. Blinkevičius pas daktarą kun. Petkevičių. Bulvienė su frikadelėmis, vašylai, kepenėlės ir kisielius.

— Skanu čia pas tamstas,— sako p. Blinkevičius.

— O šiaip kas naujo?— teiraujasi daktaras kun. Petkevičius, specialia yla rakinėdamas dantis.

— Na, čia jau kaip žiūrėsi,— juokiasi p. Blinkevičius,— iš esmės tai... bet žiūrint iš kitos pusės...

Daktaras kun. Petkevičius atsiprašo ir eina į Vonios Kambarius.

— Vėl aš kažką ne taip,— nervinasi p. Blinkevičius.— Koks bjaurus oras,— sako grįžusiam daktarui.

— Bet užtat nebetoli Šventės,— atsako tas.

— Tikrai,— tęsia p. Blinkevičius,— o juk kai pagalvoji!.. O juk tartum dar vakar!..

Ir t. t.

Daktaras kun. Petkevičius ima nerūpestingai žaisti sidabrine laikrodžio grandinėle ir barbenti pirštais į auksinį tabokinės dangtelį.

— Tai aš ir eisiu,— sako p. Blinkevičius,— laikas, taip sakant...

„Kaip aš nemoku su žmonėmis apsieiti", galvoja išeidamas, „kažin, ar bekvies daugiau..."

Iš darbo p. Blinkevičius išeina šeštą valandą kartu su bendradarbe p. Zinovjeva Sprindyte.

— Šiom dienom daug darbo,— sako p. Zinovjeva Sprindytė.

„Nusišneka moteriškė", galvoja p. Blinkevičius ir nori draugiškai paploti jai per petį, bet nedrįsta.

— Oras atšalo,— sako p. Zinovjeva Sprindytė,— o vakar man buvo migrena. Bijau, kad nepasikartotų.

„Kažin, ar aš jai patinku", galvoja p. Blinkevičius.

— Ir kaip jau anksti temsta,— sako p. Zinovjeva Sprindytė.

— O ar tamsta mėgsti šniaukti tabaką?— klausia p. Blinkevičius.

— Aš laukiu žiemos,— sumišusi atsako p. Zinovjeva Sprindytė.

„Ir ką su ja kalbėti?" galvoja p. Blinkevičius. „Kuom ji domisi? Kuom gyvena? Dėl ko nerimsta? O kuom aš domiuosi?— Niekuom. Bet gal reikėtų paimti jos ranką ir žaisti su Grakščiaisiais Pirštais?" svarsto jisai. „Ar tai būtų Nei Šis Nei Tas? Ar Įžūlu? O gal Miela?" „O gal aš esu Žavus Beprotis?" nustebęs galvoja p. Blinkevičius...

— O šitą šeštadienį pas mane Arbata,— progiesmiais kalba p. Zinovjeva Sprindytė,— po Arbatos paskaita ir vakarėlis. Sako, gražu. Labai prašom.

— Ačiū,— sako p. Blinkevičius.— Gerai.

„Tikrai neisiu", galvoja. „Dar ko! Bet kaip šalta. Ji su žieminiu paltu. O aš?"

Čia jis netikėtai pamato p. Kitą ir apsidžiaugia.

— Iš geležinkelio stoties einu,— sako p. Kitas.— Šiandien Ketvirtadienis.

— Man pakeliui,— džiaugiasi p. Blinkevičius,— aš irgi turiu eiti būtent šitais ryškiai apšviestais bulvarais.

— Kažin, kiek dabar laiko?— dviprasmiškai klausia p. Kitas.

— Gerai,— sutinka p. Blinkevičius.— Užeisim.

p. Blinkevičiui patinka p. Kitas. p. Kitas tai ne koks p. Garnevičius. Pastaruoju metu jie labai susidraugavo.

...Kadaise p. Blinkevičius irgi gyveno su žmona p. Blinkevičiene. Jų laimei tikrai daug ko trūko, bet p. Blinkevičius niekada nesiskundė. Jo nuomone — svarbu meilė.

Bet prieš porą metų p. Blinkevičienė jam pasakė:

— Klausyk. Palauk. Aš myliu Kitą. Išeinu. Palieku Tave. Nes tu nežinojai, kas tai...

— ...O paskui, sako, p. Garnevičius kad pašoks, kad ims bliuzelę glamžyti — net karšta pasidarę. Ir tikrai, po to p. Zinovjevą Sprindytę dar gal šešis mėnesius drugys krėtęs,— lygindamas naujas moleskino kelnes, kalbėjo p. Blinkevičius, bet juto, kad sako ne tai.— Kodėl?— paklausė tada.

— Taip reikia. Pamatysi.

— Tu neturi teisės! — šūktelėjo p. Blinkevičius, prisiminęs neseniai matytą filmą, ir sumišo. „Kodėl ji neturi teisės?" pagalvojo paraudęs. „Koks aš vis dėlto..."

...O restorane tikrai smagu paūžti. Muzikėlė grajina. Jaunimėlis šoka.

— Bet kad aš nežinau,— sako p. Blinkevičius.

— Baik tamsta vieną kartą,— atsako p. Kitas.

— Tris po šimtą,— įniršta p. Blinkevičius.

— Tris po tris šimtus,— šaltai pataiso p. Kitas.

— Ir vieną *cacao*,— sako p. Zinovjeva Sprindytė.

Lauke tebelyja.

— Gal,— neryžtingai sako paskui p. Blinkevičius.

— Ne,— trumpai atsako p. Kitas.— Va,— rodo jis į p. Zinovjevą Sprindytę.

— Betgi tamsta turi žmoną p. Blinkevičienę?— tiesmukiškai klausia p. Blinkevičius.

— Labas vakaras,— sako p. Zinovjeva Sprindytė. Visi nustemba.

„Nereikia gerti", galvoja p. Blinkevičius, „ir rūkyti nereikia".

— Mesk tamsta tą šlykščią cigaretę,— sako p. Zinovjevai Sprindytei.

— O aš ką sakau?— klausia p. Kitas.

„Matyt, girtas atvažiavo", galvoja p. Blinkevičius.

— Na, aš einu,— sako jis.

— Palauk,— prašo p. Kitas.— Šiandien trečiadienis ar Ketvirtadienis?

p. Blinkevičius tyli.

— Tai nesakysi?— pyksta p. Kitas ir trenkia ąsočiu jam per galvą.

— Kurių metų?— klausia p. Blinkevičius, pašokęs iš saldžiojo miego.

Ir jie išeina kartu.

— Štai,— rodo p. Blinkevičienei p. Kitą p. Blinkevičius.— O čia p. Zinovjeva Sprindytė. Prašom mylėti ir gerbti.

— Prašom į salioną,— sako žmona p. Blinkevičienė.— O gal pasėdėsit bibliotekoj, kol aš čia viską sutvarkysiu. p. Zinovjeva Sprindytė tegu paskambina fortepijonu arba telefonu.

— Gerai,— sako p. Blinkevičius. „Bet kaip ji pasikeitė", galvoja, „vargu ar aš ją tokią begalėčiau mylėti".

— Labai džiaugiuos, kad nepasididžiavote,— kalba žmona p. Blinkevičienė, iškratydama pypkės pelenus į marmuro židinį.

— Ne, bet iš tikrųjų,— atsako p. Kitas ir dirsteli pro langą.

Antraisiais laiptais nulipa p. Garnevičius ir, susisupęs į juodą apsiaustą, išnyksta skersgatvių tamsoje.

p. Blinkevičius įtraukia skruostus, sukanda dantis ir atsistoja taip, kad šviesa kristų tiesiai į veidą. Jis žino, jog šitaip darydamas turi atrodyti kaip itin ryžtingo, griežto, susimąsčiusio, jautraus ir principingo veido vyriškis. Tuo tarpu p. Kitas jau sėdi užsimerkęs ir prasižiojęs.

„Ji turėtų pajusti tą kontrastą", galvoja p. Blinkevičius, „bet aš vis tiek niekada nebegrįšiu".

Tačiau p. Blinkevičienė dabar virtuvėje.

— Sėskitės,— sako grįžusi,— tuojau kavos išvirsiu. O gal norit šv. burokėlių sriubos?

Atrodo nerūpestinga.

Paskui p. Blinkevičius ir p. Zinovjeva Sprindytė geria saldžiąją kavą, pamaišydami ją sidabriniais šaukšteliais. p. Blinkevičienė paima p. Kitą už riešų bei plaukų ir nuveda į Miegamąjį.

— Nekenčiu,— sako p. Kitas.

p. Blinkevičius geria kavą. Jam skanu, bet skaudu.

Paskui nuobodu, o paskui jis išeina.

p. Zinovjeva Sprindytė išeina iš paskos.

— Iki rytojaus,— sako jai p. Blinkevičius.

— Gerai,— atsako p. Zinovjeva Sprindytė ir nueina.

Lauke sninga.

„Ir juk nieko čia, rodos, tokio, kad sninga", galvoja p. Blinkevičius. „O vis tiek malonu. Ką daryti?"

Pakyla Šiaurės Vėjas, ir p. Blinkevičius įeina į savo Kambarį.

Į KŪRYBOS KELIĄ. PRANO BLINKEVIČIAUS LYRIKA

Prano Blinkevičiaus kūrybą geriausia yra apžvelgti nuo aukšto Blinkuvos šlaito tyliaisiais vasaros šventadienių vakarais. Tada gražiausiai atsiveria akiai šios kūrybos kalneliai ir ypač lomelės, kurių yra iš tikro gausu ir kurios bendroje mūsų lyrikos panoramoje išsiskiria savo, pasakyčiau, antikiniu grožiu... Čia gali išvysti ir paprastą lietuvį artoją, besėdintį prie savo namų slenksčio ir geriantį skaistų natūralų vyną iš briaunotų taurelių, ir jauną literatą, besisukantį Blinkuvos miesto Šaltūnų priemiesčio aukštojoje visuomenėje, ir dar daugybę kitų, ne mažiau įdomių ir reikalingų dalykų, tame tarpe ir patį autorių, svajingai rymantį Centriniame pašte ir laukiantį perlaidos iš Redakcijos. Bet svarbiausia tai, kad į šio poeto vyriškai santūrų ir jaukų lyrinį pasaulį įeini kaip į kažką seniai pažįstama ir sava, kur, perfrazuojant paties Prano Blinkevičiaus žodžius, dienos tokios keistos ir neramios"... Bet, kaip sakė vienas,—„imkit mane ir skaitykit..."

Su pagarba — *Helen Blinkevičienė.*

IŠ PRANO BLINKEVIČIAUS POEZIJOS SĄSIUVINIŲ

MANO RYTMEČIAI. I

Ką tik nulijo lietutis šiltas,
Einu aš gatve, lietpalčiu apsivilkęs,
Žmonės aplinkui, šypsodamies jaukiai,
Įstaigon, įmonėn, fabrikan traukia.

Man irgi noris su jais taip žingsniuoti,
Dainą užtraukti, kumštelt, kvatoti:
Šit aš praeiviui numušu skrybėlę,
Jis įkandin man kažką linksmai rikteli.

Suima ūpas toks geras, jog tuoj aš
Vienam trinkt per galvą, kitam gi — kyšt koją,
Senutė džiugiai sau ant grindinio šlepteli,
Net apelsinai pabyra iš krepšio.

Ak! Gera just šį jaunatvišką įkarštį!
Rods, taip ir stotum prie staklių žvalus!
Arba, sakysim, kabinoj vikšrinio
Spaudytum rankenas bei pedalus!

MANO RYTMEČIAI. II

Susidūriau, kaip ne kartą,
Su Petru prie cecho vartų —
Ir galvojom, ką daryti,
Kad nereiktų krauti plytų.

Dviese nieko nenutarę,
Susimušę, susibarę,
Nenusprendę, ką daryti,
Išsitraukėme „Kastytį".

Tik staiga ateina trečias
Ir pasako: „Vyrai, ką čia,
Sėdit, tylite abu,
Gal jau imsimės darbų?"

Po tokių kalbų prasmingų
Mes supratome, ko stinga:
Metėm vyrai visi trys —
Stojos pilnas butelys.

— — — — —

Vėl vartoju linksmas aš
C_2H_5OH.

EILĖRAŠTIS ŠEŠTĄ VALANDĄ

Vedėjui P. Garnevičiui

Lygiai šeštą, arba prieš šešias,
Susimąstę, išdidūs ir orūs
Mes išeinam į pilkas gatves
Lyg iš glėbio brangios — iš kontorų.

Mes išeinam, kaip eina poetai
Vakarais iš kavinių, o gal —
Kaip nugriaudėja rūsčiai klozetai,
Kai virvutę patrauki atgal.

Ir iškyla trumpam atminimuos
Vėl vedėjo sugriaudžiantis bosas,
Stalas, antspaudas ir rašalinė,
Sekretorės pikantiška poza...

Ir panūstam grįžt, ryto nelaukę,
Sėst už stalo — ir kibti į popierius,
Taip kaip tūlas išgėręs į plaukus
Kad įkimba savajai moteriai...

EILIUOTI PRIEDAI PRIE CIKLO „NIKOTINAS IR ALKOHOLIS YPAČ KENKSMINGI JAUNAM ORGANIZMUI"

1. DIENŲ TAS KEISTAS NERAMUMAS

Tos dienos tokios keistos ir neramios,
Kada esi padaręs šimtą gramų,
O jei dar antrą šimtą padarai —
Nutrūkę grįžta vėl vaikystės aitvarai...

Ak, būna žemėj kartais švelniai keista —
Štai Petras duoda rublį ir nukaista,
Štai Bronka ritin bonką naujo skysčio,
Ir nebeaišku — kur Viekšniai, o kur — Mytyščiai.

Bet ką čia slėpti — darom kartais gramą,
Štai atsisėdame teatro bufete prieš dramą,
Padarom gramą kitą — butelys,
Žiū, jau ant stalo tuščias begulįs.

Jis guli, kaip greta užsnūdęs draugas,
Mes kurį laiką sėdime nejaukūs,
Paskui kai kas lėtai nuo stalo kelias,
O kai kas pabando ir nuvirsta...

II. PAMOKYMAI BROLIO, VAŽIUOJANT VEŽĖČIOMIS VĖLŲ 1962 METŲ VAKARĄ PRO ŠALTŪNUS

Tykios dienos rudeninės,
Krinta kriaušės paskutinės...
— Pasakyki, mielas broli,
Kas yra tas alkoholis?

Daug aš apie jį girdėjau,
Straipsnį laikrašty regėjau,
Rašo — jis žlugdąs m o r a l ę
Ir žmogaus kūrybos galią...

Susimąstė brolis mano,
Vėjas plaukus jam kedena,
Ir pro vakarinę tylą
Žodžiais šitokiais prabilo:

— Kas tas alkoholis, vaike,
Tau geriau žinot nereikia —
Tai yra toks piktas skystis,
Prie kurio verčiau nelįsti.

— Tai kodėl tą skystį varo,
Jei jisai tiek blogio daro,
Ir kodėl jį geria žmonės,
Jeigu jis toks nemalonus?

Brolis cigaretę rūko:
— Čia, vaikeli, toks jau triukas —
Kol tu jo nesi vartojęs,
Aš paaiškint nevalioju.
O kai kartą pavartosi —
Apie tai kalbėt nustosi.

SUTEMŲ SODAIS

Tyliai girgžda kaimo svirtys,
Tolumoj tik šunys loja,
Aš einu, žvalus ir tvirtas —
Mano širdį Ji vilioja.

Sutemoj paskendę sodai
Obuoliais nubarsto taką,
Ūžia vėjas ir atrodo,
Kad Jinai kažką man sako

Ar sakys dar — apkabinus —
Apie savo meilę gražią,—
Ir įkris žvaigždė Aušrinė
Į pavasario miražą...

MĖLYNŲJŲ RUGIAGĖLIŲ LAUKAS

Helen Blinkevičienei

Lyja lietūs ant lauko ražienų,
Sudraskyti voratinkliai trapūs.
Ko tu raudi taip gailiai, Helen,
Vėjui plėšiant pageltusį lapą?..

Nesakai... Užmiegi ir sapnuoji
Mėlynųjų rugiagėlių lauką,
Krinta šaltosios rasos ant kojų,
O pabudus — nėra ką pašaukti...

O aš vėlei tyliu, nes dabar jau
Nieko žodžiai padėti negali...
Vėl einu... Nežinau, ar tolyn, ar
Gal artyn, bet kažin kur — pro šalį...

Vėl žiūriu į ražienas išmirkusias,
Tartum pro aprasojusį stiklą...
Aš mačiau tave vieną akimirksnį
Ir žinau, jog daugiau nesutiksiu.

Užrakinti jau vartai į praeitį,
Surūdijusios spynos begirgžda...
Ir nežinome, kur benueiti
Per išbalusį rudenio žvirgždą...

SERENADA

Nuo medžių lapai šiandien krito,
Lietus praėjo trotuarais.
Kodėl, žavioji sinjorita,
Man pasakei *au revoir*?

Dabar tu tolimam Sorente,
Kur jis — to mūsuos nieks nežino...
Aš sėdžiu vienas tarp serbentų
Ir ilgesys mane kankina...

O lapai šnara nukritę —
Ji myli kitą...

RUDENS MOTYVAS

Jau žydi po langais jurginai,
O ant žiedų — rytais šalna...
Ir vėsūs vėjai rudeniniai
Išlydi vieškelin mane.

Tylus, gelsvėjantis peizažas,
Ir mano profilis — ramus.
Ak, argi į jausmų garažą
Kas nors šiais bėgiais ves ir mus?

Tai kas, kad verkia man širdis,
Noktiurną graudų prisiminus?
Dar dunda žalias traukinys
Toli toli atsiminimuos.

Tačiau lange nuplauna veidą
Pavargęs rudenio lietus...
Kur tu eini, rudens keleivi,
Pro savo mėlynus namus?..

PRARADIMAI

Vakarą vėlų vėjas pravirko,
Aš išeinu kaip klounas iš cirko.
Gatvė tokia tuščia ir nyki,
Leisk man paklausti — kur tu eini?

Leisk man paklausti, žavi sinjorita,
Ko gi tie lapai nuo medžių nukrito,
Ko taip ieškojo širdis ir nerado —
O, mano meile, šaly Eldorado!..

Tenai, kaip rausvas žiedas azalijos,
Žydi mergelė vardu Rozalijos,
Aukso lenciūgais meilė manoji
Ten it skaisti žvaigždė spinduliuoja.

Tačiau kaip liūdnas paukštis po tyrus
Blaškosi širdis, skausmą patyrus,
Ir tik naktim pro sutemų ruožus
Aš dar sapnuoju mylimus bruožus.

Ak, dar sapnuoju, ranką dar spaudžiu,
Bet sielvartingais aidais atgriaudžia
Žinia baisioji, bangom atplūsta,—
Ir aš sutrikęs slepiuos tarp kopūstų...

AŠ SAPNAVAU

Aš sapnavau, kad skaisčios mirė viltys,
Ir išsigandęs tykiai nubudau —
Ir pas tave svajonių tiltais
Kartu su vėju nuskridau.

Bet vėjas tąsyk baisiai menkas pūtė
(Maždaug kokie du metrai per sekundę),
Ir kai aš atvykau į tavo butą,
Čia išgirdau tik liūdną tavo skundą.

Gulėjo viltys, dailiai pašarvotos,
Ir išvaškuoti buvo jų kūneliai,
O tu stovėjai veidu nupudruotu
Ir skambinai koridoriuj varpeliais.

Paskui kažkas mosavo smilkytuvais,
Ir muzikantai triūbijo pavargę,
O du sparnus nuleidę albatrosai — aš ir tu — mes
Prie juodo karsto tyliai tyliai verkėm...

ATSISVEIKINIMAS

Krinta ant kryžių lietus įkyrus, monotoniškas,
Paukščių balsai tolimi, tolimi ir lakoniški.
Žengia per žemę ruduo, aukso šarvais šarvuotas,
Ten, kur kadaise mes plaukėm ant vasaros luoto.

Ten mano meilę nusivežė senas tramvajus,
Tu dar žiūrėjai, prie stiklo priglaudusi veidą.
Vėjas nešiojo alyvų lapus trotuarais
Saulei gražiai, lyg senoj Palangoj, nusileidus.

Mano meilei smuikavo pražilęs ir verkiantis elgeta,
Per įkyrų ir šaltą rudens nesibaigiantį lietų
Aš nusivedžiau jį su savim vėlų vakarą, paliktą
Seną smuiką užklojęs apvytusiu lotoso žiedu.

Mano meilę lydėjo tik tolimas gervių girksėjimas
Per išbalusį dangų į pietus — į pietus — į pietus — —
Pasakyk, nepažįstamas, liūdnas ir senas rugsėji, man,
Kad pavasarį grįžta visi, kas rudens išlydėti...

Bet vietoj atsako skamba skaudus ir negyvas
Šito rudens banaliai abejingas motyvas...

TRYS LABAI ĮDOMŪS PASAKOJIMAI

Humoristų humoreskų motyvais

I-AS LABAI ĮDOMUS PASAKOJIMAS — APIE ŠUNĮ

Kartą vienas vieno daugiabučio namo gyventojas įsigijo šunį. Jis šunį labai mylėjo, vakarais vesdavo pasivaikščioti ir t. t. O kaimynai šuns nemylėjo, nes jis naktimis garsiai lodavo ir kaukdavo. Kaimynai ne kartą prašė savininką atsikratyti šunimi, tačiau tas nė girdėti nenorėjo. Pagaliau neiškentę kaimynai pasiskundė namų valdybai. Namų valdyba pažadėjo imtis priemonių, bet nesiėmė.

II-AS LABAI ĮDOMUS PASAKOJIMAS — APIE VIRŠININKĄ IR PAVALDINIUS

Vienoje įstaigoje buvo tarnautojai ir viršininkas. Visi tarnautojai viršininko labai bijojo, nusižeminę kalbėdavo, duodavo kyšius ir panašiai. Ir tik naktimis jie sapnuodavo sapnus, kuriuose būdavo labai drąsūs ir viršininko visai nebijodavo. Tačiau nubudę suprasdavo, kad tai būta tik sapno, ir vėl tylūs išeidavo į darbą.

III-AS LABAI ĮDOMUS PASAKOJIMAS — APIE ŠIUOLAIKINĮ JAUNIMĄ

Vieno miesto vienoje gatvėje šiltais vasaros vakarais susirinkdavo būrys jaunimo, jie skambindavo gitaromis, klausydavosi tranzistorių, vaikinai bučiuodavo merginas. Visa tai labai nepatiko vienam tos gatvės gyventojui — pensininkui. Jis kartą priėjo prie jaunuolių ir ėmė juos gėdinti. Tačiau jie nesiklausė, vienas kitas net nusijuokė. Pensininkas labai susikrimtęs grįžo namo ir sėdo rašyti atsiminimų knygos.

KAIP AŠ KURIU

O kuriu aš labai paprastai. Visų pirma su pilietine aistra išplėšiu iš gyvenamosios vietos, kur esu priregistruotas, gabalą gyvenimiškos tikrovės ir ištirpinu ją nedideliame aliteracijos kiekyje. Gautą tirpalą sumaišau su metaforom ir simboliais, pagal skonį pridedu alegorijos, rečiau onomatopėjos. Viską supilu į savo pasaulėžiūros prizmę, užpilu liaudies šnekamąja kalba, suplaku ir pastatau ant kūrybinės ugnies. Dėl viso pikto įmetu vieną kitą paradoksą. Kai užverda — nukeliu ir ataušinu. Ataušusią kūrybą apibarstau sinonimais ir epitetais, kartais net palyginimais, po to supjaustau eilutėmis ir tvarkingai sudėlioju į siužetinius rėmus. Tada pasikinkau Pegasą ir nuvežu į kokią nors redakciją. Ten viską paima ir sako: „Užsuk po savaitės". Aš užsuku. Tada man viską grąžina ir sako: „Jei gali nekurti — nekurk". Aš padėkoju, parvažiuoju ir vėl kuriu. Nes negaliu nekurti. Kai prikuriu labai daug — išnešu į kiemą, sukraunu į rietuvę, pasislėpęs už tvoros atrenku krūvą aštresnių satyrinių vaizdų ir pradedu skaudžiai pliekti praeivius. Nesvarbu pažįstami ar nepažįstami, vis tiek man malonu.

MISTERIJA

Mažo miestelio centrinė aikštė. Tykus vasaros vakaras. Po aikštę romiai vaikštinėja miestelėnai. Tylu. Ramu. Jauku. Girdėti, kaip tykiai brėžia smėlėtą upės dugną žuvis. Už upės dusliai ir vienodai kala kuolą. Prie jo nakčiai bus rišamas arklys. Tykiai krinta žvaigždės. Krinta rasa. Krinta lapai. Kaime už upės matosi rugių laukas. Plaukioja drugiai. Tylu. Gražu. Šviesu.

Staiga iš kabineto išnyra pilkas vyriškis duksliu kostiumu ir sako:

— Atmesti.

Kyla šurmulys. Baubia jaučiai, loja šunys. Griaudi griaustinis. Blyksi žaibai. Šniokščia vanduo. Spiegia moterys. Gieda gaidžiai. Bliauna avys. Galų gale vienas miestelėnų įsidrąsinęs klausia:

— Atleiskite, o ką atmesti?

— Viską,— ramiai atsako pilkas vyriškis duksliu kostiumu ir tykiai grįžta į kabinetą.

Po tų žodžių viskas atmetama. Griūva miestai. Liejasi vandenys. Dreba žemė ir veržiasi ugnikalniai. Saulė užgęsta.

...Ir tiktai vėjas pusto baltą smėlį...

...Išlindęs iš smėlio, kurį laiką nesuvokiau kur esąs. „Kaip ilgai ir kietai aš miegojau", pagalvojau sutrikęs. Nusipurčiau smėlį, apsiaviau sandalais ir nuėjau į paviljoną valgyti dešrelių su garstyčiom.

SKAMBINA ŠOPENĄ

Vieno veiksmo drama

Veikiantieji asmenys: JIS
JI

Pakyla uždanga. Scenoje klasė, dvi eilės mokyklinių suolų, rašomoji lenta, kreida ir kempinė. Ant mokyklinio suolo sėdi J i s ir J i. Už lango gęsta žara

JI. Štai ir susitikom.

JIS (*įrėmęs žvilgsnį į kempinę*). O prabėgo penkiolika metų.

JI (*žvelgdama į tolį, svajingai*). O atrodo tik viena diena.

JIS. Toksai gyvenimas.

Abu kurį laiką tyli

JI (*liūdnai*). Šatkus pasikorė...

JIS (*svajingai, kaip ir anksčiau*). O kiek visko būta... (*Atsidūsta*) Nė neišpasakosi...

JI (*irgi svajingai*). O tos dienos... Praskriejo kaip... (*Nustebusi*) Kaip kas?

JIS. Paukščiai. (*Liūdnai*) Ir jaunystė... Kur jinai?..

JI (*žvelgdama į kampą, kur ne kartą yra stovėjęs Jis*). Prabėgo lyg sapnas...

JIS (*Žiūrėdamas jai tiesiai į akis, susijaudinęs*). O pameni iškylą miške? Kai tu pametei šukas, ir mes abu ieškojom... Ligi pat vakaro...

JI (*liūdnai šypsodama*). Ir neradom. Bet mums buvo gera. (*Sukūkčioja*)

Vėl abu tyli. Jų rankos nejučiom susiliečia

JI. O tu, girdėjau, vis dar nevedęs. (*Pravirksta*)

JIS (*liūdnai, bet kartu ir svajingai*). Vis dar ne. (*Patylėjęs*) O tu tebemyli Povilą? (*Šluosto jai ašaras*)

JI (*pagalvojusi*). Jis geras žmogus, paprastas.

JIS (*įdėmiai žvelgdamas jai į akis*). Bet jis tikriausiai nesupranta tavęs...

JI (*patylėjusi, neryžtingai*). Jis žmogus geras, paprastas...

JIS (*nejučiom glostydamas jos ranką*). O aš mylėjau tave... Tada... Ieškodamas šukų... O ir dabar...

Abu kurį laiką tyli

JI (*nuleidusi akis*). Ar tu mylėjai dar ką nors, Pranai?

JIS (*nejučiom apkabindamas ją*). Jos nesuprasdavo manęs. Man visada su jomis būdavo nuobodu. Kitą dieną.

JI (*truputį sumišusi, bet svajingai*). Man irgi dažnai būna nuobodu. Ir apima toks keistas ilgesys, kad rodos, bėgtum, bėgtum... Tik nežinai kur...

JIS (*susijaudinęs, bet kartu ir svajingai*). Išvažiuokim iš čia. Išvažiuokim! Mes uždusim šičia.

JI (*neryžtingai*). O Povilas?.. Jis paprastas, bet...

JIS (*nejučiomis bučiuodamas ją*). Jis nesupranta tavęs, Zos. Išvažiuokim iš čia. Šiandien pat.

Abu nutyla ir nejučiom prisiglaudžia vienas prie kito. Nukreipti į erdvę žvilgsniai susikryžiuoja ir tartum susilieja į vieną. O jų akyse spindi nauja, dar neregėta šviesa. Iš tolo pasigirsta muzikos garsai. Kažkas tyliai skambina Šopeną

Uždanga

VAKARAS

Vieno veiksmo vieno paveikslo psichoneurologinė pjesė

Veikia: JI
JIS

Pakyla uždanga. Scenoje jaukus, gerai išvėdintas kambarys. Ant sienos kabo vienas paveikslas, kuriame dvylika žmonių valgo vakarienę.

JIS (*žiauriai*). Ką šiandien vakarienei valgysim?

JI (*sausai*). Arbata su cukrumi. Daugiau nieko neturim.

JIS (*verdamas Ją plieniniu žvilgsniu*). Nesvarbu. Užteks to, ką turim.

JI (*kimiai*). Rytoj penktadienis ar ketvirtadienis?

JIS (*apdujęs iš sielvarto*). Nieko, pasitaiko.

JI (*tulžingai*). Tai gerai. O man kažkodėl vis atrodė, kad ketvirtadienis.

JIS (*apdūjęs iš sielvarto*). Nieko, pasitaiko.

JI (*nervingai*). Tai gal važiuojam ryt vakare kur nors į gamtą?

JIS (*lediniu balsu*). Gerai sakai, galim ir nuvažiuoti. Pailsėsim...

JI (*kreivai šypsodama*). Arbata jau, atrodo, užvirė. Einam, pavakarieniausim.

JIS (*žiūrėdamas klaidžiojančiu žvilgsniu į erdvę*). Einam.

Abu nueina į virtuvę. Dvylika žmonių iš paveikslo baigia valgyti ir padeda šaukštus

Uždanga

KALNUOSE GĖLĖS MĖLYNOS

Trilogija

I. SVEČIŲ KAMBARYS

Vieno veiksmo papročių — bepročių komedija

Veikiantieji asmenys: PRANAS BLINKEVIČIUS
PETRAS GARNEVIČIUS
TAM TIKRI PERSONAŽAI
CRANŽINIAI
PAGRINDINIAI HEROJAI
KITI ŽMONĖS ĮVAIRŪS
EKSKURSIJA I

Scenoje vaizduojamas Svečių kambarys. Matyti dvejos durys. Iš kairės — į Vaikų kambarį. Iš dešinės — į Valgomąjį ir Kitus kambarius. Scenos viduryje stovi senoviškas rašomasis stalas, kuris šioj pjesėj yra visai nereikalingas. Dešinėje, už kulisų matyti besileidžianti saulė. Tykus šventadienio vakaras. Girdėti, kaip loja šunys. Oras dvelkia ozonu

Pakyla uždanga. Pranas Blinkevičius verpia aukso siūlus deimanto staklėmis. Pasirodo Tam Tikri Personažai Oranžiniai

TAM TIKRI PERSONAŽAI ORANŽINIAI. Jis čia.

Pasirodo Pagrindiniai Herojai ir Kiti Žmonės Įvairūs. Pasirodymo metu skamba dainos, šokiai, linksmos nuobiros, vidudienio koncertas. Po pasirodymo salėje kyla plojimai, o už kulisų nusileidžia saulė. Visi išeina pro

antrąsias duris, o pro pirmąsias duris scenon vėl įeina Pagrindiniai Herojai

PAGRINDINIAI HEROJAI. Pirmyn! Už Petrą Garnevičių!

Pagrindiniai Herojai smarkiai puola ir visus išmuša, tačiau Žiūrovai supranta, jog tai yra neįmanoma, nes tuo metu visi buvo išėję pro antrąsias duris. Bet Žiūrovų irgi nėra — jie šioje pjesėje neveikia. Tačiau tuo pat metu pro pirmąsias duris vėl įeina Pranas Blinkevičius ir Kiti Žmonės Įvairūs. Pagrindiniai Herojai išeina pro antrąsias duris, o Pranas Blinkevičius ir Kiti Žmonės Įvairūs išeina pro pirmąsias duris. Kurį laiką scena tuščia, dėl ko stoja nejauki tyla, reiškianti pritarimą. Įeina Petras Garnevičius ir kurį laiką stovi ant pirmųjų durų slenksčio. Tuo metu atsilapoja antrosios durys, Garnevičius krūpteli, ir jo kūnas nueina pagaugais pro pirmąsias duris. Pro antrąsias duris įeina Pranas Blinkevičius ir nieko nematančiomis akimis dairos aplink. O iš abiejų pusių vien Žali krantai, Žali žali žolynėliai, kiek tik užmatai. Pranas Blinkevičius sėda į Laivelį ir plaukia per Mareles Piliakalnio link. Tuo metu pro antrąsias duris įeina Kiti Žmonės Įvairūs ir stiklinėm akim žiūri į Blinkevičių. Pro pirmąsias duris įbėga Petras Garnevičius

GARNEVIČIUS (*trūksmingai*). O kurgi Blinkevičius?

Kyla baisus sąmyšis. Sąmyšiui pasibaigus, visi tvarkingai suakmenėja. Pro pirmąsias duris įeina Ekskursija I ir po kurio laiko išeina pro antrąsias duris, o pro pirmąsias duris įeina Pagrindiniai Herojai ir Tam Tikri Personažai Oranžiniai.

TAM TIKRI PERSONAŽAI ORANŽINIAI (*Pagrindiniams Herojams*). Štai ir susitikom.

Kyla smarki kova, į kurią atsitiktinai įsijungia ir Kai Kurie Šioje Pjesėje Neveikiantys Asmenys, kaip antai: Karaliaus Visa Kariauna, Visi Žmonės Priešai ir Didysis Medžiotojas Mikas Pupkus. Kova baigiasi taip pat staiga, kaip ir buvo prasidėjusi. Oras atšyla. Visi dalyvavusieji kautynėse išeina pro pirmąsias duris. Tačiau Visi Žmonės Priešai greitai grįžta, ima piktintis Alkoholiu ir po kiek laiko išeina pro pirmąsias duris. Kraupią tylą sudrumsčia tik tolimas Prano Blinkevičiaus balsas. Deja, žodžių negalima suprasti, nes tai yra tik paskutinis skęstančiojo gargaliavimas

Uždanga

II. KASPARAS IR ROZA VIDA

Vieno veiksmo pastoralė

Auksas ir sidabras
Tai graži pora,
Bet užvis gražiausia —
Meilė ir Dora.

Kazys Jonušas

Veikiantieji asmenys: PIEMENĖLIS KASPARAS
MERGELĖ ROZA VIDA
PRANAS BLINKEVIČIUS
PETRAS GARNEVIČIUS

Ankstyvas pavasario rytas. Bukmedžių giraitėje linksmai žaidžia saulės spinduliai. Takeliu palei upę Nilą vaikšto mergelė Roza Vida ir raudodama skina mėlynas kalnų gėles. Tuo metu giraitėje pasirodo piemenėlis Kasparas ir ima demonstruoti savo tariamąjį

vyriškumą. Demonstracijai pasibaigus, įvyksta piknikas su fakelais, kurio metu mergelė Roza Vida pamilsta Kasparą

KASPARAS. Tamstos meilė žadina manyje troškulį siekti kažko daugiau.

Kasparas ima siekti kažko daugiau. Besiekdamas iš didelio aukščio nukrenta ant žemės, ir jį sutraiško pravažiuojančio traktoriaus vikšrai. Iš kabinos išlipa Petras Garnevičius ir Pranas Blinkevičius

ROZA VIDA (*paprastai*). Kaip aš dabar gyvensiu viena? Kodėl palikai mane, Kasparai. Bet visi jūs, vyrai, tokie.

Šitaipos pasamprotavusi, doroji moteriškė krinta be sąmonės ant cementinių grindų, kurios yra Ūkinių prekių parduotuvės Nr. 8 rūsyje. Petras Garnevičius apšlaksto jos veidą kvapniaisiais aliejais

GARNEVIČIUS. Gal galėčiau tamstai šią sielvarto valandą kuom nors pagelbėti?

ROZA VIDA (*atsipeikėjusi*). Tamsta turėsi vesti mane ir būti man kaip tikras tėvas. O Pranas Blinkevičius pabus piršliu.

GARNEVIČIUS. Gerai.

Abu kurį laiką šypsosi ta ypatinga šypsena, kuri iš karto suartina du nepažįstamus žmones. Prasideda vestuvės. Abu tuokiasi ilgai ir nuobodžiai. Galų gale Roza Vida išteka į kanalizacijos vamzdį, o Garnevičius su Blinkevičium sėda į traktoriaus kabiną, pasileidžia Visu Greičiu Pirmyn ir neilgai trukus sulenda į J. Erlicko papročių-bepročių komediją „Svečių kambarys", iš kurios ką tik ir buvo išlindę. Piemenėlis Kasparas

guli nejudėdamas ir žiūri jiems įkandin, o jo paveikslas apdainuoja žmogaus vienatvę ir susvetimėjimą šių dienų buržuazinėje visuomenėje

Uždanga

III. KERŠTAS

Dviejų veiksmų didaktinė komedija

Veikiantieji asmenys: PETRAS GARNEVIČIUS
PRANAS BLINKEVIČIUS
MERGELĖ ROZA VIDA
GIMINĖS IR ARTIMIEJI

I veiksmas

Scenoje vaizduojami miškai prie Nemuno. Ant aukšto skardžio sėdi Petras Garnevičius ir žiūri, kaip jo gyvenimas ritasi į pakalnę. Tuo metu pasirodo Pranas Blinkevičius ir, paėmęs už ausų, įveda į veiksmą keletą sceninių efektų. Dėl to įsiliepsnoja ginčai. Nesusipažinęs su saugumo technika, Petras Garnevičius užsidega

BLINKEVIČIUS. Ką aš padariau! (*Raunasi nuo galvos plaukus*) Už ką?!

GARNEVIČIUS. Vandens... mirštu...

BLINKEVIČIUS. (*Nusirovęs visus plaukus, poliruoja galvą specialiu laku SP-19, kurio kaina 64 kp*). Nemirsi, Petrai, nė negalvok, tamstos reikalai geri.

GARNEVIČIUS. Palik mane, Pranai, gelbėkis pats!..

BLINKEVIČIUS. Ne, ne. Aš nepaliksiu tavęs.

Po šitų žodžių Blinkevičius atitrūksta nuo realaus gyvenimo, nuskrenda į beorę erdvę ir suserga žvaigždžių liga. Neilgai bepagyvenęs, miršta ramiai ir prasmingai, apsuptas Giminių ir Artimųjų

II veiksmas

Tuo tarpu Petras Garnevičius guli rūkdamas bei šnypšdamas. Pasirodo mergelė Roza Vida ir apipila jį gyvybės vandeniu

GARNEVIČIUS (*užgesęs*). Kur aš esu? O, kaip ilgai ir kietai aš miegojau!.. (*Pamato mergelę Rozą Vidą*) Kas tu esi, gražioji mergele?

Roza Vida susigėsta ir pasileidžia bėgti

GARNEVIČIUS (*vydamasis*). Mergele, aš myliu tave! Tekėk už manęs!

ROZA VIDA (*bėgdama*). Jaunikaiti fainasai,— negaliu. Esu užkerėta. Naktimis pavirstu į virvę.

GARNEVIČIUS. O viešpatie, koks aš laimingas! Tuoj pat pasikariu.

Tačiau kadangi dabar tik vidurdienis, Garnevičius nepasikaria, o toliau vejasi Rozą Vidą, nes negali užgniaužti savyje visa apimančio meilės jausmo. Ir tada, kai atrodo, jog jau pavys, mergelė atsisuka ir nusimeta drabužius. Išauga tankus viršutinių ir apatinių rūbų miškas. Garnevičius atsitrenkia kakta į jam nepažįstamą moteriško tualeto detalę ir krinta ant žemės laisvo kūnų kritimo pagreičiu. Nukrinta tiesiai į tą kambarį, kuriame guli numiręs Blinkevičius, apsuptas Giminių ir Artimųjų

GARNEVIČIUS (*linksmai*). Štai ir aš!

BLINKEVIČIUS (*iš didelio džiaugsmo atsigavęs*). Jis gyvas! Girdit! Jis gyvas! *(Skambina varpais)*

Giminės ir Artimieji pasišalina. Garnevičius ir Blinkevičius lieka akis į akį. Garnevičius staiga išsitraukia revolverį ir peršauna Blinkevičių skersai ir išilgai

BLINKEVIČIUS (*virsdamas*). Petrai! Už ką?
GARNEVIČIUS (*reikšmingai*). Už tą!

Garnevičius įsikiša rūkstantį revolverį į kišenę ir išeina iš scenos neatsigręždamas. Triumfuoja žmogaus neatidumas artimam savo

Uždanga

NERAMUS JAUNIMAS

Istorinė drama

Scenoje vaizduojamas 19 a. vidurys Kauno gubernijoje. Po sceną žvaliai laigo menki to laikotarpio veršeliai bei kumeliukai. Scenos gilumoje pakabintose dekoracijose vaizduojami Rubikių dvaro laukuose dirbantys laisvieji valstiečiai ir tijūnas p. Garnevičius. Įsivėlusios tarp žalių kulisų, linksmai gieda pilkosios lakštingalos, apdainuojančios to krašto grožį ir naudingąsias iškasenas. Tykus vakaras be vėjo. Nešina braškėm ir baravykais, scenon įeina jauna mergaitė. Pamačiusi tijūną p. Garnevičių, išgąstingai krūpteli ir taip krūpčioja dar ilgą laiką

GARNEVIČIUS (*pakerėtas jos moteriško žaismingumo*). Kas tokia tamsta būsi?

MERGAITĖ *(užmiršusi pagr. tekstą, sumišusi).* Aš esu tokia Danutė... artistė... Vaidinu šiame spektaklyje... O tamsta?

GARNEVIČIUS. Aš toksai Garnevičius... Galima sakyti irgi... na, bet...

DANUTĖ (*suvožusi plačiųjų akių išraiškinguosius vokus*). Ne, ne, ne tai... prašau tamstą... (*Tyliai verkia melodingai sukūkčiodama*)

GARNEVIČIUS. Ar tu myli mane, Danute?

DANUTĖ (*droviai*). Myliu. (*Nustebusi*) Myliu aš? (*Nervingai*) Cha cha!

Ir tada jų akytės nušvinta, rankytės sukimba ir pamiršę Viską jie šoka Krištolinį Mėlynųjų Karvabalių šokį su kardais. Danutė linksmai kandžioja Raudonuosius p. Garnevičiaus Skruostus ir kužda Meiliąsias Nesąmones į Abi Ausis. Simas juokiasi širdingai. Skamba lengvoji muzika — Debiusi.

Bet staiga sudunda žemė, ir ne margi vežimai rieda, o tik įsiveržia į sceną perpykęs šio spektaklio Režisierius ir nutraukia šitą švelnų muzikavimą, kartu neatsargiai nutraukdamas ir pjesės veiksmą. Horizonte prabėga Šernai ir teatro Direktorius, kuris siekdamas nuraminti Įnirtingai Riaumojančią Publiką, atlieka keletą pigių triukų su degtukais ir jūrų kiaulytėmis

REŽISIERIUS (*jaunuoliams*). Atsipeikėkit! Ką jūs darot! Kur pagaliau sceninė kultūra? Judesys?.. O plastika ir t. t.!? Dieve, dieve...

Tačiau Garnevičius, nė kiek neišsigandęs, o atvirkščiai — susavarankiškėjęs ir susizgribęs, prieina prie Režisieriaus ir grakščiu riešo judesiu nuplėšia nuo jo veido Išorinio Grubumo Kaukę. Visi čia Nedalyvaujantys pamato, jog tai ne kas kitas, kaip vietinio dvarelio prievaizdas Rapolas Geišė, o Dalyvaujantys prisidengia akis šaukštais ir dezorientuoja Publiką į Bufetą. Garnevičius, ir toliau sėkmingai tęsdamas apsimetėlio demaskavimą, atplėšia nuo sienų keletą miškus vaizduojančių dekoracijų ir trenkia jam per galvą. Tariamasis Režisierius krinta ant pilkųjų scenos grindų ir tuoj pat suauga su jomis

GARNEVIČIUS (*visas drebėdamas, pokimiu boseliu*). Užteks! Gana! (*Apstulbęs*) Visiems taip bus!

Žiūrovų salėje pasklinda verksmai ir aimanos. Visi atsistoja. Girdisi šauksmai: „Pasigailėk", „Dovanok tamsta" ir kt.

GARNEVIČIUS (*rūsčiai*). Ak, dabartės jau pasigailėk! O kas anksčiau buvo, a? Ir visi jūs, suaugusieji, tokie! *(Su kartėliu)* O aš, beje, jau seniai nebe vaikas! *(Delnu nubraukia ištryškusią ašarą ir užgniaužia nuoskaudą)* Eikš, Danute, pagaliau mes laisvi. Taip! Laisvi!

Baimingai vibruodama Danutė prisiglaudžia prie galingai išlenkto Garnevičiaus stuburo, ir rūstūs jo (Garnevičiaus) bruožai sušvelnėja. Abu apsisuka ant vienos kojos 4 kartus ir išeina iš scenos, smarkiai trenkę

įsivaizduojamomis durimis. Nusiraminę žiūrovai ploja delniukais ir kviečia Autorių. Autorius išeina į sceną ir paskęsta Plojimų jūroje. Atėję scenos Darbininkai išneša paskendusio Autoriaus lavoną. Vėl viskas tyku, ramu, lyg nieko nė buvę nebūtų...

...Ir viena tiktai jūra ošia kaip ošusi, lyg guosdama, lyg žadėdama kažin ką, ko mūsų žemėje gal ir visai nebūna...

U ž k a n d a

TODĖL

Prano P. Blinkevičiaus antikomentaras

EILINĖ ISTORIJA

Vieno veiksmo drama

Svečių kambarys. Blinkevičius stovi ant stalo ir riša prie Sietyno virvę. Įeina Blinkevičienė

BLINKEVIČIENĖ. Blinkevičiau, ką čia darai?
BLINKEVIČIUS. Kariuos.
BLINKEVIČIENĖ. Kodėl?
BLINKEVIČIUS. Nežinau.
BLINKEVIČIENĖ. Ne, tu pasakyk man, Pranai, kas atsitiko? Gal aš tave užgavau?
BLINKEVIČIUS. Ne, ne, jokios priežasties nėra.
BLINKEVIČIENĖ. Tai kam kartis?
BLINKEVIČIUS. Aš dar niekad nebuvau pasikoręs.
BLINKEVIČIENĖ. Argi tai priežastis?
BLINKEVIČIUS. Aš juk sakau — jokios priežasties nėra!
BLINKEVIČIENĖ. Tai dėl ko tada kartis?
BLINKEVIČIUS. O dėl ko sykį nepasikorus? (*Pasikaria*)
BLINKEVIČIENĖ. Tas tai teisybė. (*Šarvoja velionį*)

Uždanga

PAGIRIAMASIS ŽODIS LAIKRAŠČIUI, KURIAME KITADOS BUVAU IŠSPAUSDINĘS EILĖRAŠTĮ

Kokiose tave mačiau aš vietose!..
Ne visas čia tinka ir minėti jas.
Nežinau, ar mano eilės kaltos,
Kad buvai tu vinimi prikaltas.

Gal dėl to, kad rodei šviesų tikslą,
Tu gulėjai surištas skaitykloj;
Gal už švarą pernelyg kovojai, nes
Iš tavęs pasiuvo silkei kojines;

Gal žengei ne ta kadaise koja,
Kad anūkai šiandien kritikuoja;
Gal ne taip ką vograuji pasenęs,
Kad į punktą perdirbti gabena...

Gal kad mus įkalbinėjai degti —
Pavyzdį pirmam parodyt teko:
Aiškinai — išliekam knygom... rūmais...
Gal dėl to ir pavirtai pats dūmais.

Kas tave šiandieną beprisimena?..
Bet vis viena tu brangus esi man, nes
Tavo pelenus išpustęs vėjas
Ir manas eiles laukuos pasėjo.

Šiemet ten eilėraščiai sudygo,
Juos sudėjau aš į šitą knygą...
Imkit mane, broliai, ir skaitykit,
Ir tatai skaitydami —
permanykiet.

POEZIJOS PAUKŠTEI (HELEN BLINKEVIČIENEI)

Skrenda poezijos paukštė per skrandį...
L. Ivanovas

Skriski, plasnoki, poezijos paukšte,
Į kaitrią saulę, į žydrąjį aukštį,
Nešk mūsų meilę, tikėjimą, viltį
(Tokia proga paprašyčiau įpilti).

Skrenda poezijos paukštė per avižas,
Skamba varpai, diriguoja Garnevičius,
Skrenda nuo Nerijos iki Kamčiatkos
(Tokia proga gal paduokit kamščiatraukį).

Skrenda per dykumas, skrenda per jūras,
Moko dailiųjų menų ir kultūros,
Guodžia pavargusį, linksmina vienišą
(Tokia proga aš prašau: dar po vieną).

Skriski, poetiška paukšte estetiška,
Nešk mūsų dainą intymią, patetišką,
Nors ir sunku, bet garbinga ją nešti
(Kritusius prašom iš salės išnešti).

JEI BLINKEVIČIUS BŪTŲ MINISTERIS

motto: Jeigu sermėga pilka apsivilkus
Vaikščioja tikroji išmintis —
Blinkevičius — ne išimtis.

Jei Blinkevičius būtų ministeris
Tai jis nešiotų dailų sakvojažą brangiai girgždantį
Prikimšęs ikrų vėdarų eršketų irgi mandarinų
Mūvėtų jis krakmolytomis kelnėmis moleskino ir
apatiniais išvaškuotais
Švarkelis būtų iš kremplino pamuštas brangiais
avikailiais
O kailinukai iš avijaučių tauriausių siuvinėti auksu
bei topazais
Susagstymai iš perlamutrų beigi perlų kiaukutų ir
straigių
Bateliai iš vadinamosios juchtos pagal kinų receptą
senovinį
O iš vidaus jie būtų išmušti kailiukais ūdrų beigi
šermuonėlių
Ir nusagstyti rubinais smaragdais sagčiais bei safyrais
Jo kūnas būtų išmankštintas ir ištrintas dar kvapniais
aliejais ir ambrozija
Trintais muskato riešutais kokoso pienu ir kengūrų
liaukomis
Gyventų jis mansardose parketuose klozetuose bei vilose
Tarp alksnių kiparisų eukaliptų palmių ir akacijų
Rūsy laikytų p. Zinovjevą Sprindytę ir Helen
Blinkevičienę
Katros jam skambintų tyliaisiais vakarais cimbolais
liutnėmis bei arfomis
Ir mosikuotų smilkytuvais prikimštais kvapnios tabokos...
Tataigi štai kaip viskas būtų dailiai reikalingai ir
patogiai
Jei Blinkevičius būtų ministeris.

MOLIŪGO KLAUSIMU (ĮŽANGA)

Kutuzovo aikštėj juodi sustatyti žirgai.
Bus svarstymas rimtas šiandieną — gana jau erezijų!
Kalbą ir noriu pradėt nuo svarbiausio, draugai:
Laikas atėjo moliūgą įvest į poeziją!

Laikas atėjo jau svarbą suprasti moliūgo,
Paskirtį, tikslą bei prasmę suvokti šio augalo.
Ko gi jūs tylit sutrikę ir tartum pabūgę,
Mes juk taip pat kaip moliūgai gimėm ir augome.

Lektoriai skundžias nuo Vilniaus, Viekšnių ir nuo Skuodo,
Skundžias vedėjai nuo bazių, artojai nuo plūgų,
Skundžias melžėjos nuo karvių, ir skundas jų tokis:
Kas gi jisai — šiuolaikinis, subrendęs moliūgas?

Laikas atėjo teisingai įvertint moliūgą,
Masėms nušviesti jo kelią ir tikslą prasmingą,
Blaiviai pažvelgti į dar pasitaikančius trūkumus...
Nes netiesa, kad moliūgas jau mūsuos atpinga.

Tad ir kreipiuos į jus aš, draugai posėdžiautojai,
Prašom rimtai diskutuoti. Įspėju tiktai:
Būkime budrūs — subrendęs moliūgas nesnaudžia!
Jis arba mes — aukso vidurio nėr čia, draugai!

ELEGIJA

Tai buvo mažytė, menkutė novelė.
Į ją vos pažvelgus, tuojau širdį gėlė.
Visai susigūžus nuo alkio ir vėjo,
Per tvorą į sodą Litfondo žiūrėjo.

Žiūrėjo... stovėjo sumišus, paraudus,
Ir bailiai teiravosi kelio į spaudą.
Bet rodės — jau nieks jai padėti negali,
Nors autoriai ėjo ir ėjo pro šalį.

Nuaustas iš temų visai nudėvėtų,
Jos sąnarius dengė prastutis siužetas.
Tokia ji smulkutė ir neišraiškinga,
Kad ašaros byra, ir žodžių man stinga.

Jei rašomąją mašinėlę turėčiau,
Už fabulos imdamas aš taip jai kalbėčiau:
– ⏑ – ⏑ – ⏑ –
⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ . . .
Bet nėr mašinėlės — aš toks neturtingas — — —
Ir mirė novelė ryte, sniegui krintant.

LYRINĖS NOVELĖS SKAITYMAS RUDENS JUODĄ NAKTĮ

Skaičiau aš vakar lyrinę novelę,
Skaičiau per visą naktį ir verkiau.
Širdin sugrįžo atminimai vėlei
Iš tų dienų, kai dar gražus buvau.

Nes toj novelėj buvo du herojai,
Vadinos paprasčiausiai — Jis ir Ji.
Ji muzikantė — kvartete vis grojo,
O jis — gabus poetas — *c'est la vie*...

Jie susitiko Menininkų rūmuos.
Jinai Baltojoj salėj fleitą pūtė,
O mes, deja, susipažinom krūmuos,
Kur gėrėm vyną „Kabernė" iš butelio.

Paskui Kutuzovo aikštėj jie dviese
Per naktį apie muziką kalbėjos...
O mes, deja, lindynėj, prie stoties,
Ant sofos supelijusios gulėjom.

Jie du metus labai gražiai draugavo,
Paskui Jinai staiga džiova susirgo.
O mes trumpiau bendravom, bet aš irgi
Buvau kažkaip keistai susirguliavęs...

Ji mirė gruodžio mėnesį, Jis — sausio,
O aš po visa ko likau dar gyvas,
Susiradau šitos novelės autorių
Ir išlenkėm už Juos aperityvo...

RAMŪS LAIKAI

Komedija

Veikiantieji asmenys:

AKVARELĖ KULVIETĖ FIODOROVIČIENĖ — *namų šeimininkė, virtuvės kombaino vairuotoja*

ABELIS KULVIETIS RAPOLIONIS — *jos tėvas, vietinės anestezijos komiteto pirmininkas*

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS TŪTJ — *jos vyras, katilinės užkurys*

Veiksmas vyksta Jūsų bute. Rytas

AKVARELĖ. Ar kavos gersi, tėveli?

ABELIS. Kavos? Iš ryto? Kur tai matyta! Paskui darbe neužmigsiu. Užplikyk ramunėlių, vaikeli... O kur Motiejus Fiodorovičius? Miega?

AKVARELĖ. Motiejus Fiodorovičius šiąnakt namie nenakvojo, tėveli.

ABELIS. Tai ką? Vėl pas Istuminienę?

AKVARELĖ. Vargu, tėveli. Pas Istuminienę dabar vaikšto Kaminsko žentas, Motiejaus Fiodorovičiaus draugas. Esi matęs. O Motiejus Fiodorovičius tikriausiai pas Šatkienę. Jos vyras ligoninėj, juk žinai. Po tos avarijos, kai girtas dviračiu vežiojo Kaminsko žento žmoną ant štangelės.

ABELIS. Nupjaus tam Šatkui koją — žinos tada...

AKVARELĖ. Motiejus Fiodorovičius sako, kad galėję viskas baigtis gerai. Mat Šatkus susidraugavęs su skyriaus vedėja. Tos vyras — Aukštuosiuose Adaptacijos kursuose, penktajam Reanimacijos skyriuje, šiemet baigia. Užtat ir gydę Šatkų ne paraku, kaip kitus, o aktyviąja anglim, izotopais ir japoniškais vitaminais. Apgyvendinę izoliatoriuje. Ten ir miegodavęs kartu su vedėja. Bet prieš savaitę — taip Motiejus Fiodorovičius

pasakojo — užtiko jį tam izoliatoriuje su sesele iš Traumatologinio. Tai tuočės nežinia, kaip bus. Motiejus Fiodorovičius įtaria, kad gali dabar jau ir nupjauti.

ABELIS. O tai seselei ką?

AKVARELĖ. Įsivaizduok, papà,— faktiškai nieko! Tik sidabrinius dantis išmušė. Mat, sako, jinai turinti ryšių su pačiu Petrovičium. Žinai, tas, kurio žmona dirba OMB Valdyboje. Gal atmeni, Motiejus Fiodorovičius yra pasakojęs,— ji važinėdavusi anksčiau pas Aleksandrą Pirmąjį į beprotnamį.

ABELIS. Tas Motiejus Fiodorovičius manding viską pasaulyje žino. Nepaprastas žmogus. Tauri siela. Saugok jį, vaikeli. Bet man laikas į darbą.

AKVARELĖ. Ar supamąjį krėslą nešies?

ABELIS. Ne. Vakar sofą atvežė.

AKVARELĖ. Tik negerk daug alaus per pietus. Inkstus saugok. Atmink savo normą: šešiolika litrų.

ABELIS. Ačiū, vaikeli. Jei grįš Motiejus Fiodorovičius, tegu ilsisi mano kambary. Prie ventiliatoriaus.

AKVARELĖ. Vargu ar grįš. Juk žinai, tėveli, kad jis nepareina po keturias, po penkias paras. O šiandien tik trečia...

ABELIS. Gal skambtelti tai Šatkienei, pasiteirauti, kaip Motiejaus Fiodorovičiaus sveikata? Juk jo širdies vožtuvai...

AKVARELĖ. Betgi žinai, tėveli, kad Motiejus Fiodorovičius nemėgsta šito. „I davaj niebudem",— kaip ne sykį yra pabrėžęs.

ABELIS. Kaip išmanai, vaikeli. Sudievu. *(Išeina. Neilgai trukus atsiveria durys ir įeina Motiejus Fiodorovičius)*

AKVARELĖ. Motiejus Fiodorovičius! Taip anksti! Jau turbūt kas nors atsitiko!?

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. A — a... (*Numoja*) Šatkus pabėgo iš ligoninės su Zosima Kišinioviene, neturėjo kur dėtis, užsuko į namus. Atseit galvojęs, kad žmona būsianti pas Kaminską. Chamas! Išgėrėm arbatos ir išėjau... Negerai...

AKVARELĖ. Negerai, Motiejau Fiodorovičiau, negerai. Pas mane turi vot vot ateiti Žilvinas Eglišakis. O juk žinai, koks jis corect vyriškis!.. Ras tave, susinervins, ras... ras... ras... ras...

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS *(su rūpesčiu).* Kas tau?

AKVARELĖ. Nieko nieko. Reverberis įsijungė.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Tas, Akvarele, gerai, kad atidžiai renkies, su kuo draugauti. O būna, žinai...

AKVARELĖ. Kur nežinosi, Motiejau Fiodorovičiau, kur... Bet eik, prigulk po ventiliatorium. Jau, rodos, beldžiasi.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Aš jums netrukdysiu. Bet aštuntą pažadink. Reiks nueiti pas Ramanauskienę.

AKVARELĖ. Būk ramus, Motiejau Fiodorovičiau. Viso gero.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Nieko gero. (*Išeina*)

Uždanga

AISTRA

Nenoriu aš būt Polifemas
Nei Buda, nei vietinis dievas,
Norėčiau tik būti aš kremas
Ant tavo sparnuotų blakstienų.

Nenoriu aš būt Vilius Telis,
Korektorius nei kosmonautas,
Norėčiau tik būti bateliais,
Kuriuos tu, miela, apsiautum.

Netraukia ir vardas buhalterio,
Valdžia durų sargo kavinės,
Norėčiau tik būti biusthalteriu
Ant tavo, mieloji, krūtinės.

Ir kam man didybė Horacijaus,
Šlovė kapitono Kolumbo? —
Norėčiau tik būti aš gracija
Ant tavo estetiškų klubų.

O jeigu — žinai, juk, kaip būna,
Kad viskas pavirsta į dulkes...
Norėčiau aš antkapiu būti
Toj vietoj, kur tu atsigulsi...

DABAR PRIE MEILĖS ILGOS EILĖS

Dabar prie meilės ilgos eilės driekias.
Dabar negausi meilės be talono...
Pirmūnams ir artistams, aišku, nieko,
O paprastam žmogeliui — nemalonu.

Anksčiau gi būdavo — imi merginą
Ir myli sau linksmai, kažkaip — nesąmoningai.
Dabar vedėjui reikia pareiškimą
Paduoti ir suderint su profsąjunga.

O kur dar nukreipimas iš apylinkės,
Kur tikrina, ar tamsta meilės vertas?
Nors išeini iš ten gana apylinksmis,
Bet kadrų skyriuj vėlei kojas pakerta.

O kur namų valdyba ir t. t. kur?
Rekomendacijos dar kurkur ūkur kūkur?..
Taip supranti, kiek laimės žemėj maža,
Ir išperki loterijos tiražą...

PENKTADIENIS. PASKUI — ŠEŠTADIENIS

Traktoriai laukais ropoja gražūs
Lyg žmonės iš kavinių vakarais.
Bet traktoriai sugrįžta į garažą,
O žmonės ne visi namo pareis.

Ne ne, jie šiąnakt ne visi namie bus,
Kai kas parkris čia pat, kažkur beeidamas.
Kai ką nuveš taksi ir troleibusai
Į kambarius, kur bufetai ir damos.

Kur damos, ten dažniausiai būna linksma,
Tačiau pabudus apie šeštą ryto,
Taip skauda skauda... Ir ne vien tik inkstus —
Skaudu nesusivokti, kur esi tu...

Prisimenu štai barą... damą šviesią...
Ir tampa taip savotiškai gailu,
Kad buvo ji artistė iš Odesos,
O aš buvau lakūnas iš Šiaulių.

O šiandien jau esu kitos profesijos,
Ir būsiu toks galbūt penkias dienas,
Ir jau nebesinori šiandien vesti jos,
Ir liūdna, nes neaišku, ar supras.*

---

* Brangi Helen.

LIŪDNAS (C MOL)

Naktis jau buvo. Vienas aš ėjau.
Spindėjo virš galvos žvaigždė — ne mano.
Ir vėjas man kuždėjo — ne, ne tau
Skirta gyvena priemiesty Zuzana.

Kai sušlamėjusi sparnais praskrido
Pro mano galvą Mėlynoji Paukštė,
Žinojau, kad ne mano ji, o kito,
Ir netgi gali būti, kad Garnevičiaus.

Ir rodos man, kad aš ir pats ne savo,
O išgalvotas kažkada kitų...
Aš tartum traukinys, kuris kursavo
Iš A į B ir dingo C paskui...

RUDUO (RONDO)

Kažkur prabėgo gražios dienos,
Aš palikau ant kito kranto,
Ir banalus rudens sekmadienis
Mane vėl paima už rankų,

Įjungia jis rugsėjo radiją,
Kurio klausaus aš nelinksmai,
Ir nuotaika danguj estradinė
Plasnoja pakirptais sparnais.

Sekmadieni, vienatvės broli,
Kur šiandien vesies tu mane?
Bet mosteli ranka — eime! —
Sesuo tylioji Melancholija...

Ir einam mes per tingų miestą,
Kavinėj geriam kavą duplex,
O už langų rugsėjis liesas
Suklupęs pučia vėjo dumples.

Ji man pasiūlo taurę vyno,
Aš kategoriškai — ne, ne! —
Ar ne geriau nueit į kiną,
Praleisti vakarą miške?

Nuvytus rožė, pienės pūkas...
Pušyne pamiršta suknelė...
Įsimylėjėlis barsukas...
Ak, tai vis vasaros detalės!

Tačiau, girdi, rugsėjis groja
Beržų šakom, lyg stygom arfos,
Ir veža debesų vagonais
Į pietus išmontuotą vasarą.

Tik mes kas kartą pasiliekam,
Mums mezga tinklą piktas voras.
Ir atsidūsta dirvoj sliekas,
Kai krinta lapai — re minor...

ŽIEMOS PRADŽIA

Išbluko vasariškas grožis
Ir išplaukė rugsėjo valtys.
Žiemos pirmasis mėnuo gruodis
Į mano širdį šiąnakt beldės.

Aš, vidury nakties nubudęs,
Lyg būtų kas mane pašaukęs,
Lyg kas vardu vadinęs būtų —
Duris atidariau į lauką.

O laukas buvo visas baltas —
Kažkas nematomas praėjo,
Ir ištiesė man ranką šaltą
Mėnulio sidabrinis vėjas.

Jis rankoj laikė taurę vyno,
Kurią išgėriau aš lig dugno,
Ir keistas vynas apsvaigino,
Ir pamirštą — kažką — išbudino.

Aš suklupau it nusikaltęs,
Ir nieks manęs nebepakėlė...
Tik praplaukė Mėnulio valtim
Garnevičius ir p. Helen.

ELIZAI

Pagal Bethovenq

Ji buvo grakšti kaip sonetas,
Daili kaip stilistika.
Šaukiau aš jos vardą sapne
Eliza, Eliza!..

Jos akys — taiklaus pistoleto šūvis,
It kilpa paini siela jos,
Ir kūnas — panteros šuolis!
Stangrus, kaip nata si bemol.

Jai lenkiasi kortų damos keturios,
Aš ją girdėjau smuiko raudoj.
Danguje ją giedojo choras —
Ave sol...

Gal jinai nusileido iš muzikos —
Re — do — si.
Niekada niekada nemačiau aš jos
Ir nematysiu.

SENAS MOTYVAS

Aš negaliu sugrįžti į Jamaiką,
Nes niekada tenai ir nebuvau,
Ir niekada žaviosios juodaplaukės
Į lūpas aš karštai nebučiavau.

Ir niekad nebuvau nuskendęs aš ten —
Toj aksominių jos akių gelmėj.
Ir niekados nelaukiau jos prie pašto
Nuostabiame mieste *Montego Bėj.*

Kodėl aš niekada tenai nebūsiu,
Neklauskite, netinka šito klausti —
Štai remontuoju kriaukles bei kranus
Ir kartais į žemėlapį dairausi.

Aš negaliu negrįžt ir man nereikia! —
Štai atsisėdu tamsioje kertėj —
Suku varžtelį, vandenį paleidžiu —
Santechniku aš dirbu Ukmergėj...

NESĄMONĖ

Jei tave mylimoji paliko,
Jei sudirginti tavo jausmai,
Atsisėski prie dujų viryklės
Ir į liepsną žiūrėki ilgai.

Nesvarbu — ant kėdės, ant grindų...
Tik sėdėki ramiai — ir tada
Nuramins tavo sielą gamta,
Nes liepsna juk iš gamtinių dujų...

TREČIOJO BROLIO DAINA

Menu aš, tėvas aiškino: vaikai,
Jei visą šluotą laušį — jos neperlaužt,
Jeigu po ražą — perlauši lengvai.
Bet kam išvis ją laužt — nesupratau aš.

Buvau aš Jonas, trečias brolis, raitelis,
Nors nuo vaikystės Pranas vadinuos.
Aš sapnavau ant kalno karalaitę,
Bet nežinojau, kaip ją išvaduot.

Išjojo broliai nuotakų ieškoti,
Du broliai — rytuose ir vakaruos,
O man paliko katiną ir šluotą,—
Manęs Pelenė laukia pelenuos.

Mane kiekvienas pažinojo kaime —
Į keturias šalis aš būčiau jojęs
Ant katino ieškoti savo laimės,
Bet kur tas stiklo kalnas — nežinojau.

Sukūrenau per žiemą šluotą — bėdos! —
Pelenę vedė pirmininkas greitai,
Kol bučiavau juos — katinas pabėgo,
Pelių pamilęs puikią karalaitę.

Ant kryžkelės sustojau nusiminęs,
Pradėjo snigti, apsnigau aš visas...
Bet jūs manęs netraukit iš pusnyno,
Tik retkarčiais parodykit turistams...

ANTROJI JAUNYSTĖ

Į Vilnių aš buvau išėjęs,
Ten vieną damą sutikau,
Jos vardas buvo Salomėja,
O aš iš MSV buvau.

Ant kalno klausiau jos: „Kažin ar?..“
Pakalnėj tarė ji: „Gerai!“
...Su ja ėjau rytais į kiną,
O į muziejų — vakarais.

Nuo aukšto kalno apsidairęs
„Ak, Salomėja! — sušukau,—
Graži tu kaip Buenos Airės,
Kurio aš niekad nemačiau“.

Aš namuose turiu melžėją,
Ir naują traktorių turiu,
Bet man sapnuojas Salomėja
Kas naktį, pusę keturių.

Aš lėkčiau ten, palikęs plūgą
Ir kortų keturias damas,
Bet mano traktorius Moliūgas
Jau nebeskraido po dausas.

BRANDA

Viskas baigės patvory
(Ten DT stovėjo).
Remontuojant man šasi,
Ji staiga priėjo.

Saulė kėlės, rasos krito,
Tarė man: „Sudie,
Mielas Pranai, myliu kitą
Iš visos širdies."

Privažiavo motociklas,
„Iž Jupiter" žalias.
Baigės mūsų meilės ciklas —
Jiedu nuvažiavo.

Kitas buvo aukštas vyras,
Nedrįsau jo vytis —
Kolūkio suvirintojas
Ramanauskas Vytas.

Te jis myli mano moterį,
Jeigu jam patinka —
Nedidukė, silpno proto —
Kas joj ypatingo?

Aš manau, kad mano mielas
Traktorius DT
Daug daugiau suteikia sielai
Džiaugsmo ir t. t.

BIRUTĖS RAMANAUSKIENĖS ŽVILGSNIS Į PRAĖJUSIĄ VASARĄ, ŽUVĖDROS PLUNKSNA UŽRAŠYTAS ANT BALTOJO KOPŲ SMĖLIO

Yra toksai miestelis — Palanga,
Ten vaikštinėjau vasarą nuoga.
Žinau, dažnam norėtųs prisiliesti,
Bet aš pliaže sukiojaus, ne po miestą.

Mieste taip vaikščiot irgi būtų linksma,
Deja, dažnam pas mus kultūros stinga.
Nors daug kas sako — čia ne išsiauklėjimas
Kalčiausias, o proporcijos patrauklios.

Esu aš vidutinio ūgio moteris,
Pakanka man ir (nesvarbu tas) proto,
Kur reikia, ten ir apimties pakanka
(Kiek sykių teko šaukt: prašau, be rankų!).

Lyg antikinė skulptūra štai ašen
Ant balto smėlio ties riba mot. pliažo,
Ir telkias specialių žiūrovų debesys,
O vienas netgi per binoklį stebi.

Ir ką jūs manot — rūpi jiems Estetika?
Šis klasikinių formų derinys?
O ne, draugai! Deja, čia aš esu tik
Videofilmas už rublius penkis.

Mat jau tokia moralė mūsų amžiaus,
Ir nieko negali čia padaryti,—
Jei Rodenu būt gimęs Ramanauskas,
Iškaltų poza nešvankia „Mąstytoją".

Nors šaukia dar kai kas, girdžiu, į kovą,
Jaučiu, kad artinas pasaulio galas,
Nes moteriškė, antklodė ir lova
Kai kam yra didžiausias idealas.

Iš tų pelų nebus, taip sakant, grūdo,—
Aš kaltinu, žinia, ir mūsų lytį,—
Labiau mums reiktų rūpintis, kad būtų
Galva graži, ne apatinės sritys.

Štai mano vyras Ramanauskas Vytas,
Iš kempingo kai buvo išvarytas,
Ant jūros kranto — taip dainavo palangiškiai —
Tuoj pat užsiverbavo moteriškę.

Girdėjau apie ją — vardu Helen,
Atseit poetė,— šitokias žinau aš.
Vis rašo apie debesis, o ten,
Po debesim sau tupi ramanauskas.

O kas iš tokio Ramanausko Vyto,
Kam sielos ūky toks jis reikalingas?..
Kaip mums dar kartais išdidumo stinga
Sakau, gal vienąsyk susimąstykim!?.

KELIONĖ TRAUKINIU

Nors Kristui Šatkui jau trisdešimt treji,— traukiniu jis važiuoja pirmą kartą gyvenime. Apimtas pakilaus ūpo dairosi pro langą ir po vagoną. Sutikęs kurio bendrakeleivio žvilgsnį, maloniai nusišypso ir linkteli galva. „Ehe-hei, važiuojam!"— kažkodėl norisi smagiai šūktelti. Traukinys jam atrodo panašus į Londoną iš spalvoto atviruko, kurį Birutė Ramanauskienė pernai atsiuntė iš Bulgarijos...

Tačiau po kurio laiko jį apima keista savijauta: „Kas gi čia dabar? — nesupranta.— Toks jausmas, tarsi Keltuvių rytą būtum nusileidęs į rūsį vyno ir staiga išvydęs kertėje atidengtą karstą, kurio čia jokiu būdu neturėtų būti". Nuo tokios minties Šatkus netgi sukikena, tačiau tuoj pajunta, kad tas juokas lyg ir ne vietoj.

Jis įdėmiai apžvelgia vagoną, akimis ieškodamas... Ko? Jis dar ir pats nežino — ko, bet jau žino, kad tai yra, kad traukinys jau nebe toks panašus į Londoną, kaip anksčiau. Ir nuojauta neapgauna. Žinoma, t a i yra.

Jis nukreipia žvilgsnį į langą ir stengiasi nieko negalvoti. Deja, netrukus suvokia, kad tai bergždžios pastangos. Sukasi viena ir ta pati mintis: „Kažin kuriam galui tas gesintuvas čia pakabintas? Negi yra pavojus kilti gaisrui?.."

Jis atsistoja ir porą sykių neva nerūpestingai kažką niūniuodamas pereina per vagoną, patikrina vieną langą, kitą, trečią...— nė vienas neatsiveria. „Langai uždaryti žiemai!"— staiga perskaito užrašą. „Keista...— dingteli Šatkui.— Kur aš papuoliau? Ir ką tai reiškia — žiemai? Juk šiandien — sekmadienis!" Jis greitai išeina į tamburą ir patikrina duris. „Aha, taip ir maniau. Būtų keista, jeigu atsidarytų". Nupuolusia širdimi eina į tua-

letą, apsišlaksto vandeniu plaukus ir kostiumą. „Keista, kad vandens yra... Matyt, pamiršo išjungti..."— nusišiepia.

Grįžęs į vagoną, Šatkus atsisėda ir susimąsto. „Gal aš ir perdedu pavojų? Tačiau kam tada gesintuvai? Kita vertus, jei gaisras planuojamas iš anksto,— kam jį išvis kabinti? Cha! Aišku kam! Tokiems, kaip aš..."

— Kaip jūs manote, ar kils šiame traukinyje gaisras? — teiraujasi prie lango sėdinčios moteriškės.

Moteriškė užverčia enciklopediją ir pasižiūri į Šatkų įdomiu žvilgsniu. „Gal įsimylėjo?— susirūpina Šatkus.— Būtų negerai. Juk man dar anksti..."

— Tamsta vežies obligacijų? — pasmalsauja moteriškė.

— Ne. Aš vykstu į kurortą N. Gal girdėjote? Beje, su ypatinga užduotim,— priduria nei šį, nei tą.

— Kur negirdėsi! Aš ten dirbu,— linkteli moteriškė.

„Specialiai įsidarbino,— dingteli Šatkui.— Matyt, žinojo, kad važiuosiu..."

— Kaip gerai! — taria jis.— Aš, beje, vežuosi šimtą raudonųjų,— pasako tyčia, įdėmiai žiūrėdamas moteriškei į akis.— Jei pavyktų išsigelbėti kilus gaisrui, norėčiau pakviesti tamstą į kiną.

— Aš labiausiai mėgstu graikų filmus,— atsako ta.

— Aš irgi! — krūpteli Šatkus.— Juose yra kažkas, ar ne?

— O taip! — linkteli moteriškė ir meiliai nusišypso.— Žinot, toks įspūdis, tarsi mes pažįstami jau šimtas metų... O juk mudviejų pažintis visiškai atsitiktinė.

„Atsitiktinė...— šypteli ir Šatkus.— Na na..." Tačiau garsiai pasako visai ką kita:

— Šitie gesintuvai niekam tikę. Aš labai abejoju, kad pavyks užgesinti gaisrą. Be to, ar daugelis šiais laikais moka gesintuvu naudotis! Ir nė jokios instrukcijos... Darom — lyg ne sau.

— Tamsta apie gaisrą, matyt, esi informuotas iš oficialių šaltinių? — teiraujasi moteriškė.

— Gaisro tema, beje, susukta nemažai filmukų,—

tęsia Šatkus.— Kaip naudotis gesintuvu, kaip suteikti apdegusiam pirmąją pagalbą... Bet argi kas žiūri juos rimtai? Visuomet juk kažkodėl atrodo, kad sudegs visi kiti, tik jau ne tu pats. Ir še tau!

— Gal norėtumėt arachiso? — tiesia moteriškė degtukų dėžutę. — Tokia norma, — paaiškina. — Figūrą saugau.

Šatkus paima dėžutę ir krūpteli.

„Gaisro atveju skambinkite 01",— perskaito.— Tik įdomu, kokiu būdu ir kam aš galėčiau dabar paskambinti?! Gražu, gražu, nieko nepasakysi. Puikiai sutvarkyta..."

— Kodėl aš turėčiau tokiu momentu valgyti? — klausia jis.— Ir kažin kodėl sykiu su bilietu neparduoda keleiviui asmeninio pulverizatoriaus? Beje, ar neprisimenat,— šitą gesintuvą berods reikia apversti dugnu į viršų? Tačiau ar dažnas susiprotėtų? Gaisro metu juk būni toks susijaudinęs! Berods dar ir kažkokią plombą reikia nuplėšti... O kuo ją nuplėši? Ar tamsta vežies peilį? Ne? „Taip ir maniau,— dingteli.— Tyčia nepasiėmė".

Į vagoną įeina dvi čigonės su ryšuliais. Šatkus išblykšta.

— Kaip jūs manote,— pirmieji vagonai jau turbūt liepsnoja? — kreipiasi į moteriškę.

— Tikriausiai,— linkteli ta.

Čigonėms iš paskos tarpduryje pasirodo Uniformuotas žmogus. Stabteli ir apsižvalgo.

„Viskas,— nutirpsta Šatkus.— Ir ko aš į tą traukinį sėdau? Galėjau ir pėsčias nueiti..."

— Ar čia laisva? — kreipiasi Uniformuotas žmogus.

— Ar laisva? Che che... Tas jau, man rodos, nuo tamstos priklauso,— kreivai šypteli Šatkus.

Uniformuotas žmogus atsisėda ir atsiverčia laikraštį. Šatkus išsitraukia kišeninį laikrodį ir tyčiom demonstratyviai pabarbena į ciferblatą.

— Na, kaip ten, pirmuosiuose vagonuose? — klausia, žiūrėdamas stačiai į akis.— Viskas tvarkoj?

— Tvarkoj, o kaipgi! — atsako tas.

— Taip ir maniau,— nusišiepia Šatkus.— Kai moki, žinia, netrunki sutvarkyti. Nieko, nieko, skaitykit...

Uniformuotas žmogus staiga pašoka ir pakrato laikraštį.

— Mūsiškiai laimėjo!

„Viskas baigta", topteli Šatkui.

— Vienas—nulis,— džiūgauja Uniformuotas.— Gerai, a?

— Kam gerai, o kam ir taip sau...— suniurna Šatkus. „Viskas ten žinoma iš anksto,— galvoja.— Atseit aš — jau nulis. O dar dėjau viltis į tą gesintuvą. Kvailys... Ką dabar bepadarysi. Sėdėk ir lauk. Gaila tik — niekada, matyt, nebesužinosiu, kas jie, tie „mūsiškiai"...

— Tamsta neturi jokios teisės manęs areštuoti,— sako jis.— Aš skųsiuos.

Du jaunuoliai staiga atsistoja ir, netarę nė žodžio, vienas paskui kitą išsliūkina iš vagono. Bet Šatkus pastebi, kad vienas perduoda antrajam dėžutę degtukų.

„Aišku,— sudreba Šatkus.— Tačiau — už ką?"

— Už ką?! — rikteli jis.

Tuo tarpu traukinys ima švilpti ir sulėtina greitį.

— Prašom paruošti bilietus,— atsistoja Uniformuotas žmogus.

— Nusiraminkit,— Šatkus meta ant suolo bilietą, pasą, kompasą ir iškelia rankas.— Kam tie formalumai! Jūsiškiai laimėjo...

Uniformuotas žmogus grąžina jam bilietą, ir Šatkus apstulbęs įsistebeilija į popierėlyje išmuštą skylutę.

„Tai mat kaip šitie dalykai daromi",— apžiūrinėja skylutę priešais langą. Paskui, išsiėmęs iš portfelio liniuotę, kruopščiai išmatuoja skylutės diametrą skersai ir išilgai. „Lygu. Švariai dirba. Kita vertus,— ir keista. Nulis turėtų būti kiek pailgas..."

— Dėl ko tamsta čia šitaip matuoji? — smalsauja kaimynė.

„Viską pastebi", su pagieža galvoja Šatkus. Ir jam norisi stverti moteriškę už gerklės ir taip papurtyti, kad išbyrėtų visi slaptieji dokumentai.

Tačiau tik pasako su kartėliu:

— Iš tikrųjų — dėl ko? Juk viskas aišku...

NEREIKIA

Kai pernai važiavau į Besarabiją
Ir lyrines eiles kupė rašiau,
Dainavo kažin koks žmogus per radiją,
Kad reikia meilei mylimo žmogaus.

O aš tariau — nereikia to žmogaus,
Jei lieps mylėti man,— aš ir mylėsiu.
Nesu dar šitaip daręs, bet žinau,
Jei duos instrukciją — aš sugebėsiu.

Nes kaip gali mylėti be instrukcijos?
Saviveikla, ne meilė tuomet būna.
Juk žmogui visados kažko pritrūksta,
Vienam gal proto, o kitam — gabumų.

Pritrūksta proto — myli jis beprotiškai,
Gabumų trūksta — myli negabiai.
Gamybiniai rodikliai krinta — logiška,
Arba vilioti ima svaigalai.

O jei instrukciją tu gauni tokią,
Tai įsisavini paragrafus visus.
Ir myli sau linksmai beigi patogiai,
Po to prie staklių stoji sau žvalus.

MĖLYNAS EILĖRAŠTIS

Išsiskleidė šlaite pirma žibutė.
Jos šviesoje, žmogau, savęs nežemink,
Išmesk greičiau tą kvailą butelį,
Tą skystą turinį išpilk ant žemės!..

Su pilnu buteliu nebesėdėk po beržu.
Į restoraną drumzliną nelįsk.
Paimk kastuvą, eik, sakau, į daržą,
Ir prisodink gėlių plačiausią lysvę...

O draugas jei ateis ąsočiais nešinas
Arba sakvojažu su buteliais,
Sakyk jam tiesiai,— tu, girtuokli, nešdinkis! —
Dabar skirtingi mudviejų keliai...

Ir kai nuėjęs pusę kelio būsi,
Tu pamatysi rezultatą, nes
Tau milijonas mėlynų žibučių,
O jam — tik nosis mėlyna žydės...

LAIMINGA PABAIGA

Mačiau sapne aš vaizdą slogų,
Kažkokį kambarį gėlėtą.
Ten grojo styginių kvartetas
Ir pilstė vyną damos nuogos.

Ir seną dainą — *Domino* —
Čigonės man dainavo, šoko
(Ne tos, kur Blyninėj,— kitokios),
Tai kaipgi man pareit namo?

Tas vyko kažin kur Paryžiuj
(Paskui dar fejerverkas buvo),
Ir aš buvau jau pasiryžęs,
Bet įsijungė žadintuvas...

Ir nuramino mano sielą
Vaizdai pažįstami ir gražūs —
Apmušalai skylėti sienų,
Voratinklių pilki vitražai.

Melsvom akim virtuvėj žiba
Trijų liepsnelių fejerverkas,
Ir serganti ištikimybe
Kėdė dar laukia apsiverkus.

Dainuoja paryčiui klozetas
Apie pagaikštį dainą vėlei,
Ir deganti aistra rozetė
Nebesulaukia malūnėlio.

Parodo „Tempas" tempą mano,—
Kuriuo ritmingai darbavaus,
Ir užrašau aš ant ekrano,
Kad nesapnuosiu niekad jau...

SENA DAINA

Ten, kur žiba spalvingi barai
Šiapus Nėrio, taip pat ir anapus,
Žengia vyrų suvargę būriai
Kalendoriaus pageltusiais lapais.

Žengia... sėda prie stalo plataus,
Vienas kitas ir damą užkalbina,
Ir įgudusiu judesiu taurę
Tartum kūjį ar parkerį paima.

Groja muzika tyliai, estetiškai,
Veiduose keičias prasmės negreitai,
Tas, kam reikia, šitoj va paletėje
Ras ir mano išblyškusį veidą.

Čia paliekam ne sykį, dažnai,
Vienas algą, o kitas ir pensiją...
Šitaip tęstųs be galo ilgai,
Bet ateina Delirijus Tremensas.

Gal romėnas yra jis, gal graikas,
Bet jau žino, kur tavo namai.
Jis ateina, nors, rodos, ne laikas,
O gal laikas — jau pats nežinai...

Jis pažįstamų tūkstančius turi
Įvairiausiuose žemės kraštuos.
Tie pažįstami kartais susiburia
Arba šiaip kai kas suburia juos.

Suburtieji chaotiškai klaidžioja
(O koridoriai šviesūs, balti...)
Ir sapnuos jų — lyg upėj balandžio
Leton plaukia ND butelys.

Ten kažkur tolumoj plaukia debesys,
Bet girdėti lotynų kalba,
Ir Delirijus Tremensas stebi mus
Iš dangaus akimi pašaipia...

ESU INŽINIERIUS...

Kai vaikštinėjau jūros tiltu
Lyg iššūkis rugsėjo vėtroms,
Aš sutikau panelę Mildą,
Labai panašią į žuvėdrą.

Paplojęs jai per liesą petį,
Prisistačiau lyg niekur nieko:
Esu Blinkevičius. Poetas.
Taip sakant, sielų inžinierius.

Gyvent jei tamstai nebemiela,
Jei nervai... jeigu širdį gelia —
Galiu paremontuoti sielą,
Prisukti keletą varžtelių.

Neimsiu brangiai aš, tačiau
Jei duotum rublį, neapvilčiau,
Ir sielą taip suremontuočiau —
Lyg traukinys ji imtų švilpti.

Bet jeigu tamsta duosi du,
Galiu net ir dantis sudėti,
Nes, žinot, šiais laikais juk gėda
Turėti sielą be dantų.

O jei atlieka laisvo ploto,
Sapnuos kankina sielos skrydžiai,
Gali mane priregistruoti,
Ir aš prikalsiu ją prie kryžiaus...

20 EILUČIŲ BALANDŽIUI

Mes ėjome, mes nebelaukėm nieko,
Šitam mieste pavasaris pasimirė,
Ir krito pelenai — balandžio sniegas,
Švelnus ir minkštas lyg Maskvos zefyras.

Mes ėjome, o gatvės buvo tuščios,
O gatvės buvo tartum baltos gėlės...
Kadais, tokia jauna, sėdėjai tu čia
Ir, laukdama manęs, skaitei Dirgėlas.

Ak, kokios baltos buvo tąsyk obelys —
Dabar sudžiūvę vaisiai man jas primena.
Tik vienas toks balandis buvo tobulas,
Ir miestas buvo toks gražus kaip Krymas.

O jaunas vėjas mums tada žadėjo
Pavasario po dvylika kg.
Ak, kam iš to balandžio mes išėjom
Į šį prospektą, liūdną kaip liga?..

Ant kryžkelės sustoju nusigandęs
Ir lyg Orfėjas atgalios žvelgiu,
Bet bėga nuo manęs šalin balandis...
Ir aš lėtai sklaidau Rudens meniu...

RUGSĖJO DETALĖ

Tai atsitiko šį rugsėjo mėnesį,
Ėjau per miestą. Buvo linksma man.
Ėjau... Tiktai staiga patraukė dėmesį
Keista scena aikštelėj prie fontano:

Ten aukštas vyras mušė liesą moterį.
Aš paslapčia ilgai stebėjau juos.
Galvojau skirti, bet nušvito protas —
O ką, jei vyras tas ir man suduos?

Dėl ko jis muša ją — ar aš žinau?
Juk gali būti, kad yra už ką.
O gal sušilti nori, pagalvojau,
Mat buvo rudenio diena šalta.

Ilgai tada stebėjau tuodu žmones,
Ir tapo neapsakomai skaudu,
Kad vyksta tokios scenos nemalonios,
Rugsėjo lapams krintant pamažu...
(O lapai krinta šitaip: bū-bū-bū...).

DAR VIENA NESĄMONĖ

Už lietų man dovanoki,
Už rudenį šaltą — atleiski.
Šermukšnio raudonas uogas
Vėjas kaip vanagas, lesa.

Tuščiam širdies pakrašty
Lietus nepažadina nieko.
Aš laišką tau parašysiu
Ant pirmojo lapkričio sniego.

Gal žodžių gražių nebemoku aš,
Bet tu palūkėk pakrantėj,
Tau mano laišką parneš
Pirmieji pavasario vandenys.

Tau mano laišką skaitys
Balandžio varnėnas apstulbęs,
Ir vardą danguj parašys
Balta plunksna parlėkusios gulbės.

Vėl bus vasara, vėl bus ruduo,
Virš arimų, virš juodo imalino.
Tu už rudenį man dovanok,
Jei už tai dovanoti įmanoma.

LYRIKA

Pasakyki man, kas tu esi,
Šviesiaplauke iš vasaros buvusios.
Atsispindi dangus vandeny,
Atsispindi ir dienos pražuvusios.

Pasakyki man, ko tu verkei,
Kai danguj bučiavau tavo plaukus?..
Ar atmins mėlynieji Verkiai,
Kaip mėnulis per ežerą plaukė?..

Pasakyki man, kur pradingai?
Ar sugrįši, kaip vasara grįžta?..
Tu tyli — tyliai bėga miškais
Šito rudenio spalvos neryškios...

16 EILUČIŲ RUDENS

...Tai voratinkliais leidžias rugsėjis...
Rugsėjo dainų aš nemoku —
Tu ant lapų nukritusių šoki,
Rudeninio baleto šokėja.

Mes nešam rugsėjo laiptais
Į viršūnę, kur spalio pinklės,
Paskutinį geltoną lapą —
Surūdijusį vasaros ginklą.

Ten lapkritis laukia viršūnėj,
Nuogas tartum poetas Antikos,
Bet skleidžias danguj parašiutas —
Tai sniegas, sidabro balandis.

Tu pašok man šiąnakt, Beatriče,
Už sidabrą, už pinigą smulkų,
Sudie... Groja gruodis *capriccio*
Baltais ledo smuikais...

32 EILUTĖS MELANCHOLIJOS

Kaip liūdna šiandien man ir kaip man ilgu,
Ir siela neplasnoja anei kiek,
Ir sapną — ne spalvotą sapną, pilką —
Aš sapnavau, o ir tas pats pabėgo...

Aš šokau vytis jį, nakčia pabudęs,
Tačiau tiktai iš sofos iškritau...
Šeši hektarai nekaltų žibučių
Pražydo tam sapne ne man, o Tau...

Per tvorą Tavo sodan įsibrovęs
Aš roviau žibutes su šaknimis,
Į turgų jas gabeno mano broliai,
Tačiau atjojai Tu su šunimis.

Pastatęs piestu asilą grūmojai,
Aš bėgau... Iš ausų man rūko dūmai,
Nukando Tavo šuo man kairę koją,
Bet Tu neskyrei man invalidumo...

Iškrito stabdžiai, pamečiau aš vairą,
Su mintimi sunkia kritau griovin —
Kada bus įsakyta: kairę! kairę! —
Kaip aš tada nueisiu ateitin?..

Aš liksiu čia, kur kiaulpienės ir svėrės
Praeis su transparantais pro mane.
Čia liks būtasis laikas, kaip kine,
Nuo avangardo atsilikę žvėrys...

Nevėkšla koks barsukas... Kurmis aklas...
Pora įsimylėjusių vėžių...
Sparnus atmušęs eglėn žvairas sakalas...
Ir sraigė su perlais ir bagažu...

Svajosiu apie būtąją dažninę
Mergaitę iš pavasario naktų,
Kol gruodžio mėnuo — griežtas panaktinis —
Mus užrakins sidabriniu raktu...

RUDENS KLAUSTUKAS

Ateina vėl pas mus ruduo eilinis
Su klevo lapų antpečiais gelsvais,
Ir vėjas, neramus nuo vaisių vyno,
Jį lydi svirduliuodamas laukais.

Tas vėjas, rudeninis chuliganas,
Nepasibeldęs įlenda pro langą,
Paskui išvirsta įžūliai pro kaminą
Ir ievą paupy nuogai išrengia.

Ir vargšė pasiduoda vėjo aistrai,
O aš mąstau, kodėl taip nėr tvarkos?—
Nes šimtas aštuonioliktojo straipsnio
Nieks nepritaiko vėjui niekados...

BESPALVIS

Menu seniai prabėgusią jaunystę,
Bufetininkę Zofiją menu,
Tą kur už bufeto tarytum Kristus
Mokėjo vandenį paverst vynu.

Kasnakt sapnuoju Tavo brangų veidą —
Toks profilis estetiškas, žavus...
Nesu aš niekad matęs edelveiso,
Tačiau tikiu, kad į Tave jis panašus.

Ak, atsiliepki, kur dabar esi?
Naktis jau pasitraukė, aušta rytas.
Atidariau aš pilkas žaliuzi —
Tik saulės spindulys vidun įskrido...

Sapne užpustė vėjas Tavo pėdas...
Mačiau tave lyg tolimąjį krantą...
Ruduo... Išskrido paukščiai į Odesą,
O pas Tave širdis manoji skrenda.

Mes tiek mažai dienų kartu tebuvom,
Tačiau užmiršti negaliu tų gatvių,
Nors su jausmais, lyg Septyni prieš Tėbus,
Kovoja juk ir laikas, ir vienatvė.

Kokia sunki yra Nemeilė Tavo,
Visai tokia, kaip rašė gerb. Poetas,—
Net traukinys, kur vasarą kursavo,
Jau atsisako vežt mane į Pietus...

POKALBIS SU TRAUKINIU

Skiriu draugui dyzeliui „Vilnius — Turmantas"

Kodėl toksai tu bukas, priemiestini,
Gal nukritai vaikystėj ant platformos?
Kursuoji šitiek metų viena linija
Su ta pačia kareivio uniforma.

Pusantro šimto kilometrų priekin
Nubėgi ir — atgal tą pačią dieną,
Ir niekad nedrįsti nueit nuo bėgių,
Pasivartyt kolūkio dobilienoj...

O juk buvai ir tu kadaise jaunas,
Ir iš naivumo visad pasiryžęs
Apsilankyt Venecijoj, Paryžiuj...
Tačiau pakako Turmanto ir Kauno...

Pasuk į šalį — šiandien geras oras! —
Tave aš gundau,— dar jėgų netrūksta juk!..
Tu nusiminęs rodai man instrukciją
Ir šaltą, griežtą akį semaforo.

Sakau: nepaisyk semaforų Turmante,
Visad juk vargšas priemiestinis kaltas,
Bet sutrinki tu tartum senas kurmis,
Neatsargiai išbėgęs ant asfalto...

O bėgtum per pasaulį išdidus sau —
Gal rastum kokią Dyzelienę ryškią...
Bet tu atgal ropoji atsidusęs
Ir pervažiuoji Dūkšte peteliškę...

EILĖRAŠTIS
PARAŠYTAS ŽIŪRINT Į BĖGANČIUS METUS

Bėga metai tartum chuliganai,
Kurie tamsioj gatvelėj vaikos mus,
Bėga metai, apiplėšę mano —
Lyg chuliganai — protą ir jausmus.

Metai, ak, jūs šiemet man patikot,
O trimitai šaukia vis pirmyn.
Metai už barjero pasiliko,
Man vartus atvėrę ateitin.

Ten pražydę diemedžiais bičiuliai
Barsto pilkus žiedelius į šonus,
Ten regiu — karste linksmai sau guli
Į mane toks panašus velionis...

Lyg drugys ir aš tenai plasnoju,
Nesulaikomas toks, kaip tiesa,
Nes tenai — ne vien šviesus rytojus,
Dar geriau ten — amžina šviesa...

MEILĖS ANATOMIJA

Mes vėl tarytum žodžiai *da* ir *niet*...
Pradėkim viską iš pradžių, nuo nulio.
Tu būki nepažįstama mergaitė,
O aš — trisdešimt penkerių jaunuolis.

Tave išvysiu aš gėlių visatoj,
Anapus žemės rutulio — tenai,
Ir man ilgai atrodys, kad visa tu
Iš saulės, vėjo ir gėlių buvai.

Mes eisim iš skirtingų žemės pusių
Ir susitiksim žemės vidury,
Mus vėl apšvies ant pienės parašiuto
Praskridęs mažas saulės spindulys.

O išsiskirsim kaip ruduo ir vasara
Rugsėjo ekvinokcijos taške,
Bet aš parjosiu vienąsyk, pavasarį,
Naivios mergaitės lyriniam sapne.

Ir nors žinosim mes, kaip viskas baigsis,
Tačiau tegu kiti gražiai sapnuoja.
Jiems meilė dar ilgai bus ženklas „iks",
O mums — prie sparno paištas akmuo jau.

Nes meilei skirtas toks yra likimas —
Štai ji pražysta kaip gėlė rausva,
Bet jau kažkas vainiką graudų pina,
Ant juostos užrašydamas a+a...

APIE TĄ ŽMOGŲ

Kai restoranai užveria duris
Ir durininkai išneša lankytojus,
Dainuoja tuščias romo butelys
Apie Havanos klubo sinjoritą.

Žmogelis galvą iškiša iš liūno,
Ir apmąstau tada aš tuos faktus,
Kad negerai, jeigu jis į namus
Pareina vis ant keturių galūnių.

O dar blogiau, jei moteriškę kitą
Suranda ir bendrauja nerimtai,
Nes tokiu atveju išsyk matai,
Kad jo Moralės Vamzdžiai nevalyti.

Tu jį išjuok, sakyk — statysiu aš
Į vyšnių sodą tamstą kaip kaliausę.
Paskui jį perspėk tris kartus raštu,
O jeigu nepadės — suduok per ausį.

Sumušk jo butelį, nupirk žurnalą,
Ir, jei dar abejoji dėl Dorovės,
Parvesk namo, pririšk prie stalo kojos,
Nes su tokiu kitaip jau nebegalima.

ELEGIJA KAIRIAJAM AULINIAM BATUI

Kai pernai, gavęs porą smūgių saulės,
Į ežerą iš valties išvirtau,
Man atsivėrė vandenų pasaulis,
Kurį norėčiau dovanoti Tau.

Regėjau aš ten vieną žuvį liesą.
Jos pavardė, ko gero, ponia Kuoja.
Praslydo ji kaip sviestas man tarp kojų
(Menka tokia, o rankom nepaliesi).

Paskui mačiau — iš dumblo kilo stiebas
Kažkokio augalo visai suvargusio,
Ant dugno raitės siurbėlė ar sliekas...
Erlickas įmestas (o gal kitoks padargas)...

Sudužęs butelys nuo vaisių vyno,
Kai stojaus atsikvėpt, įkando kojon,
Ir rūsčiai keikė savąjį likimą
Kairys aulinis batas išsižiojęs.

Tada, į jį pažvelgęs, supratau aš,
Kokia lemtis negailestinga būna.
Juk jis kadaise, kaip ir mes, žygiavo
Į kadrų skyrių ir į parduotuvę.

Tiek metų ėjo jis, kaip aš, į priekį,
Ir buvo tikslas ir prasmė — kelionė.
O vakarais prispaust jis švelniai mėgo
Batelį mažą dailiojo fasono.

Dabar jis senas, ant visų įširdęs.
Pamiršo kelias jį, pamiršo kojos...
Bet avalynė irgi turi širdį.
Aš ją vandens lelijomis užklojau.

ELEGIJA DEGTUKŲ DĖŽUTEI

Man gaila degtukų dėžutės,
Kas nori ją trina ir lanksto.
Kokia ji trapi ir menkutė —
Žaislelis Garnevičiaus rankoj.

Kaip žiauriai užčiaupia jai burną
Ir grūda kišenės kalėjiman,
Kaip sudega greitai jos sūnūs,
Lyg žvaigždės, poetai ar genijai.

Kodėl taip gyvenime būna —
Štai guli šiukšlyne jinai
Svajojus kadaise, kaip sūnūs
Užauga lieknais švyturiais.

Svajojo gal ji priekin žengti
Kartu su visais... Ak, nereikia...
Kam tu pasiskųsi šioj žemėj,
Parduotas už vieną kapeiką...

BALADĖ APIE BALTĄJĮ PĖSTININKĄ

Kadais aš pažinojau baltą pėstininką,
Kurs žengdavo e2 — e4,
Ir buvo jo gyvenimas nelinksmas,
Kaip ir visų, kurie labai maži.

Jam kirto per ausis baltieji rikiai,
Per galvą šoko keturi žirgai,
O jis stovėjo vidury sutrikęs,
Į horizontą žvelgdamas liūdnai.

O ten du bokštai matės horizonte,
Kuriuos vargšelis privalėjo pult.
Ir nugalėti arba ant lentos ten
Už baltąjį karalių atsigult,

Baltieji kapitonai rikiai traukės
Ir traukdamiesi šaukė jam — pirmyn!
Jis vienas privalėjo ginti lauką,
Kuris keistai vadinos — e5.

Regėjo jis, kaip dešinėj parkrito
Jo draugas, suvaitojęs tik — už ką?..
Jo vieton stojos pajuodavęs rikis
Ir mostelėjo armijai — *ura!*

Ir kirto priešas, baisiai užsimojęs,
Iš dešinės kairėn ir per ausis...
Tai šitaip jį saviškiai paaukojo
Už ateitį, kurios jis nematys.

O kiek kalbėta buvo — esam lygūs,
Ir, už karalių kas kovos garbingai,
Tie gali tapti bokštais, tapti rikiais,
Ir netgi suarklėti, jei patinka.

Antrojoj linijoj „ramiai" sustingę,
Juokaudavo kareiviai nepadoriai,
Kad paprasti baltieji pėstininkai
Galėtų, norint, tapti net valdovėm.

Ir, sako, būdavę atsitikimų —
Štai pėstininko c senelio dėdė,
Pasiekęs kitados aštuntą liniją,
Tuoj rikio uniforma pasirėdė.

Ir kas iš to — tuoj pašarvotas buvo jis
Vardan mįslingo mato ant lentos.
Ak, pėstininkas joks — nebūkim naivūs! —
Karalium dar netapo niekados.

Tik taip jaunam atrodo — viską galim,
Ir savo laimės kalvis tu esi,
Bet štai, žiūrėk, staiga suklumpa kalvis
Eiliniame laukely e 6...

MEDIS (TOPOLIS)

Tu augi kaip ir aš. Kaip aš — šakojies,
Bet į mane nesi tu panašus,
Mat aš kasdien darban žvalus žygiuoju,
O tu be darbo stovi. Negražu.

Eik, įsidarbink į kontorą kokią,
Gal ir vedėju tapsi laikui bėgant,
Kelialapį gal išrašys Artekan —
Pasidalinti patirtim kažkokia.

Sutikęs ten lieknutę jauną palmę,
Pamiršk tuoj kreivą pušį šiapus plento,
Apsuks tau palmė naivią žalią galvą
Ir suvedžiojusi pames ant jūros kranto.

Tu nusikeik ir išvadink ją — t o k i a...
Primušk alėjoj orų kiparisą...
Po to pragerk su palmėm algą visą —
Tuomet ir tapsi panašus į žmogų.

MEDIS (PUŠIS)

Kodėl tu stovi vieniša prie plento
Ir į pušyną grįžt, matau, netrokšti?
Pakrypusi — tarytum Pizos bokštas —
Net paukščiai nebesako komplimentų...

Įsimylėjai neprotingai topolį —
Klajūną liekną, iš svetur atėjusį...
Atrodo tau gražus jis kaip Akropolis,
Kurį esi praeivio laikrašty regėjus.

Norėtum jį vadinti savo vyru,
Akupunktūros metodu jo galvą
Išgydyt, kad nebesapnuotų palmių...—
Bet iš tavęs kankorėžiai jau byra...

Šiaurinis vėjas pralekia per lauką...
Jis stovi nuogas tartum Apolonas,
O tu, senom tradicijom išauklėta,
Žalia skara dangstaisi savo šonus.

Su palmėm nesilygink — pasiduoki,—
Anos, išsirikiavusios prie jūros,
Emancipuotų neslepia figūrų,
Tik veidus prisidengia kiek vėduoklėm.

Ten papročiai kiti ir kitos mados,
O tu žaliuoki! Kam iš meilės džiūti!
Sugrįžk greičiau pas seną savo Kadagį,
Ir gims po metų jums žalia Eglutė...

Stuksens Genys ją, aplankys Meška,
Naujųjų metų dieną — mokiniai...
Tave apgrauš Garnevičiaus ožka...
Ir bus ramybė jūsų giminėj...

AŠ SENAS KOREKTORIUS...

Ar pasakojo tau, sūneli, kas
Apie korektoriaus gyvenimą garbingą —
Taisyti gimstančių darbų klaidas,
Kurias kiti padaro neprotingai.

Aš ištaisau, aš ateities žmogus
Jaučiuosi kartais, tartum būčiau dievas —
Štai nubraukiu „b" raidę išdidus,
Ir vietoj nešvankybės — paukštis lieka.

Ir tampa tuoj gyvenimas gražesnis,
Tegu vienintele raide — vis tiek!
Tu pagalvok, kokia būt mūsų žemė,
Jei raides remontuotų taip kiekvienas.

Sūneli, jei po vieną raidę — savo tik —
Suremontuotų vaikas ir senelis,
Ir paprastas asmuo, ir vadovaujantis,—
Kokia graži būt mūsų abėcėlė!

Klaidas daryti žmogiška, žinau aš,
Bet reikia jas kažkam ir ištaisyti!
Korektorium, sūneli, būk užaugęs —
Nerasi prasmingesnio darbo kito...

PETRO GARNEVIČIAUS POETINIS BANDYMAS*

Ilga kaip šimtmečiai diena,
Kai vienas sėdi kambary,
Ir tik vaidenas, kad dama
Nageliais beldžias į duris,

Kad ji įeina — labas, labas...
Ar tamsta vienas pats namie?
...Ir krinta rūbai tartum lapai
Nuo išraiškingo jos kamieno.

Paskui ji pereina per butą,
Nuoga, patraukliai išsivysčius,
Iš rankinuko ima butelį
Kažkokio nematyto skysčio.

Ir man skanu, lyg būčiau kaime,
Ir man gražu, kad ji pati štai
Ant sofos gulasi savaime —
Nereikia net eilių skaityti.

Ir į pagalvę atsišliejus
Ji sako: ši naktis bus mūsų!
Ir taip yra. O rytą liejas
Vėl taurūs skysčiai tartum muzika.

Ir šitaip tęsiasi be galo,
Tik keičias skysčių rūšys, damos...

---

* Rankraštis rastas Saragosoje, netoli H. B. kūrybinės stovyklos (6 m. gylyje).

Tai šitoks mano idealas —
Nerealus, net neįmanomas...
Bet gal įmanomas?
Tačiau ne man?

NAUJAS EILĖRAŠTIS APIE VEDYBINĮ GYVENIMĄ

Kiek kartų aš tavęs prašiau — dora būk.
Bet kalba — su kitu vėl gėrei kavą,
Dabar sakai:—„Atleisk, atsišriubavo..."
Vėl — ašaros lyg filmuose arabų...

Kava, cigaras, vyno butelys...
Sakai — tai smulkmenos, ko jų varžytis...
Bet štai, žiūrėk, nudžiūvo obelis,
Kurią pagraužė kirminas mažytis.

Bet štai ir kirminą aukštielninką matau
Gyvenimo nuėjus (į) pusę kelio,
Nes kūną kirmino — suprask! — pagraužė
Visai mažyčiai DDT milteliai.

O kirminas — kaip aš — būt drugeliu norėjo,
Norėjo obelis — kaip aš — į saulę stiebtis,
Todėl prašau tavęs — gyvenk padoriai,
Kultūros, o ne cigaretės siek.

ANTREKOTO VALGYMAS 9-Ą VALANDĄ VAKARO

Sėdim, tylim, valgom antrekotą.
Dega žvakė stalo vidury.
Tyliai groja radijas fokstrotą,
Ir lietus barbena į duris.

Aš kažką bandau sakyt nedrąsiai
(Tu tuo tarpu pjaustai keptą žąsį).
Saulei leidžiantis pro sodo krūmus,
Man atrodo Tavo peilis kruvinas.

Ir atrodo — viskas dar pataisoma.
Štai keliuos... Bet kyla piktas vėjas.
Žvakę užgesina... Tu nepaisai,
O juk šitas vėjas mus įspėja...

Išsijungia radijas, po to Tu
Pažvelgi... Ir dūžta indai brangūs.
Aš sutrikęs išpilu kompotą
Ir nervingai dirsteliu pro langą —

Ten prie iškirstų iš klevo vartų
Žemėn įbestas jau surūdijęs kardas...
O žaliam sodely už tvoros
Stovi mūsų meilė be galvos.

ATSIDŪSĖJIMAS

Aš tolstu nuo tavęs, kaip tolsta blaivas
Nuo sėdinčių kavinėse girtų.
Sudužusios planetos mes keleiviai,
Šaltoj orbitoj šaukiam — ak, kur tu!..

O sakėme, kad nieko mums netrūksta.
Laiminga švietė dujinės ugnis.
(Menu meniu: filė, degtinė Russkaja,
Pikantiškos salotos ir pjausnys).

Tačiau suvalgė pjausnį tą Z. S.
Ak, kam Tu ją pasikvietei tada?..
Žinojai, kad guliu namie neblaivas,
O Tau dar vakarinė pamaina.

Tu išėjai... Mes likom *tête-à-tête*
O radijas taip lyriškai vis grojo.
Ji užsirūkė nuostabiai estetiškai,
Ir pasidarė man per daug to grožio.

Tai buvo lengvabūdiška ir laikina,
O judesiai, kuriuos dariau — nesąmoningi.
Bet kas iš to dabar... Einu į kiną,
Nes dvasinės kultūros aiškiai stinga.

IŠSISKYRIMAS

Krūtinėje metus žydėjo aistros,
Nes tu, brangi, buvai su manimi.
Maža širdis tarsi vokalo meistras
Dainavo: do, re, mi, fa, sol, la, si...

Tave gerbiu lyg vartininkas virpstą,
Sutramdžiusįjį šaltą smūgį kojos.
Bet perėjai į kitą vietą dirbti,
Ir laikrodžiai senoviniai sustojo.

Likau stoty... Išvažiavai į tamsą.
Sudie... Jau traukinio nebesimato.
Ir štai staiga širdy taip tuščia tampa,
Lyg būčiau pilną butelį išmetęs...

MIRTIS PRIE JŪROS

Kai kartą pajūrio mieste saulėtam
Buvau padaręs keletą taurelių,
Aš įbridau į jūrą pažiūrėti,
Ar ji tikrai girtam tik iki kelių.

Mat laikrašty buvau aš šitaip skaitęs,
Ir spausdintu žodžiu šventai tikėjau,
Bet jūra kaži kaip grėsmingai keitės,
Ir to vandens tarytum vis daugėjo.

Medūzos dūsavo po mano kojom,
Žuvėdros kreivos sukos aplink galvą,
O aš bridau tolyn ir vis galvojau,
Kas būtų, jei paskęsčiau (faktas galimas).

Kaip žmonija apie mane galvotų,
Kai žūčiau kaip herojus (ne turistas!),
Juk anaiptol ne dažnas idiotas
Gilumą jūros pamatuoti bristų.

Ar garbintų mane kaip tyrinėtoją,
Ar mano kryptimi toliau žygiuotų,
Ar atsirastų naujas mano vietoj,
Manam bute ar prisiregistruotų?

Tiek šiuo klausimu. Ištraukė mane gelbėtojas Kristus Šatkus, bet paskendo pats. Naudodamasis proga, siunčiu jo sūneliui Antikristui naują herojinį Helen Blinkevičienės eilėraštį:

BALADĖ APIE ŽMOGŲ SU ŠAKĖMIS

Kai ėmė krist lietaus lašai,
Ėjai tu šieno krauti.
Siūbavo vėjy jovarai,
Tada gražus tu man buvai
Su šakėm lyg su šautuvu.

Kiti iš parduotuvės ėjo
Su vyno buteliais,
O tu prie kupetos stovėjai,
Į veidą pūtė šiaurės vėjas,
Bet tu nesvyravai.

Perkūnas griaudėja aukštai.
Kiti gurkšnoja krūmuos,
O tu gražus darbuojies štai,
Suspaudęs rankose tvirtai
Šakes lyg mano kūną.

Sutvisko oras nuo žaibų,
Ir lūžo šakių kotas.
Pajuodo profilis brangus.
— O dieve,— sušukau,— kas bus,
Brigadininke Kostai!..

Ir jis atsakė man pro lietų,
Kad niekas neįveiks žmogaus.
Ir tapo vėl šviesu planetoj,
Suklupo vėjas nugalėtas,
Ir krito šakės iš dangaus.

ŽMOGUS SU ŠAKĖMIS

Trijų puslapių ištrauka iš Šatkaus buto

Šatkaus bute pavasaris. Ant palangės žydi popierinės gėlės, noksta citrusiniai vaisiai. Švarko atlape — ordinas ir rožė. Bet švarko šiuo metu dar nėra. Užtat yra Motiejus Fiodorovičius.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Prašom toliau. (*Padažo plunksną į aksomo rašalą*)

ŠATKUS. Jiems tikrai daug ko trūksta. (Kietai) Bet mes nesiskundžiame.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Ko gi trūksta?

ŠATKIENĖ. Pinigų. (*Apie Šatkų*) Jam — proto...

ŠATKUS (*Motiejui Fiodorovičiui*). A, visokios buitinės smulkmenos. Mes aukščiau to.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS *(žymisi į bloknotą).* Smulkmenos... Jie aukščiau to.

Šatkus kažką burbuliuoja

ŠATKIENĖ. Ne jie, o jis. Aš žemiau.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Ji žemiau. Taškas.

ŠATKIENĖ *(įtemptai stebi Motiejų Fiodorovičių).* Kodėl — taškas?

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Ką?

ŠATKIENĖ. Nieko. *(Nuleidusi akis, dirbtinai parausta).*

ŠATKUS. *(liaujasi burbuliavęs).* ...nes kitaip būtų neįmanoma...

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS *(žymisi į bloknotą).* ...būtų neįmanoma... Po „neįmanoma" — šauktukas?

ŠATKUS. Klaustukas.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Ir paskutinis — tradicinis. Kokie ateities planai?

ŠATKUS. Šiuo metu dirbu prie... Stambus darbas apie... Estradinės pažiūros... Be to, monument...

ŠATKIENĖ *(su skausmu).* Tu vėl?

ŠATKUS. Na ir kas?

ŠATKIENĖ. Bet padarysi?

ŠATKUS. Tu juk žinai, koks aš!

ŠATKIENĖ. Vadinasi, ne...

ŠATKUS. Luktelkite. *(Išeina)*

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS *(Šatkienei).* Kada susitinkam?

ŠATKIENĖ. Rytoj. Arba čia prisiregistruok.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Tamsta man panaši į jūros kopūstą. Arba į kalmarą. Pasirink.

ŠATKIENĖ. Ačiū, Motiejau Fiodorovičiau.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Prancūziški batonai. *(Priėjęs apkabina Šatkienę ir pabučiuoja)* Konarskio g.

ŠATKIENĖ. Tamsta aistringas, kaip... *(Staiga nutyla ir triskart sukukuoja it gegutė)*

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Kaip kas? *(Ilgesingai)* Pasakyk.

ŠATKIENĖ. Kaip triušis. *(Pauzė)* Kaip klišas triušis.

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS *(susidrovėjęs).* Visos jūs taip sakot... *(Švelniai)* kokotės...

ŠATKIENĖ. Norėtųs kažkur išvažiuoti... *(Varto akis)*

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Turiu vasarnamį šeštam kilometre...

ŠATKIENĖ. Į Paryžiaus Aires...

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Gimtinės takeliais pirma reiktų išvaikščioti...

ŠATKIENĖ. Tegu Šatkus vaikščioja... Kad tik nebūtų pargriuvęs... *(Dirbtinai išsigąsta)*

ŠATKUS *(grįžta su švarku ir atsineša Tam Tikrą Daiktą).* Rankas aukštyn!

ŠATKIENĖ. Baik!

ŠATKUS *(baigęs).* Štai! *(Padeda Tam Tikrą Daiktą ant stalo)*

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Kas tas toks yra?

ŠATKUS. Žmogus su šakėmis. Tai paminklas. Dabar aš atlikau savo misiją šioje žemėje ir galiu ramiai iš-

keliauti į Kitus Pasaulius. *(Užmerkia akis ir išleidžia paskutinį kvapą. Likusieji mandagiai prisidengia tauriąsias nosis išsiuvinėtomis aksomo servetėlėmis ir nusikūkčioja)*

ŽMOGUS SU ŠAKĖMIS. Štai jūs visi netikėjot Šatkumi, o jis ėmė ir padarė mane!

MOTIEJUS FIODOROVIČIUS. Ir kas iš to?

ŽMOGUS SU ŠAKĖMIS. Nieko.

Šatkienė ir Motiejus Fiodorovičius paima Žmogų su šakėmis už bronzinių ausų ir išmeta į šiukšlių dėžę. Pasigirsta Sen-Sanso melodija. Motiejus Fiodorovičius ir Šatkienė šoka baletą

Uždangos nėra. Žiūrovų taip pat. Juk visa tai dėjos Šatkaus bute, Konarskio gatvėje, 1985 balandžio 13 d.

BALTIJOS BALADĖ

Ant balto smėlio vaikščiojo žuvėdra,
Jos mylimasis skraidė danguje.
To mylimojo vardas buvo Petras,
Gyveno susidėjęs jis su ja.

Jie buvo susidėję savo turtą:
Stauridės galvą, strimėlės skeletą,
Du riešutus, šaltai rūkytą žiurkę
Ir anglišką „*Smith — Wesson*" pistoletą.

Bet kartą ten atskrido albatrosas,
Puikus tarsi TU-104,
Jo vardas buvo Marijanas Rosis,
Ir pašaukė žuvėdrą jis: „Katrin!"

Katrin, išgirdus dangiškąjį balsą,
Visa išraudo tartum kurapka,
O Marijanas pakvietė ją valsui,
Ir jie danguj sušoko *pas-de-pas.*

Jai Marijanas, donžuanas šitas,
Kalbėjo apie Bikinio atolą...
„*La Scaloje*" jo balsas pastatytas
Skambėjo tartum dūžtantis krištolas.

Senoviškai išauklėti mes esam,
Tad kyla klausimas: ką Petras darė?
Jis priglaudė prie smilkinio „*Smith — Wesson*"
Ir mirė taip, kaip jūrininkui dera.

Katrin gal būtų ašarų neliejus,
Tačiau liūdnai likimas susiklostė, nes
Ąsočių slėny, netoli Betliejaus,
Jai gimė kūdikėlis Polis Robsonas.

O Marijanas, žinoma, apgavo,
Paliko ją Ąsočių slėny, aišku...
Katrin parašė į UNESCO laišką,
Tačiau, deja, atsakymo negavo.

Mat Roza Vida, uošvė Marijano,
Ten paštą — kurjerė atseit — nešiojo.
Katrin, suprantama, to nežinojo,
Skandintis bandė — šoko į fontaną...

Sūnus, kaip rašė man Katrin, nemyli jos —
Sunkiuoju paaugliu be tėvo diržo
Užaugęs, tuoj, žinia, namus pamiršo,
Ir vadovavo mafijai Sicilijos.

Sugrįžo Palangon Katrin ligota —
Nulūžęs snapas... Pasimaišęs protas...
Gulėjo dvi savaites nervų skyriuj,
Paskui, girdėjau, šlaistėsi su kirais...

Vis klausinėdavus: „Kur mano Petras?.."
Vėliau metus gal prieglaudoj gyveno,
Paskui paseno —
Ir numirė.

— — — — — — — — — — — — — — — —

PILKAS EILĖRAŠTIS

Šį vakarą vienas aš sėdžiu namuos.
Už lango pilka sutema.
Ir pilkas lietus jau manęs nepaguos.
Man šiandien pilka valanda.

Ir ko man taip liūdna, ir ko man taip ilgu?
Po debesiu pilku yra juk ir saulė —
Gyvenimas pilkas ir kostiumas pilkas,
Ir pilkas vidinis pasaulis.

Jei pilkas gyvenimas tavo krūtinėj,
Tai ką tu aplinkui atrasi?!
Pasakė praeivis kadaise man frazę —
Skaityti reikėtų, vaikine!..

Skaičiau aš žurnalą, ir knygą skaičiau,
Nuo skaitymo tapo man ilgu,
Dėl to aš dabar parašiau
Eilėraštį visiškai pilką.

MELANCHOLIŠKA GRAMATIKA

Koks vakaras skaudus, nelinksmas,
Ir saulė leidžias ašarodama.
Einu tarsi įnagininkas
Per miestą, šilumos ieškodamas.

O mėnuo — pusdalyvis — kyla,
Ir kalbasi žvaigždžių taškai,
Kad gero būdo aplinkybės
Mane paliko amžinai.

Skelbimų stulpo šeštas linksnis
Girdėtą džiaugsmą pranašauja,
Ir laikraščiuose šauksmininkai
Nebepasiūlo nieko nauja.

Ir tikslo aplinkybė tolsta.
Ak, kur dabar aš rasiu ją?
Vienaskaita lyg melancholija
Apsigyveno širdyje.

Tiktai kvailutė dalelytė
Dalyvių puotoje dainuoja,
Kad man gramatikoje liko
Viena tik tariamoji nuosaka.

EIK VIENA. AŠ ATEISIU, KAI GALĖSIU

— Einame lakštingalų klausytis,—
Sako man Zinovjeva Sprindytė.
Man gi — šeštą keltis ir į darbą,
Tos lakštingalos tik vienas vargas.

Man Zinovjeva tikrai patinka,
Bet aš visų pirma darbininkas.
Kai liečiu figūrą jos apvalią,
Man vaidenas tobula detalė.

Tobula, kokios nebūva moterys.
Tai todėl toksai ir mano *motto:*
Kad pirmiau — gamybiniai rodikliai,
O paskui — lakštingalos ir kitkas.

SUDIE, SUDIE, SU DIEWU

Mes sėdim šalia, bet tarp mūsų
Jausmų — kilometrų koks tūkstantis,
Ir krinta iš rankų man smuikas,
O keturios stygos nutrūksta.

Tai kas, kad šaukiu: dar ne laikas
Mums skirtis! — to niekas negirdi.
Tiktai šaltą žvilgsnį nutaiko
Žvaigždynų šaulys man į širdį.

Ir sminga strėlė šito žvilgsnio.
Širdies brangūs indai sudūžta.
Ir meilė tokia jauna miršta,
Skausmingai suklikus — už ką!..

ŽUVĖDRA

Novelė

I SKYRIUS

Trisdešimt trejų metų Kristus Šatkus — jau durininkas. Darbuojasi „Švedų" restorane. Ženevoje baigęs Aukštuosius durininkų kursus ir dabar, turėdamas aukščiausią durų operatoriaus kvalifikaciją, durininkauja labai techniškai, kojom ir rankom manipuliuodamas keturiom dviejų durų rankenom, akimirksniu nustatydamas, ką pakreipti 180° kampu, ką šiaip išstumti, kam pabučiuoti ranką, kam paploti per petį, kam per užpakalį...

— Durininkystė — kas tai? — aiškina Šatkus žmonai, kurią šiandien pasikvietė, norėdamas pademonstruoti savo sugebėjimus ir išblaškyti jos keistą melancholiją, į kurią moteriškė nugrimzdo Šatkui grįžus iš Ženevos.— Taigi, kas tai? Menas? Mokslas? Filosofija? Vienareikšmio atsakymo, aš manau, čia būti negali. Kas šiuolaikiniam durininkui svarbiausia? Tauri širdis! Sveikas protas!.. Tvirtos rankos!..— tačiau besamprotaudamas jis netyčia priveria galvą ką tik atėjusiam restorano direktoriui drg. Mikelskui.

— Š-kau! — suklinka tas.

— Ir dideliam meistrui pasitaiko klaidų,— atsiprašinėja Šatkus, o jo žmona tuo tarpu patepa direktoriaus žaizdas „Briliantine žaluma" ir duoda pauostyti amoniako.

— *Joko Ono*?— kažkaip rytietiškai nustemba Direktorius, apžiūrinėdamas harmoningai išsivysčiusią būtybę.

— Žmoguje viskas turi būti gražu,— paaiškina Šatkienė šypsodamasi.

Direktorius išsitraukia iš kišenės dirbtinius dantis, vikriai įsikiša juos burnon ir tada taip pat nusišypso moteriškei.

— Žmona! — didžiuojasi Šatkus.— Ponia Durininkienė.

— Prie Švediško stalo? — klausia Direktorius.— Prašom su manim.

— Draugas Direktoriau...— pradeda Šatkus.

— Tamsta turi šansų tapti Banketų Salės durininku,— sako Direktorius, paima Šatkienę kaip moterį už alkūnės ir nueina...

II SKYRIUS

Lygiai antrą valandą nakties Šatkus išneša paskutinius lankytojus ir ima nervintis. Tačiau neilgai trukus fojė pasirodo Šatkienė, lydima Direktoriaus.

— Prašom į skulptūrų parką,— pakviečia Direktorius.

Jie išeina pro šonines durys į kiemelį. Šatkus nubėga iš paskos.

— Kairėj realistiniai darbai, dešinėj — modernizmas,— rodo Direktorius.— Viską pats padariau. Tai mano Hobi. Daug kas sako, kad iš veido aš panašus į Čiurlionį...

— Karvė? — klausia Šatkus.

— Aktas,— paaiškina Direktorius.

Šatkus paplekšnoja per Aktą, paskui žvilgteli į Šatkienę.

— Labai panašu! — sako pataikaujančiai.— O čia turbūt torsas?— rodo kitą skulptūrą.

— Čia pavaizduotas vaikas, tiesiantis rankas į skaisčiąją saulę. „Pasveikinimas" — taip aš pavadinau šitą darbą.

Apstulbęs Šatkus apžiūrinėja skulptūrą.

— Ar tamsta nesutiktum man papozuoti? — klausia Šatkienės Direktorius.

— Ar tas dalykas dabar jau šitaip vadinasi?— kyla įtarimas Šatkui.

— Duris užrakinai? — klausia Direktorius.

Šatkus patikrina duris, o Direktorius su Šatkiene — savo jausmus.

III SKYRIUS

Šeštadienio rytą Šatkus į Direktoriaus kabinetą kaip paprastai užneša savaitinį tabelį ir rac. pasiūlymų projektą. Direktorius išlipa iš spintos, užrakina dureles ir kalbasi su Šatkumi ne iš aukšto, o, kaip ir dera šiuolaikiniam vadovui, maloniai šypsodamasis.

— Kaip sekasi? Kokie planai?

— Kiekvienas durininkas svajoja tapti direktoriumi,— šypsosi Šatkus.— Štai, prašom, tabelis. O vidines duris, deja, teks nurašyti, mat nepavyko nustatyti, kuris klientas vakar išsinešė. Tarp kitko, ta proga būtų ne pro šalį Suomijoj užsakius sukamąsias. Išsivysčiusiose Vakarų šalyse šiais laikais tik šitaip durininkaujama. Pažangiai. O argi mes blogesni?

— Užsakysim,— linkteli Direktorius.— Bet dabar man ne tas galvoj, kas uodegoj, che che... Supratai humorą?

— Ne,— išsigąsta Šatkus.

— Sveikinu su gimtadieniu,— spaudžia ranką Direktorius.

— Kad užpernai buvo...— sutrinka Šatkus.

— O mano šiandien,— sako Direktorius.— Ta proga noriu įteikti kuklią dovanėlę. Imk šitą spintą.

— Kur aš ją dėsiu? — išsigąsta Šatkus.

— Ne tamstos reikalas! — pamokomai sako Direktorius.— Prašom vykdyti parėdymus.

Šatkus bando užsiversti spintą ant nugaros ir nugriūva su ja.

— Atsargiai,— Direktorius padeda jam užsikelti spintą ir išlydi pro duris. Šatkus nusvirduliuoja iki sankryžos ir ilgai laukia, kol Dėdė Vania duos ženklą pė-

stiesiems. Kai pasiekia gatvės vidurį, Dėdė Vania duoda ženklą mašinoms. Sulaukęs, kol pravažiuos, Šatkus palieka spintą vidury gatvės ir vikriai pereina į kitą pusę.

— Pilieti, jūs kažką pametėt! — šūkteli Dėdė Vania, sudroždamas Šatkui rodomuoju vamzdeliu per nugarą.

— Kur? — dairosi Šatkus. Pakelia nuorūką.— Ačiū, kad perspėjot...

Reguliuotojas rodo spintą. Nusiminęs Šatkus grįžta, užsiverčia spintą ir velka toliau.

— Ar negalėtumėt palaikyti? — prašo smuikuojančio vyriškio ant šaligatvio.— Sandalai atsirišo.

Vyriškis padeda mandoliną į šalį ir perima spintą. Šatkus greitai, nesidairydamas eina šalin.

— O spinta? — šaukia vyriškis vydamasis.

Šatkus leidžiasi bėgti. Vyriškis iš paskos. Tokia eilės tvarka jie pasiekia Šatkaus butą ir užsidaro jame sakytum kriauklėje...

IV SKYRIUS

Kita diena tais metais kaip tyčia pasitaiko Mėlynasis Ketvirtadienis. Tad suprantama, jog Šatkaus bute Direktorius Mikelskas minko molį, o Šatkienė repetuoja priešais veidrodį.

— Aš norėčiau likti amžina natūraliam judesy,— pareiškia moteriškė, pasisuka profiliu ir sustingsta mirštančios gulbės poza.

Direktorius, baigęs minkyti, pasideda kelnes, švarką ir kairįjį batą.

— *Was ist das?*— krūpteli Šatkienė.

— *Jawohl,*— paaiškina Direktorius, paima ruletę ir išmatuoja šauniąją moteriškę.

— Aš ne tokia,— įsižeidžia Šatkienė.

— Tas reikalinga meniniam sprendimui...

— Ne, Miki, jei tu mane lietum iš bronzos, tada... Bet iš molio...— išgirdusi rakinant duris, sunerimsta.—

Šatkus! Ką daryti? Dar pagalvos, kad... Juk jam taip trūksta fantazijos...

— Nesijaudink,— ramina Direktorius.— Kam aš spintą dovanojau!..— Įlipa į spintą ir užsidaro.

Įeina Šatkus ir du vyrai su kombinezonais.

— Užsakiau sunkvežimį,— paaiškina Šatkus.— Išgabensim tą spintą į sąvartyną.

— Dovana, Petrai! Negražu.

— Arba aš, arba spinta!

— Tokių, kaip tu, Šatkau, daug, o tokia spinta...

— Aš tau gražesnę nupirksiu,— sako Šatkus.— Mes durininkai, žinai... Viską galim!

Darbininkai verčia spintą ant šono. Šatkus tuo tarpu atidarinėja ir uždarinėja buto duris. Šitaip elgtis ji verčia per daugelį metų išsiugdytas durų specrefleksas.

— Tada ir senus skudurus tegu išveža,— Šatkienė pradaro spintos dureles, įmeta Direktoriaus kelnes bei švarką ir dėl visa ko užrakina spintą.

— Mano kelnės! — šūkteli Šatkus.

— Ne tavo,— paaiškina žmona.

— A, ne mano,— nusiramina Šatkus.

Darbininkai svirduliuodami tempia spintą pro duris.

— O aš vienas parnešiau! — didžiuojasi Šatkus ir paploja sau per raumenis.— O kieno, jei ne mano, tos kelnės? — staiga prisimena.

— Direktoriaus,— juokiasi žmona.

— Che che,— juokiasi ir Šatkus.— Prašom pro šitas duris,— pakviečia žmoną.— O dabar prašom pro anas... Prašom rublį... Ačiū... O dabar, prašom, čionai.

Šatkus manipuliuoja visomis buto durimis, o Šatkienė bėgioja po kambarius. Gražiausiomis šeimyninės santarvės valandėlėmis laisvalaikį jie šitaip praleidžia visada.

— O kieno čia kairysis aulinis batas? — staiga pastebi Šatkus.

— Direktoriaus! — kvatojasi žmona, savo linksmybe užkrėsdama ir šeimos galvą. Ir kvatojasi jie abudu tol, kol į duris pabeldžia kaimynų iškviestas įgaliotinis ir paprašo pritildyti televizorių...

V SKYRIUS

Kai kitą rytą Šatkus ateina į darbą, didžiai nustemba, kad jo vietoje stovi p. Kitas.

— Sveiki, Motiejau Fiodorovičiau,— pasisveikina Šatkus.— Apie tamstą esu daug girdėjęs, bet negaliu suprasti, dėl ko tamsta dabartės atsistojai čia.

— Tamta atleistas iš darbo pagal 118 BK straipsnį,— maloniai paaiškina Motiejus Fiodorovičius.

Ir kaip sykis tuo tarpu pasitaiko pro šalį prabėgti Direktoriui Mikelskui su vienu batu ir kąsneliu sūrio dantyse.

— Nėra vietų! — stabtelėjęs perspėja Šatkų.— Šiandien aptarnaujame turistus. Rytoj sanitarinė valanda. O paskui vis tiek tamstos neleisime.

— Tokiu atveju aš skųsiuos!— pareiškia Šatkus.— Patį pasieksiu!

— Motiejau Fiodorovičiau, balandėli, susimildamas,— prašo Mikelskas.— Parodyk jam savo išsilavinimą, kurio sėmeis Krokuvoj.

VI skyrius

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —.

VII SKYRIUS

— Seniai taip reikėjo,— dėkoja keldamasis Šatkus.— O tai šokinėju čia prieš jus kaip kurapka. Skųsiuos!.. Pasieksiu!.. Nieko aš nepasieksiu. Kad tokie pasiektų, kas ir būtų!..

— Ar mano dovana patenkintas? — teiraujasi Direktorius.

— Pastačiau garbingiausioje vietoje,— paaiškina Šatkus.

— Užsuksiu kada pažiūrėti,— pagiežingai nusišiepia Direktorius.

— Prašom,— pakviečia Šatkus.— Tamsta, Motiejau Fiodorovičiau, irgi užsuk, kai turėsi laiko... Ir gimines, aišku, atsivesk.

— Tepadeda tamstai viešpats,— maloniai palinki Motiejus Fiodorovičius.

Pradeda lyti. Šatkus įeina į paštą ir pasiunčia Blinkuvos miesto laikraštin dvi užuojautas. Vieną — Motiejui Fiodorovičiui, kitą — Direktoriui Mikelskui.

„Geri žmonės abudu, bet kažko gyvenime jie nesupranta,— su rūpesčiu protauja Šatkus.— Tačiau ką daugiau aš galiu padaryti?.."

...Ir vaizduojasi jisai savo svajonėse pasaulį kaip ilgą ilgą koridorių, kurio gale įtaisytos Suomių gamybos sukamosios durys. Išeina jis pro tas duris į Vėją ir mosteli sparnais...

— Žuvėdra praskrido,— sako Paštininkė, žiūrėdama pro langą.— Matyt, orai keisis...

PASKUTINIS HELEN BLINKEVIČIENĖS TANGO PARYŽIUJE

...Netyčia visai sutikai Jį Paryžiuj,
Bet tapo Tau artimas Jis.
Buvai Tu su Juo visada pasiryžus,
Tarytum metro traukinys.

Dažniausiai jūs leisdavot laiką ant sofos,
Ravelis. El Grekas. Dvi žvakės.
Kiniečių poezija. Kelnės. Sofoklis.
Ir liūdnas atodūsis — ak...

Kankino abu disharmonija.
Jis tarė: „Helen". Tu pašokai tiktai.
Jis pažvelgė gatvėn. Tarei Tu: „Marlonai,
Juk viskas (bet kas tai?) ne taip..."

Ir liks atminty vienas vakaras keistas.
Kavinė. Šešta valanda.
Jis tarė: „Maestro!" Užgrojo orkestras.
Jis Tau: „*Exeusez moi?*" Tu jam: „*Da*".

Ir skriejote jūs ant kavinės grindų
Per tango, aistringom natom parašytą.
Puikus buvo Jis, lyg Marlonas Brando,
O tango vadinosi —„*La Comporsita*".

Sugrįžot prie baro. Barmenas išbalo.
Nukrito gėlė ant grindų.
Jis tarė: „Atleisk", bet sudužo bokalas.
O Tu pasakei: „Vyno. Du".

Ir knygą atsivertei (Irvingas Šo).
Bet žvakės užgeso staiga.
Jis tarė: „*Liubliu*" Tau. Ir tu jį nušovei,
Nes šitaip reikėjo tada...

— — — — — — — — — — — — — — —

Ilgai, ak, ilgai poros tango ten šoko,
Ir muzika grojo liūdna...

NEPAŽĮSTAMO ŽMOGAUS LAIŠKAS

Žinau, kad, Pranai, tu rašai į spaudą,
Dėl to siunčiu tau savo laišką šitą,
Kai bus proga, jį žurnale išspausdink,
Skaitytojai patars gal, ką daryti...

Tai atsitiko Krymo sanatorijoj
(Štai parašiau eilutę ir apsiverkiau...).
Per muzikos simfoninės koncertą
Skaičiau Diuma, nes buvo prastas oras.

Bet susikaupti kliudė triūbos man ten,
Užskleidęs knygą, atkreipiau truputį
Aš dėmesį į vieną muzikantę —
Ji scenoje kažkokį vamzdį pūtė.

Kada pritildavo kiek vario dūdos,
Girdėdavau, kaip šitas vamzdis švilpia.
Patiko man tos muzikantės būdas,
Kantrybė jos — lyg pakaruoklio kilpoj.

Ir aš dvi valandas sėdėjau kantriai,
O kai nutilo paskutinės natos,
Iš abiejų ausų ištraukęs vatą
Aš nuėjau į muzikantų kambarius.

Tenai, paspaudęs ranką, pasakiau jai —
Gal ir labai tas vamzdis harmoningas,
Tačiau gimtojoj mano Žemaitijoj
Kai ima švilpti vėjas — ausys linksta.

Ir taip tariau: važiuojam į kolūkį,
Ant kūdros kranto ten turiu kanoją,
Leghorno vištų pagalbinį ūkį —
Jų tarpe tamsta būtumei pirmoji.

Madingai tariant — tamsta būsi prima,
O vamzdį į šiukšlyną mesk, ir baigta.
Prieš vėją nepapūsi — kas nežino!
Tai kam iš viso pūsti tokį daiktą?!

Bet ji, pažvelgus į mane keistai,
Tik pastukseno smilkinin pirštu.
Tas veiksmas man pažįstamas seniai,
Tačiau kiekvieną sykį nesmagu.

Deja, pas mus dar dažnas faktas keistas —
Tu siūlai duonos, tau pasiūlo akmenį.
Ir žūsta jausmas nė neišsiskleidęs...
Sudievu, Pranai.

Juozas iš Akmenės.

HELEN BLINKEVIČIENĖS SAPNAS, UŽRAŠYTAS NAKTĮ IŠ GRUODŽIO 14-os Į 15-ą

Ką aš šiąnakt, ką aš šiąnakt sapnavau.
Raudonuoju... Gėda prisiminti.
Visada labai dora buvau,
Bet sapne aplanko keistos mintys.

Rodos, aš einu kažkur į pirtį
(Ką gi tai galėtų reikšt, galvoju?),
O šalia manęs ant balto žirgo
Pats Garnevičius, vedėjas, joja.

Štai aš jau į pirtį įėjau.
Jis pririšo žirgą prie tvoros.
Nusirengus pertis aš pradėjau,
Ir jisai įeina iš paskos.

(Ką tai reiškia, pamaniau sau tyliai
Ir pasisukau truputį profiliu...).

O paskui, abudu nusipėrę,
Tylim... Aš pradėjau plaukus pintis...
Tik staiga jisai, mane pastvėręs,
Kad pradėjo... Ak, šalin, prakeiktos mintys!

Daug ką susapnuot gali nakčia,
Bet gyvenime nei būna taip, nei ką.

TRUMPAS PASAKOJIMAS APIE MONTERĮ MONTVYDĄ

Monteris Montvydas buvo gražus,
Jį visi pažinojo.
Akys raudonos, liemuo — platus,—
Ne vieną žvilgsnį viliojo.

Monteris Montvydas buvo viengungis —
Elektros karalius žavus.
Moterys monterį Montvydą gundė,
O monteris buvo drovus.

Bet kartą jisai remontavo vielas
Kažkokiam bute šalia turgaus.
Ir mato staiga — ant skaitiklio kažkas
Padėjo raugintą agurką.

Nuplovęs agurką prie čiaupo,
Jis mato — žievėj degtuku
Išdeginta: „*Ja vas liubliu!*".
Tuo tarpu kažkas nusičiaudėjo...

Į šalį jis dirsteli droviai —
Dama ant minkštasuolio ilsis.
Ir tartum elektros krūvis
Jį pervėrė mėlynas žvilgsnis.

Varža kokio tūkstančio omų
Sukaustė tuoj sąnarius monterio.
Bet šypsos dama taip maloniai
Ir klausia: „Arbatos nenorite?"

Ji padavė monteriui ranką —
Srovė nutekėjo arterijom,
Ir žaibas, it šuolis panteros,
Į monterio širdį trenkė.

Atgijo tuojau šaldytuvas,
Sušvito namuos visos lempos.
Ir radijas grojo, varžos jau nebuvo —
Tik įtampa!

Po to jis nebegrįžo...

IŠVARYMAS IŠ GALVOS

Buvai tu Čechovo Žuvėdra,
Kai pirmą kartą pamačiau,
O aš — tik vargšas tetraedras,
Aš prizmės teatre prašiau...

Tu paskaitei man monologą,
Ir išėjau aš iš galvos,
Ir pasidarė taip man bloga,
Kaip dar nebuvo niekados.

Ėjau aš, iš galvos išėjęs,
Kur akys už parankių vedė —
Per grimo kambarius... fojė...
Per Kupiškį... Toliau — per Sedą...

Takelis, pelenais barstytas,
Tolyn vis iš galvos kas dieną...
Pro šalį šmėkšteli: BARSTYČIAI —
Nebetoli ir latvių siena...

Kai iš galvos ėjau pro Skuodą,
Tenai rugius jau žmonės kirto,
Rygoj sukaustė žemę gruodas...
Už Leningrado sniegas krito...

Ties Murmansku įsuko vėjas
Į patį sūkurį pūgos...
Bet, sykį iš galvos išėjęs,
Juk nebegrįši atgalios!..

Seniai jau prizmę pamiršau...
Vis šiaurėn, šiaurėn — tartum elnias...
Kodėl gi šiaurėn? — nežinau —
Taip iš galvos vingiuoja kelias...

Gal liks tame kely skeletas,
Bet ką gi padarysi, jei
Galvoj man neužteko vietos —
Riboti buvo kambariai.

Ten triūbos... Šveiko uniforma...
Šeši vainikai... Meilės kapas...
Sprendimai... Šūkiai... Knygų lapai...
Žuvėdra buvo viršum normos.

Galbūt kiti kitaip išeina,
Gal kitas ir nueis toliau...
...Jūs perduokite mano šeimai,
Kad nebelauktų jau daugiau...

REIKLUMAS

Kai kartą aš prie kažkokios koplyčios
Sėdėjau sau ir liejau akvarelę,
Praeidamas pro šalį, lyg netyčia,
Mane užkalbino toksai žmogelis.

Toks, kokio šiaip nepastebėtum, tamsta,—
Kostiumas pilkas, iš kišenės kyšo
Instrukcija viršeliais apiplyšusiais,
O vietoje akių — akiniai tamsūs.

Peizažą su drobe pro tamsų stiklą
Palygino ir tarė: „Supratau!"
Ištraukęs viršelius, kažką patikrino,
Pasižymėjo ir nuėjo sau.

O man sukilo nerimas širdy:
Ar viską padariau, ar spalvos tinkamos?
Ir vis vaidenosi tamsi akis,
Kai kiūtinau namo gatvelių vingiais.

IŠ „PRISIMINIMŲ KNYGOS"

Kartą iš didelio rašto
Buvau išėjęs iš krašto.
Rašiau verlibru vis nuobodžiai,
Be to — necenzūriniais žodžiais.

Plačiai išsisupęs kavinėse,
Vyną maukiau iš stiklinės,
Apie vyresnius nuolatos
Kalbėdavau be pagarbos.

Į jaunus žiūrėjau iš aukšto,
Bariau dėl gardaus valgio šaukšto,
O pats gi kabindavau samčiais...
Vyriškis buvau tuomet pusamžis.

Nepaisiau visai padorumo,
Nepaisiau, kur ką pasakyt...
Rūkiau papirosus, o dūmus
Žorž Sand vis pūčiau į akis.

Venecijoj erzinau Dantę;
Vijau iš namų tris Diuma,
O per Tomo Mano gimtadienį
Balzakui grūmojau lazda.

Tai buvo ir kvaila, ir vaikiška,—
Dabar tą gerai suprantu...
Štai stoviu ant krašto ir raštiškai
Atsiprašau jų visų.

...KAIP GAMTOJE, TAIP IR PRIE STALO

Tarp miesto gatvių pasiklydęs vėjas
Per visą dieną vargonėliais grojo,
O aš prie stalo kambary sėdėjau
Ir nieko naujo nebesugalvojau.

Bet juk gamta save kasmet kartoja,
Tokiom pačiom spalvom pražysta gėlės,
Ir aš prie stalo kaip gamta kartojuos,
Nes aš taip pat esu gamtos dalelė...

EILĖRAŠTIS, PARAŠYTAS STEBINT HEROJIŠKĄ NAKTINIO DRUGELIO SKRYDĮ

Kai rymau įkvėpimo šventą naktį
Prie stalo, P. Blinkevičių šlifuodamas,
Kaip narsiai tu leki į žvakės dagtį,
Trumpais sparneliais išdidžiai mojuodamas!

Lyg būtum apiplėšęs kokią kasą
Ir vytųsi miestelio įgaliotinis —
Tu nutupi liepsnos viršūnėj basas
Ir palieki ten savo įgaliojimus...

Tuoj pat į tavo vietą kitas stoja
Iš paslaptingos sodo kavalerijos,
Ir vėlei mano žvakę atakuoja
Kaip naikintuvas Drezdeno galeriją.

Žiūrėdamas į tamstą aš galvoju —
O! Jei švieson taip veržtųsi žmogus!...
...Ir dar smarkiau Blinkevičių šlifuoju —
Gal jis tuom ateities žmogum ir bus...

UŽ KĄ?

APYVOKA

MANO NAMAS

„Mano namas vijokliais apaugęs,
Mano namas pušų šlamesy..." —
Taip dainuodavo žmonės suaugę,
Kai aš mažas voliojaus lopšy.

Metai bėgo, užaugau netyčia,
Jau Main Rido žirgais nebejoju,
Ir, palikęs dūdelę žilvičio,
Išėjau po pasaulį klajoti.

Aš ant kalno buvau ir pakalnėj...
Niekur savo namų neradau.
Neturėjau pagalvės — tik galvą
(Kad tiesa tai — galvos neguldau).

Dienomis aš lankydavau kiną,
Stotyse leidau ilgas naktis,
Ir paskyrė man butą likimas:
S. Moniuškos 20—3.

Senas namas visai be vijoklių,
Septyni sandėliukai kieme...
Aš sapnuodavau namą — bet tokio
Neregėjau nė sykio sapne.

Nuo džiovos ar nuo dūmų geltonos
Akys išmuštos... Ausys dėmėtos...
Kursu „Sandėlis-2 — Gastronomas"
Žengia Trio ir pora Duetų.

Čia Žvėrynas. Kaip Šiaurės Žvaigždė jis,
Ir mane registruoja žvaigždynan:
Jau orus sandėliuko vedėjas
Deda antspaudą — stato stiklinę.

Su daina sandėliuko oazėn
Žengia jos... Gal tai dukros Moniuškos...
Ir galva pasiklydusio puškino —
Girdis — dūžta už sienos į vazą...

Uždainuoja Kvartetas po langu,
Dirigentas — po krūmu jazmino...
Bet iš laikrodžio lekia į dangų
Paukštės mėlynos, paukštės — septynios...

Dainos tyla... Bet jie nesiblaško —
Susikaupę praeina pro namą, nes
Labirintais painiais į spec. tašką
Veda juos žilagalvis susaninas.

O po šimtmečio gal iškapstys
Čia koks šlimanas stiklo detalę...
Kas išmano — tam daug pasakys ji,
O kas ne — tepraeina pro šalį...

MANO STALAS

Mano stalas nėra apvalus,
Nei derybų, nei vaišių stalas,
Suvaikėjęs, išklibęs — graudus,
Ne kas dieną nuo dulkių nuvalomas.

Net jaunystėj nebuvo gražus,
Nestovėjo jis niekad salonuos,
Ir prie jo niekados rateliu
Nesusėsdavo ponai ir ponios.

Jam gėlių neatnešdavo niekas,
Nestovėjo ant kilimo jis,
Neturėjo nė staltiesės niekad,
Užsiklodavo laikraščių tik.

Pro vienintelį langą tematė
Lopinėlį dangaus tarp stogų,
Ir į stalčius per daugelį metų
Nesukrovė jis turtų jokių.

Jo draugai leido laiką kavinėj,
O jis vienas stovėjo čionai,
Tiktai elgeta lempa stalinė
Lankė jį kitados vakarais.

Bet ar buvo tai meilė — kas žino?..
Ar jį gerbė kėdė — pasakyt negaliu.
Jau seniai jį pamiršo miškai — jo tėvynė.
Jam eilėraštį šitą skiriu.

MANO ARBATINUKAS

Jis prastas, jis visai neemaliuotas,
Bet man nereikia kito, patikėkit.
Jis savas man ir artimas, kaip šuo —
Šįvakar dviese vėl su juo sėdėsim.

Snapelį palenkiu, į porceliano vazą
Čai čiornyj baichovyj lėtai pilu.
Ir šnypščia jis linksmai tarsi gyvatė,
Ir žadina bute gamtos iliuziją.

Ar parkerį imu, ar knygą, lyrą...
Jis žiūri, blyksi lempos šviesoje.
Ir man patinka šitas žvilgsnis tyras,
Kurs primena man tolimąją — Ją...

Jis aliuminis, prastas, taip,— bet artimas,
Gali jį šiltą glausti prie širdies,
Jei per vėlai grįžti, nepuola bartis
Ir net nesako: „Jūs visi tokie!.."

Kai užkaičiu aš jį dešimtą kartą,
Nepriekaištauja — „jums terūpi viena..."
Išgerta šiandien viskas, miegas artinas.
Akis užmerkiu ir sakau — sudie...

MANO LAIKRODIS

Ko sustojai, o mano „Pobeda"?
Ak, kodėl užsispyrei kaip asilas?..
Nei pirmyn, nei atgal nebebėga
Tavo mažos kojytės *per aspera*...

O kadais kaip jas ginė į priekį
Nepailstanti tavo širdelė,
Nors minutėm penkiom, bet vis tiek tu
Pirma laiko įveikdavai kelią.

O ne kartą juk buvo nutikę —
Ir menu aš tatai ne *pro forma* —
Pagal Grinvičą dar tik vienuolikta,
O tu vykdai jau rytdienos normą.

Aš, be abejo, suvokiu tiek,
Kad ne tavo yra idealas
Surūdijęs, tikslus kapitalas,
Bet — sveikatos reikėjo žiūrėt!..

Kai sustingai tu pirmąjį sykį
Vidur kelio tarytum paminklas,
Tik tada sužinojau — turi tu
Akmenų septyniolika inkstuos.

Baltoje ateljė tąją naktį
Psichiatras ištyrė tau galvą,
Pasiklausė širdies ir pasakė:
Jis toksai. Jis kitaip dirbt negali.

Bet prašiau,— nors sekundei sustok,
Jeigu nori — alyvos įlašinsiu...
O jisai pašaipiai teatšovė:
„Tamsta šiandien labai ciferblatnas..."

Ir nubėgo toliau susirietęs,
Ir jau matėsi — nebeilgam...

— — — — — — — — — — — — — — —

Apie jį šiandien giesmę aš giedu
Sanatorijoj jūsų vaikams...

MANO VEIDRODIS

Suprantu tavo prigimtį meninę,
Kai, suradęs vis kokią nors progą,
Tu bandai atspindėti gyvenimą
Lyg gimtoji lietuviška proza.

Drąsiai, tartum koksai laureatas,
Tokius mus, kokie esam, atspindi,
O kai kam tai labai nepatinka,
Užsimoja ir kumščiu kai kas net.

Tavo broliams — kreiviems, modernistams,
Lunaparke nestinga svečių,
Mat pažvelgt į tave mes nedrįstam
Ir iliuzijų ieškom naivių.

Mes dažnai neprotingai klajojam
Per gyvenimą — lyg pinigai,
Tiktai tu — tartum klasika — jaunas,
Ir — kaip klasika — viską matai.

Ir atleidi mums mūsų fiestas
Laikinam lunaparko kupė.
Atspindi — tarsi didelį miestą —
Mano kreivą figūrą kampe...

MANO SPINTA

Nežinau, mano spinta, kas kaltas —
Šitiek metų po karo praėjo,
O po tavo lentynas ir stalčius
Sau laisvai tebešvilpauja vėjai.

Niekad neslėpei stalčiuose aukso,
Nuo sidabro lentynos nelūžo,
Tik galbūt kada nors susitraukęs
Tavo stalčiuj kiurksojo meilužis.

Galgi tau atsisuko varžteliai,
Kad tokia tu vaišinga perdėm.
Nupirkau sykį klasikų keletą,
O tu juos dovanojai pelėm.

Nupirkau tau aksomo drabužį —
Drauges kandis tu juo vaišinai,
Ir durelėm trankeisi įtūžus,
Kai įspėjau tada nepiktai.

Kiek jau kartų aš klausiau savęs —
Tu dar vaikas ar jau suvaikėjus,
Gal dėl to taip ir myliu tave,
Kad protingai gyvent nemokėjai.

Nedalinki savęs taip visiems,
Aš prašiau, netikėjai — ir štai
Vienąnakt žengus žingsnį nuo sienos
Sugirgždėjai lyg gervės liūdnai.

Gal prisukt varžtelius reikia, klausiu,
Bet durelėm tik skėsteli tu,
Pasvyri lyg kareivis pašautas
Ir lėtai susmunki ant grindų...

Nors tu medis esi, bet kažin ar
Bepražysi puikiausiais žiedais,—
Mano krosnis, pažvelgus raudona akim
Į tave, apsilaižo linksmai...

MANO PALTAS

Aš velkuosi tave tartum valkata
Ir klajoju po lietų rudens...
Argi šitaip tikėjaisi, palte,
Kai vitrinoj kabojai, gyvent?

Optimistas ir jaunas kadaise
Patikėjęs nebūtumei tu,
Kad reikės kartais naktį praleisti
Ant dulkėtų medinių grindų.

Gal tikėjais, kad suksies salonuos,
Kad svečius išeiginėm lankysi..
Bet kvepi štai ne odekolonais,
O silke tik, vardu „Ivasi".

Gal svajojai sutikt *tête-à-tête*
Šermuonėlių sidabro valdovę,
Švelniai rūbinėj dramos teatro
Ant peties jai uždėti rankovę.

Bet kartu štai keliaujam stotin,
Pakely aptaškyti purvu,
Ir ne krištolo šviečia sietynas,
O tik gatvės žibintas blausus.

Vietoj pakabos siūlau tau vinį
Ar metu atsainiai ant kėdės,
Bet juk mano širdis ne medinė.
Blogas tau aš. Tiesa. Bet — kodėl?

Aš prašau, pagalvok, mielas palte,—
Kada santykiai tampa prasti,
Argi vienas tik partneris kaltas?
Visados juk abudu kalti!

Aš menu, lyg į mylimo lovą,—
Patiklus — puolei mano glėbin
Išskėstom — it bičiulis — rankovėm,
Atlapa trikotažo širdim.

Ir menu, kaip mintis tąsyk šovė:
O jei šitaip jisai — su visais? —
Prie progos lyg J. Iskarijotas
Jis į kitą mane juk iškeis...

Kaip liūdnai aš tada pagalvojau,—
Ir kokia gi kamuoja aistra,
Kad pigiai taip save tu parduodi
Už niekingą tik pusšimtį r?..

Maskavai savo išverstą kailį,
Bet žinau — iš sintetikos jis.
Ir sintetinė tavo širdis
Saldžiai dūsauti vėjy tegali.

O svajojau kadais apie paltą
Neprieinamą, tartum pilis,
Su kuriuo ir per speigą nešalta,
Su kuriuo eit žvalgybon gali...

Išsisklaidė migla — svajos mano...
Mielas palte — atleisk — bet esi
Ne vienuolė, o aš — chuliganas,—
Mes abudu viens kito verti...

MANO RUBLIS

Aš kitados turėjau vieną Rublį.
Koksai gražus jis buvo... Bet dabar
Aš nežinau, kur jis, o jam nerūpi,
Ar duonos mano namuose yra...

Išėjo jis ieškot kitos tėvynės.
Nesugebėjau — kaltas — jo išsaugot,
Neskyriau netgi buto — piniginės,
Kaip svetimą kišenėje laikiau...

Kaip skaudžiai užgavau jį... Ak, nereikia...
Už kūno savojo reikmes žemas
Aš trisdešimt jo dukterų — kapeikų —
Atidaviau į svetimas rankas.

Gal išbarstytos guli jos purvyne,
Galbūt yra praloštos kortom jau,
Gal jas kišenės karcery kankina,
Kol išmainys į butelį alaus...

Ak, koks tada buvau naivus ir paikas,
Neišmaniau, kaip dauginas monetos —
Kapeiką būčiau guldęs ant kapeikos,
Ir būtų stoję lobiai neregėti.

Kaip aš šaukiau — sugrįžk, o Rubli mano,
Sugrįžk ne vienas, atsivesk draugų...
Bet nesugrįžo jis... Aš iš fontano
Suklupęs Rublio dukreles renku...

MANO VAMZDIS

Nežinau, vamzdi, aš, kam tu skirtas,
Juk radau griovyje šalia kelio.
Tu gulėjai ant šono pavirtęs
Atsisukusiais vario varžteliais.

Negražus, susisukęs it lankas,
Pačiame vidury žvirblių pulko
Tu gulėjai nuliūdęs kaip rankena,
Visas apkrėstas kosminėm dulkėm.

Gal esi tu iš mano žvaigždelės,
Kur sapnavos kadaise, nukritęs?..
Gal tai tu žemės ūkį iškėlei
Į naujų reikalavimų sritį?..

Gal tu brolis buvai radiatoriaus?
Gal buvai karbiuratoriaus žentas?
Gal žingsniuojantis ekskavatorius
Vien tik tavo dėka priekin žengė?

O galbūt, vamzdi, tu kažkada
Gaminai krūmuos skystį nešvankų?..
Bet tikiu aš — tai buvo klaida,
Ir tikiu — tau sapnuodavos dangūs...

Nežinau aš tavos praeities —
Gal jaunystę praleidai šasi?..
Neprašau aš tavęs išsitiest,
Man tu geras toksai, koks esi.

O šiandieną tu vazoj krištolo
Ant spintelės manam miegamajame,
Kai aš dirsteliu droviai iš tolo,
Panašus man tu į Magomajevą:

Kai pro atvirą orlaidę vėjas
Tartum paukštis įskrieja kas rytą,
Uždainuoji tu tembrais Orfėjo,
Ir antruoju balsu aš tau pritariu.

Metai eis... Ir visai nebaisu bus
Iškeliauti į amžiną tamsą,
Jei gyvenime rado žmogus
Tą vienintelį — savąjį — vamzdį.

MANO VIDUS

Mergaite iš N. kilometro, graži,
Man sakalo plunksna danguj parašyk,
Ar tu jau žinai, kad svarbiausia žmoguj —
Ne batai, ne profilis, o — kas viduj?..

Mano vidus man atrodo gražus:
Aš ten įsidėjau Balzako raštus
Ir „Aną Kareniną" Levo Tolstojaus,
Ir „Karą ir taiką", ir „Arklio istoriją"...

Dar Karamazovą, brolį Aliošą —
Kiti nebetilpo (siela ne kaliošas!).
Tik pusę „Madam Bovari", „Grožio kontūrus",
Bet nesibaimink — nupirksiu tau kompasą.

Taip. Ką gi dar? Ak, tiesa, „Idiotą"
(Knyga taip vadinas, bet pats aš ne toks).
Aš dėjaus vidun ir daugiau tų rašytojų,
Tik nerandu, kur yra — gal iškrito...

Kad mano viduj tu, brangi, nepaklystum,
Aš įsikišau ten ir porą artistų,
Natas iš dainos „Skinsiu rožę raudoną",
Todėl ir skambu išdidžiai bei maloniai.

Tokiam viduje aš maniau, kad laiminga
Tu būsi, o Tau, kaip regiu, nepatinka.
Sakai tu, kad trūksta gyvenamo ploto,
Kad reikia kitaip man už meilę kovoti...

Visaip atsitinka, visaip pasitaiko —
Skleidžiu atsiduses aš „Karą ir taiką".
Kutuzovo armija, ženki į kovą!
O brolis Alioša tebus kapitonas.

Ir langus užkalęs kreida užrašau
Ant sielos buveinės durelių viršaus:
„Išėjom į frontą — sudievu, brangioji!.."
O pats ten ant slenksčio sau dūdmaišiu groju.

MANO ASMENYBĖ

Aš kitados turėjau asmenybę —
Kitos tokios nė gatvėje nerasi:
Spalvinga tartum rojaus paukštis ibis
Ir nerami it Buridano asilas.

Ji tokia sudėtinga buvo gimus —
Neišmaniau net, kaip naudot ją ūky:
Gal pusmetį laikiau joje uriuką,
Paskui nešiojau vietoj piniginės.

Nesyk buvau pakišęs ir po šluota...
Kas žino — gal ir neteisus aš būdavau,
Bet ji taip pat — kampuota, komplikuota,
Kai nešdavaus gatve — visur užkliūdavau...

Gal ir laimingai viskas būtų baigęs,
Bet metai ėjo... Asmenybė plėtės...
Sparnais nelyg malūnas išsiskėtus
Riogsojo — kur ją tokią kišt? — pakraigėj?

Aštuoniasdešimt ketvirtaisiais metais
Jau buvo sulig daržine didumo —
Keleivis koks, net iš toli pamatęs
Ją, it ėriukas sprukdavo į krūmus.

Paliko mylimoji ir draugai,
Valdyba atsiuntė man griežtą raštą...
Sėdėdavau sodelyje liūdnai
Ir lošdavau su asmenybe šaškėm.

Bet, grįžęs vieną vakarą iš kino
(Viskuom tada buvau jau nusivylęs),
Radau kieme ją į dalis suskilusią —
Net nežinau — nuo saulės ar nuo vyno?..

Mat mėgdavo išlenkt ji po stiklinę,
O paryčiui — vėl stiepdavos į saulę...
Išgabenau aš ją į sąvartyną,
O turguje pirkau jos vieton kiaulę.

Sugrįžo pagaliau laukta ramybė...
Ir mylima... Praeiviai nebeplūsta...
— Nebeauginsiu niekad asmenybės,—
Sakau, ir kiaulei nunešu kopūstą.

MANO SMAIGALYS

Štai vienas turi lysvę orchidėjų,
Tas knygą, o anas — žinių bagažą,
Ketvirtas — asmenybę ir garažą,
O aš — satyros smaigalį turėjau...

Buvau tiktai jaunystę įpusėjęs,
Kai atsiuntė bičiulis jį paštu,
Neatsargiai įdūręs Fix Idėjai
Ir pasodintas trylikai parų.

Aš, gavęs tokį daiktą nematytą,
Kur kišti jį, gerai nesupratau:
Pradžioj save baksnojau — nepatiko,
Tad užkaliau namus ir išėjau...

Einu per visą platųjį pasaulį
Nuo Kuršių marių ligi pat Kamčiatkos,
Žiūriu — šit guli trūkumas kaip kiaulė,
Ir smaigaliu smeigiu jį it kamščiatraukiu.

O tas tarytum paukštis pabaidytas
Kad mostelės sparnais! — aukštyn į dangų...
Ir aš lyg po malūnsparniu parkritęs
Guliu, pakaušį rankom prisidengęs.

Susvirduliavęs nueinu į teismą,
Mat draugas K. seselę suvedžiojo,—
Pradurt bandau moralinį jo veidą,
O tas pakišo sugipsuotą koją...

Kiek smaigaliu badžiau tabako dūmą
(Kad negerai rūkyt — žinau, skaičiau),
Pradūriau butelį žmogeliui krūmuos
Ir kyšį oru skrendantį badžiau.

O tas nuskrido ten, kur buvo skirta,
Anas žmogelis pirko kitą butelį,
Tam sugipsuotam skyrė naują butą,
O rūkantys nuo plaučių vėžio mirė.

Sparnus suglaudęs kryžkelėj sustojau
Vidur rudens laukų neapartų
Ir smaigalį ištraukęs užsimojau,
Ir dūriau sau į širdį tris kartus.

Ir ant literatūrinių dirvonų,
Kuriuos nariai vis plėšė, parkritau...
Pražydau ten durnaropėm... aguonom...
Kai ėmė skinti jas, namo grįžau...

MANO GYVENIMAS

Buvo vasara. Klykė žuvėdros.
Buvo pievos nepaprastai žalios.
Aš sėdėjau ant kalno žiūrėdamas,
Kaip gyvenimas eina pro šalį.

O jis ėjo saulėlydžio vieškeliais
Pro malūnus, pro krautuves uždaras,
Pro smukles, pro stotis ir pro viešbučius,
Kaip kareivis pavargęs — į vakarus...

Ir aš vienas po žydinčiu putinu
Išsigandęs ilgai dar sėdėjau,
O jis ėjo tolyn pasipūtęs
Ir visai į mane nežiūrėjo.

Tik dar akmenį sviedė... (Už ką?)
Apvirtau it suskilus stiklinė...
Ir priėjo laukinė ožka...
Ir kaip lapą mane nusiskynė...

MANO PASKUTINIEJI

I DALIS (DRAMATIŠKOJI)

Mano puodukas molinis
Pirmas yra paskutinis
Pakrikštytas Turkų kely
Vardu Mohamedas Ali

Jis turi ąselės bronchitą
Ir žmoną — Lolitą

II DALIS (LYRIŠKOJI)

Lolita — tai molio lėkštelė
Labai simpatinga mergelė
Baigus gimnaziją Tilžėj
Šoko pavėjui nuo tilto

Nors po pietų šaukšto stinga
Elgias labai kultūringai

III DALIS (IRONIŠKOJI)

Ir dar yra vienas tipelis
Seniai aliuminis šaukštelis
Matrosų mokyklos kursantas
Vardu kapitonas Grantas

Jo tėvas papà Antuanas
Labai ne Paryžiuj gyvena

VAKARIENĖ PAS PRANĄ P. BLINKEVIČIŲ

Apybraiža

„Šerną nugalabinti nėra tai utėlę užmušti..."

V. Braziūnas (telefonu)

Akstiną šiai Vakarienei davė visai nereikšmingas įvykis: medžiojome Žaliojoje girioje. A. A. Jonynas, drg. Braziūnas, P. Garnevičius ir šių eilučių autorius. Oras buvo apsiniaukęs, pūtė žvarbus Atlanto vėjas, medžioklė nesisekė. Tiktai vakare, kai jau ruošėmės namų link, drg. Braziūnui pavyko pakloti šerną. Susikūrėme laužą, nuotaika praskaidrėjo, danguje sužibo žvaigždės, linksmai sužviegė kepamas šernas. Drg. Braziūnas ir Jonynas paskaitė eilių, aš — humoreskų.

— O ar jūs girdėjote tokį poetą Praną P. Blinkevičių? — nutilus dirbtiniam juokui, staiga pasiteiravo Garnevičius.

Susižvalgėme. Paaiškėjo, kad visi esame šį bei tą girdėję.

— Kad jūs žinotumėt, kokia ji yra! — sušuko Garnevičius.— Asmenybė, verta mokslinės apybraižos.

— Tai važiuok, Petrai, į Kėdainius ir parašyk,— pasiūlė drg. Braziūnas.— Aš, kaip „Literatūros ir meno" darbuotojas, galėčiau išrūpinti komandiruotę.

— Ne, ne, negaliu dėl šeimyninių aplinkybių,— kažko susinervino Garnevičius.

Drg. Braziūnas atsistojo, apvertė liepsnojantį šerną ir pažvelgė į mudu su Jonynu...

Kitą dieną, devintą valandą vakaro, mudu išlipome Kėdainių geležinkelio stotyje...

...Praną P. Blinkevičių radome atokiau nuo namų

nedideliame spygliuočių miškelyje, kur jis pjaustė valdiškas malkas. „Popierių savo knygai virsiu", prisipažino vėliau.

— Žinojau, kad atvažiuosite,— tarė, kai mudu prisistatėme.— Braziūnas man šįryt skambino.

Susėdome ant malkų rietuvės. Pranas susijuosė pjūklu, išsitraukė butelį Selterio, išgėrė.

— Kas girdėti Vilniuje? — pasiteiravo.

— Nieko negirdėti; — paaiškino Jonynas.

Medžių šakose suūkė pelėda. Nutilome. Dabar aš turėjau progą įdėmiau nužvelgti šitą vyrą, kurio eilės kitados man paliko tokį sparčiai blėstantį įspūdį. Tai buvo vidutinio ūgio vyriškis, graikiška nosimi, romėnišku profiliu ir trumpai pakirptais Lotynų Amerikos ūsiukais. „Sutikęs gatvėj, neatskirtum nuo eilinio skaitytojo",— pagalvojau.

— Kaip kelionė sekėsi? — nusižiovavo Blinkevičius. — Ar neapdulkėjote kelyje?

— Kas kilnu, tas neapdulka, nenublunka,— pasakiau, truputį įsižeidęs.

— O ką pats dabar rašai? — kreipėsi į mane.— Spaudoje tamstos humoreskų lyg ir nebesimato,— pridūrė, kandžiai nusišiepdamas.

— O kaip laikosi Helen Blinkevičienė? — nusukau kalbą.

— Jūs pažįstami? — Pranas pašoko taip staiga, kad iš medžio viršūnės nukrito pelėda. Jo mažytės degančios akys vėrė mane kiaurai.

— Buvom sykį susidūrę Jonavoj, ant kalno, kur jazminas žydi...

— Helen, kiek žinau, dabar šalies pietuose,— nusiraminęs tarė Pranas.— Neperseniausiai dalyvavo literatūros vakaruose Jaltoje, Simferopolyje, Picundoje. Atsiuntė man porą kg laiškų. O daugiau aš nieko ir nežinau. Pasiteiraukit Garnevičiaus.

Anapus ežero pasigirdo tolimas garsas, lyg būtų nutrūkusi lietuviško filmo juostelė. Pranas krūptelėjo. Man irgi pasidarė neramu.

Užtelėjo vėjas, medžiai sulingavo tarsi kas nematomas būtų prabėgęs basomis kojomis per Karakumų dykumą.

— Ar kūryba reikalauja viso žmogaus? — tyliai paklausė Jonynas.

— Taip,— atšovė Blinkevičius.

Dabar aš nusprendžiau pasiteirauti, kas jau seniai nedavė ramybės.

— Ar teisybė, Pranai, kad poezija pamažu vis tolsta nuo skaitytojo, o jeigu — taip, tai ar negalėtum pasakyti, kokiu atstumu šiuo metu yra nutolusi?

— Galėčiau,— neilgai galvojęs, atsakė Pranas.— Tiksliai nepasakysiu, kadangi dabar nesu pasiėmęs indikatoriaus, bet vakar naktį pagal V. Rubavičiaus skalę buvo nutolusi 14 kilometrų Šiaurės Vakarų kryptimi.

Dabar aš gerai suprantu, kad kito klausimo kelti nebereikėjo. Tačiau tąkart malonus Blinkevičiaus baritonas mane buvo padrąsinęs, ir aš pasiteiravau:

— O gal tamsta dar pasakytum, kas tas toks yra naratorius ir kuom jisai skiriasi nuo meditatoriaus?

Pamačiau, kad Blinkevičius ūmai sudirgo, akys susiaurėjo, rankų mostai tapo kapoti, staigūs. Dabar jis man atrodė panašus į usūrinį šunį, neatsargiai išbėgusį į važiuojamąją dalį.

— Naratorius!? — riktelėjo.— Cha cha... Bet ką čia...— jis staiga pabėgėjo į šalį, atsisėdo ant supuvusio kelmo ir nusigręžė.

O sutemos vis tirštėjo. Staiga aš pamačiau, kaip tarp medžių kamienų šmėkštelėjo baltas šešėlis. Jis tučtuojau pradingo, bet būčiau galėjęs prisiekti, kad regėjau niekaip neapsakomos išvaizdos moters figūrą. Aš žengiau priekin, bet Blinkevičius staiga pašoko nuo kelmo, sugriebė mane už rankų ir skubiai tarė:

— Bet ką mes čia, iš tikrųjų... Prašom prie švediško stalo.

Patraukėme namų link. Blinkevičius atrakino vartus. Vartai atsivėrė girgždėdami. Aukštų eglių alėja vedė į kiemą, kurio gilumoje dunksojo XVIII a. Bava-

rijos architektų darbo fligelis. Visi langai buvo tamsūs, bet man pasivaideno, kad viename akimirkai blykstelėjo žvakės šviesa, apšviesdama išblyškusį moters veidą. Švilpdamas lyg vamzdis, praskrido šikšnosparnis.

— Luktelkit porą minučių,— paprašė Blinkevičius ir greitai nuėjo už namo. Pasigirdo melodingas čiurlenimas, lyg kas nematomas būtų pilstęs į aukštas taures šampaną. Mudu apsižvalgėme. Palei namą žėlė platus, tvarkingai prižiūrimas durnaropių darželis, kurio centrinę klombą kniso didelis ir geltonas, sunkiai nusakomų formų galvijas.

— Kas tas toks yra? — paklausiau sugrįžusio Blinkevičiaus.

— A, šitas...— paniekinančiai nutęsė Blinkevičius.— Apelsino ir kiaulės hibridas. Vadinamasis greipfrutas.

Aš dirstelėjau į Jonyną. Tas gūžtelėjo pečiais, o Blinkevičius davė ženklą sekti iš paskos. Įėjome į apytamsę priemenę. Ant sienos kabėjo akėčios, plūgas ir šakės. Dvelkė paraku.

Priemenės vidury stovėjo švediškas rašomasis stalas, ant kurio buvo išdėstyti bealkoholiniai gėrimai, rūkytos durnaropės ir sūdytas mėšlungis, kurį Pranas tučtuojau supjaustė ir po kąsnelį padavė mums.

— Pagamintas pagal Helen Blinkevičienės virtuvės receptą,— paaiškino.

— Gal galėčiau tą receptą perskaityti? — paprašiau, bet Jonynas į mane taip keistai pasižiūrėjo, kad aš susigėdęs nutilau.

Man pasidarė nepatogu, ir aš paprašiau Prano, kad duotų paskaityti naujų eilėraščių.

— Kokios krypties lyrika tamstai artimesnė? — ramiai pasiteiravo Blinkevičius.— Galėčiau pasiūlyti po vieną pavyzdį iš meditacinio, naracinio, manifestinio ir testamentinio tipų,— užsidėjęs akinius, jis atidarė stalčių. Iš stalčiaus iššoko gegutė ir dvylika kartu (12 k.) sukukavo. Blinkevičius nusuko gegutės galvą, prisipylė iš korpuso pilną galvutę skaidraus skystimo ir išgėrė.

— Prieš miegą tas yra gerai,— tarė, ištiesdamas man keletą primargintų rūkomojo popieriaus lapelių.

— Ar tamstos lyrika? — pasitikslinau, bet tučtuojau supratau pasakęs kažką ne taip, nes Blinkevičius keistai dirstelėjo į mane ir nukabino nuo sienos akėčias.

— Tai, vadinasi, šičia tamstos lyrinė kolba? — meistriškai nusuko kalbą Jonynas, ir Pranas nusiramino.

— Norėjau pažiūrėti, ar virbalai nesurūdiję,— tarė kabindamas akėčias į vietą, o iš gretimo kambario staiga suskambo melodingas moteriškas s o p r a n o:

— Pranai, ar ilgai aš dar turėsiu laukti, ką?!

Blinkevičius krūptelėjo. Po nedidelės pauzės pasigirdo harmoningas netolimas garsas, tartum netyčia būtų sudužusi graikiško porceliano taurė su išraižytomis miniatiūrinėmis kinų imperatorių figūrėlėmis (Liu Siantinis I ir Šao Czianchajus II).

— Tamsta ne vienas? — sukluso Jonynas.

— Vienas.

— O kas ten kalba? Ar tik ne Zinojeva Sprindytė?

— Niekas nekalba,— atšovė Blinkevičius.— Beje, traukinys jau pajudėjo. Jūsų vietos — vagone restorane, ketvirtas staliukas iš kairės.

Ir užrakino gegutės korpuso dureles.

Mudu išėjome į lauką. Naktis buvo šalta ir žvaigždėta. Už mūsų nugaros, fligelyje, kažkas sudundėjo, lyg būtų nugriuvusi Kėdainių geležinkelio stotis.

— Paskubėkime,— tarė Jonynas.

Dvelkė rudeniu.

— — — Traukiny aš atsiverčiau Blinkevičiaus rankraščius:

PUNKTAI SAKYMŲ

RUBAJATAI

* * *

Štai švyti spalvos gamtoje gražiai,
Bet vasaros dažus ruduo nuvertins.
Ir su žmogaus jausmais juk panašiai —
Dainuoji šiandien, ir rytoj — gal verksi.

* * *

Yra žmonių, kur mėgsta gamtą alint
Ir, kur pakliūva, šiukšlių pribarstyti.
Tačiau argi nebūtų galima
Kiekvieną tokį žmogų apsvarstyti?

* * *

Skaičiau aš vakar Puškiną ir Lermontovą,
Ir jie abudu man labai patiko.
Tai ko gi tu dabar keli aliarmą,
Esą gyventi nuobodu palikę?

* * *

Jei troleibusas trūkteli staigokai
Ir stverias koks keleivis tau už palto,
Ar tinka pulti kumščiais šitą žmogų? —
Vairuotojas čia, ne keleivis, kaltas.

* * *

Jei tu kas dieną svaigalus vartoji,
Mosuodamas išlavinta ranka,
Nenuostabu, kad nebelaiko kojos
Ir kad jau pasakai nei šį, nei tą...

* * *

Koks mudviejų gyvenimas nelinksmas,
Lyg filmas tas — „Dama su šuniuku".
Sukyla vėjas, putinas palinksta,
Ir tampa kažikaip visai nyku...

* * *

Jei nieko įdomaus nesugalvoji,—
Tačiau vis tiek knygas rašyti nori,—
Tai ir rašyk.

* * *

Jeigu eilėraščius žmogus koks rašo
Ir juos kasdien tau deklamuoti geidžia,
O tu eini šalin neatsiprašęs,—
Kūrėją tai, žinok, labai įžeidžia.

* * *

Tenai kažkur už marių stiklo
Tikėjaus aš Kažką sutikti.
Bet keičias dienos, keičias naktys — nieko!
O man jau trisdešimt ir vienas liekas.

* * *

Jei tau pasakė jovarai,
Kad tu mylėsi amžinai —
Tai taip ir bus!

* * *

Jeigu žmona išvyko nervų gydytis
Ir vienas tu likai namie šį vakarą,
Nebūtina bėgt tučtuojau į barą —
Galėtum juk ir knygą paskaityti.

* * *

Jei koks žmogelis gatvėje apvirto,
Netinka dar ir koja jį paspirti.

* * *

Atėjo štai pavasaris, ir tu va
Į moteris kraipai keistoką žvilgsnį vis,
Tačiau suprask — kitaip tik apsivilkę jos,
O viduje — tas pats, kas žiemą buvo.

* * *

Jeigu merginą sodini ant sofos, o
Ji sako „ne", nepulk su kumščiais ir
Suprask gi, kad merginų Filosofija
Yra visai kitokia negu vyrų.

* * *

Tau chuliganas rodo peilio ašmenis
Arba, sustabdęs gatvėj, bjauriai keikias...
Deja, praeivis perspės jį nedažnas —
O chuliganui to juk ir tereikia...

* * *

Visokių būna atvejų gyvenime:
Štai vienas myli, kitas jau nebe,
Trečiasis dar iš viso niekad — ne,
O ketvirtasis ilsis jau grąbe.

* * *

Jei kartais išlošei tu šimtą rublių,
Nebūtina tuoj pat visus pragerti,
Verčiau nupirk sau padoresnį rūbą
Ir nuvažiuok į kiną porą kartų.

* * *

Balandį tokios gilios būna upės,
Tačiau jos liepos mėnesį nusenka...
Taip ir žmogaus jausmai su metais menksta,
Nors dar, *liubliu* kartoja tavo lūpos.

* * *

Jei tavo draugas iš obels iškrito
Ir dūsauja dabar, nulūžęs koją,
Netinka tuoj ieškotis draugo kito —
Paskambink nulis trys — alio, greitoji!..

* * *

Jei kartais parašei tu knygą kokią,
Iš aukšto nežiūrėk į kitą, nes
Nuo rašymo nepadidėjo protas
Dar niekam,— išprotėjo gi ne vienas.

* * *

Esi žvejys, ir sužvejojai žuvį.
Dabar šit mauni naują slieką oriai.
Bet sliekas ir žuvis — suprask — gyventi nori,
Tad eik verčiau konservų parduotuvėn.

* * *

Jei ką tik iš kontoros grįžęs tu
Matai — per televiziją vėl rodo ją,
Vis tiek, tikiu aš, kad užteks tau proto,
Kad aparato nedaužytum kumščiais.

* * *

Jei tu parsivedei į savo butą
Merginą nepažįstamą, malonią,
Netinka tučtuojau ją griaut į lovą —
Pirmiau pasikalbėk kaip su žmogum.

* * *

Jeigu matei tu krintantį lėktuvą,
Nesitikėk, jog dar kada matysi:
Retai tokių atsitikimų būna —
Tiktai dangun be reikalo žvalgysies.

* * *

Sakau aš tau — gamta yra skaisti,
Tačiau žmogus ne visada toksai,
Ir dar ilgai taip bus, jeigu jisai
Degtinę gers, o knygų neskaitys.

* * *

Vis būna dar tokių susitikimų,
Kurie užgauna žmogų ir pažemina,
Mat sutiktasis nors kažką mėgina
Sakyti, bet pargriūva tuoj ant žemės.

* * *

Jei stinga išsilavinimo tau
Ir gamtą tu kasdien žaloji nykiai,
Tai prisimink, kas Grigui atsitiko,
Kada berželio šakeles jis laužė.

* * *

Kada išjojęs į laukus matai
Plasnojančius paukščius per dangų aukštą,
Galvoji — o kodėl žmogus linksmai
Taip paplasnoti drįsta tik įkaušęs?..

* * *

Jei koks žmogus tau rodo savo vaiką,
Vis aiškindamas, koks tasai gabus,
O tu eini, pareiškęs: „nėr man laiko..." —
Žinok, užgauni tėviškus jausmus.

* * *

Jei kartais tu išspausdinai romaną,
O kritikas jį neigiamai įvertino,
Galvok, kad ne visi supranta meną,
O pulti kumščiais kritiką — neverta...

* * *

Jeigu du žmonės skiriasi per teismą —
Dažniausiai jie abu yra kalti.

* * *

Jei kokią fotoparodą aplankęs
Tu ieškai tiktai aktų arba torsų
Ir taip ilgai žiūri į nuogą korpusą,
Menai, atrodo, tamstai vien tik kenkia...

* * *

Jei tavo kitados įdomios mintys
Staiga įgijo butelio pavidalą,
Prisirakinki grandine prie stalo
Ir raktą nuskandink.

* * *

Tu klausei — ko gi paukščiai nebegieda? —
Dėl to, kad baigės dienos giedrios.
Mat vos tiktai ruduo ateina,
Jis tuoj nutraukia paukščio dainą.

* * *

Dėl ko tu vėl nutraukei mano mintį,
Paklausus, ką išvirti vakarienei...
Tą klausimą kartoji man kasdien...—
Bet ar svarbu tai, kuom Kūrėjas minta!

* * *

Jeigu kažką praskirdamas tau šūktelėjo
Varnėnas, o tu jo nesupratai,—
Susimąstyk, argi nereiškia tai,
Kad nuo gamtos esi tu atitrūkęs jau?

* * *

Jei tavo draugas serga, lovoj guli,
Kentėdamas, kad artinas mirtis,
Netinka, atsinešus pilną butelį,
Jo klausinėt — ar tu mane gerbi?..

* * *

Kodėl gyvenime dažnai taip būna,
Kad vis neįsisavinam esmės,
Jog sėkmę lems visų sąmoningumas,
Profmeistriškumas, organizuotumas ir drausmė.

* * *

Prie jūros albatrosą pamatei
Ir vaikštai neramus lyg lordas Baironas,
Ir norisi kažkur toli išeiti,
Bet šviesos semaforuose — raudonos...

* * *

Jei tau kokia gėlė patinka,
Tai būtinai ją apdainuok,
Su savo moterim palygink
Ir į redakciją paduok.

* * *

Štai vakar danguje spindėjo saulė,
O šiandien — šaltas vėjas ir lietus...
Kodėl taip viskas mainos šiam pasauly?
Susimąstyki šia tema ir tu.

* * *

Jei kartais parašei tu kokią knygą,
Nebūtina tuoj pat pradėti gerti.

* * *

Jei laureatas spyrė tau į kepenis,
Vis tiek nebūtina susirgt didybės manija.

* * *

Tu skundies vėl išdaigomis likimo...
Dainos tau noriu atsakyti žodžiais:
„Čevo ty plačešj, skripka Paganini?..“
Ir taip toliau... Atliėka ją K. Gotas.

* * *

Jei, kaip sakoma, viskas praeina,
Tai kodėl tamsta nepraeini?

* * *

Jei draugo tu buvai seniai nematęs,
Ar susitikus būtina pirkt butelį?
Kodėl, sakysim, nepažaist šachmatais?..
Bet štai matau — jūs vėl trise prie upės...

* * *

Jei pas dantistą eiti tu bijai,
Argi gali vadintis asmenybe?

* * *

Jei moteris kokia tave paliko,
O tu štai iš paskos kvailai leki
Vis šūkaudamas: „neturi tu teisės!..“ —
Suprask, jog iš šalies atrodai keistas.

* * *

Jeigu tu štai kažko linksmai kvatoji
Ar vaikščioji gatve nerūpestingai,
Suprask, kai kam dabar to džiaugsmo stinga,
Ir, tai supratęs, tapsi rimtas tuoj.

* * *

Kodėl tu kas dieną elgies vis kitaip,—
Tarsi laikraštinis skyrelis „Įvairūs"?

* * *

Jei žinią tu staiga gavai nelinksmą,
Nesiek tuoj cigaretės ar taurelės,—
Juk pasikeisti nieks nuo to negali,—
Nebent tik plaučiai, kepenys ir inkstai.

* * *

Dažnai žmogus it Buridano asilas
Tarp moterų dviejų kvailai paklysta.

* * *

Tu lyg maža estetiška plaštakė
Neatsakingai ties ugnim skraidei,
Tad logiška, jog tau sudegti teko,
Ir nieks nežino, kur tie pelenai...

* * *

Jau iš pietų linksmus balsus girdžiu,
Kriauklėn Šiaurinis vėjas užsidaro.
Kalne alyvų vienas aš budžiu,
Ragaudamas pavasario sitro.

* * *

Išvažiavai žiauriais sužeidus žodžiais,
Kad tavo atskiras, kitoks likimas...
O aš stoty likau, ir man atrodė,
Kad prasidėjo saulės užtemimas.

* * *

Kada staiga praeivio blogas veiksmas
Ar piktas žodis tau užgauna sielą,—
Net vasaros estetiškas paveikslas
Tau tampa tučtuojau visai nemielas...

* * *

Jei tu nesi vedėjas, gal dar būsi,—
Nepasiduok depresijai.

* * *

Jei mes ir stovime trise prie gastronomo —
Tas nieko dar nereiškia.

* * *

Jei tavo mergina sutiko Kitą
Ir tu esi dėl to labai sujaudintas,
Vis tiek nebūtina tai aprašyti
Ir nešti į leidyklą, kad išspausdintų.

* * *

Jei tau susopo skrandį nemaloniai
Ir niekaip negali tu jo pagydyti,
Vis tiek netinka priekaištauti žmonai,
Kad aštuonmetėj ji mylėjo Vytką...

* * *

Jei nusibodo tau kas dieną praustis,
Tai nesiprausk.

* * *

Jei tau kažkaip keistai prisisapnavo,
Kad degtuku virtai — vis tiek nebūtina
Padegti tučtuojau kaimyno butą —
Padek pirmiau gal savo...

* * *

Jeigu iš kosmoso štai sugrįžai tu,
Tačiau vis tiek suvokti negali,
Kaip gali būti žemė apvali —
Ar tinka sviedinį pradurti vaiko?

* * *

Kam tu kremties, manydamas, kad proto stinga? —
Argi žinai, kiek jo turėtų būti?..

* * *

Jei rodos tau, kad verkia jovarai,
Kad ašaras matai žieduos jazmino,
Suprask — yra tai tik lietaus lašai,
Ir nesivalkiok gatvėm nusiminęs!

* * *

Neklausinėk — ar galima? — duris pravėręs.
Viskas galima, jei dievo nėra.

* * *

Jeigu staiga, bičiuli, pajutai
Jau kojom žemės nesiekiąs — neverta
Galvoti, kad iš laimės visa tai...
Juk gali būti, kad esi pakartas.

* * *

Tu negalvok, kad savitas esi,
Jei moki keiktis ir kalbėti bjauriai,
Ir nors dėl to merginoms patinki,
Mes to išmokti galime visi
Ir tapti donžuanais, kaip ir tamsta.

* * *

Ak, Arlekine, Arlekine,
Nejau ir tu kasdien geri?

* * *

Gyvenimo atgal pasukt negalima,
Ir laiko tu taip pat nesustabdysi!

* * *

Jei tu humoreskas rašai,
Bet niekas nesijuokia,
Tik žiūri į tave keistai,
Kai perskaitai jiems kokią,—
Nereikia, drauge, sielvartaut,
Daužyt į sieną kaktą,—
To humoro nėra tiek daug,
Kad jo visiems pakaktų...

* * *

Nors ir esi tu rubajatų meistras —
Šventųjų įkvėpimų vakarais
Kūrybos vamzdį užklijuoki pleistru
Ir atsigulk į lovą — gal praeis.

IŠ EPISTOLIARINIO PALIKIMO

Žemiau pateikiamas rankraštis, rastas Kėdainių Centrinio pašto šiukšlių dėžėje. Tekstas priklauso tam tikrose įstaigose gana žinomo Prano P. Blinkevičiaus plunksnai. Stiliaus netaisiau, nes autorius rašo stiliumi, kurio pataisyti neįmanoma. Kokia šio rašinio paskirtis ir kaip jis atsidūrė savo vietoje — neaišku. Čia nutarta išspausdinti kaipo pamokomą pavyzdį jauniems literatams, kaip nereikia rašyti.

Su pagarba — *J. Erlicko Raštų poezijos skyriaus vedėjas*

Petras Garnevičius

P. S. Tūlo Blinkevičiaus rašinyje minimi kai kurie nūnai dar gyvųjų sąrašuose tebefigūruojantys asmenys (taipogi ir aš pats). Užtat noriu pabrėžti, jog visi faktai — išgalvoti. Praną P. Blinkevičių paskutinį sykį regėjau 1983 m. spalio 8-osios naktį. Diskutavome su Helen Blinkevičiene jos miegamajame apie Menus *tête-à-tête*. Diskusijų įkarštyje, lygiai dvyliktą valandą, atsilapojo rūbų spintos durys, kambarin įžengė P. P. Blinkevičius, pasisveikino, užlapojo duris ir dingo nežinoma kryptimi. Kalba, žiemą jį matydavę geologai Simferopolyje, prie gastronomo.

* * *

1983, rugsėjo 12 d.

Sėdžiu kieme ant varstoto. Pro stiklo langą matau gracingai pakreiptą Helen profilį. Kūrybos šv. aktas (!)

1983, rugsėjo 21 d.

Helen laboratorijoje šįryt sambrūzdis: atsiuntė iš Ugandos naujas herojines stakles.

1983, spalio 4 d.

Atėjo N. Derina stakles. Lūdna.

1983, spalio 6 d.

Sėdžiu kieme ant varstoto. Praskrido gervių trikampis ir varnų trapecija. „Kokios jos, tos varnos, vis dėlto..."— galvoju.

1983, spalio 8 d.

Sėdžiu spintoje. Vienuolikta vakaro. Helen siuvinėja. Atėjo N.

1983 spalis — 1984 liepa

— — — — — — — — — — — — — — — — —

1984, rugpjūčio 4 d.

Vakar iš Vilniaus skambino K. Šatkus, įkalbinėjo, bet aš kategoriškai atsisakiau. Parašyti Pasaulinės literatūros bibliotekos XX-ąjį tomą — nė negalvoju! Paskutines antrosios jaunystės dienas ketinu nugyventi ramiai, niekam nekliudydamas, galbūt ką nors drožinėdamas iš medžio, šį tą nulipdydamas iš gipso (turiu truputėlį ir bronzos Jaunųjų Kūrėjų figūrėlėms), vaikščiodamas po aukštus kalnus, rinkdamas vaistažoles ir peteliškes (esu vegetaras). Šventadienių vakarais, kai nuo geležinkelio pylimo vasaros vėjas atneša rausvų čiobrelių ir geltonų kačpėdėlių kvapus, aš atsidarau kraitinę Helen skrynią, išsiimu savo pageltusius rankraščius, ir užplūsta vizijos. Matau geležinkelio pylimu nubėgančią šviesiaplaukę mergaitę balta suknele su žaliais žirneliais (dabar jų, sako, trūksta. Gali būti. Tokie dalykai Kūrėjo nejaudina). Kas tai? Pirmoji jaunystė?.. Vasarvidžio nakties sapnas?.. Helen Blinkevičienė?.. Ak, ir tie debesys... Paremiu parkeriu galvą ir verčiu lapus tarsi mėnesius. Nebeturiu jokių literatūrinių ambicijų nei pretenzijų, bet man gražu, kad visa tai buvo:

Ant klevo gonkų saulė tviska,
Kada gamyklon einam mes,
Ir aš menu puikiausiai viską,—
Kaip čia įdarbino mane.

Sunkusis paauglys buvau aš
Ir pravaikštas dariau kasdien,
Bet veteranas Jonas Bauža
Akis plačiau atvėrė man.

Menu, išjungia aparatą,
Konservų atidaro štai,
Ant staklių butelį pastato —
Ir kalbamės labai ilgai.

Kaip ganė jis vištas pas buožes,
Kaip cechą kitados užpustė,
Kad kelias klotas ne tik rožėm,
Kad ten ir dilgėlės, ir usnys...

Tačiau usnis išrauti metas,
Pasakė, šyptelėjo sau,
O galutinis rezultatas
Priklauso nuo tavęs, sūnau.

Ką sakė man, klausiaus aš godžiai
Ir jau kitaip ėmiau galvoti.
O dėdė nesišvaisto žodžiais,
Padėjo man specializuotis.

Ir štai šiandien jau viršum plano
Detalę tekinsiu, kuri
Bus kaip ir tu, mieloji mano,
Tiek pat brangi ir apvali.

Nors kartais padarau dar broko,
Tačiau rezervų aš turiu.
Jau aplenkiau bičiulį Roką,
Ir Helia vėl man tars *liubliu.*

O kai asmeninį žymeklį
Aš gausiu — kelsim vestuves.
Aš suradau save prie staklių,
O ji mane — alaus bare.

Tik nereikia viso to nešti redakcijon, kad išspausdintų.

*

1984, rugsėjo 18 d.

Mąstau apie tai, jog į literatūrą kiekvienas ateina savaip. Kai kas išvis neateina. Pavyzdžiui, Petras Garnevičius. Pirmus jo lit. bandymus H. B. miegamojo stalčiuose radau prieš gerą dešimtmetį. Bet ir tada jautėsi vidinis nukalbėjimas, nostalgija ir savistabos stoka. Pastaraisiais metais P. Garnevičius rado savo temą, kurios pavardės čia minėti nenoriu, deja, daugelis eilėraščių neprašoka vadinamosios albuminės poezijos rėmų. Dėl ko taip atsitinka? Manyčiau, dėl to, kad juose nėra distancijos tarp gyvenimiškosios ir meninės tiesų, stokojama apibendrinamumo. Dauguma šitokių eilėraščių suprantami tik trims žmonėms. Pvz.:

Mėnesienoj tarp vandens gėlių
Plaukiam dviese baltu laiveliu.
Įsirėžęs traukiu irklą,
Visas prakaite išmirkęs.

Tau tai kas — labai gražu atrodo,
O man viskas viskas nusibodo,
Nusibodo man kas naktį
Mėnesieną irklais plakti.

Apsistoju, nusišypsau gudriai
Ir metu tave į tamsią kūdrą.
Vandenėlis burbuliuoja,—
Viso gero, mylimoji.

Kitų neatsimenu, bet drįstu tvirtinti, jog jie ne geresni.

1984 rugsėjo 19 d.

Sėdžiu kieme ant varstoto, žiūrėdamas į tolin nuvingiuojantį kelią, ir staiga matau — atvažiuoja tas pats P. Garnevičius dviračiu su pakabinamu varikliu ir šautuvu. „Rankraščiai, mano šv. Rankraščiai..."— tiek tespėjau pagalvoti.

Garnevičius sustabdė plieno žirgą prie tvoros ir užgesino pakabinamą variklį. Tik dabar pastebėjau, kad už jo nugaros būta ne šautuvo, o žmogaus. Garnevičius atrėmė dviratį į tvorą, o tas žmogus žengė artyn, dešinę ranką laikydamas vidinėje švarko kišenėje. Be sąmonės kritau ant skiedrų ir susapnavau sapną, kad anapus geležinkelio dainuoja V. Kukulas ir J. Erlickas; supratau, jog toje vietoje bus pastatytas naujas gastronomas, ir atsipeikėjau. Garnevičius iš guminės žarnos liejo ant manęs vandenį. Buvau jau beveik atšalęs. Nepažįstamasis tuo tarpu vaikščiojo po kiemą su mano auliniais batais, karklo šakele gainiodamas nesantuokinius vietinės kalakutės žąsiukus. Ant klevo šakų buvo išdžiaustyti mano apatiniai drabužiai (viršutinių daugiau niekada neberegėjau). Viršum laužo pakabintoje Garnevičiaus kepurėje kunkuliavo verdamos bulvės.

— Kas tas toks yra, Petrai?— baugiai paklausiau.

Garnevičius pasižiūrėjo į mane nustebęs.

— Jį visi pažįsta. Tai Waldemaras C. iš elektrinio traukinio „Vilnius — Kaunas".

— A, girdėjau, girdėjau,— pasakiau, nors ničnieko nebuvau girdėjęs.— Bet juk tas traukinys šitom aplinkybėm nekursuoja?— nervingai šyptelėjau. „Kas per jautrumas,— nusistebėjau.— Ar tik nebus pribrendusi vidinė būtinybė romanui?" (Rašyti, tiesą sakant, nebeturiu jokio noro).

— Tamstai telegrama nuo Blinkevičienės,— griausmingu, tačiau maloniu baritonu tarė žmogus iš C, ir mano širdis kiek atlėgo. Iš to vyro sklido vidinė šiluma. „Būtų gerai kurį laiką pasislėpus jo bute — šmėstelėjo keista mintis.— Vargu ar jie gali eiti su tuo Garnevičium išvien..."

Permečiau akimis telegramą. „Bučiuoju tšk Helen"— buvo parašyta aistringom didžiosiom raidėm. Susijaudinęs priglaudžiau ją prie širdies. Veidas pasruvo ašarom. Abudu vyrai taktiškai nukreipė akis į verdančias bulves. Šiaip taip susitvardęs, pasiėmiau į klevo kamieną atremtą kojinę, apsišluosčiau veidą ir nusišnypščiau. Nuo šakos atitrūko geltonas lapas ir išnyko laužo liepsnose. Už alksnynų leidosi saulė, ir sutemos klojo žemę įvairiaspalvių raštų šešėliais. Buvo taip tyku, kad girdėjosi, kaip Kultūros ir poilsio parke esančios blaivyklos dulkėtas grindis nosimi rėžia vietinis kompozitorius M. Sėdėjau susimąstęs, galvodamas apie tolimą ir gražų miestą Simferopolį. Ir staiga suskambėjo švelni melodija bei keturi duslūs smūgiai. Pakėliau galvą. Tai Waldemaras C. pūtė išilginę fleitą, o Garnevičius mušė dėmėtojo elnio odos būgną. Iškišę iš alksnyno galvas mus smalsiai stebėjo du usūriniai šernai ir danielius. Muzikai nutilus, negalėjom ištarti nė žodžio. Tylą sudrumstė tik aistringas šerno patelės atodūsis.

— Vivaldi?— sušnabždėjau. Jie linktelėjo.— Gerai, kad atvažiavot,— sušukau, pagautas sentimentalaus susijaudinimo. — Dabar mažai tokių belikę,— jie nusiėmė skrybėles,— dažniau būna, kad... Štai pernai vasarą buvo atsibeldęs toks Erlickas su Jonynu, gal žinot?— Jie susižvalgė.— Tai kad prasidėjo!.. Bet ką čia...

Jie meistriškai pasinaudojo mano susijaudinimu (dabar suprantu, jog telegrama buvo jų pačių gudri išmonė).

— Prašom tarti keletą žodžių apie Jaunųjų Kūrybą,— Waldemaras C. kyštelėjo artyn išilginę fleitą (vėliau sužinojau, jog ten būta mikrofono).

— Jau kelinti metai tvarkau savo Palikimą, tad Jaunųjų Kūrybai nebegaliu skirti tiek dėmesio, kiek jinai verta,— prašnekau prieš savo valią.— Bet, man rodos, Jaunieji pernelyg krypsta į formalių eksperimentų sritį, vengia imtis atsakomybės, pernelyg lėtai bręsta, ir labai ilgas jų kelias iki P. K. Pasigendu ryškesnių individualybių. Štai kiek jau prabėgo laiko nuo pirmųjų šv. Balbieriaus ir Helen Blinkevičienės publikacijų,

bet ar atsirado, kas perimtų estafetę iš jų rankų? Tikiuosi, visa tai neliks tarp mūsų?— kandžiai nusišiepiau.

— O pamokymai?— paklausė abu vyrai dviem balsais (B dur). Garnevičius trinktelėjo būgnu.

— Jei tas tikrai būtina, norėčiau jums pasiūlyti kelis tūkstančius Helen Blinkevičienės laiškų,— pasakiau.— Nes ten kaip tik ir liečiami esminiai Kūrėjo etikos, moralės ir materialės dalykai,— paėmęs kastuvą, atmatavau nuo klevo keturiolika žingsnių į Šiaurės Vakarus ir ėmiausi darbo. Neilgai trukus pasimatė tautine juostele perrištas celofaninis maišas (2×3×1,6). Švelniai padvelkė pažįstamais, tokiais svaiginančiais kvapais.

— Trojnoj?— pašniaukė nosim Garnevičius.

— Karmen,— atšoviau truputį įsižeidęs.— Jei nepatinka, neimkit.

Ir, kad nebepasakyčiau ko nereikia, išsitraukęs iš kišenės ritinėlį pleistro, užsiklijavau burną. Jie suprato ir atsisveikino.

Atleisk man, Helen, jeigu tavo laiškai bus išspausdinti.

Ir sudievu...

* * *

Juokingiausia šitoj istorijoj tai, kad šįryt, atėjęs į redakciją, kampe iš tikrųjų radau gulintį maišą su P. P. Blinkevičiaus rašliavoje minimais laiškais. Ilgai dvejojau, spausdinti juos ar ne. Parodžiau K. Šatkui ir Zinovjevai Sprindytei. Jų nuomonės skyrėsi. „Spausdinti reikia. Čia daug pamokomo ras ne tik jaunieji literatai, bet ir plačioji visuomenė",— sakė Zinovjeva Sprindytė. K. Šatkus, remdamasis Hėgeliu, įrodinėjo priešingai. Galų gale rastas kompromisas: vietoj pateiktų 4480 laiškų išspausdinti trylika.

P. S. Literatūros mokslininkų komentarai bus išleisti 1988—1989 metais atskirais tomais.

Su pagarba — *P. Garnevičius*

P. P. S. Gausios laiškų kalbos bei stiliaus klaidos netaisytos.

HELEN BLINKEVIČIENĖS LAIŠKAS PRANUI P. BLINKEVIČIUI Į KĖDAINIUS. 1983-IEJI, KOVO 5-OJI

„Jūs, vyrai, nesuprasit, kas širdy mūs.
Jums pagrindinis daikts — ryšys intymus"...
Zinovjeva Sprindytė,
1937 m., Paryžius.

Rašau... atleisk... bet samprotauju blaiviai.
Praeina viskas — pyktis nevertėtų.
Juk pagaliau — abu mes tik keleiviai,
Mažyčiai kūnai didelės planetos...

Kai žvelgiu iš laiko perspektyvos,
Suprantu — abu neteisūs buvom,
Ir sužydi atminty alyvos,
Kai grįžtu namo iš parduotuvės...

Kaip visi — mes skyriuj susirašėm.
Bet gyvenom juk kiekvienas sau.
(Ne, ne veltui laikraščiuose rašoma,
Kad svarbiausia — dvasinis pasaulis!),

Tu barei mane už Petrą G.
Sutinku aš — racijos yra čia.
Bet juk, mielas Pranai, Tauragėj
Tu ir pats... Atsimeni Jūratę?

Rodos — lygūs, o vis tiek kas dieną
Zulinai lyg pjūklu mano nervus.
„Kaip su juo?.. kodėl?.. geriau gal?.."— dieve!
Kiek sakiau — Tavęs jisai nevertas!..

Kiek sakiau, kad buvo tai klaida tik.
Tai — akimirkos silpnumas moters.
Veltui tą kartojau tartum poterius —
Tu vis tiek laikei mane palaida.

Pagaliau gi, Pranai — kas pasikeitė?
Argi aš tapau po To kitokia?
Tu keiteis — ne aš,— pradėjai keiktis,
Net su kumščiais puolei pagiriotas.

Mėnesį tiktai mes vaikštinėjom
Su P. G., kol supratau — ne sakalas...
(Patikėk — mes ne kasdien turėjom
Intymų ryšį, kaip dabar madingai sakoma).

Bet kam gi, kam gi aš dabar rašau tai?!
Nekaltas niekas čia, kaip sakė Čechovas.
Atleisk man (nervai!) už negražų raštą.
Sudievu, mielas Pranai...
5-a kovo.

HELEN BLINKEVIČIENĖS LAIŠKAS PRANUI BLINKEVIČIUI Į KĖDAINIUS. 1983-IEJI, BALANDŽIO 10-OJI

Atleisk man, Pranai, kad ir vėl rašau Tau.
Aš suprantu, jog šių laiškų nelauki.
Bet šiandien išėjau viena į lauką,
O žemė žydi margaspalviais raštais.

Ir aš prisiminiau tą laiką šventą,
Kai panašiai žydėjo mūsų Jausmas.
Tačiau gana! Toliau be sentimentų.
Tau atsakysiu aš dabar, ko klausei.

Tu klausei, ar rimtai mylėjau Petrą?..
Galbūt mylėjau... Bet dabar jau baigta (!).
Tai praeitis, madingai tariant —„retro"...
Aš, Pranai, jam buvau tiktai kaip daiktas.

Kaip žaislas („gal pažaisime, Helen?..").
Kaip neįpareigojantis blizgutis.
Ne, nesuprato jis, nei Tu, — nei vienas,
Kad aš norėjau asmenybė būti.

Juk aš, kaip ir visi, kąžką mąstau.
Tačiau ar kam rūpėjo mano mąstymai?!.
Kur žvilgčiodavo jis — gerai mačiau,
Kada susėsdavom bare prie „Mastikos".

Nesu vienpusiška — suprask teisingai.
Aš ne prieš tai, kad žvilgčiotų į kojas.
Bet viskas turi būti harmoninga.
Blogai, kad tas dalykas utriruojamas.

Menu, Markučiuos kartą pūtėm primusą,
Aš sušukau —„pažvelk, kokia estetiška
Antai kalva!.." O tas: „Kai ką man primena...",—
Ir dirstelėjo į tam tikrą vietą...

Kai viskas šitaip eina pagal Froidą,
Žinai, kažkaip gyventi liūdna tampa.
Jei reikalinga tu esi tik tam —
Ar verta išsilavinimą rodyt?..

Tai tiek. Neišmanau, ar atsakiau Tau.
Ak kam gi, kam gi visa tai rašau?
Tiesiog kalbu, kas jaudina, kas skauda.
Bet kas dėl to čia kaltas — nežinau...

Žinau lyčių tam tikrą disharmoniją.
Bet kas iš to?.. Atleisk... Rašau nesklandžiai.
Nes pikta, nes kažko daugiau vis norisi.
Sudievu, Pranai...
10-a balandžio.

Nr. IX

Štai vėl, suradus laisvą valandėlę,
Prisėdau, Pranai, laiško Tau rašyti.
Svajinga čia: pražydo orchidėjos,
O vakar buvo balius su rašytojais!..

Aš susipažinau su jais Picundoj.
Bet apie tai kitam laiške plačiau.
Tu parašyk man, ar gavai jau siuntinį?
(Ten šokoladas, batai ir eilėraščiai).

Rašai — pradėjęs epinę poemą.
Džiaugiuos, kad ieškai (taip ieškojo Puškinas!).
Bet, mielas Pranai, apskritai paėmus,
Aš nemanau, jog Tau šis žanras būtinas.

Juk Tu mąstai kitokiom kategorijom.
Stiprumas Tavo — lyrinė refleksija.
Sakau tą tiesiai, nes tik gero noriu
(Atleisk, atleisk, man, rodos, apopleks...).

— — — — — — — — — — — — — —

Ne, nieko rimto, viskas susitvarkė.
Pati kalta — per daug skaičiau, mąsčiau.
O kas toliau, kaip klausė E. Remarkas?
Praskrido paukštis va... (Bet apie ką aš čia?).

Ne, iš tikrųjų — grįžkime prie temos.
Kaip gaila, kad neatsiuntei bent ištraukos.
(Ne spiritinės, aišku, o poemos).
Bet paklausyki mano žodžio, drauge.

Esi tik lyrikas tu, Pranai (na, tai kas! —
Tuo man tavi eilėraščiai ir brangūs).
Minties nėra, bet sieloj verias dangūs,
Nes moki meistriškai sukurti nuotaikas.

Ir dar kai ką... (Meni?) Tačiau Tu klysti:
Poemai maža nuotaikų ir vizijų.
Svarbiausia čia: ar autorius pažįsta
Gyvenimo dramatiškas komisijas.

Jeigu bandai nupiešti plačią drobę,
Išsamų vaizdą mūsų žemės būvio,
Juk nepakaks metaforų ir tropų —
Čia reikia ir visuomeninio pjūvio.

Tai tiek šiuo klausimu; plačiau kalbėsiu,
Kada atsiųsi keletą fragmentų.
Nepergyvenk dėl pastabų — svarbesnis
Paties vidinis cenzorius (*memento*!).

Gal klydau samprotaudama (?), tą, aišku,
Kitoms kartoms parodys lit. istorija.
Sudievu, mielas Pranai, laukiu laiško.
2-a balandžio. Jalta. Sanatorija.

Nr. LC

Tik šiandien atvykau į Simferopolį,
Ir va, iš viešbučio rašau Tau laišką.
Kažko toks nerimas širdy, *a propos*
Dėl to ir susivėlinau,— atleiski.

Ko neramu — neišmanau aš, Pranai.
Stokoju įkvėpimo... (Ne figūros...).
O gal dėl to aš nervinuos, kad pranešei:
Pašlijo sveikata, poemą kuriant...

Štai naktį traukiny skaičiau aš Sezemaną
(Yra tokia gera knyga —„Estetika").
Skaitau, skaitau, o akyse vaidenas man,
Kad pašarvotas jau guli karste Tu...

Ir nuotaika tokia keista tuoj tampa,
Ir nuo estet. prasmių galva užkaista.
(Sudirgusi kupė išjungiau lempas
Ir įsipyliau 100 gramų vaistų...)

Nes, kaip bebūtų, Pranai, man brangus Tu,
Lyg mielas sapnas, nykstantis, žavus.
Nors aš puikiausiai suprantu, kad bus dar tų
Visokių pažinčių, bet Jausmas ar bebus?

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — ? ? ? — — — — — — — — —

Bet vėl ne apie tai aš — ačiū Tau.
Tavo poemos tris kg skaičiau,
Sakau kaipo kolegė — geras daiktas (!).
Skaitai, jauti — pulsuoja m ū s ų laikas!

Tu man toksai gražus toje poemoj.
Lyg Blokas — Baironas, kartu paėmus,
Kūrinyje užgautos stygos jautrios —
Net siela skaitant veriasi it kriauklė.

Bet bus rimtų problemų dėl leidybos
(Kas ieško blogio — jį visur atras.
O to neieško kritikas katras?
Manau, dėl to, kad talento pavydi).

Nepergyvenk, teieško — toks jų amatas.
Tu saugok talentą,— išsisklaidys tos ūkanos.
Kūrėjas visados teisus, *mon ami,*
Nes jis pažįsta dieviškąją ugnį.

Ak, lyja šiandien visoje Europoje.
Baigiu... Taip ilgu... Siųsk man viską, ką Tu
Rašai, ir informuok apie sveikatą.
Sudie, 6-a birželio, Simferopolis.

Nr. WC

Dėkoju, Pranai, kad ilgai tylėjęs
Vėl parašei. Džiaugiuos. Pakilo tonusas.
Bet keistas pasirodė Tavo tonas —
Ar tik nesi kai ką* įsimylėjęs?

Su meile nejuokauk, nereikia šito!
Žinau aš, Pranai, faktorių nelinksmą:
Širdy dažnos mergaitės jausmas gimsta,
Kada sužino, jog esi poetas.

Taip panašiai drugys į liepsną skrenda,
O toj liepsnoj atranda sau kapus,
Suglaudęs sparnelius ant žemės krenta —
Šiuo atveju, žinau, kitaip nebus.

---

* Manding, Zinovjevą Sprindytę *(P. G. pastaba).*

Sudūžta šitaip jaunos, gražios viltys.
(Nereikia, Pranai,— būk visur poetas!)
Mergaitės tos negali Tau padėti,
Kurias jausmai nešioja tartum vėjas smiltis.

Nors kartais praplečia kūrybos amplitudę
Lyčių, madingai tariant, gravitacija,
Tačiau paskui matai — tuštybės būta.
Todėl žiūrėkime į visa tai su racija.

Verčiau kasdien rašyk, mieliausias Pranai,
Mąstyk, neleisk tik veltėdžiauti protui.
Atmink: prasmingi tiktai tie romanai,
Kur popieriuj (ne sofoje su moterim).

Kada koks individas lyg satyras
Širdžių nektarą šventą ryja šaukštais,
Tuomet jau keistą reiškinį matau aš:
Žmogus dar gyvas, o poetas — miręs.

Mat iš vidaus jis kaži kaip sušliunka
(Tai sodai žydintys nuvysta sieloj).
Paskui tokiam tiktai kišenėj kliunksi.
Įsidėmėk šį faktą, Pranai mielas.

Nes veidą puošia šypsena — ne grimas.
Pranešk, ar įsisavinai šią tiesą?
Atsakymo aš lauksiu sunerimus.
Sudievu. Traukinys „Baku — Odesa".

Nr. XXX

Skrendu aš, Pranai, šiuo metu lyg paukštė,
Lyg skulptūra (metafora!) Rodeno,
Ir viskas iš čionai kitaip vaidenas
(O juk kai kam svarbu tik pilnas šaukštas!).

Kokie tie ginčai būdavo banalūs
Apie dorovę, meilę ir kūrybą.
Visokias pažiūras et cetera... be galo...
Aš sklidina vėl dvasinės stiprybės.

Nepasisveikinau net (gėda!). Labas, Pranai.
Kaip sekasi tau? Ką dabar rašai?
Greičiau kūrybos banderolę siųsk man.
(Tiktai ne humorą. Rašyk rimtai.)

Nes, tiesą sakant, aš buvau nustėrus,
Kai atsiųntei man dešimt humoreskų.
Galbūt kai kas ir pakikens išgėręs,
Bet argi talentą švaistyti tam,— supraski!

Gyvenime matau aš šitiek skausmo,
Kad man sunku suvokt, kaip gali žmonės
Iš šv. jausmų kikenti nemaloniai
(Juk tu pažeminai ir mūsų Jausmą!).

Aš netikiu ir niekad netikėsiu,
Kad juokias kada nors t i k r a i p r o t i n g a s.
Jei kikeni — matyt, jau proto stinga,
Tą liudija ir tavo laiškas keistas.

Tau visada patiko tie niekai.
Tos humoros atseit — visai ne vietoj.
Menu, kaip virto Petras G. aukštielninkas,
Kai Tu juokaudamas (??) patraukei kėdę.

Paskui, kada jį išvežė greitoji,
Pykai, šaukei —„jūs nesuprantat humoro!..“
Gal nesuprantam, o galbūt suprasti to
Neleidžia (*sic*!) mums literato honoras.

Bet grįžkime nuo faktų prie kūrybos.
Nejaugi, mielas Pranai, tau atrodo,
Kad juoko galimybės neribotos?
O vis dėlto — yra kažkokios ribos!

Net iš mirties šaipais, o juk ateis ji,
Tave taip pat graban užkals, tai ko čia
Kikenti?.. Juk net paskutinio teismo
Nėra. Sudie. Lėktuvas „Praha — Sočis".

Nr. XVI

Rašau tau, mielas Pranai, iš Taškento,
Nuobodų gal, bet reikalingą laišką.
Negerk kavos, įspėju, Pranai,— aišku,
Balzakui ji padėdavo, tau — kenkia.

Juk po kavos, žinau, Tu — cigaretę...
Po dūmo — ir taurelę vieną, kitą...
Tada, žiūrėk, jau ir į dailią lytį...
O mes privalom lit. poste budėti.

Mes tiek sukurti dar privalom tekstų,
Kol aprašysim visą šį pasaulį!..
O juk širdy kasdien kažkas užgęsta
Kaip paukščių akyse vakarė saulė,

Ir gurguolės minčių nugrimzta Leton,
Ir eilės nė negimusios numiršta...
(Šį rytą net nevalgysiu kotleto,—
Tiek laiko prarandi, kai tenka virškint...)

Aš tau rašau, nes širdį man skaudėtų,
Jei savo talentą paleistum vėjais,—
Tokių aš faktų daug esu girdėjus,—
Beginklis jis — gerai įsidėmėk tai...

Tačiau, nors Genijų labai gerbiu aš Tavo,—
Su kai kuriom mintim leisk nesutikti.
Rašai, kad nepatiko mano ciklas,
Nuliūdinai — jisai man tiek kaštavo!..

Žinau, kūryboj kaštai tie nesvarbūs,
Žinau, tik rezultatas turi vertę,
Bet virė prie šio ciklo didis darbas
(O juk kai kas tik skystį krūmuos verda).

Sentimentalumu Tu nepatenkintas,—
Yra čionai tiesos, bet ji dalinė.
Tai kaukė, Pranai,— aš ja prisidengus
Galiu išlieti, kas putnioj krūtinėj.

Kai kas — esi girdėjęs?— pranašauja:
Skaitytojai vis tolsta nuo poezijos...
Manau, kad gali atgalios parnešti juos
Grynoji lyrika (tikiu, kad aš rašau ją).

Kaip suprantu aš sąvoką —„grynoji"?
Tai tikras jausmas, atviras, pulsuojantis...
Tave klaidina, Pranai, man atrodo,
Vadinamieji „eksperimentuojantys".

Mes būkime aukščiau eksperimentų —
Poezija juk ne dūmelis „Primos".
Mums reikia, kad jinai liepsna pleventų,
Poeto misija — įpūsti primusą.

Galėčiau eksperimentuot aš irgi,
Bet nepatinka man ekvilibristika.
Pasaulis, mielas Pranai, man ne cirkas —
Per dulkes, per purvyną tenka bristi...

Yra toksai rašytojas T.Vailderis.
Amerikietis. Teko gal skaityti (?).
Ir jį galėtum panašiai apkaltinti,
Nes mudviejų labai panašios kryptys.

Mat tikras menas nesipuošia plunksnom
Ir žodžio išmaldos pridengt jausmams neprašo,
Eksperimentai lieka jo paunksmėj,—
Manau, ten liks ir pusė Tavo raštų.

Nepergyvenk, dalis Tavos kūrybos
Tikrai išliekamąją turi vertę,
Bet jei Poetas graibo, kas paviršiuj žiba,—
Jis šaką, ant kurios pats sėdi, kerta...

Tai tiek. Pamąstęs parašyk man vėlei,—
Svarbu tik nesustot vienam taške.
Paklydai... Būna... Bet sugrįžk į kelią (!).
Sudie. Stotis, Rytų kryptis. Taškentas.

Nr. LC+1

Laba diena, mieliausias mano Pranai,
Ką tik baigiau skaityti Tavo laišką.
Ar tik nesusirgai didybės manija,
Kad pusė teksto parašyta graikiškai?

Žinau, kai kas eiles tavąsias giria,
Kur Nervų skyriaus sienlaikraštis spausdino.
Tačiau įspėju, Pranai, saugok lyrą —
Stygas dažnai nutraukia pagyrimai.

Čia laiško formos aš klaidas nurodžiau,
Dabar dėl turinio dar porą žodžių:

Rašai, pasakęs *veto* alui — pritariu!
Ir cigaretę mesti privalai,
Nes, mielas Pranai, patikėk, tai prietaras,
Kad padeda kūrybai rūkalai.

Be to, rašai, kad nusivylęs meile.
Na, ką gi aš galėčiau atsakyti?
Padėtų čia gerų poetų eilės,
Bet aš žinau, kaip tau sunku skaityti.

Aš sutinku su Tavimi, Pranciškau,
Kad pasitaiko dar tokių merginų,
Kurios temato, kas paviršiuj tviska,
Neįžiūrėdamos daiktų vidinių.

Išauklėjom mes naujo tipo žmogų,
Bet meilė kartais renkas seną formą.
Šitai matyti tampa nepatogu,
Šiuo klausimu sušaukti reikia forumą.

Bet kol to forumo dar nieks nesušaukė,
Aš Tau suteiksiu porą patarimų:
Netinka, Pranai, apsigavus dūsaut,—
Svarbu pažinti prigimtį merginos.

Jei tu stokoji išorinio grožio —
Labai gerai. Būk visiškai ramus.
Pigioji meilė — tuščiažiedė rožė —
Aplenks ir Tavo kūną, ir namus.

Kad būtų meilė didelė kaip kiaulė,
Vidinį reikia platinti pasaulį,
Metodiškai vis tobulint save —
Šis kelias visada į priekį ves.

Tu myli Ją, Ji myli Kitą — būna.
Šiuo atveju svarbu žmogaus Orumas,
Tik jei dažnai matai Ją su Kitu,
Suprask, kad skirtas Jai esi ne tu.

Bet dar blogiau, jei paikas išdidumas
Sugriauna tiek statytus meilės rūmus
Ir šv. jausmai pradingsta po griuvėsiais...
Sudievu. Šeštas kempingas. Odesa.

IŠTRAUKA IŠ LAIŠKO Nr. LC—2

(Helen Blinkevičienės pamokymai Pranui Blinkevičiui, kaip laimėti 3-ąją premiją marinistinio eilėraščio konkurse)

Jei jūros tu nesi dar matęs,
Bet nori būti laureatas,
Jei premijuotis veržias siela,
Tai — *nota bene!* — mano mielas —

Parašęs, Pranai, žodį „jūra",
Jį surimuok su „bangos gūra".
Toliau rašyki apie vėtrą
(Lengvai rimuojas su žuvėdra).

Ir apie žmogų, kurs ant kranto
Į vandenis ištiesęs ranką
Suklinka: „tai pirmykštis grožis!"
Tą lengva surimuot su —„ošia".

Toliau rašyki apie laivą —
Jį horizonte pamatai va,
Palygink laivą su žuvėdra
Ir vėlei surimuok su —„vėtra".

Paskui rašyk — žmogus pakrante
Keliauja, gintaro atranda...
Rašyk — po kojom baltas smėlis,
O virš galvos — dangus toks mėlynas.

Dar vieną žvilgsnį jūron metęs
(Tik nerimuok —„esu išmetęs...")
Su moterimi jūrą lygink —
Atseit abi jos paslaptingos.

Bet jau artėkime prie galo.
Labai svarbu yra — finalas.
Dabar į pirmą planą turi
Žmogus išeiti, nebe jūra.

Išspręsk čia uždavinį tokį —
Su kuom rimuoti šitą žmogų?
Išsprendęs premiją laimėsi,
Tačiau suprask — ne čia esmė...

— — — — — — — — — — — — — —

Mat jūra kaip yla — maiše vis vien
jos nepaslėpsi!
Nuoširdžiai — Helen.

HELEN BLINKEVIČIENĖS SKUBI TELEGRAMA PRANUI BLINKEVIČIUI Į KĖDAINIUS. NAKTIS IŠ GRUODŽIO 16-OS Į 17-Ą

Vidurnaktį aš, mielas Pranai,
Mušu tau šitą telegramą,
Nes neberanda šiąnakt vietos
Duša, kaip sakoma, poeta...

Mat šį vidurnaktį netyčia
Aš pasiklydau tartum Dantė.
Tu palydėk, kaip Beatričė,
Mane į pragarą ar dangų...

Mačiau aš vakar indų filmą.
Jis, Pranai, man labai patiko,
Nes į jausmų pasaulį gilinas
Kūrėjai — toks yra jų tikslas!

Žinau, kai kas tuos filmus smerkia,
Kad meilės kadrų spalvos ryškios.
Bet moterys ne vienos verkė —
Šalia raudojo ir vyriškis.

Toks nusipelnęs, aukštas, žilas,
Nostalgiškos, taurios laikysenos.
Aš pasiteiravau jo tyliai,
Pažvelgus į drėgnas akis:

— Sakyk man, vyre, ką radai tu
Šiam filme artimo, brangaus?
(To vyro pavardė ...adaitis —
Paskui mat susipažinau).

Ir tarė jis: „Čia buvo rodoma
Istorija likimo mano.
Gal tamstai tas keistai atrodys,
Bet toks jau paradoksas meno:

Vaizduojami šiam filme indai,
Šeimos tragedija rimta.
O tu — lietuvis, bet suspindi
Ant skruostų ašara karšta.

Man irgi, *točna*, šitaip buvo,—
Nuėjo ji su Radž Kapūru,
Aš suradau Šiauliuos jo butą
Ir luktelėjau kiek už durų.

Išeina liesas, trumpas vyras,
Švarkelis be sagų kelių...
Kodėl už jį tiek metų skyrė —
Lig šiol suprasti negaliu...

Sėdėjau ten ir vis galvojau —
O juk išėjęs dursiu vėl.
Raitysis dar po mano kojom
Ir išdavikė drebulė.

Kitaip mąstyt aš negalėjau —
Atoveiksmį juk veiksmas turi,
Bet šitas filmas sugebėjo
Įpūsti sieloj meno žiburį,

Ir supratau, kad kiekvienam juk
Yra duota į laimę teisė,
Dėl to net ir už poligamiją
Tu nieko negali nuteisti.

Ir man beliko vienas šansas —
Sugrįžt namo ir pasikarti.
Čia nieko nieks nebepatars jau,
Tačiau labai dėkoju tamstai..."

Pasakė taip šis vyras žilas
Ir greit nuklibikščiavo sau.
Bet aš, suaimanavus tyliai,
Jį šiaip ne taip pasivijau.

„Kelių likimo nieks nežino,
Bet būna taip — aš jam kalbu —
Kad ieškai laimės tu kažin kur,
O ji yra čia pat galbūt..."

Jis tik sublykčiojo akim
(Viena — stiklinė) į mane,
Pasakė: „Mano vardas Simas",
Ir — tyliai, bet griežtai: „Eime..."

Tad aš ir klausiu, mielas Pranai,
Kaip čia toliau turėtų būti?
Tik kuo greičiau mušk telegramą.
Sudie. Vidurnaktis. Jo butas.

Nr. XI

Vėl, Pranai, Tau rašau aš,— labas vakaras.
Atleisk, jei raidės bus šiek tiek kuprotos.
Esu blaiva, tiktai labai pavargus —
Kaip daugelis, kur kaunasi lit. fronte.

Kaip tu žinai,— su N. iš Leningrado
Man skaitymuose teko pabuvot
Jesenino (Dunkan jis buvo vedęs!),
Dabar šit laukia Boldino Ruduo.

Sunkiau čia nei tada, kai dirbau bazėj,
Bet aš lengvų kelių juk ir neieškau...
Kreivi, dulkėti, Pranai, mano vieškeliai,
Bet pasitaiko nuostabių oazių...

Kaip, pavyzdžiui, poetas M. iš Čitos
(Mes susidūrėm Krymo purvo vonioj...),
Jis pasinėrė, taręs man: *Išči te,*—
Dabar šešta savaitė kaip ligoninėj...

Arba novelės tėvas iš Liepojos —
Ketinam mes kartu rašyt esė...
Tiek to... Gal tau neįdomu? Dėkoju
Už laišką... Pyragaičius su beze...

Už pastabas ir už netikrą zuikį —
Jis panašus man į tave labai...
Gana! Tie komplimentai negerai —
Dar imsi, mielas Pranai, ir išpuiksi...

Džiaugiuos, kad tu ant seno mūsų pamato
Statai su Z. Sprindyte naują rūmą...
Skaudu, žinia, kad rankraštį vėl pametei...
Kad rublį atėmė kažkas vėl krūmuos...

Tačiau juk liko — tai svarbiausia! — talentas.
Rašai scenarijų. Labai gerai, nors galgi
Čia nestatys — tai vežk į Rygą, Taliną
(Tik nepamiršk išverst į kitą kalbą).

Nes, Pranai, juk yra tiesa senovinė,
Kad pranašu savam krašte nebūsi...
Svarbu, kad gyvas (sapnavau — velionis jau),
Kad ir toliau žadi prieš vėją pūsti.

Ir pūski, Pranai, kaip šiaurys — už durų,
Ir švilpauk melodingai tartum vamzdis,
Nes tu juk pagrindinis mūsų ramstis
(Turiu galvoj ir šeimą, ir kultūrą).

Kurt privalai kasdien — įsidėmėki tai,
Jei tu Poetas — švenčių neturi.
O jei nuo rašymo ištino sėdmenys,
Atmink, kad kurti ir stačiom gali.

Tad kantriai, tartum asilas, darbuokis,
Poet. minties kas dieną aštrink plūgą...
Aš Tavo, Pranai, Genijui lenkiuosi.

Sudie.

Kronštatas—Boldinas—Kaluga.

PRANO BLINKEVIČIAUS LAIŠKAS HELEN BLINKEVIČIENEI Į SIMFEROPOLĮ, 1984.X.9, KĖDAINIAI

Tu mano genijui, Helen, lenkies,
O man jisai be galo nusibodo,
Nes tapo tuščias kaip virtuvės puodai,
Išėjus Petrui dvyliktą nakties...

Štai, pavyzdžiui, kavinėn išeini,
Palikęs jį prie rašomojo stalo,
O jis sukurti nieko nebegali,
Nes banalus kaip silkė „Ivasi".

Kai jis juokauja — lėkštas tartum monteris,
Kada protauja — jis naivus kaip vaikas,
O dar blogiau — jisai pradėjo keiktis,
Dviprasmiškai kalbėti apie moteris.

Štai apie p. Zinovjevą Sprindytę
Jisai pasakė... Bet kartot neverta,—
To stotyje gali pasiklausyti...
Ir abejoju, ar mane jis gerbia,

Nes užvakar jis Žentui Ramanausko
Apie mane pasakė... Nedrįstu
Žodžiu tuo žeisti tavo jautrią širdį,
Nors skamba tartum Donelaičio „stui".

Jis apskritai anksčiau nebuvo šitoks,
Kas dieną man po humoreską gimdė,
Dabar gi reiktų, norint, kad rašytų,
Jį grandine prie stalo prirakinti.

Tačiau, žinau, bėda viena nevaikšto —
Jisai pamilo Z. Sprindytės geniję
(Ta šiuo metu atostogauja Genujoj),
Ir rašo jai kas dieną ilgus laiškus.

Sakyčiau — tartum Puškinas p. Kern...
Užtat nelieka laiko humoreskoms.
Kalčiausia, mano nuomone, čia seks —
O revoliucija (atleisk, rašau moderniai).

Nors kitados visokie sukrėtimai,
Epochų lūžiai, pjūviai ir t. t.
Literatūrą keldavo aukštyn...
Dabar, deja, laikai, matyt, kiti.

Kad taip, tai pats pradėti dirbt planuoju,
Užsirašiau ant valgomojo šaukšto:
„Gražu, kai perspektyvoj spinduliuoja
Ne nosis, Pranai,— Meterlinko paukštis".

Nr. (BE NUMERIO)

Paskutinysis Helen Blinkevičienės laiškas nustebino ir visko mačiusį mane. Iš jo aiškėja, jog Helen yra šis tas žinoma apie pasitraukusio iš aktyviosios literatūros Prano P. Blinkevičiaus tolesnį gyvenimą. Bet kai aš jos pasiteiravau, poetė tik sumekeno it perkūno oželis ir skėstelėjo sparnais (Helen gyvenime tokia pat mažakalbė, kaip ir literatūroje. „Reikia dirbti"— toksai jos devizas). Pats aš galiu pridurti tik tiek: Pranas P. Blinkevičius visada buvo šviesaus atminimo žmogus, bet pernelyg žavėjosi testamentine poezija... Krizė pereinamajame amžiuje — ne toks jau retas reiškinys...

Kodėl tu užmynei plaštakę?
Kam vikšrui liežuvį ištraukei?
Kam drebinai žemę, pasakęs:
„Miškus nuo galvos tau nurausiu!"?

Žeidei ekologinę lygsvarą,
Į ežerą pildamas naftą,

Rūkei papirosus be filtro,
Žalodamas žiauriai landšaftą.

Už ką tu supančiojai virvėm
Lakštingalos linksmą snapelį?
Kodėl samagonu nugirdei
Tauriausiojo elnio patelę?

Kodėl ant žaizdos pylei druską
Kamanei, ją pliekdamas dalba,
Kam iš kūjagalvio moliusko
Tu atėmei kūjį ir galvą?

Kodėl tu iš šautuvo taikeis
Į baikštų, į naivų danielių?
Kam slieką nekaltą vaikeisi,
It kurmis draskydamas pievą?

Kam sviedei konservų dėžutę
Į centrą darbštaus skruzdėlyno?
Kam pylei į upę degutą,
Kam uždegei žalią pušyną?

Kodėl, stvėręs šaltąjį ginklą,
Tu šerną badei už Raseinių?
Kodėl išardei geležinkelį,—
Juk jau tarpmiestinis ateina?

Kam upėn su yla įšokęs
Upėtakiui pervėrei širdį?
Kam, kirvį kaimyno pavogęs,
Šv. ąžuolus bėgai iškirsti?

Kam pjovei kolūkio liucerną?
Aukštielninką apvertei erkę?
Kodėl tu, pradūręs cisterną,
Užpylei trąšom sravų Merkį?

Kodėl nesiprausęs plaukei tu
Ir užteršei Baltijos jūrą?
Kam feniksą — paukštį kepei,
Draustinyje laužą užkūręs?

Kam snapą kapojai varnėnui
Ir, šitaip nutraukęs jo dainą,
Išrėžei ant beržo kamieno:
„Čia buvo P. B. iš Kėdainių"?

TRUMPAS IR PIGUS HELEN BLIKEVIČIENĖS GIESMYNAS

BALANDŽIO VAKARĄ ANT UPĖS KRANTO AŠ LIŪDĖJAU...

Žodžiai švedų liaudies

Koks tobulas dangus balandžio,
Ir kokios mėlynos jo upės...
Bet aš liūdžiu ant aukšto kranto,
Kaip paukštis, ant klijų nutūpęs.

Liūdžiu, lyg neštų upės bangos
Vainiką iš graudžiųjų tujų,
Ar lyg giedotų „aleliuja"
Malūnsparniai, lekią per dangų.

Lyg pamiškėj barsukai baikštūs
Skaudžiausius poterius kalbėtų,
Lyg neatplėštus meilės laiškus
Plukdytų visos upės Leton.

Tarsi žuvėdra verktų žuvusio
Bebaimio, tobulo pirato,
Lyg niekados nebūtų buvę
Svajonių krašto Eldorado.

Lyg kristų akmenys ant karsto
Ar lūžtų putino šaka,
Lyg šiandien paskutinį kartą
Sapnuočiau tolimąją — Ją...

Lyg dūžtų stalo indai brangūs,
Lyg juodą naktį verktų vėlės...
Aš taip liūdžiu ant upės kranto,
Liūdžiu ir nežinau — kodėl?

RUGSĖJO 18-OJI

Žodžiai Prano Blinkevičiaus

Per miestą šiandien perėjo Rugsėjis,
Kavinėje prisėdo ant kėdės.
Ir visą naktį sukos karuselėj,
Kaip sukas lapai krintantys sode.

Paskui atėjo jis pas mus kartu su
Dama. Jos vardas buvo Melancholija.
Sėdėjome prie stalo keturiese
Greta, bet neapsakomai nutolę.

Jisai vėsaus pasiūlė vaisių vyno.
Svaigai Tu, nesuprasdama — kodėl.
Ir švilpavo melodiją nežinomą
Atskridęs vakarinis vėjas vėl.

O gluosnis dirigavo vėjo dainai,
Kurią nusinešė greita Neris.
Ir stygomis lietaus akompanavo
Strazdų pietuosna skrendantis būrys.

Jis Tau apie Pietų kraštus kalbėjo —
Už dvylikos dienų jo traukiniai...
Ir ilgesys krūtinėj suplazdėjo
Graudžiaisiais gervių trikampio sparnais.

Ilgai sėdėjo jis prie stalo mūsų,
O aš klausiausi ir galvojau tik,
Kokia graži yra Rugsėjo muzika,
Tačiau kokia ledinė jo širdis...

PILIGRIMO DAINA

Žodžiai Petro Garnevičiaus

Iš guolio balandžio anksti saulė kėlės.
Dainuoja varnėnai girti.
Pražydo vėl aistros — pavasario gėlės
Skaisčioj piligrimo širdy.

Bet nieko daugiau piligrimas neturi.
Ir ji — tolima — nepareina.
O gėlės sapnuoja Vidužemio jūrą.
(Koks sapnas gražus, bet — koks laikinas!..)

Ir miršta, pavasario taurę sudaužius,
Aistrų paskutinė naktis.
Ak gėlės, koks trumpas yra jūsų amžius,
Lyg ašaros mano aky...

JŪRATĖS RAUDA

Žodžiai Birutės Ramanauskienės

Į žydrąjį tolį vis plaukia laivai,
O tu prieš savaitę ir vėl paskendai.
Taip šalta ir tuščia manojoje sieloj,
Ant kokio tu dugno guli, mano mielas?

Ar tu dar sparnuotas, ar siela dar skrenda,
Gal mėtosi prie gastronomo ant slenksčio...
Kalbėjo, kad matė tave prieš savaitę
Nuo Gintaro Kranto nužengiant į laivą.

Kokiuos tu baruos taip darbuojies sunkiai,
Lyg senas baudžiauninkas, raudamas runkelius,
Be išeiginių dvi pamainas dirbi
Kas parą, nors kojos ir kepenys virpa.

Jei nebežinai, kur šį rytą pabudęs,
Išplauki ant kamščio iš svetimo buto...
Alaus žigulinio drumstąja puta —
Atplauk tarsi marių valdovo dvasia.

Nei dievas, nei žmonės — aš klausiau — nežino,
Už nuodėmes kokias tave prirakino
Tarsi Prometėją prie Gintaro Kranto,
Kur mėlynas paukštis jau snapą galanda.

Bet Gintaro Krantą jau daužo Perkūnas.
Išplauki, Kastyti, išplauki iš liūno,
Kaip žvejo dukra aš mojuoju ant kranto —
Bet kelio Kastytis atgal neberanda.

Kai tu sušvytėsi melsvąja ugnim,
Surinksiu aš pelenus savo širdin,
Šaka įrašysiu į vandenis Letos:
Jis sudegė čia. Kaip žvaigždė. Kaip poetas.

ČIGONIŠKA DAINA

Žodžiai p. Zinovjevos Sprindytės

Jei paskendo kažkur tavo laivas,
Jeigu šauni prošal net tire,
Tu ateik — dovanosiu aš laimę —
Damos keturios mano delne.

Jeigu būgnų dama paviliojo
Tavo širdį ir — išmetė lauk,
Nesikark dar pušelėj aukštojoj,
Liko kryžių dama — ją pašauk.

Ji šalta tartum sausio pirmoji,
Bet protinga ir turi draugų.
Bus vedėja ar prekių žinovė,
Ir tau niekad nestigs pinigų.

O jei mėgsti šeimyninę dramą,
Jeigu laimė — ne vien piniguos,
Šauk brangiausiais vardais čirvų damą —
Ji ateis, ji supras, ji paguos.

Čirvų damai šiek tiek stinga proto,
Užtat myli aistringai — kaip šuo.
Akys žalios, plaukai garbanoti
Ir kaip stebulė lieknas liemuo.

Bet, jei audros, jei štormai vaidenas
Komunalinio buto vonioj,
Pasišauk pikų damą ant denio —
Ir suduš laivas jūroj ramioj.

Ji klastinga, jai vyrai patinka,
Rožių puokštė, čigonų daina,
Pažinojo ją misteris Kingas,
Pažinojo ir Puškinas ją.

Bet jei tamstai net Puškino skonis
Neįtinka — kortas aš metu:
Imk mane, mielas Pranai, per žmoną,
Eikim tiran ir šaukim kartu.

PELENINĖ DAINA

Žodžiai Helen Blinkevičienės

Nebuvau aš Paryžiuj nei Romoj,
Gyvenu aš kaip vėjas kalne,
Tiktai dvylika juodvarnių brolių
Vėlų vakarą lanko mane.

Neturiu aš sidabro nei aukso,
Broliai plunksnomis rengia mane.
Jūs nešaukit — manęs neprišauksit,
Neieškokit — paskęsit liūne...

Gal mane kitados jūs sapnavot,
Gal regėjot vaikystės kine,
Per toli, per toli nukeliavot,
Neieškokit — nerasit manęs.

Aš likau jūsų vaikiškoj knygoj,
Sename sename albume.
Aš verkiau, kada vieną palikot
Ir kai vijosi pelės mane.

Kai grūmojo pelių karalaitis,
Kai nuo raganos bėgau piktos,
Palikau aš auksinę kurpaitę.
Tiktai jūs nesuradote jos...

Pakliuvau į voratinklį kreivą,
Tiktai jūs nežinojote, ne,—
Septyni alaviniai kareiviai
Išvadavo tą naktį mane.

Kaip verkiau aš, kaip jūsų ilgėjaus,
Kai žaislai, pamiršti rūsyje,
Vieną Joninių naktį išėjo
Ir išsivedė — niekur — mane...

DAKTARINĖ DAINA

Žodžiai Prano Blinkevičiaus

Aš daktaras, prašom į mano palatą,
Palikite pinigus čia ir sveikatą.
Pilieti, ką skauda, sakyk atvirai,
Ir aš pasakysiu, kaip tu gyvenai.

Jei šiandien tau kepenis skauda ir inkstus,
Vadinasi, buvo gyvenimas linksmas,
O jei skauda dantys, nevirškina skrandis,
Tikriausiai buvai ne vienam tu įkandęs.

Jei balsas prapuolė, vidus užkietėjo —
Tikriausiai buvai tu kontoros vedėjas,
Jei byra varžteliai ir akys raudonos —
Tikriausiai jaunystėj buvai čempionas.

Jei tamstą kankina košmarai įkyrūs —
Turbūt iki pensijos buvot vampyras,
O jeigu ragai ant galvos sužaliavo —
Gal vienas buvai kur ilgam iškeliavęs.

Negrįžti namo jei dažnai pasitaiko —
Tikriausiai žygiuojat, pralenkdamas laiką,
O jei trūksta oro, vaidenas, kad mirštat,—
Ko gero, per greitai iškilot į viršų...

Bet jeigu kas dieną atlikdavai noriai
Virš plano gyvenimo keturias normas,
Žygiuok į peroną su bilietu saujoj
Ir pirmu Greituoju — į Kitą Pasaulį...

VELNIŠKA DAINA

Žodžiai Prano Blinkevičiaus

Ten, kur baigias Lietuva,
Velnio kraštas — Velniava.
Jei pro šalį teks važiuoti,
Prašom nepasididžiuoti.

Vidury plačiausio liūno
Stovi vėjinis malūnas.
Atvažiuok, tai bus smagu —
Pasisuksim ant sparnų.

Turim draugą — Dulkių Siurblį —
Nuolat vyno prisisiurbęs...
Trečias brolis jo Grėblys
Remontuoja sau dantis.

Užgiedos gaidys ant kalno —
Mes nupjausim gaidžiui galvą,
O jei užgiedos Grėblys —
Mes išmušim jam dantis.

Pavaišinsiu silkės koja
Ir sriuba iš kirvio koto,
Žmoną — raganą be nosies
Veltui atiduosiu...

Mokslus baigusi Bombėjuj,
Grįžo dukterėčia — fėja,
Nuostabiai tauri būtybė,
Dantys du — tie patys kliba.

Dešine akim žvairuoja
Tošim užkalta kairioji,
Žiedas dešinėj ausy,
Meilės atvaizdas — širdy.
Su kaliausės uniforma
Viršum plano vykdo normą...

O kita panelė —„Iks"—
Dar labiau už tą patiks.
Prisivalgiusi varškėčių
Skraido po laukus ant skėčio,

O jeigu užvalgo šprotų,
Vargšei pasimaišo protas:
Ima romanus rašyti
Ir svečiams viešai skaityti.

Apie grožį, apie gėrį...
Daug kas mirė neištvėręs...
Būtų visad pasiryžus,
Bet kamuoja paralyžius.

Būtų galima vartoti,
Reikia tik paremontuoti.
Duosi gal kapeiką kokią
Ir paremontuos, kas moka.

Linksmą visą naktį bus,
O anksti ryte visus
Traukinys „Paryžius — Lvovas"
Išgabens į Komarovą.

ANT AUKŠTO KRANTO

Žodžiai nežinomo liaudies poeto

Ant aukšto kranto upės mėlynos
Malonu pasvajoti ir išgerti,
Atėję kolūkiečiai padainuos,
Papasakos apie šių metų derlių.

Apie brigadinės rangos metodą
Papasakos brigadininkas Rapolas,
Ir apie naują bulvių veislę — tokią,
Kuri nebijo kolorado vabalo.

Žilvičiai upės abiejuos krantuos
Klausydamies kuždėsis apie laimę...
Akordeonu primininkas gros,
Pritardamas savos kūrybos dainai.

Klajos dangum žvaigždė ir suoks lakštingala,
Atsispindės mėnulis butely,
Mirgės ant seno, ilgo geležinkelio
Mažyčiais žiburėliais traukinys.

Ir aš, į kolūkio laukus išėjęs,
Paimsiu arklį, lyrą ir melžėją.
Dainuoja ji, dainuoju aš su ja,
Ir traktorius dainuoja danguje:

Suplėšysim į gabalus
Tuos Kolorado vabalus.
Ir bulvės vėl žydės!

Ir mylimam kolūkyje,
Pakėlę žemės ūkį mes
Dainuosim iš širdies...

SPALVOTOJI DRAMATURGIJA

BLINKUVA

Dviejų dalių pjesė

Veikėjai

BLINKEVIČIUS
BLINKEVIČIENĖ
PEČKUS
KEVIČIENĖ
GARNEVIČIUS
ZINOVJEVA SPRINDYTĖ
ŠATKUS
BARABANČIKOVAI (Birutė ir Kęstutis)
SOLISTĖ
DIRIGENTAS

I DALIS

BLINKUVOS KAPINĖS. Rugsėjo vakaras. Rudeninis vėjas, graudžiai švilpdamas, veja per sceną Kamuolinius Debesis, lenkia prie žemės Jovaro Šaką, be gailesčio drasko Geltonuosius Lapus, kuriuos praėjusią naktį pakando Sidabrinė Šalna, ir beria juos ant karsto, kuriame guli numiręs Kultūros namų Direktoriaus Pavaduotojas Kevičius. Prie kapo duobės rauda Giminės ir Artimieji, pasipuošę tamsiais, šventiniais rūbeliais. Du vyriškiai už parankių laiko alpstančią velionio Našlę. Tai — buvęs šeimos, o dabar tiktai Kevičienės draugas Pečkus ir Petras Garnevičius. Atokiau stovi Pranas Blinkevičius su Sakvojažu ir žmona bei kiti velionio bendradarbiai. Moterys protarpiais vis kilsteli prie akių išsiuvinėtas nosinaites ir nežymiai apsidairo, norėdamos įsitikinti, kokį įspūdį jų Gedėjimas daro aplinkiniams bei Atsakingam Asmeniui. Tyliai groja orkestras

GARNEVIČIUS (*baigdamas atsisveikinimo kalbą*). ...Taip pat visiems gerai žinomas ir tavo didis kuklumas. (*Pasitraukia į šalį*)

BLINKEVIČIENĖ (*Blinkevičiui, piktai*). Baik valgyti. Gėdą darai.

BLINKEVIČIUS. Bet aš privalau valgyti reguliariai. Pagal receptą. (*Užsigavęs*) O gal tu nori, kad ir mane...

Tuo tarpu Šatkus baigia fotografuoti Gimines ir Artimuosius

ŠATKUS (*skaito iš lapo*). Už vaisingą darbą kultūros baruose teisė nusifotografuoti prie velionio karsto suteikiama draugui Petrui Garnevičiui.

Plojimai. Garnevičius fotografuojasi

ŠATKUS. Kas sekantis? Paskubėkim, draugai.

BLINKEVIČIUS. Blinkevičius Pranas su žmona Helen... *(Eina į priekį)*

ŠATKUS *(žiūri į lapą)*. Neužrašyta. *(Šūkteli)* Zinovjeva Sprindytė, bufetininkė. *(Blinkevičiui)* Nesimaišyk.

Plojimai. Zinovjeva Sprindytė fotografuojasi

BLINKEVIČIENĖ. Kodėl tavęs nėra?

BLINKEVIČIUS *(rūsčiai)*. Spektaklis visur... Teatras...

BLINKEVIČIENĖ. Bet atsimink, Pranai,— aš ne dėl to už tavęs tekėjau, kad vis užkulisy stovėčiau. Gana!

BLINKEVIČIUS. O dėl ko?

BLINKEVIČIENĖ. Iš nuobodulio. Pajuokauti norėjau.

BLINKEVIČIUS. Mūsų šaly nuobodu tam, kas dirbti tingi. Tokia gyvenimo logika, Helen.

BLINKEVIČIENĖ. Betgi susituokėm mes ne darbo dieną. Tai buvo per Didžiąsias šventes.

Fotografavimas baigiasi

ŠATKUS. Leiskite suteikti žodį draugui direktoriui. *(Pagarbiai)* Konstantinas Pečkus!

PEČKUS. Kaip neregėtai išaugo ir suklestėjo... Pagavot mintį?.. Užsirašykit... Toliau... A... *(Suglumęs dairosi)* Ką?.. *(Šatkus paduoda jam popierių)* Stovėjai svarbiausiam poste. Buvai sukūręs tokį kultūrinį mikroklimatą, kuriame kiekvienas mūsų miesto gyventojas turėjo galimybę pasireikšti ir vienaip ar kitaip parodyti savo valdžią, o tai, kaip žinote, yra pagrindinis kiekvieno kultūringo piliečio poreikis, kurio nepatenkinęs individas darosi irzlus, nervingas, agresyvus, ima girtauti ir mušti artimuosius. Tačiau tegu kalba skaičiai: tau pavaduojant, man vadovaujant mūsų mieste... *(murma)* procentais sumažėjo piktnaudžiavimas svaigalais bei moterimis, visiškai išnyko iš praeities atkeliavusios blogybės... o būtent — depresija, melancholija ir... ir kiti. *(Plojimai)* Džiugu pažymėti, kad vis dažniau tarp eilinių piliečių pastebimas toks reiškinys, kaip euforija, kitaip sakant, pakili nekontroliuojama būsena, iš pradžių pasireiškusi mūsų miesto laikraščio žurnalistų tar-

pe, o vėliau apėmusi ir plačiuosius gyventojų sluoksnius. Ir tai yra nuostabu, draugai. Aišku, niekam ne paslaptis, kad velionis dirbo pagal mano rekomendacijas. *(Padaro pauzę, laukdamas plojimų)* Baigdamas savo kalbą, noriu pranešti džiugią naujieną. Draugai! Pas mus ateina didelė šventė. Iš Sostinės atvyksta draugas Mikrošius, kuris įteiks mūsų Kultūros namams Pereinamąją vėliavą. Kaip žinote — už didelius nuopelnus. *(Apsižvalgo)* Gal kas nežino?.. Visi žino?.. Draugai! Dauguma čia susirinkusių budi kultūros poste. Reikalauju, kad šiomis dienomis kiekvienas iš jūsų taptų švyturiu, rodančiu kelią į... *(Murma)* Pagavot mintį? Užsirašykit. Jei kam kyla neaiškumų — aš užsakiau iš sostinės brošiūrų. Šimtą egzempliorių. Galit gauti pas draugą Garnevičių. *(Garnevičiui)* Tos, kur su raudonais viršeliais. Viskas. Tiesa, dar. *(Rausiasi popieriuose)* Štai:

Dvi vietas suartina arklys,
Du žmones — kultūros židinys.
Laivams nušviečia kursą ugnys ant krantų —
Būk švyturiu ir tu!

Plojimai. Pečkus kukliai pasitraukia į šalį. Šatkus duoda ženklą. Užgroja orkestras. Leidėjai nuleidžia karstą į duobę. Artimieji beria žemių saujas

ŠATKUS *(Garnevičiui)*. Ar tu esi matęs draugą Mikrošių?

GARNEVIČIUS. Nesu. Bet labai dažnai jį sapnuoju.

ŠATKUS. Ir kaip jis atrodo?

GARNEVIČIUS. Labai gražus. Didelis. Su sparnais.

ŠATKUS *(apstulbęs)*. Su sparnais?!.

GARNEVIČIUS. O kaip tu manai? Ten visi tokie...

KEVIČIENĖ. Vajėzau, Kostai! Nepalik našlaitės! *(Puola duobėn ir maloniai pakimba ant laiku ištiestos Pečkaus rankos)*

PEČKUS. Nusiramink. Nepaliksiu.

Atsiliepdamas į Sielvartą, vėjo gūsis pašiaušia dekoracijose laiku nenuimtą vasarojų bei parteryje tekan-

čios upės bangas, pažeria duobėn saują lapų ir nuneša gedulingus Orkestro balsus į pageltusį mišką, virš kurio dega Raudoni Saulėlydžio Debesys

BLINKEVIČIUS *(žiūrėdamas į našlę).* Vargšė... Kaip ji kankinasi. Ir gyvam esant verkė. Ir mirusiam... Kita tiek ir neištvertų...

BLINKEVIČIENĖ *(linkteldama Pečkaus pusėn).* Eik paklausk.

BLINKEVIČIUS. O kalba, kad ne kas kitas, o pati ir nugalabijo savo vyrą...

BLINKEVIČIENĖ. Ir gerai padarė. Reiktų ir man tave šitaip.

Z. SPRINDYTĖ *(apsižvalgiusi, Blinkevičienei).* Ne, ne, ne pati. Aš geriau žinau. Štai kaip buvo. Prieš mėnesį velionis grįžo iš komandiruotės diena anksčiau nei paprastai ir rado savo miegamojo spintoj Pečkų. O Pečkus — jo tiesioginis...Tai Kevičius labai susidrovėjo — žinai, koks velionis buvo kuklus... Neilgai po to ir begyveno...

BLINKEVIČIENĖ. Su tom komandiruotėm amžinai kas nors... Turėtų būti įstatymas, kad nevalia anksčiau...

Z. SPRINDYTĖ. Nebuvo ir nebus. Argi mūsų dalia rūpi kam...

Blinkevičius, joms bekalbant, atsargiai prasibrauna prie Pečkaus ir stovi kurį laiką šalia, Gėdėdamas

ŠATKUS *(priėjęs prie pensininkų Barabančikovų).* Rytoj Opera. Iš sostinės. Reikės bilietų?

KĘSTUTIS. Jei spėsiu pabaigti 86-tą skyrių. Juk žinot — aš rašau atsiminimus...

BIRUTĖ. Kęstuti, padovanok man šią mažytę šventę. Ir pats kiek pailsėsi nuo kūrybos. Juk jau ėmei nusišnekėti...

BLINKEVIČIUS *(Pečkui, lyg tarp kitko).* Dabar, kai Kevičius numirė, gal aš galėčiau užimti jo postą?

PEČKUS. Šitą postą užims Garnevičius.

BLINKEVIČIUS *(stengdamasis neparodyti, kaip jam skaudu).* Kodėl ne aš?

PEČKUS. Man rodos, draugas Blinkevičiau, čia ne vieta tokiems pokalbiams.

BLINKEVIČIUS. Tai galim nueiti į kitą vietą. *(Išraiškingai spragteli pirštais ir kilsteli sakvojažą)* Žinau, tamsta mėgsti... Aš turiu čia su savim...

Pečkus įniršęs nužvelgia Blinkevičių nuo kojų iki galvos ir be garso nusikeikia

BLINKEVIČIUS. Kaip?.. Ką sakai, tamsta?

Pečkus kiek pasisuka ir neatsiliepia

BLINKEVIČIUS *(sau).* Matyt, kažką negerai pasakiau. Bet irgi... atsirado... Vaidina kažin ką. O grįžęs namo... Kai niekas nematys... Visi žino. Bet kodėl Garnevičius? *(Apeina aplink Garnevičių, įdėmiai apžiūrinėdamas tą iš visų pusių, grįžta pas žmoną ir jai į ausį persako ką girdėjęs)*

BLINKEVIČIENĖ. Petras? Jo? *(Išsiima prietaisus ir pasidaro Šukuoseną. Paskui garsiai kosteli, norėdama atkreipti jo dėmesį. Neatkreipusi sukosėja dar 2 k., o 1 k. netyčia nusičiaudėja. Garnevičius pažvelgia su Priekaištu. Blinkevičienė žaismingai parausta ir nuleidžia blakstienas. Garnevičius nukreipia akis į užkasamą duobę, ir jo veide atsiranda drovi, tačiau dėkinga šypsena)*

ŠATKUS *(Našlei).* Rytoj Opera. Iš sostinės. Reikės bilietų?

KEVIČIENĖ. Ar ten dainuos šitą, mano mėgstamą... linkę vilioti, ir la la la?..

ŠATKUS. Man atrodo — tai būna kiekvienoj operoj.

BLINKEVIČIUS. Visi džiaugiasi... Tik aš vienas... *(Susigraudinęs nuo savo minties, švarkelio kampučiu nubraukia Išdavikę Ašarą)*

BLINKEVIČIENĖ. Pats kaltas.

BLINKEVIČIUS *(užsigavęs).* Aš ne dėl to.

BLINKEVIČIENĖ. O kažin dėl ko?

BLINKEVIČIUS *(staiga išblyškęs).* Žmogus mirė. *(Parausta)*

BLINKEVIČIENĖ *(kurį laiką apstulbusi žiūri į vyrą, neryžtingai).* Mulkis tu, Pranai. Štai kas.

BLINKEVIČIUS. Bet kodėl Garnevičius?

BLINKEVIČIENĖ. Todėl, kad jis gražus.

Blinkevičius gūžteli pečiais, ir laidotuvės baigias. Visi skirstosi. Pečkus kartu su Garnevičium veda Našlę prie „Volgos"

PEČKUS. Tas Blinkevičius kažkoks keistas. Iš kur jis pas mus atsirado toks?

GARNEVIČIUS. Visada čia gyveno. Tik anksčiau ne taip krito į akis, kol dar nebuvom išauklėję naujo tipo žmogaus.

PEČKUS. O kodėl jo niekas neauklėjo?

GARNEVIČIUS *(mįslingai).* Mišką kerta, skiedros lekia.

PEČKUS *(nesupratęs).* A-a...

GARNEVIČIUS. O jo žmona visai nieko moteris.

PEČKUS *(nužvelgęs tolstančią Blinkevičienę Pastabia Vadovo Akim).* Na, čia jau iš kurio galo pažiūrėsi...

GARNEVIČIUS. Aš esu žiūrėjęs iš abiejų galų.

PEČKUS. Petrai! Prie moterų!

KEVIČIENĖ. Nieko, nieko. Tai labai įdomu. Man, kaipo našlei... *(Apsisuka aplink savo Ašį)* O mane kada apžiūrėsi?

GARNEVIČIUS. Pirmadienį. Anksčiau negaliu. Grafikas.

Jie sėda į „Volgą", pervažiuoja per sceną ir stabteli ties nueinančiais Blinkevičiais

GARNEVIČIUS *(Blinkevičiui).* Užrašiau tamstą rytoj budėti Operoj. „Būk švyturiu ir tu", kaip yra pabrėžęs draugas Pečkus. *(Pečkus oriai krenkšteli ir apsidairo)*

BLINKEVIČIUS. Bet man išeiginė!

GARNEVIČIUS. O aš užrašiau! Užrašiau ir budėsi. Dabar aš — žinai!.. Cha cha!

PEČKUS. Petrai, Petrai,— vadovauti reikia jautriai.

GARNEVIČIUS. Užtenka būti kukliems. Vot tak. Pabudėsi, ir operą tuo pačiu pažiūrėsi be pinigų. Ką jau čia...

BLINKEVIČIUS. Esu matęs vieną sykį, tai nuo to karto... *(Pastebėjęs žmonos žvilgsnį nutyla)*

Garnevičius įjungia bėgį. Iškrinta Karbiuratorius. „Volga" šoka pirmyn ir išnyksta horizonte

BLINKEVIČIENĖ. Bent jau nesirodytum, koks esi apkiautęs... vimba tu...

BLINKEVIČIUS *(užsigavęs).* O anksčiau kitaip su manim kalbėdavai...

BLINKEVIČIENĖ. Kaip aš su tavim kalbėdavau? Kaip?

Blinkevičius apsižvalgo, ar niekas negirdės, ir pakužda jai ausin

BLINKEVIČIENĖ *(pasipiktinusi).* Ak, kaip sąmojinga! *(Nueina, paskui grįžta ir trenkia vyrui per ausį. Vėl nueina)*

Blinkevičius pakelia akis, mato į Saulėlydį skrendančius paukščius, ir jo žvilgsnyje trumpam atsispindi vietinės reikšmės Liūdesys

O scenos darbininkai tuo tarpu išneša Karbiuratorių ir pastato Kultūros Namus

KULTŪROS NAMAI. Vestibiulis ir Bufetas. Renkasi Publika. Skambindamas varpeliu, praeina Blinkevičius su raudonu raiščiu, stabteli Vestibiulyje ir, klausydamasis, kaip už sienos mankština balsus Operos Solistai, įtemptai bando suvokti tų garsų muzikinę prasmę. Įeina pensininkai Birutė ir Kęstutis Barabančikovai

KĘSTUTIS. Atleiskite, ar pirmasis skambutis?

BLINKEVIČIUS. Pirmasis.

KĘSTUTIS. O kiek iš viso būna skambučių?

BLINKEVIČIUS. Trys.

KĘSTUTIS. O kažin kodėl — trys?

Blinkevičius susinervina ir paeina į šalį

KĘSTUTIS. Tamsta čia dirbi. Privalai atsakyti!

BIRUTĖ *(Blinkevičiui).* O kur pas jus yra tas dalykas?.. *(Sumišusi)* Kęstuti, pasakyk tą žodį.

KĘSTUTIS. Tualetas.

Blinkevičius parodo kryptį. Pensininkai nueina

BLINKEVIČIUS *(priėjęs prie veidrodžio, kurį laiką be perstojo keikiasi, tyrinėdamas savo atvaizdą).* Ir iš viso!..

Nusiriša raištį ir slepia kišenėn

Įeina Garnevičius

GARNEVIČIUS. Kodėl be raiščio?

Blinkevičius užsiriša. Garnevičius nueina. Prieina Blinkevičienė

BLINKEVIČIENĖ. Po spektaklio bus susitikimas su Kūrybine grupe. Pasistenk padaryti Pečkui gerą įspūdį. Gal dar apsigalvos.

BLINKEVIČIUS. Tai ką daryti?

BLINKEVIČIENĖ. Reikia įsiteikti.

BLINKEVIČIUS. Bet kaip? *(Nervinasi)*

BLINKEVIČIENĖ. Kaip! Visi žino, tik jis vienas, matai, ne! *(Supykusi nueina į Tualeto Kambarius)*

Blinkevičius atsisėda ir Sunkiai Mąsto. Pamatęs įeinantį Pečkų, vikriai pašoka, nusilenkia ir siekia pabučiuoti jam ranką. Tačiau Pečkus pasipiktinęs ją atitraukia ir greit nueina šalin

BLINKEVIČIUS *(sumišęs).* Vėl kažką negerai padariau...

Įeina Kevičienė

KEVIČIENĖ. Ar tamsta vienas?

BLINKEVIČIUS. Vienas.

KEVIČIENĖ. Tada žiūrėk. *(Šypsodamasi kilsteli sijoną ir apsisuka aplink savo Ašį)* Kaip atrodo? Su šitom dar nematei manęs. Velionis neleisdavo.

Blinkevičius žiūri pasilenkęs. Grįžta Kęstutis su žmona

BIRUTĖ *(vyrui)*. Žiūrėk, ką tie daro!

BLINKEVIČIUS *(sumišęs, Kevičienei)*. Kur tas tavo Garnevičius dingo? Ieškau...

BIRUTĖ *(vyrui)*. Ką jis pasakė? Ką?

KĘSTUTIS. Klausia, kur jos... *(Pakužda ausin)*

BIRUTĖ *(garsiai)*. Ar meilužis? O kur jis? *(Dairosi)*

KEVIČIENĖ. Kaip čia karšta... *(Skubiai nueina)*

KĘSTUTIS. Šitą sceną būtinai aprašysiu prisiminimuose. *(Išsitraukęs bloknotą, pasižymi)* Jaunimas...

BIRUTĖ. Prašau, Kęstuti. *(Pakiša alkūnę)* Būtinai aprašyk.

Abu išeina

BLINKEVIČIUS *(Susinervinęs)*. Kaipgi aš taip, viešpatie... *(Greitai išeina į užkulisius. Iš ten išbėga pusnuogė Solistė)*

Vestibiulin grįžęs Pečkus labai susijaudina, išsiima iš kišenės akinius ir apžiūrinėja Solistę

BLINKEVIČIUS *(išeidamas iš užkulisių)*. Ne, tai pagaliau baisu! *(Nepastebėjęs partrenkia užsižiūrėjusį Pečkų, nusiminęs)* A, čia tamsta...

Solistė išbėga

PEČKUS *(sumišęs)*. Kažkaip paslydau.

BLINKEVIČIUS *(bandydamas pajuokauti)*. Tikrai... Tamsta juk, sako, ir jaunystėj buvai... Į karą neėmė... O dabar tai... *(Dirstelėjęs į laikrodį, skubiai išeina, skambindamas varpeliu, ir vėl grįžta)*

PENSININKAS *(vydamasis jį iš paskos)*. Atleiskite, ar čia antrasis skambutis?

PEČKUS *(ant grindų, skausmingai)*. Ar ne lakštingalos čiulba?..

BLINKEVIČIUS. Tamstai turbūt galvoj čiulba šitie... *(Juokdamasis pasukioja pirštą)* Lakštingalos Bufete! Teisybę kalba žmonės, kad visai jau tamsta... *(Susinervinęs)* Bet ką aš kalbu... Kaipgi taip... *(Pataikaujančiai šypsodamasis kelis kartus čiūžteli grindimis)*

KĘSTUTIS. Tamsta čia dirbi,— privalai atsakyti — kelintas!..

BLINKEVIČIUS. Tikrai čia labai slidu. *(Smarkiau įsibėgėjęs pargriūva)*

KĘSTUTIS. Kiek dar vis dėlto pas mus formalaus požiūrio į darbą... į žmogų kūrėją...

BLINKEVIČIUS *(Pečkui, iš skausmo nesivaldydamas).* Kad jau tamsta taip greit virsti — galėtum gi namie sėdėti, žiburėlius rengti... Aš ateičiau... Bet argi tamsta pakviestum?.. Ką?..

PEČKUS. Prašom lankytis... (*Netenka sąmonės*)

BLINKEVIČIUS. Prašom... O jeigu nebūčiu pats pasisiūlęs? Taigi... *(Su pagieža)* Štai pavaduotoju kitą žmogų paskyrei. Matyt, neįtikau kuom nors... Žinoma, aš gal ir nesugebu taip gražiai, (*pagalvojęs*) taip pataikaujančiai šypsotis, kaip kai kurie... *(Pro ašaras, išdidžiai)* Bet žinot, gal jau ne šypsena ir svarbiausia gyvenime. *(Kandžiai)* Žinoma, gal tamsta ir kitaip galvoji... ką? A? Ką sakai? *(Išsigandęs priglaudžia ausį Pečkui prie krūtinės, klausosi. Tada suima už kojų ir nuvelka į pasienį. Valandėlę svarsto, ką daryti, paskui nutraukia užuolaidą ir užmeta ant apalpusiojo)*

KĘSTUTIS. Aš dėl to skambučio...

Blinkevičius įsiutęs pribėga prie Kęstučio ir sugriebia jį už atlapų

GARNEVIČIUS *(įėjęs).* Kodėl nėra trečiojo skambučio? Kame reikalas? A? *(Blinkevičius išeina skambindamas)*

KĘSTUTIS. Taigi, aš ir sakau...

GARNEVIČIUS *(suima Kęstutį už parankės).* Pirmyn. Kaip tais laikais. *(Išstumia jį pro duris ir prieina prie Pečkaus. Pasilenkęs klausosi, ar plaka širdis)* Gal numirė? O kodėl ne. Juk būna, kad miršta žmonės.

Antai Kevičius taigi numirė. Įdomus daiktas ta mirtis, kai pagalvoji... Iš vienos pusės lyg ir gaila žmogaus, o iš kitos — vis tiek kažkaip malonu. Keistas gyvenimas. *(Susijaudinęs atsiklaupia ir sudeda rankas maldai. Grįžta Blinkevičius. Garnevičius pašoka. Blinkevičius išeina)*

GARNEVIČIUS *(atsiklaupia).* Dieve, gal... *(Murma nesuprantamai)* Taip, aš ateistines vakarones rengiau, suorganizavau diskusiją „Ar yra dievas"... *(Murma)* Bet kaip, jeigu ženklų nemačiau?.. Dieve, parodyk man... *(Murma)* Leisk man... *(Žiūri į dangų)* Jeigu neleisi,— aš ir toliau organizuosiu...

BIRUTĖ *(dairosi įėjusi).* O kur mano Kęstutis? *(Garnevičius pašokęs rodo kryptį)* Paklysti kur galėjo... Juk jis dar visai kaip vaikas...

Garnevičius atsiklaupia. Pečkus atmerkia akis. Garnevičius pašoka ir susirūpinęs pakreipia ausį

GARNEVIČIUS. Ką įsakysit? Nedrįsau žadinti.

PEČKUS. Koja...

GARNEVIČIUS. O galva?

PEČKUS *(čiupinėja).* Pažiūrėk.

GARNEVIČIUS *(apžiūrinėja Pečkaus galvą, padaužo ją varpeliu).* Tuk tuk...

PEČKUS. Ne taip smarkiai, kvaily!

GARNEVIČIUS. Reaguoja, vadinas... O koja? *(Suėmęs už kojos, patraukia. Pečkus rikteli)* Kol kas į ligoninę. *(Pakėlęs Pečkų, atremia į save)*

PEČKUS. Nėra laiko po ligoninės. Kviesk greitąją — tegul sugipsuoja vietoj.

Garnevičius paleidžia jį ir eina kviesti „greitosios". Pečkus nuvirsta

PEČKUS *(įtūžęs).* Išvesk mane!

Garnevičius pakelia jį ir išveda. Girdėti muzika ir Solistų balsai. Bufete Zinovjeva Sprindytė pagal muziką atlieka baleto figūras. Įeina Blinkevičius. Droviai dirsteli kertėn, nudžiunga nieko neberadęs ir eina į Bufetą

BLINKEVIČIUS *(Z. Sprindytei).* Ko duosi šiandien? *(Bufetininkė prasisagsto Bliuzelę)*

BLINKEVIČIUS *(susidrovėjęs).* Aš ne apie tai!.. *(Rūsčiai mosteli butelių pusėn. Z. Sprindytė nepatenkinta pripila jam stiklinę)*

BLINKEVIČIUS. Visiems aš tik trukdau. O visi kažkur skuba, visi su sakvojažais... Visi neša... Aš irgi pernai buvau antspaudą iš velionio pavogęs. Kam? Lyg ir niekam. Bet iš karto kažkaip lengviau pasidarė. Tik tuoj suprato. „Blinkevičiau,— kad suriks,— atiduok antspaudą!" Ne, kitam taip neatsitiktų. Ką čia kalbėti... Ir štai dabar — atvažiuoja draugas Mikrošius, o aš nepasiruošęs. Ką daryti?

Įeina Garnevičius ir kalbasi su Z. Sprindyte, kuri atsisagsto. Garnevičius rodo pirštu į laikrodžio ciferblatą ir purto galvą. Z. Sprindytė pripila. Garnevičius paima stiklinę ir eina sėstis. Išvydęs Blinkevičių, ketina sukti atgal

BLINKEVIČIUS *(jį pastebėjęs).* Ar nepatiko?

GARNEVIČIUS. Aišku, kad patiko. *(Sėdasi šalia)*

BLINKEVIČIUS. Tai dėl ko?..

GARNEVIČIUS. Geras vadovas privalo žinoti, kuom gyvena jo pavaldiniai. Nes kiekvienas žmogus yra individas. Prie kiekvieno reikia rasti priėjimą.

Z. SPRINDYTĖ *(linksi prie bufeto).* Taip taip... Ne, bet ir tikrųjų!

BLINKEVIČIUS *(Garnevičiui).* O ar tamsta supranti operas?

GARNEVIČIUS. Ko čia nesuprasti?

Z. SPRINDYTĖ *(apstulbusi).* Tai gal tamsta ir simfonijas supranti?!

GARNEVIČIUS. Muzikos nereikia suprasti.

Z. SPRINDYTĖ. Tikrai! O aš taip nervindavaus per koncertus... Gerai, kad yra tokių žmonių kaip tamsta...

Su buteliu kišenėj prieina Šatkus

ŠATKUS. Ar tamsta irgi nesupratai operos, Direktoriau?

GARNEVIČIUS. Niekas taip nesuartina kolektyvo, kaip bendras poilsis. Dėl to ir sėdžiu dabar su jumis.

Z. SPRINDYTĖ *(Šatkui).* Tylėtum tu... Pavaduotojas net ir simfonijas supranta...

ŠATKUS. O anksčiau tai nesuprasdavo, kol... *(Nustebęs žiūri į Garnevičių, paskui išsiima butelį)* Iš namų atsinešiau. Visada taip darau, kai gastroliuoja kas. Čia geriau kaip restorane. Nemėgstu chamų. *(Pateliūskuoja butelį, susidrovėjęs)* Tiek čia ir beliko... Per uvertiūrą dalį nutraukiau...

BLINKEVIČIUS. Aš tai nesuprantu. Ir dar visiems trukdau. Nežinau, ko man trūksta...

ŠATKUS *(apžiūrinėdamas Blinkevičių).* Tikrai kažko trūksta. Tik dar nesuprantu ko — proto ar kepurės.

BLINKEVIČIUS *(įsižeidęs).* Mano manymu — svarbu dvasinis grožis.

Z. SPRINDYTĖ. O man, žinot, jeigu vyras gražus — tai ir dvasiškai patinka...

Garnevičius nusilenkia jai

ŠATKUS. Kaip sakei? Nesupratau...

Z. SPRINDYTĖ. Reikia pamilti, Blinkevičiau. Tada visas pasaulis pasikeičia.

ŠATKUS. Nesąmonė.

Z. SPRINDYTĖ. O vakar ką sakei, ką?

ŠATKUS. Girtas buvau.

GARNEVIČIUS. Mažiau gerti reikia, draugai. Štai kas! *(Išgeria)*

ŠATKUS. Galėčiau ir šiandien pasakyti...

Z. SPRINDYTĖ. Tai ko trūksta?

ŠATKUS. Paskolink penkis rublius. *(Eina prie baro)*

Opera baigiasi. Į Bufetą renkasi Publika: Barabančikovai, Blinkevičienė

BIRUTĖ. Muzika! Kokia muzika! Būčiau įsivaizdavus, kad rojuj sėdžiu, jei nebūčiau narys...

KĘSTUTIS. Už tokius žodžius, Birute!.. Mes rojų žemėje sukurt privalom! *(Sustingsta, iškėlęs ranką)*

BIRUTĖ *(dalyviams).* Jam vėl paūmėjo... Atleiskit. *(Sulanksto Kęstutį ir pasodina)*

BLINKEVIČIENĖ. Kokios aistros! Kokie likimai! *(Glaudžia prie akių šlapią skarelę)* Kiekviena diena tarp mirties ir žygdarbio... Dieve, kaip aš jiems pavydžiu!.. O jūs!!!

BLINKEVIČIUS. Ką mes? Kuo čia mes dėti? *(Nervinasi)*

BLINKEVIČIENĖ. O jūs!!! *(Garsiai kūkčiodama trenkia Blinkevičiui per ausį)* Atleiskit. (Atsiprašo Garnevičiaus) Bet man katarsis.

BLINKEVIČIUS *(išsigandęs).* Kaip? Kas tau, Helen? Aš turiu lašų...

Su nauju buteliu grįžta Šatkus ir siūlo Blinkevičienei išgerti. Blinkevičienė pasipiktinusi kerta jam per rankas. Butelys iškrinta
Įeina sugipsuota koja Pečkus

BLINKEVIČIUS *(nudžiugęs).* Kaip gerai, kad tamsta gyvas! *(Priėjęs nori paspausti ranką, bet Pečkus jos neduoda)*

PEČKUS. Prašom į raudonąjį kampelį. *(Duoda pakvietimus Kęstučiui su žmona ir Garnevičiui. Blinkevičienė parausta ir trepteli koja. Garnevičius pašnibžda Pečkui į ausį, ir tas duoda Blinkevičienei pakvietimą)*

BLINKEVIČIENĖ *(atiduoda Garnevičiui savo nosinaitę).* Prisiminimui...

Garnevičius susiraukęs apžiūri nosinaitę, atsargiai suėmęs ją už krašto, paskui įsigrūda į kišenę. Blinkevičienė, žaismingai krypuodama, nueina

BLINKEVIČIUS. O kur man pakvietimas?

PEČKUS *(įdėmiai nužvelgęs jį, mandagiai nusišypso).* Prašom.

BLINKEVIČIUS *(pagiežingai).* Prašom... O jeigu pats nebūčiau pasisiūlęs, tai argi tamsta būtum pakvietęs, a? Na, bet gerai, aš ne toks žmogus, kad... einu...

Visi eina

BLINKEVIČIUS *(likęs vienas).* Kaip negerai, kaip negerai. Jokiu būdu neisiu. Arba ne. Reiktų nueiti atsiprašyti. Sykiu ir pavalgysiu. *(Sustojęs prieš veidrodį repetuoja, kaip elgsis, kad įsiteiktų ir nepadarytų gėdos. Stebėdamas savo atvaizdą, pereina per Vestibiulį, paskui, žiūrėdamas į veidrodį, kažką rimtai kalbasi su tariamuoju pašnekovu, linksi, spaudžia ranką ir išbando dar keletą šypsenos variantų)* Gerai, kad ir šiandien nesiprausiau. Atrodau žymiai rūstesnis. Tai man tinka...

Praeina Garnevičiaus lydima Kūrybinė Grupė. Susigėdęs Blinkevičius išeina

RAUDONASIS KAMPELIS. Prie gelumbe ir erškėtais nukloto staliuko stovi Pečkus. Sėdi garbingieji asmenys: Barabančikovai, Garnevičius, Zinovjeva Sprindytė bei svečiai — Dirigentas ir Solistė. Dega žvakės

PEČKUS. Gerbiamas maestro, Soliste... Kolegos... Tikriausiai kiekvienas, kas šiandien buvo salėj, išsinešė, kaip jau pas mus įprasta, namo po gabalą... kurį mums padovanojo mūzų išrinktieji, maloniai sutikę šį vakarą padiskutuoti, pasidalinti kūrybiniais sumanymais... Bet gal iš pradžių, kaip sakoma dainoj — pakelk stiklelį, priglausk prie lūpų, *(dirsteli į Solistę)* kaimyną pa-a... *(Visi geria. Zinovjeva Sprindytė įteikia artistams kačiukus ir gėles. Plojimai)*

PEČKUS. Na, sušilus būtų malonu ir apie menus padiskutuoti. *(Truputį jaudindamasis)* A ne?.. Che... che...

Visi dalyvaujantys pagarbiai paremia rankomis galvas, susikaupia. Stoja pauzė, pilna kankinimosi

KĘSTUTIS. Norėčiau sužinoti, jeigu ne paslaptis — kas ta kakafonija? Mūsų laikais tokių dalykų nebuvo ir nereikėjo. Tai man ir įdomu — ar čia nesama kokio keliaklupsčiavimo?

GARNEVIČIUS *(skubiai pakiša dubenėlį).* Užkąskit ikrų.

Kęstutis ima valgyti ir nusiramina

PEČKUS. Norėčiau pasidalinti mintimis, ką mums davė šis vakaras. Gal profesionalams mano mintys pasirodys primityvokos... (*Įsižeidęs*) Ką padarysi. Bet man asmeniškai malonu, kad spektaklio herojų jausmuose ir mintyse atsispindi ištisas pasaulis, ir kartu jie nepraranda individualaus savitumo. (*Slapčiom dirsteli į popierėlį*) Moraliniai aspektai herojų charakteristikose ne tik dominuoja: vis labiau stiprėja bendražmogiškieji momentai, tie idealai (*Kęstutis nusišnypščia, Pečkus priekaištingai pasižiūri ir padaro pauzę*), kurie prasiveržia pro skaudžius mūsų tikrovės prieštaravimus. Spektaklio istorinis optimizmas atspindi pirmyneigį istorijos žengimą, mūsų gyvenime vis labiau prigyjančią naujų socialistinių ir dorovinių idealų nenugalimą jėgą... Pagavot mintį? Užsirašykit... Žinoma, tai tik mano asmeninis požiūris. (*Grėsmingai*) Gal kas kitaip galvoja?

Įeina Blinkevičius

BLINKEVIČIUS. Štai ir aš! (*Niekas neatsiliepia*) Labas vakaras... (*Užsigavęs*) Tai gal man išeiti? Sakykit tiesiai.

GARNEVIČIUS. Ša, vaikeli. (*Parodo jam kėdę*)

BLINKEVIČIUS (*sau*). Visi prieš mane. Ko gero ir mušti gausiu. Vaikeli... Cha! (*Atsisėda, pasigirsta kniaukimas. Z. Sprindytė pakužda jam ausin. Blinkevičius atsistoja. Z. Sprindytė paima nuo kėdės sumaigytą kačiuką. Blinkevičius vėl atsisėda. Garnevičius kužda į ausį Dirigentui. Dirigentas išsiima monoklį ir apžiūrinėja Blinkevičių. Blinkevičius susinervina ir įspiria po stalu Garnevičiui į koją. Garnevičius be garso nusikeikia*)

DIRIGENTAS. Ką sakot?

PEČKUS (*tęsdamas kalbą*). Svarbiausia spektaklio mintis, mano supratimu, ta, kad žmogus atranda save, kovodamas su pačiu savimi...

BLINKEVIČIUS. Kokia taikli pastaba!

PEČKUS. Tai ypač aktualu dabar, kai daugelis mėgsta puoštis plunksnomis... Aš čia, aišku, perkeltine prasme kalbu. (*Atlaidžiai šypteli*) Bet aš pasakysiu štai ką:

reikia būti savimi. Toksai turėtų būti dabartės kiekvieno mūsų piliečio credo.

Blinkevičius atsistoja ir ima ploti. Visi nustebę sužiūra į jį. Paskui vietiniai irgi įsijungia į plojimus, pagarbiai dirsčiodami į Pečkų

BLINKEVIČIUS (*sau*). Čia aš gerai sugalvojau. Gal dabar jau ir ranką leis pabučiuoti. (*Pečkui*) Tamstos pasiklausęs, aš į viską žiūriu kitom akim. (*Pataikaujančiai šypsodamasis ir dirsčiodamas į Blinkevičienę, žemai nusilenkia Pečkui, persisvėręs per stalą pagriebia jo ranką ir kelia prie lūpų. Pečkus lenkia ranką žemyn*)

BLINKEVIČIUS (*sau*). Ko jis nori? Gal pinigų duoti?..

PEČKUS (*neva draugiškai spausdamas ranką*). Tai kaip gyveni, draugas Blinkevičiau, a?

BLINKEVIČIUS (*juokdamasis*). O kaip reikia? Iš kur mums, mažiesiems... Tamsta tik nurodyk, tai jau aš...

PEČKUS. Dabar visi gerai gyvena.

BLINKEVIČIUS. Tikrai? Gerai, kad pasakėt... (*Paleidęs ranką, ploja*) Tokius dalykus, žinot, greit pamiršti, jeigu niekas neprimena... (*Sau*) Dabar reikėtų pasakyti ką nors tokio, kad pasirodyčiau sąmojingas... (*Garsiai*) Gerai, kad numirė Kevičius — nebereikės tamstai su Kevičiene slapstytis... Cha cha!..

Pečkus nušlubuoja prie lango ir atplėšia rėmus. Vakaro Vėjas įsiveržia į salę, nudreskia užuolaidą ir užpučia žvakes. Birutė išsigandusi rikteli

BLINKEVIČIUS. Nepasiduosiu!.. (*Staigiai pašokęs apverčia Stalą. Blinkevičienė verkdama bėga iš salės. Garnevičius pasiveja, nuramina ir uždega šviesą*)

KĘSTUTIS. Kas darosi? Gal kokio patarimo reikia?

BIRUTĖ. Juk neįvertins, Kęstuti. Atsipalaiduok.

PEČKUS. Norėjau pažiūrėti, koks ten triukšmas lauke, o tas vėjas...

BLINKEVIČIUS (*sumišęs pastato Stalą į vietą, sau*). Koks aš kvailas... Mušis tau inteligentai... (*Nervingai nusijuokia*) Kaip tai kvaila, kaip kvaila... (*Pyksta ant savęs, bet vis labiau kvatoja*)

Z. SPRINDYTĖ (*su panieka*). Kas tamstai? Išgerk cacao.

BLINKEVIČIUS. Cacao! (*Kvatodamas nueina prie atviro lango, ir vėjas apramina Įtemptuosius Nervus*)

BLINKEVIČIUS (*visiems*). Atleiskit, tokį vieną juokingą epizodą prisiminiau... Cha cha! (*Dabar jau dirbtinai nusijuokia, nuėjęs į kampą atsisėda ir užsirūko, nusiminęs ir nepatenkintas*)

BIRUTĖ (*Dirigentui*). Ar teisybė, kad garsusis baritonas B... Jūs, aišku, suprantat, apie ką aš kalbu... yra... (*Tyliai kužda jam į ausį*)

Z. SPRINDYTĖ (*nusiklausiusi*). Man rodos, jūs maišote baritoną su tenoru.

KĘSTUTIS. Panele, neišsišokit, kai kalba žilas žmogus!..

BIRUTĖ. Tegul, Kęstuti. Aš patylėsiu... (*Oriai nutyla*)

BLINKEVIČIUS (*sau*). Dabar, kai šitaip sėdžiu vienas ir rūkau, turėčiau atrodyti įdomesnis už kitus. Būtų gerai, jei dar atrodyčiau truputį paslaptingas...

Jis prieina prie stalo, išgeria, sparčiu žingsniu apeina aplink sėdinčius ir stabteli priešais Solistę

BLINKEVIČIUS. Mėgstu tamstos vaidmenis... Ir šiandien štai... (*Reikšmingai*) Tačiau tamstą turbūt mažai kas supranta.

SOLISTĖ. Ne. Kodėl? Visi supranta. Aš populiari.

BLINKEVIČIUS. Gera būti artistu. Eini sau gatve, visi atsigręžia, atpažįsta... Šitaip galima ir į restoraną be eilės...

SOLISTĖ (*užsigavusi*). Tamsta, man rodos, kiek primityviai suvoki artisto profesiją. (*Išsiėmusi veidrodėlį, ima nervingai pudruotis*)

BLINKEVIČIUS (*juokdamasis*). Na jau na—jūs, artistai, visi žino, mėgstat šitą... (*Spragteli*)

SOLISTĖ. Kaip tamsta drįsti! (*Nuraudusi išbėga iš kambario*)

BLINKEVIČIUS (*sumišęs*). Kaip aš nemoku su žmonėmis apsieiti...

PEČKUS (*visiems*). Atleiskit... (*Skubiai nušlubuoja paskui Artistę*)

BLINKEVIČIUS. Nieko, nieko, žinia — moteriškė...

GARNEVIČIUS. O ar tamstai neatrodo, kad čia per daug svečių priviso?

BLINKEVIČIUS. Tai išeik.

PEČKUS (*grįžta*). Viskas gerai. Nieko rimto. (*Dirigentui*) Nusiraminkit, maestro.

BLINKEVIČIUS (*juokdamasis*). Tie menininkai tai vis kaip vaikai! Bet stalo papuošimui pritinka...

DIRIGENTAS. Aš nesijaudinu. Aš tik stebiuos. (*Per monoklį apžiūrinėja Blinkevičių kaip kokį vabzdį*) Jaudintis mums negalima. Kitą savaitę išvykstam į Vorkutą.

PEČKUS (*pagarbiai*). Į Vorkutą! A-a...

BLINKEVIČIUS. Į Vorkutą... O aplamai, žinot, muzika dar ne viskas. Ir tuo labiau — opera! Šiandien, pavyzdžiui, per uvertiūrą užmigau. Na ir kas?! (*Kiek nervindamasis žiūri Dirigentui į akis*)

Z. SPRINDYTĖ. Neužmiršk, Blinkevičiau, kad kiekvienas menininkas — tai atskiras mikropasaulis. (*Apsidairo, ar visi girdėjo*)

BLINKEVIČIUS. Taigi, kad mikro...

PEČKUS (*nervingai*). Vis dėlto, tamsta, man rodos, per daug užsimiršti. Man rodos, tamstai reikia kažkur išvažiuoti. Ar nepavėluosi?..

BLINKEVIČIUS. Kur išvažiuoti?! (*Artistams*) Manot — atvažiavom, padainavom ir viskas gerai?.. Žinoma, vokalistams svarbiausia — balso pastatymas. Tačiau gal yra gyvenime ir kitų svarbių dalykų, a? Ar ne geriau, pavyzdžiui, būti poetu? (*Susigėdęs*) Ką? Ir aprašyti prieštaravimus, užuot dainavus — lia lia... Ne, aš neišdidus, neįkalbinėkit, aš paskaitysiu. (*Skaito, atsirėmęs į židinį ir kartais kresteldamas galvą, kad ant kaktos užkristų Neklusni Plaukų Sruoga*)

Aš stoviu jau pasviręs, vienas
Kaip gale lauko apynys,
Kur buvo meilės pilnos dienos —
Dabar juoda, baisi naktis.

KĘSTUTIS. Iš principo tai mūsų žmogus ne vien meile gyvas. Dirbti reikia!

BLINKEVIČIUS.

Kodėl tu kitą pamylėjai,
Ir jam linksma sakei „je t'aime"...

BIRUTĖ. Žetem, žetem...

BLINKEVIČIUS.

O tavo pėdsakai alėjoj
Apaugo verkiančiom žolėm.

Žinau, kad aš nemoku šokti
Ir gal nesu toksai gražus,
Tačiau, brangi, ne vien tik šokis
Gyvenime yra svarbus.

KĘSTUTIS. Čia gerai!

BLINKEVIČIUS.

Gyvenime svarbiau kas kita —
Teisybė, Meilė ir Dora.
Jei tu suprasi tiesą šitą,
Galbūt surasi dar mane.
O gal ir ne...

BIRUTĖ (*linguoja galva*). O gal ir ne... O gal ir ne...

KĘSTUTIS. Sentimentalščina. Mūsų karta...

BIRUTĖ. O man patiko.

BLINKEVIČIUS. Kodėl jie man visą laiką trukdo? Kodėl?

KĘSTUTIS. Kai kalba žilas žmogus...

BIRUTĖ. Tegul, Kęstuti. Patylėkim. Susiprotės ir patys ateis patarimo. Tik per vėlu gal bus. (*Priglaudžia prie akių skarelę*)

BLINKEVIČIUS. Na kaip — ar aš poetas, ar tik pusiau? Bet atvirai... Ak taip? Žinoma, gal muzikos ir maloniau klausytis negu rimto dalyko... Žinoma, gal aš ir nesu toks kaip jie... (*Kūkteli savęs gailėdamas*) Toks kaip tamsta... (*Nusilenkia Solistei*) Ir nemoku šitaip... (*Pavibruoja*) Bet žinot — ir nenoriu mokėti. Maivytis,

kitus pamėgdžioti gali tik tas, kas nieko savo neturi, kas viduj tuščias... *(Pats nustemba šitaip, jo* nuomone, *protingai pasakęs ir apsidairo, ar visi girdėjo. Pečkui)* Tamsta pavaduotoju Garnevičių paskyrei, o ne mane. Gerai. Man ir nereikia. Bet čia svarbu kitas momentas. Ar jis yra TAS žmogus. Suprantat?

PEČKUS. Tamsta taip jaudinies, kad net raudonas...

BLINKEVIČIUS (*įsiutęs*). Aš? Jaudinuos? A, eikit jūs visi... (*Atsisėdęs prisitraukia dubenį*) Užkąskit, maestro, vašylų. (*Siūlo Dirigentui, pamovęs gabalą ant šakutės*)

Dirigentas nusisuka ir neatsako. Blinkevičius susinervinęs meta šakutę ant stalo. Dirigentas nusivalo nuo kelnių pomidorų padažą

BLINKEVIČIUS. Manot, man skanu šitaip valgyti! Bet numanau aš, ką jūs dabar galvojat... Atseit nesusipranta laiku išeiti. Na ką gi. Aš išeinu, išeinu. (*Skubiai valgo*) Maitintis aš privalau reguliariai, atleiskite jau...

PEČKUS (*žvilgčiodamas į artistus, tyliai*). Ką pats čia kalbi niekus. Viskas čia ne taip.

BLINKEVIČIUS. Viskas čia taip. Viskas. (*Sau*) Bet apie ką aš čia dabar?.. Kaip negerai... (*Valgo*)

Tuo tarpu Maestro, ramindamas nervus, sėda prie pianino ir kartu su Soliste padainuoja duetą

PEČKUS (*Garnevičiui*). Dabar, (*reikšmingai*) kai laukiame draugo Mikrošiaus, mūsų sistema turi funkcionuoti kaip laikrodis. (*Iliustruodamas savo žodžius, išsitraukia kišeninį laikrodį, kyšteli Garnevičiui po nosim, paskui sau prie ausies, pasiklauso*) Aš turiu omeny gerą laikrodį. Pagavai mintį? (*Garnevičius linkteli*) Užsirašyk. (*Garnevičius užsirašo*) Tai ką aš norėjau pasakyti? A... Su tuo Blinkevičium reikia padirbėti individualiai. Pagloboti, patarti kažką...

GARNEVIČIUS. Aišku. Aš nepaliksiu jo be priežiūros. Lankysiuos šeimoj...

BLINKEVIČIUS *(sau).* Kaip negerai, kaip negerai... *(Užsiverčia taurę šampano ir nuvirsta su visa kėde)*

Z. SPRINDYTĖ. Gražu, gražu, Blinkevičiau... Labai gražu!

BLINKEVIČIUS. Nieko nieko... (*Sumišęs šypsosi, keliasi ir nusilenkia visiems, lyg tie dar kreiptų į jį kokį dėmesį. Paskui jis išeina, ir pasitinka jį Žvaigždėtas Rugsėjo Dangus. Girdėti, kaip bažnyčioje skambina Varpais. Blinkevičius sustoja ant tilto ir, žiūrėdamas į mėnulį, klausosi Varpų. Genami vėjo, dangumi greitai plaukia Sidabriniai Debesys. Varpai nutyla. Kažkur ima staugti Vienišas Šuva*) Tikrai būtų gerai kur nors išvažiavus... Kam aš čia reikalingas?.. Tiktai kur?..

Nukrinta žvaigždė...

BLINKEVIČIŲ NAMAI. Rytas. Į įsivaizduojamo kambario langą beldžiasi tariamasis lietus. Blinkevičius pabunda prislėgtas ir nusiminęs. Apyaušrio šviesoj pamažu ryškėja įprastiniai Rafinuoto interjero Kontūrai. Ant lovos krašto sėdi pusnuogė Blinkevičienė ir šukuojasi Undinės Plaukus

BLINKEVIČIUS (*kaltai*). Labas rytas. Kaip išmiegojai? Ką sapnavai?

Žmona neatsiliepia

BLINKEVIČIUS *(sau).* Kaip kvailai pasakiau. *(Ned.ąsiai apkabina žmoną per liemenį. Blinkevičienė pažvelgia į jį. Blinkevičius ranką atitraukia*)

BLINKEVIČIUS. Bet aš nekaltas. Visi matė. Ir vienaip, ir kitaip bandžiau, o tas... Ir visi ten... A, ką čia kalbėti...

BLINKEVIČIENĖ. Ne, tu tyčia mane nervuoji. (*Atsistoja*) Dabar aš viską supratau. (*Išeina*)

BLINKEVIČIUS. Ką ji suprato? (*Galvoja, paskui atsikelia, paima hantelius ir ima daryti mankštą*)

Blinkevičienė grįžta su Įrankiais ir ima šluostyti grindis. Blinkevičius mankštindamasis pasitraukia į kampą. Kai sparčiai dirbanti Blinkevičienė pasiekia šitą kampą, Blinkevičius peršoka šepetį ir pasitraukia į kitą kampą, neramiai dirsčiodamas į žmoną, kuri ne-

trukus vėl priremia jį prie sienos. Blinkevičius vėl peršoka šepetį, o paskui dar keletą kartų. Kad išsaugotų Vidinį Orumą, vaizduoja, jog tas šuoliavimas įeina į jo atliekamos mankštos kompleksą. Žmona vėl priartėja

BLINKEVIČIUS (*įsižeidęs*). Aš žinau, tu tyčia taip darai. (*Peršoka per žmoną, paslysta ir pargriūva, apversdamas kibirą ir išmesdamas hantelius*)

BLINKEVIČIENĖ. Specialiai padarei?

BLINKEVIČIUS. Ne.

BLINKEVIČIENĖ. Aš nesuprantu, kaip šitaip galima!

Blinkevičius gūžteli plačiaisiais pečiais

BLINKEVIČIENĖ. Pasižiūrėk į save. Kaip tu atrodai! (*Blinkevičius susikemša marškinius*) Kaip tu gyveni! Argi tu turi kokį tikslą gyvenime?

BLINKEVIČIUS. Neturiu.

BLINKEVIČIENĖ. Niekas tau neįdomu. Nieko tu nesieki.

BLINKEVIČIUS. Kad aš nežinau, ko siekti.

BLINKEVIČIENĖ. Cha! Jis nežino... Visi žino, o jis vienas kažkodėl nežino! Taip? Aš klausiu. Taip?

BLINKEVIČIUS. Aš nežinau.

BLINKEVIČIENĖ. Ko tu nežinai... vimba?!.

BLINKEVIČIUS. Aš nežinau, ko aš nežinau.

BLINKEVIČIENĖ. Baik! (*Išneša įrankius į balkoną*)

BLINKEVIČIUS. Nerėk. Juk žinai, kad TAS klausosi prie sienos, ausį priglaudęs.

BLINKEVIČIENĖ. Tegu klausosi, jeigu chamas yra.

KĘSTUTIS (*iš už sienos, įsižeidęs*). Nesiklausau, nesiklausau.

BIRUTĖ (*iš už sienos*). O už chamą dar atsilyginsim...

BLINKEVIČIUS (*staiga įsižeidęs*). Ir prašau, nevadink manęs tuo kvailu žodžiu... vimba...

BLINKEVIČIENĖ (*grįžta pagyvėjusi*). Garnevičius ateina.

BLINKEVIČIUS. Užrakink ir neleisk. Įjunko čia lankytis. Tik suėda viską...

BLINKEVIČIENĖ (*sustojusi nužvelgia vyrą. Jos akyse gilus ir beviltiškas priekaištas*). Išnešk šiukšles.

BLINKEVIČIUS. Jei nepatinka — galės pats išsinešti. Bet tas tavo Garnevičius prie šiukšlių pritinka.

BLINKEVIČIENĖ (*persirenginėdama prieš veidrodį*). Visai jis ir ne mano, visai ir ne mano. (*Apsisuka valso ritmu*) Na, ar graži aš?

BLINKEVIČIUS. Vadinasi, prieš svetimus reikia išsirėdyti kaip... O prieš mane!..

BLINKEVIČIENĖ. Tu nori, kad nuoga sėdėčiau?

BLINKEVIČIUS. Garnevičius neįsižeis.

BLINKEVIČIENĖ. Bet kambarys neiškūrentas...

Nuaidi melodingas skambutis. Įeina Garnevičius

GARNEVIČIUS. Nutariau pažiūrėti, kaip gyvenat. Viršininkas juk privalo žinoti, kaip jo pavaldinys leidžia laisvalaikį. (*Apžiūrinėja Blinkevičių*) Kodėl be kostiumo? Namuose irgi reikia tvarkingam būti. Ar maža kas užeiti gali... (*Pasipiktinęs*) Ir daugelis dabar panašiai! Viešoj vietoj ir nusiprausęs, ir susišukavęs, ir nusiskutęs — inteligentiškas! O namie, žiūrėk,— kaip kiaulė! Negerai šitaip.

BLINKEVIČIENĖ. Girdi, Pranai! Manęs neklausai — protingų vyrų paklausytum...

GARNEVIČIUS. O tamstai ta suknelė netinka.

BLINKEVIČIENĖ. Aš tuoj. (*Persirenginėja*)

GARNEVIČIUS. O šiukšlės kodėl neišneštos?

BLINKEVIČIENĖ. Dovanok. Pramigom.

GARNEVIČIUS. Pramigom! Negerai tiek miegoti! O ypač negerai vartytis pabudus, kaip daugelis mėgsta. Geriausia iš karto keltis, apsiprausti šaltu vandeniu, dantis išsivalyti... O mankštą ar darote?

BLINKEVIČIENĖ (*nustebusi*). Bet argi reikia? Aš maniau, kad mes, inteligentai, esam aukščiau fizinės pusės. (*Su panieka*) Pranas, tai aišku...

GARNEVIČIUS. Jeigu nesimankštinsit — kaipgi jūs atrodysit po dviejų penkmečių! Sušliukę, sukumpę... Jeigu jau mes inteligentai — privalom ir atrodyti estetiškai, kad nebūtų bjauru žiūrėti gatvėj. (*Blinkevičiui*)

Jeigu tamstą tokį, kaip dabar atrodai, pastačius prie paminklo ar prie naujo namo, a? Pagalvok! Juk mes kovojam už aukštą kultūrą. (*Pasipiktinęs*) Tačiau dažnas dabar labiau mėgsta rūkyti negu mankštintis! Ateity mes, vadovai, tokiems faktams būsim negailestingi. Ką šiandien pusryčių valgėt?

BLINKEVIČIUS. Bet pas mus jau nieko nebeliko. (*Susinervinęs nueina į balkoną. Išsitraukia iš futliaro smuiką, nupučia dulkes ir ima griežti*)

Blinkevičienė nusičiaudėja ir deda ant stalo lėkštes

BLINKEVIČIENĖ. Liko, liko, sėskis, Petrai. Jauskis kaip namuose.

BLINKEVIČIUS. Bet nepamiršk, kad svečiuose. (*Manydamas pasakęs labai juokingai, ima nervingai kikendamas trūkčioti galvą ir du kartus kyšteli liežuvį*)

GARNEVIČIUS. Ko jis toks keistas?

BLINKEVIČIENĖ. Pranas dar tebeieško savojo „aš". Jis nesusiformavęs.

GARNEVIČIUS. Tokiam amžiuj jau reikėtų turėti pasaulėžiūrą. Aš, pavyzdžiui... (*Suglumęs*) Ką — aš? (*Galvoja*) Bet kaip skanu! Dėl to aš ir mėgstu pas jus lankytis.

BLINKEVIČIENĖ (*įsižeidusi*). Tik dėl to?

GARNEVIČIUS. Tiesa, pastaruoju metu atsirado ir kitas faktorius.

BLINKEVIČIUS. Tai tau mano žmona — faktorius?

GARNEVIČIUS. Ypač vašylai skanūs.

BLINKEVIČIENĖ. Tai valgyk, Petrai, valgyk. Dar įdėsiu.

BLINKEVIČIUS. Nebedėk daugiau. Gana.

BLINKEVIČIENĖ. Ne už tavo pinigus valgo žmogus. Patylėtum, Pranai.

GARNEVIČIUS. Ne už jo? Tai ko jis kišasi?

BLINKEVIČIENĖ. Visa ką čia valgai — mano. Pati savo rankomis pavogiau.

GARNEVIČIUS. Pavogei?!

BLINKEVIČIENĖ. Gal ir ne tas žodis. Bet kai vadovauji parduotuvei, tai vis — vienaip ar kitaip...

BLINKEVIČIUS. Nesuprantu, kam prie svetimų apie tai kalbėti!

BLINKEVIČIENĖ. Tai Petras tau svetimas?! Pranai, galvok, ką kalbi!

GARNEVIČIUS. Man patinka, Helen, kad tu taip paprastai žiūri į tuos dalykus.

BLINKEVIČIENĖ (*droviai*). O kas jau čia nepaprasto?

GARNEVIČIUS. Ir kiek taip išeina... Kaip ten būna sakoma?.. Iš šalies, a ne?

BLINKEVIČIENĖ. Kaip kada. Perkalkuliavus rubliais — mažiau dvidešimt penkių neišeina.

GARNEVIČIUS. Per savaitę?

BLINKEVIČIENĖ. Per dieną.

GARNEVIČIUS. O-o!..

BLINKEVIČIENĖ. Plius premijiniai — gyventi galima. Bet moteriai reikia ir dvasiškai... (*Žiūri Garnevičiui į akis*)

GARNEVIČIUS. Aš supratau.

BLINKEVIČIUS. Matai! Jis tave tik dėl pinigų...

GARNEVIČIUS. Netiesa. Aš nieko iki šiol apie tai nežinojau. Bet kai išgirsti ką nors gražaus apie artimą žmogų — nuo to jis dvigubai brangesnis pasidaro. (*Švelniai pabučiuoja Blinkevičienę*)

BLINKEVIČIUS. Ne, to jau per daug!

BLINKEVIČIENĖ. Švelnumo niekad nebūna per daug. Gaila, kad tu, Pranai, to lig šiol nesupratai. Ir nėr čia dėl ko pykti.

BLINKEVIČIUS. Aš nepykstu. Bet man visada atrodė, kad... O jūs...

BLINKEVIČIENĖ. Tai išeik.

BLINKEVIČIUS. Niekur aš neisiu.

BLINKEVIČIENĖ. Tu nori, kad mes pakampėmis... Kaip kokie paskutiniai... Tave apgaudinėtume... Nepakenčiu melo.

GARNEVIČIUS. Jo. Aš irgi.

BLINKEVIČIENĖ. Nebūk tu keistuolis, Pranai.

BLINKEVIČIUS. Keistuoliai puošia gyvenimą, Helen.

BLINKEVIČIENĖ (*apstulbusi*). Iš kur žinai?

BLINKEVIČIUS. Skaičiau laikrašty.

GARNEVIČIUS. Kaip gražiai griežia! O juk pats muzikantas... Kai pagalvoji... Matyt, smuikas Sarbievijaus darbo...

BLINKEVIČIENĖ. Koks tu protingas, Petrusi. (*Kyšteli ranką jam prie lūpų*)

BLINKEVIČIUS (*reikšmingai*). Aš galbūt nusišaučiau, jeigu šautuvą turėčiau...

BLINKEVIČIENĖ (*su panieka*). Nenusišautum tu, jeigu ir turėtum.

BLINKEVIČIUS. Nusišaučiau.

BLINKEVIČIENĖ. Nenusišautum.

BLINKEVIČIUS (*verksmingai*). Kodėl tu man visą laiką prieštarauji? (*Nutraukia smuiko stygas*)

BLINKEVIČIENĖ. Todėl, kad žinau.

BLINKEVIČIUS. O kaip būna! Kalba, kalba žmonės, geria... O paskui staiga vienas nueina į kertę ir nusišauna. Ką? Nebūna taip?

BLINKEVIČIENĖ. Nebūna.

GARNEVIČIUS. Būna, Helen, būna. Skaityti reikia.

BLINKEVIČIENĖ (*nusivylusi*). Ir tu, Petrai, toks pat kaip visi? Žinoma, jums, vyrams, kad tik paprieštaravus!.. Kad tik paerzinus jautrią būtybę!..

GARNEVIČIUS. Aš tik sakau, kad visaip gyvenime...

BLINKEVIČIENĖ. O tu galėtum dėl manęs nusišauti?

GARNEVIČIUS. Ar aš?

BLINKEVIČIENĖ. O Praną nušauti?

GARNEVIČIUS. Aš? Praną?

BLINKEVIČIENĖ. Galėtum ar negalėtum?

GARNEVIČIUS. Ne, Helen. Tokių dalykų neklausiama. Reikia kultūros turėti. Pranas irgi individas.

BLINKEVIČIENĖ (*su palengvėjimu*). Seniai įtariau, tik nesupratau. Aišku, individas. Ne kitaip.

BLINKEVIČIUS (*Garnevičiui*). Štai tamsta sakai — individas... (*Sveikoji pauzė*) O man nusispjauti!

GARNEVIČIUS. Atsiprašau, bet vis dėlto reiktų žiūrėti, kur spjauni.

BLINKEVIČIUS. Savo bute esu. Spjaudau kur noriu.

BLINKEVIČIENĖ. Imk servetėlę, Petrai, nusivalyk. O tu, Pranai, neteisus. Visų pirma reikia žmogum būti.

BLINKEVIČIUS. Ne, bet iš tikrųjų...

BLINKEVIČIENĖ (*atsidūsta*). Nušautum tu jį, pagaliau rami galva būtų.

GARNEVIČIUS. Jo jo, kaipgi! Tau gerai, o man į kalėjimą, jo? Ne, ne, gal jau tvarkykitės patys.

BLINKEVIČIENĖ. Galima norint susitvarkyti taip, kad ir žmogus gatavas, ir į kalėjimą nereikia. Kiti kažkaip sugeba.

GARNEVIČIUS (*įsižeidęs*). Nedrįsk mano akyse kalbėti apie kitus! (*Trenkia kumščiu į stalą. Stalas nugriūva*)

BLINKEVIČIENĖ. O, kaip aš myliu tave tokį! (*Droviai prisidengia rožinę burną skepetaite*)

BLINKEVIČIUS. Taip ir mes susipažinom. Atsimeni, užėjau į parduotuvę, kur tada dirbai, butelio. Tu ten visaip maiveis, vaidinai kažin ką — atseit po septynių nebeparduodam, kovojam... Neišlaikė nervai, trenkiau su knyga per galvą, ir tu pasakei —„O, kaip aš myliu tave tokį!"

BLINKEVIČIENĖ. Nesąmonė!

GARNEVIČIUS. Ji negalėjo taip pasakyti tau!

BLINKEVIČIENĖ. Išsigalvoja viską. Su knyga parduotuvėj... Girtas būdamas... Cha!

BLINKEVIČIUS. Aš tau trenkiau su skundų knyga.

BLINKEVIČIENĖ. Dabar prisimenu. O, kaip bėga laikas...

GARNEVIČIUS. Man skaudu girdėti...

BLINKEVIČIENĖ. Tai buvo taip seniai...

BLINKEVIČIUS (*Garnevičiui*). Jos meilė įsijungia gavus kuo nors sunkiu per galvą. Užsirašyk. Gal pravers.

BLINKEVIČIENĖ. Netikėk juo, Petrai, ta knyga buvo minkštais viršeliais.

GARNEVIČIUS. Vis tiek nereikėjo tau taip sakyti jam.

BLINKEVIČIENĖ. Maža ką gali leptelti apsvaigintas!.. Aš po to smūgio dar pusę metų apkvaitusi vaikščiojau, kol supratau, kas tai per paukštis.

GARNEVIČIUS. O sakei — minkštais...

BLINKEVIČIENĖ. Minkštais, bet ir kietais.

GARNEVIČIUS. Čia jau poezija...

BLINKEVIČIENĖ. Moteriai reikia poezijos, Petrusi.

GARNEVIČIUS. Vienoj kompanijoj kartą gėriau su tokiu poetu... kaip jo pavardė... nebeatsimenu... Nuo to karto knygų ir nebeskaitau.

BLINKEVIČIUS. Lyg anksčiau kada būtum skaitęs... Ir baik valgyti pagaliau! Kiek laiko jau čia sėdi, o nepaliovei kramtęs nė sekundei...

GARNEVIČIUS. Netiesa. Buvau paliovęs vienu metu.

BLINKEVIČIUS. Vienu metu! Tiktai niekas nepastebėjo.

GARNEVIČIUS. Aš negaliu mąstyti, jei nekramtau.

BLINKEVIČIENĖ. Čia teisybė. Ir man panašiai. Nežinau, ką ir veikčiau, jei nereikėtų valgyti... Gal atsimeni, Petrai, tą straipsnį žurnale mitybos klausimais, kur buvo parašyta, kad geriau valgyti per dieną keturis kartus. Man lyg koks akmuo nuo širdies nusirito. Anksčiau vis galvodavau, ko man gyvenime trūksta. O trūko to ketvirtojo karto. Būdavo — pavalgau pietus ir galvoju, ką vakarienei valgysiu. O apie šeštą valandą ir prasideda kažkokia vienatvė, nes negali ilgai galvoti apie tą patį — tokia jau prigimtis. O dabar pavalgau pirmus pietus ir galvoju, ką valgysiu antriesiems,— ir netrunka laikas prabėgti... Bet nenurenginėk manęs, Petrai — atrodo, Pranas pyksta.

GARNEVIČIUS. Nesuprantu, ko čia pykti.

BLINKEVIČIENĖ. Visokių žmonių yra...

BLINKEVIČIUS (*sau*). Eisiu ir nusiskandinsiu. Jei ir nenuskęsiu, tai bent atsigaivinsiu... Nes galiu kažin ką... (*Žmonai*) Einu skandintis.

BLINKEVIČIENĖ. Eik. (*Nužvelgia*) Tik prastesniais rūbais apsivilk.

BLINKEVIČIUS (*pagiežingai*). Nemanyk, kad viskas tuom ir pasibaigs. Aš vaidensiuos. Atsigulsi naktį į lo-

vą — aš capt už kojos šalta ranka ir nusikvatoju. (*Išeina kvatodamas)*

BLINKEVIČIENĖ (*išsigandusi*). Nedrįsk taip daryti, Pranai! Kodėl tu niekad negali kaip visi žmonės, nesuprantu.

GARNEVIČIUS (*paniekinančiai*). Niekas dar iš ten negrįžo.

BLINKEVIČIENĖ. Būna, kad ir grįžta, būna. Mano draugės vyras pasikorė, tai paskui, sako, kas naktį ateidavo ir smaugdavo. O gyvas būdamas, sako, mylėjo baisiausiai.

GARNEVIČIUS. Nesąmonė! Tai ko būtų smaugęs, jei mylėtų?..

BLINKEVIČIENĖ. Cha! Suprasi, kas mirusiam šauna į galvą. (*Perėjusi kambarį, ilgai žiūri į veidrodį)* Jis dėl manęs nusiskandins... O tu, Petrai, ar galėtum šitaip? Dėl manęs?

GARNEVIČIUS. Aš išvis niekada nesimaudau.

BLINKEVIČIENĖ. Jei dėl manęs du vyrai nusiskandintų, kokį pasisekimą turėčiau!.. Įsivaizduoji? (*Užsisvajoja*)

GARNEVIČIUS. Bet negaiškim laiko. (*Abu šoka*)

GYVENVIETĖS PAKRAŠTYS, kur savo vilnis rita vietinės reikšmės upė. Mėnulio šviesoj iš bangų išplaukia Petras Blinkevičius. Išlipęs į krantą, gręžiasi drabužius

BLINKEVIČIUS. Bandžiau nusiskandinti, bet kažkaip neskęstu... Ir gerai. Juk niekas nesupras. Manys — įkrito girtas. Ir šalta... O jam ir postas... ir mano žmona... O dar kiek kitų jis turi! (*Skaičiuoja ant pirštų*) O aš, kai pasižiūriu į veidrodį, tai irgi, rodos, bet... A, kam čia įdomu... (*Vaikšto krantu, apsivilkęs šlapiais rūbais*) Šalta. Gal užeiti kur? Bet pas ką? Pečkus tada kvietė, bet paskui taip išėjo... Nors būtų proga atsiprašyti. Kad tik nepradėčiau vėl apie tą dalyką kalbėti. Ne, ne... Tiktai kur jis gali būti — namie, ar pas Našlę? (*Nueina*)

BLINKEVIČIUS *(beldžiasi).* Gal jau ir vėlu. Pusė dvyliktos. (*Laukia*)

PEČKUS (*atidaro duris*). Kas atsitiko?

BLINKEVIČIUS *(eina vidun).* Tamsta buvai minėjęs aną kartą... Buvau atėjęs į namus. Žmona sako — negrįžo iš darbo. Tai aš iš karto supratau, kame reikalas. Bet jai nesakiau.

KEVIČIENĖ. Ką atnešti — likerį ar konjaką?

PEČKUS. Atnešk albumą.

BLINKEVIČIUS (*juokdamasis*). Gal aš ir nelabai laiku, bet žinot, jeigu jau taip visada svarstysi — laiku nelaiku — tai niekur ir užeiti nebegalėsi. Argi ne? Nors ne taip ir vėlu dar. Pusė dvyliktos.

PEČKUS. Pusė trijų.

BLINKEVIČIUS (*nustebęs*). No! (*Žiūri į laikrodį*) Ak taip, — šiąnakt išsimaudžiau su laikrodžiu. Nemėgsta jie šito. Oi nem... (*Juokiasi*) Turbūt žinot šitą anekdotą, kaip vienas katiną tampė už uodegos. Tas kniaukia, o anas ir sako — nemėgsta jie šito, oi nem...

PEČKUS. Kas — anas?

KEVIČIENĖ (*grįžta*). Ar tas albumas?

PEČKUS. Gerai bus ir tas. Koks skirtumas? (*Blinkevičiui*) Ar yra koks skirtumas?

BLINKEVIČIUS. Man tai tikrai jokio. Žiūrėkit kaip jums geriau. Aš svečias. (*Įsitaiso fotelyje*)

KEVIČIENĖ (*sklaidydama albumą*). Čia mano vyras Kryme... O čia jau karste... Kokios žavios chrizantemos, tiesa? (*Sklaido toliau*) Čia mes abu tarp statulų. O čia (*žvilgteli į Pečkų*) jau Kostas padovanojo pernai. Gimtadienio proga. Čia jis vienas tarp kiaulių... Kai dar fermoj dirbo.

BLINKEVIČIUS (*juokiasi*). Ir pats kaip kiaulė. (*Sumišęs*) Ne, aš tikrai nenorėjau užgauti, nesupraskit... Bet kad tikrai panašūs... (*Žiūri tai į nuotrauką, tai į Pečkų — iš toliau, iš arčiau, apeina aplinkui. Kevičienė kikena*)

PEČKUS (*susierzinęs*). Kas yra?

KEVIČIENĖ (*rodo į Blinkevičių*). Šlapias... Ap...

BLINKEVIČIUS. Žinot, maudžiaus. Nespėjau išdžiūti...

PEČKUS. Su drabužiais maudeis?

BLINKEVIČIUS. Nu. Šalta. Vasarą tai be drabužių...

KEVIČIENĖ (*lyg tarp kitko*). Tamsta įdomus. (*Toliau varto albumą, nors Pečkus su Blinkevičiumi nebesidomi juo*) Čia aš. Čia mudu su velioniu Vašingtone... kokie juokingi manekenai, tiesa?.. Čia vėl aš... Įdomu, tiesa?

BLINKEVIČIUS. Kad neįdomu. Gal žinot naujų anekdotų?

KEVIČIENĖ. Anekdotų... Kad žinot, pas mus neįprasta. Ir šiaip tie anekdotai juk visi...

BLINKEVIČIUS. Aš žinau. Galėčiau papasakoti. Vieną sykį tokios moters, pavadinkim ją sąlyginai A, meilužis B (*Kevičienė kikena, prisidengdama rožinę burną išsiuvinėta pagalvėle*) grįžta iš komandiruotės diena anksčiau negu paprastai, ateina į A namus ir beldžiasi. A, labai sutrikusi, slepia savo vyrą C rūbų spintoje ir atidaro duris. „Kodėl čia dvokia tabako dūmais?" — įtariai klausia B. Tuo tarpu iš spintos netyčia išvirsta A vyras C. „Kas čia?"— įtariai klausia B. „Tai mano draugė",— sumišusi atsako moteriškė. „Kodėl ji be kelnių?"— klausia B. „Koks kvailutis, vis klausinėja, klausinėja",— sako moteris ir apkabinusi bučiuoja B į lūpas. Tada...

PEČKUS (*dirbtinai*). Cha cha!

Kevičienė įsikniaubia į pagalvę ir, apleipusi iš juoko, nuvirsta ant sofos

BLINKEVIČIUS. Gal aš čia ką ir negerai pasakiau, bet žinot, jeigu jau taip visą laiką galvosi — gerai negerai, tai nieko ir pasakyti nebegalėsi... Argi ne?

Pauzė. Pečkus žaidžia sidabrine laikrodžio grandinėle. Iš senovinio laikrodžio iššoka gegutė ir triskart sukukuoja

BLINKEVIČIUS (*rodo į laikrodį*). Geras daiktas.

Pečkus nueina prie veidrodžio ir Specialia Yla rakinėja dantis

BLINKEVIČIUS. Bet kaip nuobodu pas jus. Ar visada šitaip būna?

KEVIČIENĖ. Visada.

BLINKEVIČIUS. Bet man patinka. Tokia rami, gei... gedulinga atmosfera. Tikrai. Rodos, sugirgždės durys, įeis velionis, nusijuoks, kaip tik jis vienas mokėjo, ir pasakys: „Labas vakaras, Blinkevičiau. Ir tu čia? O kodėl draugas Pečkus nepaskyrė tavęs į mano vietą? Kodėl?.." Bet jau toks gyvenimas... Buvo žmogus, ir va... O juk būtų dar pagyvenęs, jei nebūtų numiręs. Aš dažnai pagalvoju — kodėl žmonės miršta?..

PEČKUS. Turbūt ilgam dabar tokie geri orai?

BLINKEVIČIUS (*juokiasi*). Geri... Tamsta kad ir pasakai... (*Kevičienei*) Aną vakarą, kai Opera gastroliavo, jis lakštingalas čiulbant girdėjo!.. Ir žinot kur? Bufete!..

Pečkus sviedžia Specialią Ylą į sietyną. Šviesa užgęsta

BLINKEVIČIAUS balsas *(tamsoj).* Na, aš einu. Labanaktis.

PEČKAUS balsas. Bet jeigu tamsta per 24 valandas neišsinešdinsi iš mūsų miesto!.. Tai aš nežinau ką!.. (*Virstančio kūno bildesys*)

KEVIČIENĖS balsas. Tau vėl reikėtų į ligoninę, Konstantinai. Išgerk „elenium".

NAKTIS PRIEMIESTYJE. Mėnesiena. Rūkas. Tolimas traukinio ratų dundesys

BLINKEVIČIUS (*tamsoj*). Nori, kad būtų geriau — išeina blogiau, kaip čia galėtų būti?.. (*Traukinio dundesys priartėja*) Gal išvažiuoti? Būtų gerai kur nors išvažiavus... Teisybę sako Pečkus — per 24 valandas... Kam aš čia... Tiktai kur?.. (*Suūkia traukinys. Tolima lokomotyvo prožektorių šviesa*) Kur? Nors, antra ver-

tus, galima juk grįžti ir pasiklausti. (*Nudžiugęs*) O aš čia svarstau, svarstau... Bet ar bus gerai? Gal blogai? (*Nusiminęs*) O gal gerai? O gal ne?.. O gal?.. (*Jo balsą nustelbia traukinio ratų bildėjimas. Blinkevičius nubėga geležinkelio bėgiais, apšviestas iš paskos atvažiuojančio lokomotyvo prožektorių...*)

Praeina Birutė ir Kęstutis Barabančikovai. Kęstutis išsitraukia bloknotą ir KAI KĄ pasižymi

1-os dalies pabaiga

II DALIS

KULTŪROS NAMAI IR AIKŠTĖ PRIEŠAIS

PEČKUS (*II aukšte*). Duokit šen ataskaitas. (*Garnevičius, Šatkus ir Zinovjeva Sprindytė paduoda ataskaitas*)

GARNEVIČIUS (*nulipa žemyn ir įdėmiai apžiūrinėja pastatą*). Ten krosnis pakurta. Jei taip uždarius langą, kokiu skuduru užkišus kaminą ir užrakinus duris... Kažkokia perspektyva, aišku, yra, bet... (*Galvoja*)

Per aikštę ateina Blinkevičius su sakvojažu. Garnevičius, rūsčiai žiūrėdamas į jį, pakelia ranką ir išraiškingai pastuksena pirštu į laikrodžio ciferblatą. Blinkevičius pastuksena sau į smilkinį, šaltai žvelgdamas Garnevičiui į akis, atsega sakvojažą ir ištraukia plakatą su užrašu: „Dvi vietas suartina arklys,
Du žmones — kultūros židinys".

K. Pečkus

Išsiėmęs plaktuką, Blinkevičius ima oriai kalti plakatą viršum paradinių durų

GARNEVIČIUS (*pavydžiai*). Ak štai kaip!

BLINKEVIČIUS. Šitaip! (*Kala*) Va ir va kaip!

GARNEVIČIUS. O gal va taip! (*Pagriebęs plakatą perplėšia į keturias dalis*) Nenorėk būti protingesnis už protingus. (*Išeina į II aukštą*)

BLINKEVIČIUS (*pro ašaras*). Bet čia kažkoks nesusipratimas. Aš tikrai noriu būti toks pat kaip visi... *(Nusiminęs tyrinėja savo atvaizdą lange)* Turbūt jie teisingai sako, kad man kažko trūksta... Tačiau ko? Kas tai galėtų būti?..

Jis išeina. Muša laikrodis. Blinkevičius grįžta su skrybėle. Dėl to jaučiasi kiek nejaukiai, bet stengiasi to neparodyti. Nužvelgia praeinančią merginą nusišypsodamas, jo nuomone, taip pat gražiai, kaip Garnevičius! Mergina sukikena. Blinkevičius nusiima skrybėlę ir pasikiša ją po apsiaustu. Pasirodo Kęstutis Barabančikovas su rašomąja mašinėle. Blinkevičius vėl užsideda skrybėlę ir linkteli jam, oriai kilsteldamas skrybėlę. Barabančikovas nepastebi. Blinkevičius apsisuka, greitu žingsniu aplenkia jį, už kampo lukteli ir vėl žengia priešais. Nusiima skrybėlę ir žemai nusilenkia. Barabančikovas linkteli jam. Blinkevičius greitai nueina, paskui stabteli ir atsargiai dirsteli per petį. Barabančikovas sustojęs ir prasižiojęs žiūri į jį. Blinkevičius kažkodėl šokteli aukštyn ir nueina Šauniai Mušdamas Koją. Sustoja. Atsigręžia. Kęstutis tebežiūri. Blinkevičius irgi įsmeigia akis į jį.

KĘSTUTIS. Atleiskite. (*Kilsteli skrybėlę*)

BLINKEVIČIUS. Bet kiek dabar mandagių priviso, a? O grįžęs namo, tamsta, juk žmoną kirviu sukaposi, ar ne?

Pensininkas apmąsto šiuos žodžius

BLINKEVIČIUS. Na, gerai, gerai. Eik. (*Skubiai nueina pats. Prislėgtas, sau*) Ką aš čia dabar... Kaip negerai, kaip negerai... Turbūt — nervai... *(Nueina apstulbęs)*

KĘSTUTIS (*apsvarstęs, ką girdėjo*). Štai kaip dabar prieš veteranus! Su kirviais. Gerai. (*Išsitraukęs bloknotą, pasižymi*) Mes ir tą iškentėsim! (*Nueina*)

Blinkevičius užlipa į antrą aukštą ir *beldžiasi į duris*

ŠATKUS (*atidaro duris*). **Posėdis.**

BLINKEVIČIUS. Leisk!

ŠATKUS. Neleisiu! (*Uždaro*)

Blinkevičius nulipa atgal, atsistoja priešais Pastatą ir žiūri aukštyn. Užsidėjęs skrybėlę, ima kopti medžio kamienu į viršų. Viršuje Pečkus sumuša stalan sidabriniu plaktuku

PEČKUS. Draugai! Aš peržvelgiau jūsų ataskaitas ir džiaugiuos, kad pasiruošimas draugo Mikrošiaus sutikimui vyksta pagal planą! Draugai! Neabejoju, kad visa tai, ką aš dabar kalbu, yra labai svarbu. Pagavot mintį? (*Pauzė*) Užsirašykit. Toliau. Man pavyko gauti sveikinimo kalbos, kurią perskaitys minėtas draugas, nuorašą. (*Pakrato popierius, iškėlęs aukštyn*) Aš čia sužymėjau, po kurių žodžių reikės ploti. Peržvelkite, draugas Garnevičiau. Ar plojikus jau užsakėte?

GARNEVIČIUS. Kad per vėlai sužinojom. Nepavyko gauti. Parinkau iš vietinių. Trisdešimt štukų. Bus dvi pirmos eilės. Ar užteks?

PEČKUS (*kiek nusiminęs*). Profesionalai būtų geriau... Bet mūsų žmonės ploti įpratę. Svarbu duoti ženklą — kada. Kad neapsijuoktume. Laiko mažai. Repetuokite dieną naktį.

GARNEVIČIUS (*peržiūri popierius*). O kodėl čia vietom viena žvaigždutė, o vietom — dvi?

PEČKUS. Kur dvi — plojimai ir šauksmai „valio!", o kur viena — tiktai plojimai! Įsidėmėkite!

GARNEVIČIUS. O paukščiukas?

PEČKUS. Paukščiukas — reiškia, visi atsistoja. Beje. Draugas Mikrošius tikriausiai norės pasikalbėti su eiliniais mūsų sistemos darbuotojais. (*Garnevičiui*) Pasiruošk. Parenk atsakymus. Vakare man parodysi.

GARNEVIČIUS (*įsižeidęs*). Kodėl būtent aš — eilinis?

PEČKUS. Visi mes eiliniai, draugas Garnevičiau. Juk aš, sakysim, irgi toks pat žmogus. (*Pagalvojęs*) Tam tikra prasme... Pagaliau — juk nepaimsi tokiam reikalui atsitiktinio... Tai pasitikėjimas...

GARNEVIČIUS. Bet nežinau klausimų. Gal gavot?

PEČKUS. Maždaug aišku. Kokie rūpesčiai?.. Kuom gyvenate, kokių turit idėjų?..

GARNEVIČIUS (*išsigandęs*). Idėjų?!

PEČKUS. ...Kokie ateities planai? Gal kokių nusiskundimų...

GARNEVIČIUS (*apstulbęs*). Nusiskundimų?!

PEČKUS *(drąsiai).* Ir nusiskudimų. Taip. Jeigu viskas gerai, tai irgi negerai. Žinau aš, kaip ten... Užtat paruošk ir keletą nusiskundimų variantų.

GARNEVIČIUS. Bet kokie gali būti pas mus nusiskundimai?!

PEČKUS. Tai ką — tamstai atrodo, kad jau viskas gerai? Visi kultūringi? Pasižiūrėk į save.

GARNEVIČIUS (*žiūri į veidrodį*). O argi ne taip?

PEČKUS. Jeigu jau viskas taip — vadinasi, nebegali geriau būti. O tai jau blogai. Supratai?

GARNEVIČIUS. Tai ką... Ne, aš nesupratau. Nejaugi bus dar geriau?..

PEČKUS (*supykęs*). Bus. Oi, dar ir kaip bus!

GARNEVIČIUS (*suglumęs*). Bet kas dabar negerai?

PEČKUS. Augame, Garnevičiau. Pats gal irgi kažkada mažas buvai, a? Lengva buvo tamstai augti? Vystytis?..

GARNEVIČIUS. Neatsimenu.

PEČKUS. Bus proga prisiminti. O meninėj daly ką turim?

GARNEVIČIUS. Pensininko Kęstučio Barabančikovo prisiminimai.

PEČKUS. Išbrauk. Mes negalim šitaip kankinti gerbiamo žmogaus.

GARNEVIČIUS. Draugas Barabančikovas sakė, kad jam tai vienas malonumas.

PEČKUS. Aš turiu omeny draugą Mikrošių. Viskas. Dabar tu, Šatkau. Pasisuk profiliu. Kuom nepatenkintas?

ŠATKUS. Žmona serga.

PEČKUS. Žmona serga? Nepergyvenk. (*Paploja per petį*) Anokia ten ir žmona, jei galėjo apsirgti tokiu momentu.

Šatkus pritariančiai šypsosi

PEČKUS. Ir perspėk vyr. gydytoją. Kad man niekas nenumirtų šiom dienom mieste! Ar teiravais ligoninėj — kokie reikalai? Ar jau likviduotas mirtingumas?

ŠATKUS. Sakė — vienas neaiškus.

PEČKUS. Kiek metų?

ŠATKUS. Devyniasdešimt.

PEČKUS. Štai kaip! Devyniasdešimt pragyveno — dienos nebeištvers. Gėda! Pasakyk — reikia. Kultūros labui. Sakyk — pats Pečkus asmeniškai. Ir taip toliau... Aišku? O kaip dėl atminimo dovanėlės? Sugalvojai?

ŠATKUS. Nežinau, ar gerai... Jeigu tortą...

PEČKUS. Su tais tortais...

ŠATKUS. Didelį... Kaip skulptūrą... Mikrošiaus pavidalo... Ir nuleidžiam iš viršaus, parištą ant virvės.

PEČKUS *(kartoja, nesupratęs).* Iš viršaus...

ŠATKUS. Per sutikimo ceremoniją. Aikštėj.

PEČKUS. Aikštėj...

ŠATKUS. O visi atsistoja ir gieda...

PEČKUS. O kodėl iš viršaus?

ŠATKUS. Iš apačios gal negerai... Juk iš viršaus kaip ir koks simbolis... Man rodos — gražu. Tris naktis nemiegojau, kol... *(Su nuoskauda)* O tamsta sakai dar...

PEČKUS. Na, gerai, tebūnie tortas. (*Priekaištingai*) Tik ne ant virvės parištą! Draugai! Esam provincija, bet provincialais nebūkime. Pariškit ant grandinės.

ŠATKUS. Arba galima ir malūnsparniu nuleisti. Aikštėj, kai sutems, prožektorių šviesoj. Tik reikia susiskambinti su aerouostu.

PEČKUS. Malūnsparniu... Kažin. Dar pagalvos, kad pataikaujam.

ŠATKUS. Bet mes juk nepataikaujam?

PEČKUS. Aišku, kad ne. Bet iš šalies gali visaip pasirodyti.

ŠATKUS. Aš manau,— svarbu, ką jaučiam, o ne kaip ten gali kam...

PEČKUS (*netekęs žado, žiūri į Šatkų, droviai*). O ką pats jauti?

ŠATKUS. Kaip visada. (*Rodo*)

PEČKUS. Gerai, kad tamsta jautrus. Tokie mums reikalingi. Dėl malūnsparo aš pagalvosiu. (*Pastebi Blinkevičių, kuris bando įlipti pro langą. Darbinė Atmosfera išsisklaido*)

BLINKEVIČIUS. Tęskit, tęskit — aš trumpam... (*Kabinasi į palangę*)

Garnevičius paima plaktuką ir eina prie lango, tačiau Pečkus, įspėjęs jo tikslą, sulaiko

GARNEVIČIUS. Aš maniau — taip bus geriau. Ypač dabar... Kai laukiame...

PEČKUS. Būtent. (*Atsidusęs sodina Garnevičių*) Vis tiek neužsimuš. Tik tulpes išlaužytų apačioj... Reikia kitaip. (*Duoda ženklą Šatkui. Tas prieina prie lango, numauna Blinkevičiui skrybėlę ir, suėmęs už plaukų, padeda jam įlipti*)

BLINKEVIČIUS. Visų pirma, aš norėjau atsiprašyti. Bet ne tai svarbiausia. Aš daug galvojau šią naktį. Juk atvažiuoja draugas Mikrošius, o kad pas mus tikros kultūros vis dar stokojama, aišku, niekam ne paslaptis...

GARNEVIČIUS (*išsigandęs*). Kaip tai — ne paslaptis?!

BLINKEVIČIUS. Ir aš turiu konkrečių pasiūlymų, kaip...

PEČKUS (*šypsodamasis tapšnoja Blinkevičiui per petį*). Tamsta esi didelis juokdarys. (*Įsakmiai nužvelgia kitus. Tie irgi ima nervingai šypsotis*)

BLINKEVIČIUS. Atsiprašau, bet...

PEČKUS. Atsiprašyti greičiau man tiktų... Bet kam nepasitaiko pasikarščiuoti, ar ne?

BLINKEVIČIUS (*juokiasi*). Žinoma. O tamsta juk ir dispanseryje esi gulėjęs... Tad visai nenuostabu. Bet aš dabar ne dėl to...

PEČKUS (*slėpdamas susierzinimą*). Turim vieną kelialapį į sanatoriją. Norėtume tamstai pasiūlyti...

BLINKEVIČIUS (*sutrikęs*). Jeigu teturit vieną, tai gal tamstai pačiam būtų geriau nervus pataisyti... Kad jau nesusivaldai kartais... Kaip pats sakei...

PEČKUS. Prašom imti, prašom. Ir šiandien pat — į kelionę. (*Veda jį prie durų*)

BLINKEVIČIUS. Ne, ne! Aš ne toks žmogus, kad... paskutinį... Aš turiu konkrečių pasiūlymų. (*Pečkus išlydi jį pro duris ir su palengvėjimu atsidūsta*)

BLINKEVIČIUS (*sugrįžęs*). Aš juk nepadėkojau. Ačiū už rūpestį. Tikrai. Viso gero! (*Visiems linkčiodamas nueina prie lango, išlenda, perlipa į medį ir leidžiasi žemyn*) Alio, draugai! Aš būtinai pasistengsiu padaryti ką nors gero. Dar pamatysit, koks aš! (*Iškrenta iš medžio*) Dabar ne laikas po sanatorijas. (*Sau*) Kaip šauniai elgiaus šį sykį. Tik nereikėjo pro tą langą lipti... (*Išeina šlubuodamas*)

PEČKUS (*išsigandęs*). Nedrįsk nieko daryti, Blinkevičiau, girdi! (*Nusiminęs*) Reikia kažką daryti. Reikia jį kažkaip neutralizuoti.

GARNEVIČIUS (*Šatkui*). Ką reiškia „neutralizuoti"?

ŠATKUS. Man rodos... (*Duoda Garnevičiui per galvą. Tas nugriūva*)

GARNEVIČIUS. Bet kas tai padarys? Mūsų miestas nedidelis. Visi, gali sakyti, vienas kitą pažįsta. O specialiai paruoštų kadrų neturim.

PEČKUS. O tu?

GARNEVIČIUS (*suglumęs*). Aš? Kaip tai — aš?

ŠATKUS. Aš tai siūlyčiau padaryti tam tikrą inscenizaciją... Va šitą... (*Padaro subtilų gestą*)

Kyla diskusijos. Pečkus pakala Sidabriniu Plaktuku

PEČKUS. Štai draugas Šatkus galvoja, protauja. (*Garnevičiui*) O tu?!

GARNEVIČIUS. Tokiam dalykui mes neturim specialaus profilio kadrų.

ŠATKUS. Reikėjo išsirašyti iš Klaipėdos.

GARNEVIČIUS. Manai, ten atlieka? Cha! Dabar kiekviena turi vidinį pasaulį.

ŠATKUS. Čia teisybė. Ir su mano žmona tas pats...

GARNEVIČIUS. Privalomas vidurinis viskuom kaltas. Prisiskaito durnų knygų... Man tai taip atrodo.

PEČKUS. O man atrodo — kalčiausias tamsta. Aš nusivyliau. Tu negabus.

GARNEVIČIUS (*užsigavęs*). Na jau, atleiskite... Kai man pačiam reikia... tai...

PEČKUS. O kai visam miestui reikia?

ŠATKUS. Taip. Kai visiems reikia!

GARNEVIČIUS. Tamsta ne taip supratai...

PEČKUS. Štai kaip! Aš — ir ne taip supratau?

ŠATKUS (*išsigandęs*). Draugas Pečkus ne taip suprato?

GARNEVIČIUS. Aš norėjau pasakyti, kad jeigu man pačiam įsakytumėt kokią merginą... tai aš visada... Tai yra, atleiskite... Norėjau pasakyti, kad būdamas Blinkevičiaus vietoj, aš...

PEČKUS. Jei pats jauties ne savo vietoj, aš galiu surasti ir kitą...

ŠATKUS. Draugas Pečkus gali.

GARNEVIČIUS. Kas tau?

ŠATKUS. Dar pažiūrėsim — kas ką...

PEČKUS. Galvoti reikia, Garnevičiau. Pabandyk.

GARNEVIČIUS. Esu bandęs. Neišeina.

PEČKUS. Dėl to ir myliu tave, Garnevičiau. Pavaduotoju paskyriau. Bet kartą per metus atsiranda tokia situacija... Na, susikaupk, užmerk akis, na?

GARNEVIČIUS. Jau, rodos, galvoju.

PEČKUS. Iš ko sprendi?

GARNEVIČIUS. Galva kaista, širdis daužosi, kojos linksta...

ŠATKUS. Tuoj vidurius paleis. (*Paeina į šalį*) Pats esu galvojęs, žinau...

GARNEVIČIUS (*murma*). Galvojugalvoju...

PEČKUS. O kur rezultatai?

GARNEVIČIUS. Ne, man per sunku šitaip... Migla raudona kad plaukia akyse... Atleiskit... (*Apalpsta*)

PEČKUS. Na, na. Kas čia dabar! (*Pakala Sidabriniu Plaktuku*)

ŠATKUS. Tamstai labai pritinka tas plaktukas.

PEČKUS (*paprastai*). Žinau.

GARNEVIČIUS *(staiga pašokęs pribėga prie ramiai snaudusios Z. Sprindytės)*. Stok. Ramiai. Aplink. Dešinėn. Laisvai. Pasivaikščiok. *(Priekabiai apžiūrinėdamas ją, pakiša ranką po megztiniu. Z. Sprindytė ima alpti* Šitą pasidėsi. *(Priekaištingai)* Liežuvis visoms išsivysto, o reikalingos vietos...

Z. SPRINDYTĖ. Šiaip tai aš ne tokia.

GARNEVIČIUS. Tai visuomeninis įpareigojimas.

Z. SPRINDYTĖ. Na, jeigu šitaip. Visuomeninio darbo aš nevengiu. Patys žinot.

GARNEVIČIUS *(pakuždėjęs ausin)*. Toks maždaug planas. Na, pati supranti, ką čia daug aiškinti.

Z. SPRINDYTĖ. Bet aš ne iki galo supratau. Ar man pasiduoti, ar vaidinti, kad nepatinka?

GARNEVIČIUS. Pirma pasiduosi, paskui suvaidinsi.

ŠATKUS. Aš būsiu liudininkas.

GARNEVIČIUS. Ne, būsiu aš.

ŠATKUS. Aš draugovininkas.

PEČKUS. Posėdis baigtas. Tvirtinu. *(Nori iš įpratimo pasirašyti, bet susigriebia, kad nėra ką, ir kelioms sekundėms praranda Orumą)*

KAVINĖ. TOLIAU — PARKAS

BLINKEVIČIUS *(kavinėje, sau)*. Dabar, kai šitaip sėdžiu vienas, o dar su skrybėle... Turėčiau atrodyti įdomus iš šalies žiūrint... *(Pagalvojęs)* Man tai taip atrodo... *(Susinervinęs)* Bet kodėl į galvą lenda tai? Kas yra? Juk dabar svarbiausia — sugalvoti, ką galėčiau padaryti, kad visi pamatytų, koks aš, ir suprastų, kad gyvenime svarbiausia ne tai... Apie ką aš čia? *(Mąsto)* Kažin ar mano galva tokia?.. Ar kad darbas toks... Štai atsisėdi ir jau, rodos, imsi mąstyti, o galvoj kažkokie šūkiai... dainos skamba... Arba išvis nieko... Bet ką aš norėjau galvoti? Kad ne tai svarbiausia... Kas ne tai?.. O kas svarbiausia? *(Atsikelia, mąstydamas pereina per salę, vėl atsisėda, vaizduoja imąs butelį, paskui — merginą. Bufetininkė susidomėjusi žiūri į jį)* Aišku, kad ne tai! Nors daugeliui atrodo priešingai... Juk pas mus

tiktai tas, kuris daug juokiasi ir kalba visokias... yra labai... Aš vienas būdamas irgi juokiuos, ir kalbu su savim, o kai reikia... Kaip čia galėtų būti? Geriausia — tylėti. Tik tada žiūri visi kaip... Ateini pas ką, patyli. Dviese patylėti, man rodos, labai gražu. Bet anas tuoj ima puldinėti lyg proto nustojęs... Skubėti kažkur... (*Rūsčiai*) O kur? Kai pažiūri — tai arba išgerti kur nubėgs, arba pas kokią... Kalbėti visą šitą... Ne, draugai, toliau šitaip negalima! Gyvenime svarbu kas kita, ir aš, beje, žinau, kas tai yra. (*Skaičiuoja ant pirštų*) Teisybė — raz, meilė — dva...

Bufetininkė Z. Sprindytė atneša jam valgyti. Blinkevičius tebemąsto

Z. SPRINDYTĖ (*užkėlusi koją ant jo kėdės, pasitaiso kojinę*). Ar dar norėsi ko?

Blinkevičius purto galvą. Bufetininkė nueina

BLINKEVIČIUS (*palydėdamas ją žvilgsniu*). Kodėl ji tokia keista? Gal reikėjo suduoti per užpakalį? (*Svarsto*) Ar tai būtų gražu? Bet viešoj vietoj... Žinoma, daugelis taip ir padarytų. Bet aš ne toks.

Įeina Šatkus su buteliu kišenėje ir paima iš bufetininkės dvi stiklines

Z. SPRINDYTĖ. Daug gerti neleisk. Tik tiek, kad būtų... Ir pats nepersigerk.

ŠATKUS (*įsižeidęs*). Nemokyk profesionalo. (*Pastato viską ant Blinkevičiaus staliuko, pripila ir gestais siūlo Blinkevičiui gerti. Blinkevičius spyriojasi, bet paskui abu išgeria*)

ŠATKUS (*rodydamas į Z. Sprindytę*). Patinki tu jai.

Blinkevičius valgydamas murma kažką

ŠATKUS. O pačiam ar patinka ji?

BLINKEVIČIUS. Ne.

ŠATKUS. Tai išgerk dar vieną (*Pripila stiklinę. Blinkevičius išgeria*)

BLINKEVIČIUS. Ir išvis man dabar ne tas galvoj. (*Dirsčioja į Z. Sprindytę*)

Šatkus pripila dar, prieina prie Bufetininkės ir kuždasi su ja. Z. Sprindytė protarpiais sukikena, o 1 k. žaismingai suspiegia

Z. SPRINDYTĖ. Aišku.

ŠATKUS. Vakare.

Z. SPRINDYTĖ. Dabar.

ŠATKUS. Tai pasakyk.

Z. SPRINDYTĖ (*lankytojams, rūsčiai*) Sanitarinė valanda. Sanitarnyj čas. Zakrugliaijtes, tovarišči!

Šatkus ir Blinkevičius išeina gatvėn. Šatkus išsitraukia nebaigtą gerti butelį ir patylom aiškina Blinkevičiui geriąsias moteriškės savybes. Gatve praeina Barabančikovai

KĘSTUTIS. Meskite, vyrai, tą butelį ir imkitės pagaliau doro darbo. Kad paliktumėt pėdsaką gyvenime. Nes gyvenimas tiktai vienas! (*Nueina*)

BLINKEVIČIUS (*nervindamasis*). Bet kaip? Ką reikia sakyti?

ŠATKUS. Sakyk, šiandien gražus oras.

Z. Sprindytė išeina iš Kavinės, nužvelgia Blinkevičių ir ima kursuoti šaligatviais

BLINKEVIČIUS. Na, argi šiandien gražus! Kad taip vakar...

ŠATKUS. Tai sakyk — matyt, jau pasibaigė gražios dienos.

BLINKEVIČIUS. O paskui?

ŠATKUS. Orientuokis pagal situaciją.

BLINKEVIČIUS. O jeigu parausiu?

ŠATKUS. Tai išmesk butelį. Lenksies paimti — manys, natūralu, kad kraujas suplūdo... (*Pagriebia butelį*) Tik pilno neišmesk! (*Nugeria*)

BLINKEVIČIUS (*nustebęs*). Kaip man pačiam neatėjo į galvą... Taip paprasta... (*Paėmęs butelį žengia gatvėn, bet, išsitraukęs veidrodėlį, pasižiūri ir neryžtingai stabteli*)

ŠATKUS. Koks tu... Viskas bus gerai. Juk susitarta.

BLINKEVIČIUS (*nenugirdęs*). Kaip?

ŠATKUS. Sakau, bus kaip tarėmės.

BLINKEVIČIUS (*pateliūskavęs butelį pabaigia ir pasiveja Z. Sprindytę*). Gal žinot, koks šiandien oras?..

Z. SPRINDYTĖ *(kiek nustebusi).* Aš dar negalvojau apie tai. *(Dirsteli Blinkevičiui į batus. Blinkevičius užmiršta žodžius)*

Z. SPRINDYTĖ. Tamsta nori mane išprievartauti?

BLINKEVIČIUS. Ne.

Z. SPRINDYTĖ. Kodėl? Argi aš negraži?

ŠATKUS. Na, aš einu. Kur du, taip sakant...

BLINKEVIČIUS (*išsigandęs*). Ir aš einu!

Z. SPRINDYTĖ (*piktai*). Niekur neik. Būk su manim! *(Paima Blinkevičių už parankės. Šatkus nueina už kampo, kur slapstosi Garnevičius)*

BLINKEVIČIUS (*sau*). O aš manydavau nepatinkąs... Che che... (*Nerūpestingai*). Einam į restoraną.

Z. SPRINDYTĖ. Ne. Aš noriu į parką.

BLINKEVIČIUS. Bet lyja...

Z. SPRINDYTĖ. Skaičiau, kad tie, kur vaikštinėja lietui lyjant, iš šalies žiūrint atrodo labai įdomūs... ar panašiai...

BLINKEVIČIUS (*susirūpinęs*). Tamstai negalima daug skaityti. (*Jis truputį nervinasi, bet stengiasi to neparodyti. Spiria po kojom besipainiojantį balandį, kuris pataiko į Kęstutį Barabančikovą).*

KĘSTUTIS. Priviso čia jūsų. Papjauti gali... *(Skubiai pasišalina, nusviedęs balandį į krūmus)*

BLINKEVIČIUS. Dabar man ne tas rūpi, žinot...

KĘSTUTIS (*sugrįžęs*). Aš viską aprašysiu. Viską! (*Vėl skubiai pasišalina*)

Z. SPRINDYTĖ. Ką galvoji?

BLINKEVIČIUS. Nieko.

Z. SPRINDYTĖ. Tamsta jau kai pasakysi, tai nors mirk iš juoko! (*Kvatoja*) Bet visi jūs, vyrai, tokie pokštininkai. (*Pagrūmoja piršteliu*)

BLINKEVIČIUS (*sau*). Visai neblogai ji atrodo. Ypač kai nekalba.

KĘSTUTIS *(sugrįžęs).* Jauni žmonės privalo susipažinti ne krūmuose, o bibliotekose, klubuose, skaityklose. Beje, aš apie tai rašau... *(Blinkevičius atsigręžia, Kęstutis pasišalina)*

Z. SPRINDYTĖ. Ko nieko nebesakai? Ko nebejuokini manęs?

BLINKEVIČIUS. Kad nežinau ką sakyti.

Z. SPRINDYTĖ *(nusivylusi).* Nežino jis!.. Tai kam jūs, vyrai, esat, jeigu ne mums, merginoms, juokinti?

BLINKEVIČIUS *(kiek pasvarstęs, delnu suduoda jai per užpakalį).* Oho!

Z. SPRINDYTĖ *(nudžiugusi).* Tikrai?

BLINKEVIČIUS. Argi tamstai niekas šito nėra sakęs?

Z. SPRINDYTĖ *(įsižeidusi).* Ne, kodėl? Visi sako!..

BLINKEVIČIUS *(kažko užsigavęs).* Vadinasi, aš tamstai tik...

Z. SPRINDYTĖ. Tamsta man būsi antrasis.

BLINKEVIČIUS. O kodėl nep... *(Susigėdęs nutyla)*

Z. SPRINDYTĖ. Tik pirma pasakyk, ar myli.

Jie ateina į parką ir susėda ant suoliuko. Z. Sprindytė žaismingai atsilošia, padarydama iš savo figūros pikantišką kompoziciją (re minor). Pasislėpę už baltųjų akacijų, viską stebi Garnevičius ir Šatkus

Z. SPRINDYTĖ. Na?

BLINKEVIČIUS *(sutrikęs).* Kas — „na"?

Z. SPRINDYTĖ. Tai kaip?

BLINKEVIČIUS *(nervinasi).* Kas — kaip? *(Sau)* Įdomu, ką kiti atsako tokiais atvejais... *(Galvoja)*

Z. SPRINDYTĖ. Nuobodus tamsta esi žmogus — štai kas!

BLINKEVIČIUS *(įsižeidęs).* O tamsta atseit įdomi? Bet kodėl vis mano batus apžiūrinėji? Lyg taip jau svarbu, kaip žmogus apsiavęs!

Z. SPRINDYTĖ. Viskas svarbu. Ir batai, ir kelnės svarbu.

BLINKEVIČIUS *(pamokančiai).* Svarbu, ką žmogus galvoja, o ne kelnės jo kokios.

Z. SPRINDYTĖ *(kikendama).* Žinau aš, ką tu dabar galvoji. Visi jūs... Nori paimti mane?

BLINKEVIČIUS. Kaip tai — paimti?

Z. SPRINDYTĖ. Kaip moterį.

BLINKEVIČIUS *(sumišęs).* Ne, ne, aš nė galvoj... Taip šalta...

Z. Sprindytė įsižeidusi pašoka ir nori nueiti, bet, pastebėjusi Garnevičiaus ženklus, apsigalvoja, atsisėda ir pradeda megzti

ŠATKUS *(Garnevičiui, kuris stebi, praskleidęs baltųjų akacijų šakas).* Na kaip, ar jau? Eik namo. Leisk pasižiūrėti...

GARNEVIČIUS. Ne, ne, nieko įdomaus.

ŠATKUS. Tai ką gi jie daro? Aš, jų amžiaus būdamas...

GARNEVIČIUS. Aš ir dabar dar...

Z. SPRINDYTĖ. Tai ką gi tu galvoji? Ko tu nori?

BLINKEVIČIUS. Kad čia smulkmena.

Z. SPRINDYTĖ. Bet jeigu mes mylime vienas kitą — aš turiu viską žinoti.

BLINKEVIČIUS. Galvoju, iš kur pas kitus tiek seilių? Eini gatve, o tau vis spjauna ir spjauna po kojomis. Štai ir dabar, kol ėjome, suskaičiavau... Žinai kiek?..

Z. SPRINDYTĖ *(įsižeidusi).* Tai nebemyli?

BLINKEVIČIUS. Myliu.

Z. SPRINDYTĖ. Tai kaip gali tu šitaip galvoti, kai aš šalia?!

BLINKEVIČIUS *(kaltai).* Aš tik su tamsta susipažinęs ir pradėjau pastebėti tokius dalykus.

Z. SPRINDYTĖ. Štai kaip! O kitiems, kur mane pamildavo, tai... *(Reikšmingai pakelia balsą, labai vykusiai išlaiko pauzę ir melodingai sukūkčioja)* O tu!

BLINKEVIČIUS *(irgi įsižeidęs).* O sakei, kad aš antrasis.

Z. SPRINDYTĖ. Visos taip sako!

BLINKEVIČIUS *(reikšmingai).* Vadinasi, tamsta tokia, kaip visos...

Z. SPRINDYTĖ. O ką? Mane, aš blogesnė?! *(Pasisukioja, pademonstruodama dalį kojos ir biustą)* Teisybę sakė kolegos... *(Praskleidžia akacijas)* Ei, jūs!.. Kad tamstą izoliuoti reikia. Apie spjaudymą jis man kalbės... *(Ieško akacijose Šatkaus su Garnevičium)* Ak, štai kur jūs! Nebežaidžiu, kad šitaip. Nemėgstu cinikų. Aš lyriška mergina. *(Garnevičius su Šatkumi slapstosi)* Ei, stokit! *(Pagrūmoja kumščiu)* Visi jūs!.. *(Nueina)*

...Ir tik vienas Blinkevičius stovi gūdžiame parke, kur pušų viršūnėmis lekia Saulėlydžio vėjas ir verkia mirštančių augalų širdys. Prabėga elnių banda ir du usūriniai šunys

Tiesa, ir lietus dar krinta — įkyrus, monotoniškas...

BLINKEVIČIUS. Aš taip ir žinojau, kad ne tai svarbiausia. Bet vis tiek širdį skauda... Kad visiems taip trukdau... A, nušautų mane Garnevičius — visiems palengvėtų...

GARNEVIČIUS *(prieidamas)*. Ne karo metas, Pranai. Būtum žmogus — pats nusišautum.

BLINKEVIČIUS. Bet gal aš dar kam nors reikalingas?..

GARNEVIČIUS. Mes jau galvojom apie tai su draugu Pečkum.

BLINKEVIČIUS. Gal mano mirtis suteiks kam skausmo?..

GARNEVIČIUS. Ką tu nori apgauti, Pranai?

BLINKEVIČIUS. Kad moterys, atėjusios budėti prie mano karsto, pravirktų ir pasakytų — kokia graži mirtis!..— štai ko aš norėčiau. Gal aš galėčiau paskęsti gelbėdamas upėj skęstantį vaiką arba sudegti gaisro metu?

GARNEVIČIUS. Trobesių mes nedeginsime — rytoj atskrenda draugas Mikrošius. Dėl upės... *(Galvoja)* Jeigu vaikas nuskęs, o pats liksi gyvas? A?

BLINKEVIČIUS. Tai ką daryti?

GARNEVIČIUS *(parodo jam)*. O poryt ir ištrauktume...

BLINKEVIČIUS. Kodėl poryt?

GARNEVIČIUS. Rytoj iškilmės.

BLINKEVIČIUS. Aš nenoriu taip. Man šalta.

GARNEVIČIUS. Noriu, nenoriu... Kaip mažas!

BLINKEVIČIUS. Bet gal aš galiu dar...

GARNEVIČIUS *(nusivylęs).* Neišmokysi karvės į medį lipti...

BLINKEVIČIUS *(įsižeidęs).* Čia apie mane?

GARNEVIČIUS. Apskritai...

BLINKEVIČIUS. O jeigu konkrečiai?..

GARNEVIČIUS. Ne, gana. Aš tau ne svetimas, ir man ne vis tiek, kaip tu... Galėjom gražiai... Su gėlėm, su muzika, su merginomis... O draugas Pečkus jau rastų kaip atsidėkoti. Ar naują butą parūpins, ar...

BLINKEVIČIUS. Kaip tai butą, jei aš būsiu jau... *(Žiūri į Gimtąją Žemę)*

GARNEVIČIUS. Na, tai ne butą, ką nors kitką. Kiek apie tave galvoti galima! Ir taip jau galvos lyg ir nebejaučiu. Nenori gražiuoju — gali juk ir kitaip būti... Dingsta žmogus, ir niekas nežino — kur. Pavasarį išlenda iš po sniego griaučiai... Čia jau niekas neprieis ir nepasakys...

BLINKEVIČIUS. Gerai. Jeigu jau taip visiems trukdau... *(Galvoja)* O kodėl iš po sniego?

GARNEVIČIUS. Iš po sniego ar iš kalkių duobės, ar iš mėšlo krūvos — koks skirtumas, Pranai? A? Ar yra koks skirtumas?

BLINKEVIČIUS. Bet kodėl — griaučiai?

Garnevičius sugriebia jį už atlapų

BLINKEVIČIUS. Na, aš einu.

GARNEVIČIUS. Niekur tu neisi! *(Pargriauna jį)*

ŠATKUS *(atbėgęs uždeda ranką Garnevičiui ant petie).* Įstatymo vardu...

GARNEVIČIUS. Eik šalin!

ŠATKUS. Tamsta reiškies kaip chuliganas, ir aš pagal mūsų draugovės instrukcijas... *(Žiūrinėja instrukciją)* Taip. Šiuo atveju būtent tamsta — indikatorius... Čia specialus terminas...

GARNEVIČIUS *(Blinkevičiui).* Na! *(Purto jį)*

BLINKEVIČIUS. Kas tau, Petrai?

GARNEVIČIUS *(Šatkui).* Paimk jį! *(Šūkčioja)* Paimk! Paimk!

ŠATKUS. Pagal instrukciją aš privalau tamstą perspėti, o paskui...

GARNEVIČIUS. Kokia tavo instrukcija, kvaily?

ŠATKUS. Kaip ir visų... Numeris tai šešioliktas... Bet tau tas nieko nesakys. Čia kodas.

GARNEVIČIUS *(su pagieža).* Pats tu kodas, Šatkau. Šešioliktas. Bet greit būsi dvidešimt šeštas.

ŠATKUS. Štai kaip. Na, dar pažiūrėsim! *(Abu susimuša ir nusirita į šalį)*

BLINKEVIČIUS. Vėl aš turbūt kažką ne taip. Tačiau ką? *(Įsiklauso)* Žemė dunda. Matyt, jau draugas Mikrošius atvažiuoja. Reikia pasitikti, o aš nepasiruošęs...

KĘSTUTIS BARABANČIKOVAS *(praeidamas).* Eik namo, Blinkevičiau. Nėra jokio reikalo vienam šlaistytis vidurnaktį. Nežinia, kas pačiam galvoj... Dar kokį langą išdauši...

BLINKEVIČIUS. Dabar, žinai, man ne tas rūpi...

KĘSTUTIS. Aš manau, kad ne tas. Aš manau! Kaipgi! Dabar daug tokių priviso. *(Apsidairo)* Ne pas mus, tiesa, bet girdėti... Kur ten pakaks lango! Kad jau padarys ką — nežinai nė kaip reaguoti... O dėl ko nežinai? Dėl to, kad ne pagal instrukciją. Per daug laisvumo pas mus kažkaip atsirado... Žiūrėk tu man... *(Nueina)*

BLINKEVIČIUS. Jei taip draugas Mikrošius užpultų miestą, o aš prieš jį vienas... ant balto žirgo... su ietimi rankoj... *(Susigėdęs)* Bet ką čia... Kvailystė... O gal jau man... *(Išsigandęs pastuksena kumščiu galvą iš visų pusių)* Bet dar neturėtų... Reikia kitaip. Šiąnakt vėl nemigsiu ir galvosiu... galvosiu... galvosiu...

Dievai ištiesia Blinkevičiui Sidabrinį Mėnulio Taką, ir jis eina tolyn. O staiga pakilęs Šiaurės Vėjas pagauna jo žodžius ir neša Pietų pusėn kartu su išskrendančių paukščių pulkais. Krinta lapai

AIKŠTĖ priešais Kultūros namus. Vyksta Paskutinės Repeticijos. Girdėti, kaip Kultūros namuose repetuoja Z. Sprindytės vadovaujamas Choras ir Garnevičiaus vadovaujami Plojikai. Pečkus stovi aikštėje, klausosi

Z. SPRINDYTĖ. Pakartokit. *(Groja akordeonu)* La...

CHORAS *(kartoja)*. A-a-a...

Z. SPRINDYTĖ. Pagal taktą, pagal taktą! Šeštas numeri, kas yra? Ar klausos neturi?

Choras dainuoja. Z. Sprindytė pritaria akordeonu

PEČKUS. Stop! *(Choras nutyla)* Man rodos, šitą frazę reikėtų šitaip. *(Sudainuoja)* Ir laisviau. Moderato cantabile...

Z. SPRINDYTĖ. Trys keturi! *(Choras kartoja. Ateina Šatkus)*

PEČKUS. Na, kaip sveikintojai?

ŠATKUS. Prašom! *(Ploja delnais. Praeina tautiniais rūbais apsirengę Birutė ir Kęstutis Barabančikovai su duonos kepalu ir druska, kuriuos įteikia Pečkui. Nuaidi Plojikų plojimai)*

GARNEVIČIUS. Draugai Plojikai! Kiek sakyta — tempas — du smūgiai per sekundę. Ir nesikūprinkit! Ne šiaudus kraunat. Tu, kraštini, pirmoj eilėj, kodėl ploji kaimynei per užpakalį? Delnais reikia ploti! Kartojam! *(Nuaidi plojimai)*

PEČKUS *(Birutei)*. Dėl ko tamstos tokia siaura šypsena? *(Šatkui, priekaištingai)* Negalėjai rasti kur su platesne burna?

KĘSTUTIS. Išsišiepk, Birute, juk dar turi rezervų. *(Birutė išsišiepia)*

PEČKUS. O kur dantys?

BIRUTĖ. Namie pamiršau. Ant lentynos.

PEČKUS *(Šatkui)*. Tiek to. Nereikia šypsotis. Dar pagalvos, kad šaiposi.

ŠATKUS. Gal chirurgas galėtų padėti?

PEČKUS. Nebėra laiko. Tęskit repeticiją. *(Šatkus ir Barabančikovai nueina)*

Įeina Garnevičius

PEČKUS. Raportuok.

GARNEVIČIUS. Dar valanda. Ką tik skambino iš punkto B. „Volga" pravažiavo. Kai skambins iš C — liks maždaug pusvalandis. Čia aš gerai sugalvojau su tais punktais. Neužklups netikėtai.

PEČKUS. Ko čia girtis. Gerai dirbti — pareiga. O kur Blinkevičius?

Garnevičius kužda jam į ausį

PEČKUS. Štai kaip! Na, žiūrėk...

Įeina Blinkevičienė

BLINKEVIČIENĖ. Prie parduotuvės eilė. Žmonės nepatenkinti. Nėra pardavėjų.

PEČKUS. O kur jie?

GARNEVIČIUS *(mosteli choro pusėn).* Dainuoja.

PEČKUS. Kaip jūs taip nieko nesugebat! Reikia piliečiams išaiškinti, ir jie patys uždainuos. Aš netikiu, kad mūsų žmonėms būtų svarbiau valgyti negu dainuoti. *(Išeina)*

BLINKEVIČIENĖ *(Garnevičiui).* Sakei, kad vesi, o nebeužeini!..

GARNEVIČIUS. Jeigu aš vis daryčiau, kaip sakau,— jau šimtą sykių būčiau vedęs.

BLINKEVIČIENĖ. Bet aiškinai — jos visos nesuprasdavo tavęs... O aš juk suprantu! Tai kame reikalas?

GARNEVIČIUS *(įsižeidęs).* Ne, Helen, aš tave ne iš reikalo ar kokio išskaičiavimo buvau pamilęs.

BLINKEVIČIENĖ. Va, atvažiuos draugas... Ir aš jam pasakysiu, koks tavo kultūrinis...

GARNEVIČIUS. Gerai. Rytoj.

BLINKEVIČIENĖ. Rytoj! O man jau šiandien reikia.

PEČKUS *(grįžęs, Garnevičiui).* Padaryk viską ko reikia. Šiandien visi turi būti patenkinti.

GARNEVIČIUS. Bus sunku. Aš jau esu ir kitur pasižadėjęs...

Choras baigia dainuoti

PEČKUS *(choristams).* Ar visi žino, ką kalbėti? Jei kartais... *(Šatkui)* Tamsta stebėsi, ar visi džiaugiasi, ar visi ploja... *(Lyg tarp kitko)* Paskui paduosi man sąrašėlį. *(Susidrovėjęs niūniuoja)*

ŠATKUS. Tai gal...

PEČKUS. Ticha!

ŠATKUS. ...paskelbti viešai, kad bus įtraukiama į sąrašus. Tada būtume iš anksto garantuoti, kad...

PEČKUS. Nėra reikalo. Visi juk žino. Ne pirmas atvejis. *(Paduoda dėžutę)* Čia nauji akiniai. Geri tuom, kad tamstos akių nematys niekas, o tu matysi visus labai ryškiai ir padidintai.

ŠATKUS. Geriau būtų sumažintai...

Nepastebėtas įeina Blinkevičius su virve ant kaklo ir taburete rankoj, pastato taburetę, užsilipa ir ima rišti virvę ant medžio šakos

BLINKEVIČIUS. Čia aš gerai sugalvojau. Visi bus dėkingi. Jeigu jau mirti dėl kultūros — tai iškilmingiausią valandą. Gaila, kad nebegalėsiu pasinaudoti dėkingumu... Bet čia jau egoizmas. Daug tokių! Padarys ką — ir laukia dėkingumo išsižioję. Aš ne toks. Ne...

Z. SPRINDYTĖ *(įbėgusi).* Perkirto punktą C.

PEČKUS. Kaipgi taip greitai? *(Garnevičiui)* Vėl kažkokie nesklandumai, trūkumai... Na, žinai!..

GARNEVIČIUS *(išsigandęs).* Rikiuokitės! Kur duona? Kur druska? Malūnsparnis? *(Z. Sprindytei)* Skambink lakūnui.

Z. Sprindytė išbėga

BLINKEVIČIUS. Ar jau laikas?

PEČKUS. Ką jis daro?

Blinkevičius šoka nuo taburetės, virvė atsiriša ir jis išsitiesia ant žemės. Visi pribėgę žiūri

BLINKEVIČIUS. Atleiskit, matot, aš ir vėl... *(Duoda Pečkui virvės galą)* Tamsta geriau padarysi.

PEČKUS. Kas yra? Ko tau?

BLINKEVIČIUS. Kaip norėjot. Visą naktį galvojau.

Kiša virvę Pečkui

PEČKUS. Baik! *(Garnevičiui)* Kur Įgaliotinis?

GARNEVIČIUS. Negrįžo iš punkto C. *(Nusiima kepurę)*

PEČKUS. Ak, taip? Tai ką daryti?

BLINKEVIČIUS. Ir nenukabinkit manęs iki vakaro. Matot, aš pasirišau varpelį. *(Rodo)* Kad skambėčiau, vėjui siūbuojant. Man atrodo — gražu.

PEČKUS. Tamsta išprotėjai!

BLINKEVIČIUS. Tada aš nebežinau... Jeigu jau ir vėl negerai...

GARNEVIČIUS. Bet ar dabar laikas? Kultūros reikia turėti!

Z. SPRINDYTĖ *(įbėgusi)*. Važiuoja! Važiuoja! *(Išbėga)*

Kyla Sąmyšis. Choristai rikiuojasi. Atskuba Barabančikovai

PEČKUS. Tribūną duokit. Greičiau! *(Garnevičius ir Šatkus atneša tribūną)*

BLINKEVIČIUS *(sėdi ant žemės, susipainiojęs virvėje)*. Tai kaip dabar?

Garnevičius ir Šatkus, suėmę tribūną už kraštų, netyčia suduoda kelis kartus jam per galvą. Blinkevičius išsitiesia ant žemės. Šatkus ir Garnevičius pastato tribūną, uždengdami Blinkevičių

PEČKUS *(atsistojęs į tribūną, išsitraukia lapą)*. Man tikrai labai džiugu, kad mums, vieniems iš pirmųjų, pavyko išauklėti naujo tipo... *(Atsikosėja, paskui kitu tonu)* Man tikrai labai malonu, kad mums, vieniems iš pirmųjų, pavyko... *(Garnevičiui)* Kaip atrodo iš šalies?

GARNEVIČIUS. Gerai.

PEČKUS. Kuris variantas geresnis? Ar — man tikrai labai džiugu... Ar *(pakeičia balsą)* man tikrai labai malonu...

Z. SPRINDYTĖ *(įbėga)*. Jau!

PEČKUS. Dainuojam, draugai! *(Z. Sprindytė mosteli. Choras uždainuoja. Visi susikaupia)*

PABAIGA

KOLUMBO GIMTADIENIS

Dviejų dalių pjesė vaikiškam spektakliui

Veikėjai:

KATINAS LUNATIKAS
VIŠTA IZABELĖ
VIŠTA KARMEN
GAIDYS GENIJUS
ŠUO AUTORIUS
AVINAS BATONAS UŽ DVIDEŠIMT DVI
VIŠČIUKAS KAPITONAS KOLUMBAS

I DALIS

KIEMAS, suprojektuotas pagal architekto Petro Kurmelio (dabar jau mirusio) planą. Dešinėje — Durnaropių Alėja, kairėje — Dilgėlių bulvaras. Iš Vakarų į Rytus kiemą kerta Varlių magistralė. Šiaurės pusėje dunkso neužmatomi Varnalėšų miškai, iš Pietų pusės — Rekreacinė Zona, kur iškasta kūdra su apšildomu jūros vandeniu, pastatyta Varlių Koncertų salė ir Centrinis Šiukšlynas. Kiemo gilumoje matyti Viktorijos laikų stiliaus tvartas su mebliuotais poilsio kambariais, ištaigingais miegamaisiais ir biliardine. Šalia tvarto įrengtas Šuns būdos tipo fligelis.

Teka saulė. Ant stogo, pasiramsčiuodamas lazdele, vaikšto Katinas Lunatikas, apsivilkęs madingais sabalų kailiniais, o ant galvos užsivožęs minkštą veliūrinę skrybėlę su neseniai suvalgyto povo plunksnomis

KATINAS. Kaip nuobodu! Jums dar ne? Kodėl man taip nuobodu? Dėl to, kad visi šito kiemo gyventojai neįdomūs. Tik aš vienas įdomus! Gal susipažinkim? Esu Katinas Lunatikas — mėgstu mėnesienoj pasivaikščioti stogais. Naktį man įdomu, o dieną nuobodu. *(Dainuoja)*

Kada mėnulis iš miegų pakyla,
O saulė verda sriubą už kalnų,
Taip tyliai tyliai tyliai kaip dagiliai
Lunatikai išeina ant stogų.

Mėnulis rūko pypkę ir dainuoja,
Ir paukščiams remontuoja sparnelius,
O ant stogų lunatikai sapnuoja
Plačiaekranius nuotykių sapnus.

Štai į pietus lėktuvas lekia linksmas,
O šiaurėn skrenda žuvys — vasarot,
Ant žiogo joja vabalas Kaminskas
Kamanės iš voratinklio vaduot.

Iš miesto troleibusas išvažiuoja,
Vidurnaktį pabėgęs nuo laidų,
Ant jūros kranto valgo silkės koją,
Ir niekam nepasako, ar gardu.

Lunatiko bičiulis — tai mėnulis,
O šokių salė — vasaros dangus.
Jei norite laimėti šimtas — nulis,
Išeikit mėnesienoj ant stogų...

Gražiai padainavau, ar ne? O dabar aš jus supažindinsiu su kitais mūsų kiemo gyventojais. Pažvelkit čionai — gaidys Genijus vaikšto. Paimsim iš gaidžio interviu. *(Kyšteli mikrofoną)* Pasakyk, Genijau, kuom tu norėtum būti?

GAIDYS *(suklinka)*. Į operą! Į operą!

KATINAS. Vargšelis svajoja apie Operą. Norėtų būti solistas. *(Gaidžiui)* Gal padainuosi mums? Parodyk savo talentą.

Gaidys *(dainuoja)*.

Grožio niekada negana:
Ant šiukšlyno ankstų rytą
Tupi vyras ir žmona —
Genijus ir mis Vištidė!

(Labai susijaudinęs) Širdys vištelių linkę vilioti ir...

KATINAS. Pakaks. Ačiū. Girdėjot? Iš jo toks dainininkas kaip iš manęs pieno kombinato sargas... O kiemo kampuose, matot, dvi vištos. Stačiajam kampe — Karmen, smailiajam — Izabelė. Paimsim interviu ir iš vištų. Sakyk, Karmen, kuom tu norėtum būti?

KARMEN. Stiuardese.

KATINAS. Cha cha! *(Susizgribęs)* Kas nusijuokė? Niekas. Visos jaunos vištelės svajoja tapti stiuardesė-

mis, tiesa? Nieko nepadarysi... O tu, Izabele, ko tokia susirūpinusi? Prašom pora žodžių į mikrofoną. Gal sergi?

IZABELĖ. Taip. Aš sergu ko-ko-kokliušu.

KATINAS. O apie ką tu sirgdama svajoji?

IZABELĖ. Aš svajoju apie savo sūnelį Kapitoną Kolumbą. Kai jis išsiris iš kiaušinio — tai bus pati laimingiausia diena mano gyvenime!

KATINAS. O kuom tu norėtum būti, jeigu nebūtum višta?

IZABELĖ. Aš norėčiau būti šakėmis. Jos tokios aštrios.

KATINAS. Girdit! Ne veltui apie vištas sakoma, kad... *(Izabelė sopulingai pakreipia galvą)* Labai ačiū. O dabar aš jus supažindinsiu su... Kaip manot, kas ten toks kampe pastatytas? Televizorius? Siurblys? Cepelinas? Ne, ne, tai Avinas! Ką apie avinus galima pasakyti? Blogai arba nieko... Bet aš vis dėlto tarsiu keletą žodžių. Tai biliardo aviačempionas, nusipenėjęs sporto meistras Batonas Už Dvidešimt Dvi. Sveikas, Avine.

AVINAS. Nesveikas. Aš sergu žvaigždžių liga.

KATINAS. Noriu iš tavęs paimti interviu.

AVINAS. Aš neduosiu. Jis man pačiam reikalingas.

KATINAS. Kur tu jį dėsi?

AVINAS. Rasiu jau kur padėti. Vis į ūkį, ne iš ūkio...

KATINAS. O kur jis dabar yra?

AVINAS *(išsisukinėja)*. Matyt, yra kur nors, jeigu jau tu nori jį iš manęs paimti. Žinau aš tave!..

KATINAS. O tu bent nutuoki, kas toks tas interviu yra?

AVINAS. Yra ir tegul sau būna. Neduosiu. *(Išdidžiai pasitraukia į šalį ir treniruojasi)*

KATINAS. Matot, koks? Bet ką padarysi... O štai ir paskutinis mūsų gyventojas — šuo Autorius. Yra išleidęs keletą satyrinių knygų. Specializuojasi vištų kulinarijos srityje. Tai, kaip patys matote, labai vidutiniškos išvaizdos ir dar vidutiniškesnio protelio Auto-

rius, vaikystėje nukritęs nuo vėžėčių ir persirgęs sunkia tymų forma. Dvylikai mėnesių prirakintas grandine už tai, kad kėsinosi nuplėšti garbę vištai Izabelei. Apsiavęs, kaip matot, kaliošais — tokia mada! O kai išsižioja — matyti dirbtinis žandikaulis su sidabriniais dantimis. Bet nebijokit — jis nakčiai padžiauna dantis ant lentynos. *(Autoriui)* Išsišiepk, gal kas norės pažiūrėti. *(Autorius išsišiepia)* O tu moki išsišiepti iki ausų?

ŠUO. Moku. *(Išsišiepia)*

KATINAS. Matot, koks linksmas mūsų gražuolis. Mūsų humoristas! Gal pasakysi, kas tau yra užvis juokingiausia gyvenime?

ŠUO. Kai višta Izabelė eina per kiemą ir, paslydusi ant slieko, nugriūva... Hū hū hū... *(Labai gūdžiai nusijuokia)*

KATINAS. O gal sugalvojai kokį sąmojį ir norėtum dabar pasakyti visiems?

ŠUO. Moku kalambūrą.

KATINAS. Na, na...

ŠUO. Kažin vištos ką galvos, kada vaikščios be... *(labai įtemptai mąsto)* be kojų... Hū hū!..

KATINAS. Matot, koks lygis! *(Pabučiuoja Autorių į lūpas)* Ačiū tamstai. *(Gyventojams)* O žinote ką! Gal mes visi kartu sugalvokim ką įdomaus? Pasukim galvas.

ŠUO. Savo galvos tai jau aš nesukinėsiu. Geriau kokiai vištai nusuksiu. *(Įeina į būdos tipo fligelį ir užsidaro duris)*

KARMEN. Aš negalvosiu, aš svajosiu ir ko-ko-ko-ketuosiu!

IZABELĖ. Man laikas ant kiaušinio tūpti, sūnelį Kolumbą perėti!

GAIDYS. Aš privalau repetuoti. Iš to galvojimo jokios naudos, tik viduriai atsipalaiduoja. *(Nueina repetuodamas salės viduriu)*

AVINAS. Nėra kada galvoti, reikia treniruotis! *(Atlieka specialių aviabiliardo pratimų kompleksą invalidams)*

KATINAS *(kreipiasi į publiką).* Ką aš sakiau! Ir ką tokio blogo sugalvojus? Juk sako, nėra blogo, kuris neišeitų į gerą... O gal ir man negalvoti? Bet jeigu aš nieko blogo nesugalvosiu, tai nieko gero, žinokit, ir nebus!.. Galėsit eiti namo. Gal pradžiai padainuojam visi, ką? Pradėsim iš apačios. *(Dainuoja)* Do-re-miau... Kas pasakė — miau? Kieno toks gražus balsas? Niekas negirdėjo? Bet pradėkim dėl visa ko iš viršaus. *(Dainuoja)* Do-si-la-sol-fa-miau... *(Liaujasi dainuoti ir susimąsto)* Matyt, laikas ką nors nukniaukti, nieko nepadarysi. *(Nušoka nuo stogo, nubėga į biliardinę ir netrukus grįžta ridendamas kiaušinį)* Mes, katinai, labai gerai mokam nukniaukti visokius ne vietoj, o taip pat ir vietoj padėtus daiktus. Tai yra labai įdomu. Vakar iš Avino maišą varnalėšų nukniaukiau. Pats aš jų nevalgau — fu, fu!.. Bet vis tiek labai įdomu ką nors nukniaukti, labai įdomu... Koks gražus kiaušinis! Kaip jūs manot, ar yra viduj viščiukas? Reikia pramušti ir pasižiūrėti, ar ne!?

Keikdamasi atbėga višta Izabelė, sparnais primuša Katiną ir atima kiaušinį

IZABELĖ. Kaip tu drįsti! Iš šito kiaušinio turi išsiristi mano sūnelis Kapitonas Kolumbas. Jeigu dar kar-kar-kar-tą!.. Aš pasakysiu gaidžiui. Jis turi naują geležinį snapą. Jis tau uodegą nukirs! *(Išeina, išsinešdama kiaušinį)*

KATINAS *(pasipiktinęs).* Uodegą nukirsti! Pamanykit! Kaip jie drįsta! Šitokią gražią uodegėlę. *(Grožisi)* Taip... Kniaukti yra malonu, bet jeigu gauni mušti — visai nemalonu. Nou! *(Žiovauja)* Kaip nuobodu, ar ne? Bet aš tuoj sugalvosiu ką nors blogo. Tik pirma būtų labai gerai papietavus. Pietauti man patinka. Tiktai ką šiandien supietauti? Eiti gaudyti pelių? Fu! *(Nusispjauna jūreiviškai)* Joks save gerbiantis katinas mūsų laikais pelių nebevalgo. *(Pagalvojęs)* Ne, nebent jei atneštų kas troškintą pelę su pupelėmis lenkiškam padaže ant sidabrinio padėklo ir gražiai paprašytų, tai gal ir suvalgyčiau... Kodėl gi ne?.. Save gerbiantis ka-

tinas turi tokiuose namuose va tokį kambarį, minkštą sofą, televizorių, vonią... Ir dar porą tarnų, kurie vaikšto ant dviejų kojų... Panašiai kaip vištos. Žinote?.. Iš kai kurių dar dūmai rūksta... Tarnai reikalingi tam, kad triskart per dieną atneštų dubenėlį sriubos, dešros, žuvies... šnicelį, bifšteksą, karbonadą, antrekotą, višČiuką tabaka... Ne, tabako nereikia... Filė, želė ir liuliakebabą, kurio užvalgę mes, katinai, einam čiūčia liūlia... Taip, aš irgi gyvenau tokiuose namuose. Buvo labai gerai. Bet paskui atsirado vaikų. O!.. Vaikai tai yra tokie!.. *(Vaizduoja pabaisas)* A-ū-ū-ū rėkia ir tampo mus,— įsivaizduojate! — už ūsų ir net už uodegos! O mes šito pakęsti negalim!.. Bet tiek to. Būtų labai gerai papietavus. *(Pasiriša servetėlę)* Jūs dar nenorite? Tiktai ką? Bet aš jau, rodos, sugalvojau! *(Nušoka nuo stogo į kiemą ir eina į biliardinę, kur sportiniais treningais apsirengęs Avinas žaidžia biliardą. Ant Avino nugaros spalvotom raidėm užrašyta — AVIAČEMPIONAS)*

KATINAS. Ei, Avine, ar tiesa, kad tu labai protingas?

AVINAS. Tiesa.

KATINAS. Tai gal galėtum pasakyti, kiek bus dukart du?

AVINAS. Du.

KATINAS. Anksčiau keturi būdavo...

AVINAS. Dabar — du! Juk ir triskart trys pagal Aleksandro Kalakuto geometriją — devyni. O iš tikrųjų — trys.

KATINAS. Kažin kodėl šitaip atsitiko?

AVINAS. Jeigu vienas kart vienas yra vienas, tai ir dukart du turi būti du. Protauti reikia logiškai.

KATINAS. Matau, kad tu tikrai labai protingas. Ar čia tavo protas? *(Rodo ragus)*

AVINAS. Čia, čia. *(Apsisuka aplinkui)* Čia čia čia. Je je!

KATINAS. Galima pačiupinėti?

AVINAS. Čiupinėk, kad nori.

KATINAS. O! Labai kietas ir aštrus protas. Tu turbūt niekada nebuvai išėjęs iš proto?

AVINAS. Nebuvau.

KATINAS. O norėtum?

AVINAS. O kur reikia eiti? Ar toli?

KATINAS. Netoli. Iki šuns būdos.

AVINAS. Jeigu tik tiek, tai aš galiu eiti iš proto.

KATINAS. Eik, paimk iš jo tą mėsos gabalą ir atnešk čionai.

AVINAS. Aš mėsos nevalgau. Kur aš ją dėsiu?

KATINAS. Nesirūpink, aš jau rasiu kur ją padėti. Tu tik nueik.

AVINAS. O jeigu neisiu?

KATINAS. Tada neišeisi iš proto.

AVINAS. Gerai. *(Eina, bet apsigalvoja)* O kam man eiti iš proto? Kas man iš to bus?

KATINAS. Kiekvienas, kas labai protingas, turi vieną sykį išeiti iš proto. Tai labai įdomu.

AVINAS. Iš kur žinai?

KATINAS. Višta buvo išėjusi, neseniai grįžo, pasakojo. Oho, sako!.. O gal tu ne toks protingas, kaip višta?

AVINAS *(įsižeidęs)* Einu. *(Nueina prie Šuns, paima mėsos gabalą, kurį tas laiko tarp letenų, ir eina atgal. Apstulbusiam Šuniui keliskart apsisuka galva, bet jis greitai atsuka ją į vietą ir čiumpa Aviną už kojos. Avinas paleidžia mėsos gabalą, jį vikriai pačiumpa Katinas ir šasteli į šalį. Šunį sulaiko grandinė, o Avinui pavyksta ištrūkti)*

AVINAS *(šlubuodamas paskui Katiną).* Be-e-eprotis! Be-e-eprotis!.. Daugiau aš neisiu iš proto. Man ir čia gerai. *(Katinas užšoka ant stogo ir pietauja)*

ŠUO *(Avinui).* Prrrakeikta grrrandinė! Aš tau parrrodyčiau!..

Durnaropių alėjoje pasirodo Višta Karmen. Ji apsivilkusi sportine Rokoko stiliaus palaidine ir istorinėmis jugoslavų plačkelnėmis, apsiavusi graikiškais tymo bateliais ir skylėtomis kojinėmis. Ant grakščiai išlenkto kaklo — Persų įlankos natūraliųjų perlų vėrinys

KARMEN. Aš esu labai tauri būtybė. Aš esu tokia jau vištа, kokios gal išvis niekada nėra buvę!.. *(Perkerta Varlių magistralę ir išeina į Dilgėlių bulvarą)* O turiu plutas lesti ir šitam prišiukšlintam kieme gyventi. Koks kar-kar-kar-kartais yra neteisingas gyvenimas!.. Koks kar-kar-kar-kartais yra žiaurus likimas!..

Nuo šiukšlyno nulipa Gaidys. Jis apsivilkęs nauju, tačiau prastai pasiūtu kariško sukirpimo kostiumu, apsiavęs auliniais batais. Apie pretenzingą Genijaus skonį liudija ant sparno paristas sidabrinis varpelis

GAIDYS. Kaipgi gražus gražus
Dilgėlių darželis,
Pilnas pribarstytas
Šiukšlių įvairių.

Dailiai kudakuoja
Patvory vištelė,
Kūdroj burbuliuoja
Tūkstantis varlių.

Apsivilkęs šitą
Aksominį švarką,
Pereisiu per kiemą
Karišku žingsniu.

Pamilau aš vištą,
Kur taip graudžiai karkė,
Eisiu pasakysiu
Mis, hau du ju du?

Labas rytas, panele Karmen. Gal pasivaikščiosim? *(Karmen nereaguoja)* Sakau — gal špacyren gėjen?

KARMEN. Špacyren? Su tavim? Eik, pirma kojas nusiplauk!

GAIDYS. Žinau, tamsta galvoji, kad aš mulkis. Gal iš pirmo žvilgsnio taip ir atrodo. Bet prašom pažiūrėti iš antro žvilgsnio. *(Karmen pasižiūri)* Na, kaip?

KARMEN. Tas pats.

GAIDYS. O iš profilio? *(Pasisuka)*

KARMEN. Irgi mulkis.

GAIDYS. Užtat aš talentingas! Aš moku giedoti! Aš svajoju pakliūti į Varlių Operą. Taip! *(Suklinka)* Į Operą, į Operą!

IZABELĖ *(iškiša galvą iš šiukšlyno).* Genijau! Eik namo. Laikas ant kiaušinių tūpti, vaikelį Kolumbą perėti.

KARMEN. Girdi? Tave šaukia.

GAIDYS. Tegu šaukia. Aš noriu būti su tamsta. *(Priklaupęs ant vieno kelio)* Aš myliu! Ja vas liubliu! Ar galiu palaikyti tamstą už sparno?

KARMEN. Laikyk kad nori.

GAIDYS. Koks aš laimingas! Bet kodėl tamsta su manim visada tokia, pardon, šalta?

KARMEN. Todėl, kad tavo snapas man nepatinka.

GAIDYS. Snapas naujas, geležinis. Vakar pirkau.

KARMEN. O, jeigu tu turėtum auksinį snapą!..

GAIDYS. Iš kur aš jį gausiu?

KARMEN. Iš mėnulio. Matai, koks jis geltonas!

GAIDYS. Kaip aš jį pasieksiu?..

KARMEN. Su tokiu snapu nėra ko nė svajoti apie Operą...

GAIDYS *(staiga susijaudinęs pabėgėja į šalį).* Sliekas!.. Karmen, aš slieką radau! *(Persekioja slieką)* Ei, kur tu bėgi? Pasiduok! Rankas aukštyn! *(Nusivylęs)* Paspruko...

KARMEN. Sliekai! Plutos! Kaip žema! Nekenčiu! Aš noriu siekti kažko daugiau! *(Plasteli sparnais, pakyla pusę metro aukštyn ir nudrimba ant žemės)*

GAIDYS. Tu taip gražiai plasnoji, tarsi būtum iš plastilino... *(Reikšmingai pakėlęs sparną)* Manding!

KARMEN. Kažko daugiau! *(Plasteli ir nudrimba)*

GAIDYS *(susižavėjęs).* Kaip tu gražiai sieki kažko daugiau!..

KARMEN. Pati žinau. Bet su tavim daugiau nesikalbėsiu, kol tu nenusipirksi auksinio snapo... *(Apsidairiusi, ar niekas nemato, pačiumpa slieką ir, žaismingai*

kraipydama klubus, nueina išdidžiai. Gaidys palydi ją mėlynu žvilgsniu)

Prieina višta Izabelė. Ji apsivilkusi kukliu darbiniu kombinezonu, tačiau subtilų skonį išduoda po kaklu dailiai parišta tautinė juostelė

IZABELĖ. Tu vėl su šita kalbėjaisi. Jaučia širdis — nebus iš to gero. Mes, paprastos vištos, dedam kiaušinius. O ji...

GAIDYS. Ji siekia kažko daugiau!

IZABELĖ. Mes žemdirbiai. Mums nepakeliui su ja. Eik, verčiau pasėdėk ant kiaušinio. Katinas šįryt vėl norėjo nukniaukti. Pagalvok apie mūsų sūnelį, Kapitoną Kolumbą!..

GAIDYS. Aš, gaidys, sėdėsiu ant kiaušinių! Kur tai matyta! Man reikia repetuoti! Pasiklausyk, kaip aš giedu. Ar jau priims mane į Operą? (*Gieda*) Si-lia-sol-fa-mi-re...

IZABELĖ *(išsigandusi).* Kas mirė?

GAIDYS. Do.

IZABELĖ. Kokia — do? Nepažinojau.

GAIDYS. Ką tu išmanai apie Operą! Kvaiša. Ir prašau prie tokių tauriausiųjų būtybių, kokia yra, pavyzdžiui, panelė Karmen, nekalbėti apie kiaušinius. Man gėda. Taip. Gėda!

Didžiai pasipiktinęs nueina ant šiukšlyno ir ima ypač įnirtingai kapstytis, kas liudija apie Vidinę Kovą, Nerimą ir Susirūpinimą jaunaisiais vokalistais

IZABELĖ. Ak, Genijau, kada į protą
Sugrįši, ar jau niekados?
Veržies į aukštį ir į plotį,
O man iš to jokios naudos...

Ir kam tas neregėtas aukštis?..
Štai atsitūpsiu ant akmens,
Nulinks gyvenimas kaip šaukštas,
Ir niekas nepaduos vandens.

Ir niekas neatneš gėlių tau,
Ir niekas negiedos baladžių,
Kai iškeliausim į virtuvę,
Palikę galvas ant kaladžių...(*(Sopulingai kraipydama galvą, nueina, sykiu nusinešdama ir savo kudašių)*

KATINAS. Štai, pavalgiau ir vėl nuobodu pasidarė! Ką čia dabar sugalvojus? Reikia pasukti galvą. *(Jo galva ima suktis nepaprastu greičiu)* O! Atrodo, jau kai ką sugalvojau! Ir iš kur toks protingas atsiradau? O be to, dar ir gražus! Net nepatogu prieš publiką. *(Susidrovėjęs nušoka nuo stogo ir prieina prie Šuns)* Labas!

ŠUO. Nelabas.

KATINAS. Gražus oras, ar ne?

ŠUO. Ne.

KATINAS. Ką pietums valgei?

ŠUO. Nieko nevalgiau.

KATINAS. Mėsos, mačiau, turėjai! Nepatiko? O gal tu metei valgyti? Aš tai irgi daugiau nebevalgau. *(Apsilaižo)* Bet mažiau — irgi ne!

ŠUO *(staugia įsiutęs).* Ū-ū-ū!

KATINAS. Gražus balsas, nieko nepasakysi! Žinai ką?

ŠUO. Nežinau.

KATINAS. Ar nori būti Kiemo karaliumi?

ŠUO. Aš ir esu karalius. Aš stiprus! Niekas nedrįsta prie manęs prieiti!

KATINAS. Bet ir tu negali niekur nueiti. O vištos vaikšto ir šaiposi iš tavęs.

Per kiemą susimąsčiusi pereina višta Izabelė. Šuo labai įpykęs puola ją, bet, sustabdytas grandinės, persiverčia per galvą ir nudrimba ant nugaros

IZABELĖ *(abejingai).* Ko-ko-ko čia dabar?..

ŠUO *(staugia).* Šuniškas gyvenimas būti pririštam,
Šuniškas gyvenimas būti ne višta.
Norai mano dideli
Už grandinės pririšti — aū-ū!

Jeigu gaučiau laisvę — tvarką padaryčiau,
Ir visi labai laimingi taptų šičia.
Norai mano dideli,
Už grandinės pririšti — aū-ū!

KATINAS. Aš žinau, kaip tu galėtum tapti karaliumi. Aš turiu planą.

ŠUO. Kokį planą?

KATINAS. Didelį. Va tokį! *(Išskečia letenas kiek* galėdamas)

ŠUO. Kur jis yra? *(Žvalgosi)* Aš nieko nematau.

KATINAS. Čia. *(Pastuksena)* Galvoj.

ŠUO *(nustebęs)*. Galvoj? O kodėl mano galvoj nieko nėra?

KATINAS. Todėl, kad tu... A, geriau nesakysiu.

ŠUO. Kodėl?

KATINAS. Kad keiktis teatre draudžiama.

ŠUO. Tu sakei, kad planas didelis — va toks! *(Pamėgdžioja Katiną)*

KATINAS. Aišku, toks.

ŠUO. O galva tavo tai maža! *(Rodo)* Va tokia! Kaip čia išeina?

KATINAS. Tu tikriausiai buldogas, kad toks protingas?

ŠUO. Prieik arčiau.

KATINAS. Ir kas bus?

ŠUO. Aš perkąsiu tau galvą, išsiimsiu tą planą ir suvalgysiu.

KATINAS. Planai nevalgomi, gerbiamasis! Planai vykdomi! Bet aš jau nebežinau, ar tau pasakyti. Tu toks protingas...

ŠUO. Pasakyk.

KATINAS. O gal nesakyti?

ŠUO. Pasakyk, pasakyk.

KATINAS. O kas man už tai bus?

ŠUO. Kai tapsiu karaliumi, tave paskirsiu ministru.

KATINAS. Aš noriu būti mėsos ir pieno pramonės ministras.

ŠUO. Tu būsi ministras. Hau hau, aš viską pasakiau.

KATINAS. Gerai, tada klausykis... Bet lįskim į būdą, kad kas nenugirstų... *(Abu įlenda į būdą ir užsidaro duris)*

Durnaropių alėjoje pasirodo Karmen. Dabar ji vilki brangia juodo aksomo vakarine suknele, nusagstyta tauriaisiais inkstų akmenimis ir džiovintais karkvabaliais. Iš paskos seka susinervinęs Gaidys

GAIDYS. Panele Karmen, koks nuostabus — šarmant — vakaras! Gal, sakau, einam prie kūdros špacyren gėjen? Pasiklausysim varlių simfoninės muzikos koncerto... Girdi, muzikantai jau derina instrumentus. *(Girdėti varlių kvarksėjimas)* Pradžia pusę dvyliktos. Šiąnakt bus atliekama Mėnesienos sonata ir kvartetas Kva-dur.

KARMEN. Ar su bemoliais?

GAIDYS. Ne, čia su klaustukais ir ištiktukais.

KARMEN. Dievinu šitą simfoniją! Bėgu.

GAIDYS. Galima palaikyti tamstą už sparno? *(Reikšmingai)* Manding!

KARMEN. Negalima.

GAIDYS. Kodėl tamsta į mane nekreipi jokio dėmesio? Ir išvis tamsta su manim — pliuskvamperfekt!

KARMEN. Todėl, kad tu auksinio snapo neturi. *(Eina prie kūdros)*

IZABELĖ *(pasirodo ant šiukšlyno)*. Genijau! Laikas ant kiaušinių tūpti! Vaikelį Kolumbą perėti!

GENIJUS. Nenervink, man ir taip sunku!.. *(Nubėga paskui Karmen)* Aš įsimylėjęs...

IZABELĖ. Ak, kokia aš nelaiminga!... *(Užkarkia)*

Dainuoja ponai, groja katarinka,
O aš esu vištelė nelaiminga.
Gaidys pamilo stiuardesę žvairą
Ir žada skristi į Buenos Aires.

Vienam duoti sparnai — jisai lakioja,
Antrajam balsas — jis dainuoja ariją.
O trečias teturėjo vieną koją,
Ir ta pati nulūžo per avariją.

Man nereikia dangaus,
Man tik reikia brangaus,
Aš tik noriu gyventi po saule!
Ir nesu juk kalta,
Kad gimiau aš višta,
O ne katinas, povas ar kiaulė...

Man trūksta keturių dantų auksinių,
Mėnulio grandinėlės sidabrinės,
Akies man trūksta ir kairiosios kojos —
Ją kitados už meilę paaukojau.

Riedės per snapą ašarėlės gailiai,
Ir aš svajosiu atsitūpus ant laktos...
Šio kiemo kūdroje nuskendo mano laimė,
Ir šaltos bangos jos neatiduos...

Nueina, apimta didžio sielvarto Atsilapoja būdos durys, į Kiemą išeina Autorius ir Lunatikas. Durys užsilapoja

KATINAS. Na, ar atsiminsi, ką reikia kalbėti?

ŠUO *(įsižeidęs).* Tu gi pažįsti mane!

KATINAS. Vadinasi, neatsiminsi. Na, bet aš budėsiu šalia, patarsiu, jeigu kas... Va, panelė Karmen jau grįžta iš koncerto. Susišukuok. Ausis išsiplauk. *(Šuo grįžta į būdą ir šukuojasi)*

KARMEN. Gera pasvajoti,
Kai naktis šilta,
O svajonę turi
Kiekviena višta...

Ak, svajonės mano
Gražią galvą lanko,

Ką turėjai vakar —
Šiandien nepakanka...

Ku-ku-ru-ku-kū — naktis žavi...
Ku-ku-ru-ku-kū — višta graži.

Ak, mane Čaikovskio
Muzika kankina,
Noris šokt, kaip šoka
Primos balerinos.

Vanagų orbitoj
Su žuvėdros paltu
Paskraidyt, kaip skraido
Stiuardesės baltos.

Ku-ku-ru-ku-kū — naktis žavi...
Ku-ku-rū-ku-kū — višta graži.

ŠUO *(išlenda iš būdos susišukavęs ir nusiprausęs).*

Hū-hū-hū-hū-hū — naktis žavi...
Hū-hū-hū-hū-hū — višta skani...

KARMEN. Tamstai patiko mano vokalas?

ŠUO. Nepaprastai gražus balsas!.. Žinai, kuom aš labiausiai norėčiau būti?

KARMEN. Kuom?

ŠUO. Višta. Jūs, vištos, tokios gražios! Galvos jūsų mažos — nereikia daug galvoti, pilvai dideli — visą dieną galima ėsti...

KARMEN. O! Aš labai daug galvoju!..

ŠUO. Ką tu galvoji?

KARMEN. Aš galvoju apie vištos reikšmę liaudies ūkyje ir niekaip negaliu suvokti, kas tai yra.

ŠUO. O kaip tu galvoji?

KARMEN. Šitaip. *(Karkia)* Ko-ko-ko-o-o...

ŠUO. Dabar aš supratau, kokia yra vištos reikšmė.

KARMEN. Kokia?

ŠUO. Ji yra... *(Bando prisiminti)* Ką man Lunatikas sakė?..

KATINAS *(sufleruoja).* Graži.

ŠUO. Skani.

KARMEN. Tamsta man labai patinki, nes labai gerai supratai vištos reikšmę. Man daugiau nebereikės galvoti. Tas taip sunku.

ŠUO. O, man irgi labai sunku galvoti!..

KARMEN. Kokie mes panašūs.

ŠUO. Tai gal įsimylėkime?

KARMEN. Kad aš nemoku. Mane tai visi įsimyli, nes aš graži, o pati aš įsimylėti nemoku. Kursų nelankiau, žinote...

ŠUO. Aš tave išmokysiu. Tai labai paprasta.

KARMEN. O ką aš turiu daryti?

ŠUO. Tu turi daryti viską, ką aš pasakysiu. Girdėjau, kad Gaidys nusipirko geležinį snapą. Paprašyk jo, kad nukirstų mano grandinę.

KARMEN. Jis nekirs. Jis labai saugo šitą snapą, nes išmainė jį į 25 pačius geriausius dietinius kiaušinius. Tai labai brangu.

ŠUO. Pasakyk jam, kad aš noriu skristi į Mėnulį. O iš Mėnulio aš jam parvešiu auksinį snapą, ir jis galės dainuoti Operoj.

KARMEN. Meluoji. Kaip tu nuskrisi į Mėnulį, jeigu sparnų neturi?!

ŠUO. O kaip raketos skrenda? Man nereikia sparnų. Aš esu reaktyvinis šuo. Nepajutai? Gal sloga sergi?

KARMEN. Aš irgi noriu būti reaktyvinė višta. Išmokyk mane skraidyti, ir mes abu skrisim į Mėnulį.

ŠUO. Negaliu dabar. Esu pririštas. Va, Gaidys ateina. Pasakyk jam, tegul nukerta.

GAIDYS. Panele Karmen, tamsta vėl su šunimis koko-koketuoji!

KARMEN. Ir kas čia tokio! Reikia kartais ir ku-ku-kultūringoj draugijoj pabūti.

GAIDYS. Jokių kalbų su šunimis! Juk jie tik ir žiūri, kaip kokiai vištai galvą apsukti. O paskui nusukti.

KARMEN. Šitas Šuo visai kitoks. Jis reaktyvinis. Nukirsk jo grandinę.

GAIDYS. Nekirsiu.

KARMEN. Tada tarp mūsų viskas baigta. Matau, kad tamsta kvailas kaip usūrinis sliekas. Ir baik rėžti sparną apie mane!

GAIDYS. Gerai, aš su juo pasikalbėsiu. *(Prieina prie Šuns. Šuo apsimeta, kad labai užsiėmęs)* Ką čia darai?

ŠUO. Ruošiucsi į Mėnulį skristi.

GAIDYS. Ką gi ten veiksi?

ŠUO. Parnešiu tau auksinį snapą ir sidabrinį švarką.

GAIDYS. Auksinį Snapą! Sidabrinį švarką!.. *(Užsisvajoja. Dangiška Cimbolų ir Asteroidų muzika, ir pagal jos taktą — baletą šokanti Karmen. Iš dangaus srūva Sidabrinė Mėnulio šviesa. Tai — Genijaus Vizija)*

GAIDYS *(dainuoja pagal Cimbolų ir Asteroidų muziką ir truputį pašoka kartu su Karmen).*

Užsimesiu švarką sidabrinį
Ir išeisiu vaikščiot ant šiukšlyno,
Užsimausiu aš auksinį snapą
Ir paimsiu aksominę natą:

Do-re-mi-fa-sol-la-si,
Prašom sparną man — mersi!
Si-la-sol-fa-mi-re-do,
Rokenrolas — Rokoko!

(Šoka Rokenrolą su Karmen)

Atsistosiu aš ant kūdros kranto
Ir užtrauksiu su varlėm belkanto,
O aukštai pakėlęs kairę koją,
Aš labai prancūziškai dainuoju:

Selavi, pardon, madam,
Prašom, duokit sparną man!
Jes, madmuazel, mersi —
Tamsta šiąnakt nuostabi!

Mėnulis išjungia prožektorius. Vizija baigiasi, toliau — vėl viskas kaip gyvenime

GAIDYS. Auksinį snapą!.. Sidabrinį švarką!..

ŠUO. Žinoma. Juk tu šito kiemo šeimininkas.

GAIDYS. Taip, aš esu šeimininkas.

ŠUO. O vaikštai apsirengęs kaip liokajus.

KARMEN. Taip. Povas, kur gretimam kieme gyvena, už tave daug gražesnis...

GAIDYS. Kaipgi tu skrisi? Mėnulis taip aukštai...

ŠUO. Žinoma, bus kokie du kilometrai. Bet kaip tu manai, dėl ko aš kas naktį į jį žiūrėdamas staugiu? Šitaip aš akumuliatorius pasikraunu.

GAIDYS. Kokius — aku-ku-ku?..

KARMEN. O gal tu per silpnas ir negali nukirsti?.. Povas, kur gretimam kieme gyvena...

GAIDYS. Aš per silpnas? Žiūrėk! *(Kerta)*

KARMEN. Oi, koks stiprus!

GAIDYS (*kerta dar labiau atsivėdėjęs*). Žiūrėk!

KARMEN. Oi, alpstu!

ŠUO. Kirsk, kirsk.

GAIDYS *(nukerta grandinę).* Oi, mano snapas nulūžo!..

KARMEN. Nesijaudink, juk dabar turėsi auksinį. Eikit visi čionai! Žiūrėkite, kaip šuo į mėnulį skris.

GAIDYS. Mano snapas geležinis,
Aš nepaprastas gaidys!
Štai ir nukirtau grandinę,
Kas man ačiū pasakys?

ŠUO. Tu ir pasakysi.

GAIDYS. Kaip tai aš?

ŠUO. Aš tau leidau nukirsti grandinę. Tu privalai man padėkoti.

GAIDYS. Žiūrėkit, koks neku-ku-kultūringas šuo!

ŠUO. Kas nekultūringas?

GAIDYS. Tu.

ŠUO *(pagriebia jį už sparno).* Kas?

GAIDYS. Aš. *(Liūdnai)* Manding...

ŠUO. Dabar atsiprašyk.

GAIDYS. Už ką?

ŠUO. Nesvarbu. Aš noriu, kad atsiprašytum.

GAIDYS. Atsiprašau...

ŠUO. ...pone. *(Kanda)*

GAIDYS. Atsiprašau, pone Šunie. Atleisk ir paleisk. Dabar gerai?

ŠUO. Vis dar per mažai pagarbos. Kodėl tu į mane kreipiesi nelyginamuoju laipsniu?

GAIDYS. Nesuprantu, pone...

ŠUO. Ak, nesupranti! *(Kanda)*

GAIDYS *(ispaniškai)*. Ku-ku-ru-ku-kū!

ŠUO. Šuo yra nelyginamasis laipsnis, o aš esu aukšto laipsnio. Tai kaip reikia kreiptis?

GAIDYS. Šunesnis.

ŠUO. Teisingai. *(Galvoja)* O jeigu aš esu dar aukštesnio laipsnio?

GAIDYS. Šuniausias.

ŠUO. Teisingai. Šuo, šunesnis, šuniausias! Ponas šuniausias! Neblogai. O kaip bus visų aukščiausias laipsnis?

GAIDYS. Visų šuniausias.

ŠUO. O pats pats aukščiausias laipsnis?

GAIDYS. Nežinau.

ŠUO. Nežinai? O kas žino? *(Dairosi)*

VISI *(sutrikę, su triko)*. Mes nežinom.

ŠUO. Niekas nežino? O aš žinau. Kodėl? Todėl, kad protingas. Pats aukščiausias laipsnis yra — Šunsnukis!.. Na,— kas aš esu?

VISI. Šunsnukis.

ŠUO. Dar kartą!

VISI. Šunsnukis!

ŠUO. Dar!

VISI. Šunsnukis!

ŠUO *(Gaidžiui)*. O tu kas toks?

GAIDYS. Gaidys.

ŠUO. Nuo šiol būsi Avinas.

GAIDYS. Kodėl?

ŠUO. Todėl, kad tu kvailas kaip avinas! *(Juokiasi)* O pats dėl ko nesijuoki? Gal nejuokinga?

GAIDYS. Nejuokinga.

ŠUO. Ką tu sakai!..

GAIDYS. Juokinga man, juokinga.

ŠUO. Tai ko nesijuoki?

GAIDYS. Nesupratau iš karto. Ko-ko. *(Juokiasi)* Labai sąmojingai pasakyta.

ŠUO. O dabar subliauk.

GAIDYS. Bet, pone Šunsnuki... *(Nusičiaudėja)*

ŠUO. Subliauk, sakau.

GAIDYS. Aš nemoku bliauti.

ŠUO. Kaipgi tu nemoki bliauti, jeigu esi avinas?

GAIDYS. Aš dar tik dvi minutės kaip avinas... Neišmokau dar...

ŠUO. Ak, štai kas! Gerai, aš dabar tave paleisiu, o tu šiąnakt sukursi dainą apie Šunsnukį ir rytoj rytą ją man subliausi. Aišku?

GAIDYS. Neaišku. *(Šuo išsižioja)* Jau maždaug aišku.

ŠUO. Subliausi. Eik. Ir kad man be visų šitų ku-ku-ru-ku-kū... Nusibodo! *(Gaidys eina)* Kur eini?

GAIDYS. Einu mokytis.

ŠUO. O kas atsisveikins?

GAIDYS. Viso gero, pone Šunsnuki.

ŠUO. Žengte marš! *(Apkvaišęs Gaidys pakreipia galvą ir nejuda)* Ramiai! *(Gaidys ima bėgti vietoj)* Kairėn! *(Gaidys pasisuka dešinėn)* Aplink! *(Gaidys persiverčia per galvą)* Laisvai! *(Gaidys nugriūva)* Išnešti! *(Katinas išvelka Gaidį, suėmęs už uodegos. Šuo atsigula)* Ak, kaip sunku vadovauti...

KARMEN. Karaliau...

ŠUO. Ko tau?

KARMEN. Aš noriu pažiūrėti, kaip tu į Mėnulį skrisi...

ŠUO. Ko ten skristi? Man ir čia gerai. Tik išalkau truputį.

KARMEN. Tai pavalgyk ir skrisk.

ŠUO. Gerai sakai. Prieik arčiau.

KARMEN. Mane Gaidys primuš, jei neparneši jam auksinio snapo.

ŠUO. Nebijok, neprimuš.

KARMEN. Iš kur žinai?

ŠUO. Todėl, kad aš vakarienei valgysiu vištieną.

KARMEN. O kas yra vištiena?

ŠUO. Vištiena?.. Kaip čia tau paaiškinus... Tai labai skanu. Tai toks valgis. Iš vištos.

KARMEN. Kiaušinis?

ŠUO. Skaniau.

KARMEN. Kas gi tai galėtų būti? Ak, man taip sunku galvoti!.. (*Šuo grybšteli ją už kojos*) Oi! Aš supratau. Tu nori mane suvalgyti? Ak, kaip baisu! Kodėl tu nori mane suvalgyti?

ŠUO. Kvailas būčiau badauti, kai pilnas kiemas riebių vištų.

KARMEN. O sakei, kad myli!..

ŠUO. Užtat ir noriu suvalgyti! Vištiena man labai patinka...

KARMEN. Bet aš tau padėjau...

ŠUO. Gerai, aš tavęs pasigailėsiu. *(Katinui)* Ministre, užrašyk ją pusryčiams. *(Karmen)* Dabar eik ir sočiai pavakarieniauk, kad būtum rytoj riebesnė. *(Karmen nueina)*

IZABELĖ. O ka-ka-ka-kas su manim bus?

ŠUO. Tu taip įkyriai ka-ka-ka-karki, tai būk karve.

IZABELĖ. Kaip aš galiu būti karve? Aš esu višta.

ŠUO. O aš noriu, kad būtum karve. Aš čia stipriausias. Kaip pasakau, taip ir turi būti. Duosi kasdien po du kibirus pieno... Na gerai, užteks po kibirą. Gali eiti. *(Izabelė nueina)*

KATINAS. Labai sudėtinga naujoji tvarka, karaliau.

ŠUO. Kaipgi kitaip! Tegul pamato visi, kad aš čia valdovas. O gal tu kitaip galvoji?

KATINAS. Ne, ne, aš sutinku su vadovaujančia nuomone.

ŠUO. Aš būsiu šito kiemo karalius Šunsnukis Pirmasis.

KATINAS. Kokie bus įstatymai?

ŠUO. Įstatymai bus geri. Pirmasis įstatymas — dėl mirties bausmės įvedimo. Mirtis bus vykdoma nusikaltėlį suvalgant.

KATINAS. O, tai labai reikalingas ir labai skanus įstatymas.

ŠUO. Antras įstatymas... (*Galvoja*) Ne, daugiau įstatymų nebus. Užteks vieno.

KATINAS. Už kokius nusikaltimus bus valgoma?

ŠUO. Už visus.

KATINAS. Labai gerai. Tik bijau, kad mūsų karalystėje gali greit pritrūkti pavaldinių.

ŠUO. Tada perlipsim per tvorą į gretimą kiemą. Ten aš irgi regėjau keletą riebių vištų.

KATINAS. Tada kitas reikalas.

ŠUO. Kai tapau karaliumi, toks protingas pasidariau, kad net galva sukasi. *(Jo galva apsisuka keletą kartų ir nukrinta ant žemės, Katinas uždeda ją į vietą ir prisuka specialiais varžteliais)*

KATINAS. Atsargiai, atsargiai! Žiūrėk, kad visai neatsisuktų. Neįpratusiam — daug galvoti kenksminga...

ŠUO. Teisingai. Užtenka galvoti, laikas miegoti. Jūs dar nenorit miego? Bet prieš miegą, sako, labai sveika padainuoti. *(Dainuoja)*

Vakar aš buvau šuva,
O dabar karalius — va!
Jeigu kas manęs neklauso,
Tam nukandu ponią ausį —
Ammm!

Vakar aš buvau kvailys,
O dabar jau kvailas — jis!
Jei manęs tu nebijosi,
Tau nukąsiu ponią nosį —
Ammm!

Šiandien buvo mėnuo spalis,
O rytoj jau bus birželis,
Jei ne taip, kaip aš, kas loja,
Tam nukandu ponią koją —
Ammmba!

Visi užmiega. Per sceną pereina aksomo rūbais pasirėdžiusi Naktis, o per žvaigždėtą dangų Didžiaisiais Grįžulo ratais pervažiuoja Mėnulis ir, pažvelgęs į Kiemą, nusijuokia

II DALIS

KIEMAS. Naktis. Iš Rytų pusės atvažiuoja Mėnulis ir su prožektoriais apšviečia Kiemą. Atbėga Katinas, užšoka ant stogo, išsiima veidrodėlį ir apžiūrinėja save Mėnulio šviesoj

KATINAS. Mėnesienoj aš atrodau daug gražesnis, tiesa? Mėgstu pasivaikščioti mėnesienoje stogais, esu lunatikas... Jau sakiau, ar ne? O ką aš pridariau pirmajam veiksme, neatsimenat? Nieko gero? Bet juk ir nežadėjau gera daryti! Žadėjau padaryti ką nors blogo! Dabar kad tik man nepadarytų pačiam! Oi nemėgstu!.. Bet gal kaip nors išsisuksiu. Juk dabar aš ministras. *(Užsideda akinius, pasiima portfelį)* Panašus? Tik reikia būti gudriam ir atsargiam. *(Dainuoja)*

Mes, kačiukai, esam gražūs,
Mūsų letenėlės mažos,
Mes negalim dideli užaugti,
Bet mes mokame gražiai — kniaukti!

Mes, kačiukai, esam gudrūs,
Mūs ausytės visad budrios,
Mes negalim dideli užaugti,
Bet didžiuosius galime apgauti.

Mes, kačiukai, mes protingi,
Mūs kailiukas auksu spindi,
Mes negalim dideli užaugti,
Bet didiesiems galim vadovauti!
Miau!
Ir taip toliau...

TVARTAS. Konferencijų salėje — vištų posėdis. Girdėti garsus ir nervingas karkimas. Tribūnoje draugas Gaidys sugipsuotu snapu ir dėl visa ko suvirinta kairiąja koja

GAIDYS *(skambina varpeliu).* Prašom tylos! Piliete Izabele! Panele Karmen! Kodėl slepiate galvas šiukšlėse? Galvomis reikia galvoti! Posėdis atidarytas! Naktotvarkėje vienas klausimas — ką daryti? Pradėsim kudakusijas.

IZABELĖ *(Karmen).* Tai tu dėl visko kalta. Tu apsukai galvą Gaidžiui! Mes taip gražiai dviese kapstėmės ant šiukšlyno, kol tavęs nebuvo!.. Aš tau akis iškaposiu!

KARMEN. Aš tau porcelianinius dantis išmušiu! *(Abi vištos susikimba ir ima peštis)*

GAIDYS. Tylos! Tylos! Karmen, kaip tu pasikeitei. O taip gražiai siekei kažko daugiau...

KARMEN. Tu irgi pirmajam veiksme labai linksmas buvai! O koks esi dabar?

GAIDYS. Kokia baisi naktis... Kai tave suvalgys, tik nepradėk vaidentis naktimis. Aš taip bijau vaiduoklių!..

IZABELĖ. O kas kaltas? Dėl ko tu klausei Šuns? Dėl ko-ko-ko?

KARMEN. Aš nenoriu būti vištiena!

IZABELĖ. Aš nenoriu būti karve!

GAIDYS. Pagalvokim visi kartu. Ką daryti? Ką-ką-ką-ką-ką?

IZABELĖ. O ką gali sugalvoti, jeigu esi višta?!

GAIDYS. Reikia bandyti. Gal kas išeis.

GAIDYS ir KARMEN *(galvoja dviem balsais).* Ką-ką-ką-ką-ką?..

GAIDYS, KARMEN ir IZABELĖ *(galvoja trim balsais).* Ką-ką-ką-ką-ką-ką-ką?..

KARMEN. Na, ar jau susigalvojo?

IZABELĖ. Mes taip ilgai ir taip gražiai galvojom!..

KARMEN. Aš taip smarkiai galvojau, kad net užsnūdau ir susapnavau sapną, kad šoku balete mirštančiąją gulbę, pagal Čaikovskį, žinote...

IZABELĖ *(su rūpesčiu).* Parepetuoti tau naudinga, nes greitai teks atlikti mirštančios vištos vaidmenį...

GAIDYS. Mes turime laikytis išvien. Supratot?

IZABELĖ. Ne, aš nesupratau. Ką tai reiškia — išvien?

KARMEN. Už ko man laikytis? Ar galima — aš laikysiuos tau už nugaros?

GAIDYS. Kaip čia jums paaiškinti... Na, pavyzdžiui, jeigu ištrauksi iš sparno vieną plunksną ir lauši,— tai lengvai perlauši, o jeigu visą sparną iš karto — niekaip neperlauši. Aišku?

IZABELĖ. Neaišku.

KARMEN. Aš nesuprantu, kam dar tą sparną laužyti, jeigu iš manęs ir taip nori vištieną padaryti!?

GAIDYS. Na, kaip jūs taip nesuprantat! Duok savo sparną, Izabele, aš tau parodysiu, kas ir kaip... Bet kur tavo plunksnos?

IZABELĖ. Pamečiau iš baimės...

KARMEN. Aš negaliu laikytis išvien. Kojos nelaiko, kai pagalvoju, kas bus rytoj. Laikyk mane, Genijau, už abiejų sparnų. Juk tu myli mane! Dovanok, kad buvau tokia šalta.

GAIDYS. Ak, dabar jau — dovanok!.. O vakar kas buvo? *(Pro ašaras)* Ir visada jūs šitaip... O aš, beje, jau seniai — pliuskvamperfekt... Bet ką čia... Reikia prašyti Avino, kad mums padėtų. *(Eina į biliardinę, kur vargsta Aviačempionas)* Labanaktis, Avine. Su kuo čia dabar žaidi?

AVINAS. Su savim.

GAIDYS. Koks rezultatas?

AVINAS. Du nulis savo naudai. Niekaip negaliu savęs įveikti — nepaprastai stiprus varžovas. Bet aš užsispyręs — kiekvienas avinas turi vieną sykį įveikti save, kaip sakydavo mano senelis Batonas Už Dvylika, amžiną jam atilsį. *(Persižegnoja)* Geras avinas buvo...

GAIDYS. Ar girdėjai, kad Autorius nuo grandinės pasileido?

AVINAS. Na ir kas? E du į e keturi. *(Atlieka specialius judesius)*

GAIDYS. Jis nori vištas suėsti.

AVINAS. Tegu ėda. Šachas.

GAIDYS. Bet jis tave vadina kvailiu.

AVINAS. Mane? Kaip jis drįsta?! Matas. Pasiduodu.

GAIDYS. Aš irgi taip jam sakau — kaip tu drįsti! O jis man sako — tu kvailas kaip Avinas.

AVINAS. Tai jis sako, kad tu kvailas, o ne aš.

GAIDYS. Jis sako, kad aš kvailas, bet — kaip avinas.

AVINAS. Ir teisingai sako. Tu ir esi kvailas.

GAIDYS. Kaip avinas?

AVINAS. Taip. Aš suprantu, kad tu kvailas kaip avinas. *(Nustebęs)* Palauk... Kaip čia išeina?..

GAIDYS. Šuo man sako, kad aš kvailas kaip avinas, o kadangi tu esi Avinas, išeina, kad jis tave laiko kvailu.

AVINAS. Kur išeina? *(Dairosi, ieško po biliardo stalu)* Kaip taip gali išeiti? Jeigu jis man sakytų — tu kvailas kaip avinas — gal tada ir išeitų. Bet jeigu aš būčiau kvailas kaip avinas, aš tada nebūčiau toks protingas, koks esu dabar!

GAIDYS (*sau*). Ne, nieko nebus. Reikia su Avinu kitaip kalbėtis. *(Pataikauja)* Jeigu tu esi toks protingas, patark, ką man daryti? Šuo liepė iki ryto išmokti bliauti avinu.

AVINAS. Kaip tu gali bliauti, jeigu esi gaidys! Aš niekam neleisiu bliauti.

GAIDYS. Taip ir pasakyk Šuniui.

AVINAS. Pasakysiu.

GAIDYS. Kada pasakysi?

AVINAS. Užvakar.

GAIDYS. Kaip tai užvakar, jeigu jau rytas aušta?

AVINAS. Rytoj ir bus užvakar. Ir prašom nesiginčyti! Jeigu aš ką įsikalu į galvą, savo nuomonės tvirtai laikausi.

GAIDYS. Kokia baisi naktis!..

IZABELĖ. Ką daryti, ką-ką-ką?..

KARMEN *(sopulingai parimusi ant laktos).*

Jau plėšrūnai pastojo man kelią,
Jau jie rodo dantis ir nagus,—
Ar išgelbės kas vargšę vištelę,—
Ak kas bus, ka-ka-ka-ka-kas bus?

Paskutinį jau kartą šiandieną
Beragausiu, koks sliekas gardus,
Nes kai kam jau pakvipo vištiena,—
Ak, kas bus, ka-ka-ka-ka-kas bus?

Ak ponai ir ponios, kas duos šilumos?
Kas buvo — pražuvo visai be naudos,
Ir laiko atgal nepasuksi nė kiek tu —
Senoviniai laikrodžiai bėga į priekį...

Per sceną perbėga Katinas su senoviniu laikrodžiu

KIEMAS

ŠUO *(pabunda).* Rytas aušta mano karalystėje! Ei, Katine, Lunatike! Ministre! A-ū-ū!

KATINAS *(ateina su akiniais ir portfeliu).* Ką įsakysi?

ŠUO. Rytas turi prasidėti himnu. Įjunk Gaidį. Tegu bliauna.

Katinas oriai išeina

ŠUO. Karalium būti man patinka —
Ką nori, tą ir įsakai.
Ar kvaila būtų, ar protinga —
Vis tiek atrodys, kad gerai.

Svarbu, kad dantys neiškristų,
Svarbu, kad būčiau aš stiprus.
Reikės nueiti pas dantistą,
Nes vien tik dantys valdo mus!..

Dantistas turi snapą ploną,
Dantisto pavardė — Genys!
Dantims teuždeda jis plombą,
Tada jį dantys — ham! — prarys.

Jei nori būti, paikas vaike,
Protingas, storas ir stiprus,
Dantis kasdien valyti reikia —
Nes vien tik dantys valdo mus!..

Grįžta Katinas

ŠUO. Na, kodėl nesigirdi aviamuzikos?

KATINAS. Gaidys atsisako bliauti.

ŠUO. Štai kaip! Ką gi — teks bausti pagal įstatymą. Ką sako įstatymas, perskaitykit.

KATINAS. Įstatymas pirmas ir vienintelis — mirties bausmė, nusikaltėlį suvalgant.

ŠUO. Aš laikausi dietos, bet privalau laikytis ir įstatymo! Nieko nepadarysi. Kviesk jį čionai.

KATINAS. Gaidį palaiko Avinas.

ŠUO. Vadinasi — jie abu prieš mane?

KATINAS. Ir dar vištos...

ŠUO. Maištas? Sąmokslas?

KATINAS. Avinas paskelbė imąs valdžią į savo ragus.

ŠUO. Aš jį paimsiu į dantis!

KATINAS. Bus gražu pažiūrėti. Kai du pešasi — trečias laimi!

ŠUO. O kas trečias? *(Sugriebia ministrą už sprando)*

KATINAS *(skaičiuoja, baksteli leteną į Šunį).* Vienas! *(Į save)* Du! *(Į šunį)* Trys! Aišku, kad tu trečias.

ŠUO. Teisingai. Pašauk Aviną. *(Katinas išeina)* Kaip sunku vadovauti. Kaip niekas nesupranta, kad aš noriu tik gero! Avinas... Pamanykit! Bet reikia dėl visa ko pasiimti proto kuolą! *(Išsitraukia iš tvoros baslį)* Jei kas — aš jį užprotokuoliosiu... *(Ateina Avinas)*

AVINAS. Tegul šaukia ką nori gaidžiai,
Aš per kiemą einu išdidžiai
Ir kiekvieną galiu subadyt
Aš, Batonas Už Dvidešimt Dvi!

Tą gyvenime gelbsti nagai,
Šitą dantys, mane — tik ragai,
Ir kiekvieną galiu subadyt
Aš, Batonas Už Dvidešimt Dvi!

Jeigu išaugo ant galvos ragai,
Tai dar nereiškia, kad galvoj tau negerai,
Jei čia gyvenat, nepamiršk niekados —
Svarbu ne kas galvoj — kas ant galvos!

ŠUO. Labas rytas, Avine.

AVINAS. Labas užvakar.

ŠUO. Tai ką pasakysi?

AVINAS. O tu ką pasakysi?

ŠUO. Ne, tu pirmas pasakyk.

AVINAS. Ne, tu pirmas.

ŠUO. Ne, ne, tu esi antras, tu ir sakyk pirmas.

AVINAS. Kodėl aš antras?

ŠUO. Todėl, kad tavo nosis mėlyna! Cha cha! *(Nustebęs)* Kaip čia man pavyko taip sąmojingai pasakyti?

AVINAS. Jeigu aš esu antras, tai kaip aš galiu sakyti pirmas?

ŠUO. Tada sakykim abu kartu.

AVINAS ir ŠUO *(ryžtingai)*. Aš niekam neleisiu! *(Abu pasipiktinę nutyla)*

ŠUO. Ko tu neleisi?

AVINAS. Aš niekam neleisiu šitam kieme bliauti!

ŠUO. O aš niekam neleisiu manęs neklausyti!

AVINAS. Be-e-e-protis!

ŠUO. Tada pietums bus aviena.

KARMEN *(nudžiugusi)*. O vištienos nebebus?

ŠUO. Vištiena bus desertui.

KARMEN *(Izabelei)*. Kas yra desertas?

IZABELĖ. Man atrodo, gaidys. Tik prancūziškai.

KARMEN. O, kaip gerai! Aš taip noriu į Prancūziją!

AVINAS. Aš kategoriškai prieš. Avienos nebus.

ŠUO. Tu turi kokių nors argumentų prieš?

AVINAS. Turiu.

ŠUO. Kur jie?

AVINAS. Štai! *(Atstato ragus)*

ŠUO. Chm... *(Apžiūrinėja)* Neblogi argumentai, neblogi... *(Išsigandęs)* Ką daryti? Reikia pasitarti su Lunatiku. Ministre, ką pasakysi?

KATINAS. Parodyk jam savo argumentus.

ŠUO *(iššiepia Avinui dantis).* Žiūrėk! Ir aš dar turiu proto kuolą! *(Pagrūmoja basliu)* Na, kieno argumentai geresni?

KATINAS. Man atrodo, abiejų maždaug vienodi.

ŠUO *(Avinui).* Susitarkim gražiuoju. Nebūk tu avinas.

AVINAS. Bet aš esu Avinas! (*Griežtai*) Ir didžiuojuos tuom!

ŠUO. Reiktų pasiųsti kariuomenę, kad aplaužytų Avinui ragus... Ministre, kur mūsų kariuomenė?

KATINAS. Nėra kariuomenės. *(Sau)* Aš tai jau neisiu į karą... Dar kailinius suplėšys...

ŠUO. Tai koks aš karalius be kariuomenės? Ū-ū-ū! *(Pravirksta)*

KATINAS. Gaidys, sako, labai norįs kariauti... Reikia jį paimti į rekrūtus. Ir dar vištos, girdėjau, visą laiką karkia — į kar-kar-karą!..

ŠUO. Rikiuok visus čionai.

KATINAS. Genijau! Karmen! Izabele! Rikiuokitės! *(Gaidys ir vištos bando išsirikiuoti)*

ŠUO *(Gaidžiui).* Skiriu tave karvedžiu ir suteikiu šanteklero laipsnį. O gal tau labiau patinka santechniko laipsnis? Rinkis. Ir antpečius užsidėk. *(Paduoda kaliošą)* Matai Aviną? Pulk jį ir nugalėk. O aš tuo tarpu truputį pasnausiu ant laurų. *(Apdairiai pasitraukia už krūmo)* Kur laurai? *(Katinas pabarsto iš pakelio. Šuo atsigula)*

GAIDYS. Ką man dabar daryti? Snapas ir tas nulūžęs!..

KATINAS. Štai tavo du pulkai. *(Rodo vištas)* Vadovauk jiems.

GAIDYS. Aš ne karvedys, aš solistas... Į Operą! Į Operą!

KATINAS. Kai šunys loja — gaidžiai tyli, gerbiamasis... Į rikiuotę. Vikriau!

Gaidys ir Vištos išsirikiuoja. Vištos — snapais į priekį, Gaidys — į užpakalį

KATINAS. A-aplink! *(Rekrūtai apsisuka aplink savo ašis ir lieka kaip buvę)* Krūtines išpūsti! Pilvus pasidėti! A-aplink! *(Gaidžiui)* Kaip tu sukinėjies, nemokša?

GAIDYS. Kad man jau galva apsisuko...

KATINAS. Žengte marš! Kairėn! Dešinėn! Aplink! *(Gaidžiui pasimaišo protas, ir jis karo veiksmų arenoje ima judėti chaotišku Brauno judėjimu)*

GAIDYS. Antpečius kai užsidėjau,
Tai visai aš sukvailėjau.
Tiek protelio to tebuvo,
Rodos, ir tas pats pražuvo...

Jei kaire man žengti liepia,
Dešinioji vietoj lieka,
Liepia dešine pradėti —
Nežinau, kur kairę dėti.

Kai man sako — marš atakon,
Aš — aukštielninkas ant tako.
Jeigu klausia — „pasiryžęs"? —
Tuoj ištinka paralyžius.

Vos tik priešas koją kelia,
Man atsisuka varžteliai,
O kai priešas užsimoja,
Ausys man užsilapoja.

Ak, prapulsiu, nusišausiu,
Įsipjausiu, įsižeisiu,
Jeigu lieps žygiuot į šiaurę,
Aš į pietryčius nueisiu...

KATINAS. Na, ar jau atsisuko galva?

GAIDYS. Vis tiek aš nesuprantu, kuria kryptim man pulti? Gal aš pulsiu į tvartą...

ŠUO *(Katinui)*. Na, ar jau baigėsi karas?

KATINAS. Dar neprasidėjo. Kuria kryptim įsakysit pulti?

ŠUO. Kryptis viena — pirmyn!

KATINAS. Pirmyn, gaidy! Kodėl tu eini atgal, jeigu įsakyta pirmyn?

GAIDYS. Aš maniau, kad pirmyn yra toj pusėj...

KATINAS. Va pirmyn! *(Rodo Aviną)*

GAIDYS. Ai, gal aš geriau su vištom kariausiu...

AVINAS. Kas mane nori pulti? Kur jis yra? *(Atstato ragus)*

GAIDYS. Oi, aš jau sužeistas! Jau man galas! *(Krinta ant žemės)*

IZABELĖ *(su didžiu skausmu)*. Genijau! *(Suklumpa prie kritusiojo)*

GAIDYS. Oi, mirštu! Duokit greičiau Ordiną.

IZABELĖ. Kur tu sužeistas, Genijau!?

GAIDYS. Į galvą, į kaklą, į krūtinę, į sparnus, į pilvą, į kojas ir į širdį. Du kartus.

IZABELĖ. Matot, koks jis!

GAIDYS. Palik mane: gelbėkis pati. Eik iš scenos.

IZABELĖ. Ne, ne, aš nepaliksiu tavęs.

ŠUO *(Katinui)*. Na, kokie mūsų reikalai? Ar aš jau laimėjau? Ar jau galiu išlįsti ir pradėti mitingą?

KATINAS. Kariuomenė išblaškyta. Viskas baigta. *(Sau)* Gal man jau laikas pereiti Avino pusėn?

ŠUO. Kaip baisu-u-u! *(Slepiasi krūmuose)* Kas dabar bus?

KATINAS. Reikia Avino paklausti.

ŠUO. Paklausk. Tik nesakyk, kad aš čia.

KATINAS. Kas dabar bus, Avine?

AVINAS. Nieko nebus.

KATINAS. Visai visai nieko?

AVINAS. Visai nieko.

KATINAS. O kas būna tada, kai nebūna nieko?

AVINAS. Kai nebūna nieko, tada... tada ir nebūna nieko...

KATINAS. O viskas — būna?

AVINAS. Atmesti ir uždrausti.

KATINAS. Ką uždrausti?

AVINAS. Viską.

KARMEN. Ir vištas uždrausti?

AVINAS. Ir vištas.

KARMEN. O kaip aš tada gyvensiu uždrausta?

AVINAS. O kas tau liepia gyventi? Man vištos nereikalingos. Aš jų nevartoju.

KATINAS. Tamsta turbūt esi draudimo agentas, kad taip smarkiai draudi?

KARMEN. Tai ką aš turiu daryti, būdama uždrausta?

AVINAS. Keliauk į Aną pasaulį ir sužinok, ką ten veikia mano senelis, Batonas Už Dvylika?

KARMEN. Kad aš nežinau kelio. Genijau, gal tu žinai?

GAIDYS. Nieko nežinau. Aš esu nebegyvas. Aš jau kojas pakračiau. *(Pakrato)*

KARMEN. Ir kaip atrodo gyvenimas po mirties?

GAIDYS. Gerai. Kovoti nebereikia. Tik valgyti norisi. Atnešk man kokį slieką.

KARMEN. Aš išeinu į Aną pasaulį. Kada grįšiu — nežinau. *(Išeina į vakarus su daina)*

Mainos rūbai margo svieto —
Vištai nebelieka vietos.
Ak, nejau višta žavinga
Tik vištienai reikalinga?

Ir padėti nieks negali,
Jeigu tu gimei višta.
Padėkok per snapą gavus
Ir neklausinėk — už ką...

Kur aš eisiu — ten paklysiu,
Kur sustosiu — ten ir krisiu.
Ak, nelaimė, ak — vis tiek,
Bėk, vištele, bėk, skubėk...

Eina dešinėn vištelė —
Avinas pastoja kelią,
Eis višta į kairę pusę —
Tai ant kelio šuo rūstusis.

Prie ano pasaulio vartų
Jeigu krisiu aš — tada
Nerašykit mano vardo —
Parašykite — višta...

ŠUO. Ministre, eik pasakyk Avinui, kad aš nesutinku būti uždraustas. Tik nepasakyk, kur esu.

AVINAS. Katine Lunatike, eik pasakyk šuniui, kad aš jį uždraudžiu.

ŠUO. Pasakyk jam, kad aš turiu dantis, vadinasi, aš protingas.

AVINAS. Ką šitas šunsnukis kalba?

KATINAS. Kad aš nemoku prancūziškai. Nesupratau.

AVINAS. Mano protas dvigubas ir iš tolo matosi. Nė šieptis nereikia. Taip jam ir pasakyk.

ŠUO. Ką tas Avinas ten burbuliuoja?

KATINAS. Neatsimenu. Skersas stovėjau, per kairę ausį įėjo, per dešinę išėjo...

ŠUO. Pasakyk jam, kad jis kvailys. Tiktai savo vardu sakyk. Atseit aš, Katinas, galvoju, kad tu kvailys. O dar geriau — imk štai mano proto kuolą ir užprotokuoluok jam per kaktą.

AVINAS. Ei, Lunatike, eik pasakyk jam, kad jis kvailas kaip avinas ir mušk per abi ausis, kol ačiū pasakys.

KATINAS. Oi įkliuvau. Ką dabar daryti?

KARMEN *(pareina iš rytų)*. Neradau kelio į Aną pasaulį. Kas dabar bus?

ŠUO. Aš žinau. Galiu parodyti. Tas kelias veda per mano skrandį. *(Išsižioja)* Šok į gerklę. Aš tave suvirškinsiu.

KARMEN. Suvirškinsi? *(Izabelei)* Kažin ką tai reiškia — suvirškinti?..

IZABELĖ. Man atrodo — tave nori išleisti už vyro. Tai bus linksma!.. *(Užmiršusi situacijos rūstumą, atlieka keletą kvikstepo figūrų)*

KARMEN. O, kaip įdomu! Manęs dar niekas nėra virškinęs. *(Pasiruošia įsibėgėti)*

AVINAS *(Šuniui).* Tu nori pasakyti, kad suviršk-inai mano senelį Batoną už Dvylika?

ŠUO. Aš pajuokavau. *(Užsičiaupia)*

AVINAS. Aš juokų nesuprantu. Aš Avinas.

KATINAS. Aš sugalvojau, kaip protą reikia išmatuoti. Tada bus viskas aišku.

ŠUO. Viskas aišku?

AVINAS. Ar aišku — viskas?

KATINAS. Reikia sulošti šaškėmis. Kas laimės, tas, vadinasi, ir yra protingas.

ŠUO. Bet šaškių nėra.

KATINAS. Užtat yra dvi vištos. Juoda ir balta.

AVINAS. Ar užteks dviejų?

KATINAS. Koks skirtumas? Juk jūs vis tiek nemokat lošti. Rinkitės.

GAIDYS. Gerai, kad aš nebegyvas. Gal liksiu sveikas.

ŠUO. Aš žaisiu juodosiomis šaškėmis. *(Sau)* Juodą sunkiau pastebėti. Gal pavyks apmauti Aviną...

AVINAS. Aš baltosiomis, nes aš ir pats baltas, aliumininis...

ŠUO. O kur lenta?

KATINAS Va lenta! *(Rodo lentą, permestą per kūdrą)*

IZABELĖ. O kas bus, jeigu mane nukirs?

KATINAS. Rasim, kur padėti nukirstą vištą. Nesijaudink.

ŠUO. E du į e keturi, kaip sakė didmeistris. Ką tu į tai?

AVINAS. Aš galvoju.

ŠUO. Šachas!

AVINAS. Kur tai matyta šachuoti šaškėmis?

ŠUO. Čia ne šaškės, o vištos.

AVINAS. Šaškės! Ir prašom nesiginčyti! Jeigu jau aš ką įsikalu galvon, savo nuomonės tvirtai laikausi.

ŠUO. Matas!

AVINAS. Baltieji pradeda ir laimi. Taip visada būna. Aš nesutinku.

ŠUO. Bet pradėjo juodieji.

AVINAS. Vadinasi — neteisinga...

ŠUO. Kas kaltas, kad tu taip ilgai galvoji!..

AVINAS. Lygiosios! *(Įsižeidęs nubraukia abi Vištas į vandenį. Vištos kudakuodamos plaukia į krantą. Izabelė — delfinu, Karmen — laisvu stiliumi)*

ŠUO. Nesutinku.

KATINAS. Nereikia nervintis. Pradedam iš naujo!

IZABELĖ. Oi, aš skęstu. Varlė man koją nukando...

KARMEN. Mane sutraukė mėšlungis...

KATINAS. Plaukit greičiau! Čia jums ne kurortas.

IZABELĖ *(šlubuodama lipa iš vandens).* Pusę kojos beturiu...

KARMEN. Aš, atrodo, jau paskendau. *(Plūduriuoja aukštielninka)*

KATINAS. Padarysim dirbtinį kvėpavimą. *(Įkiša jai gerklėn dulkių siurblio straublį ir įpučia oro. Karmen atsipeikėja)* Tvarka! Rikiuokitės ant lentos. *(Surikiuoja vištas)*

KARMEN. Kiek iš vargšių vištelių galima tyčiotis!..

IZABELĖ. Genijau, nors tu žodelį užtark. *(Po subtilios pauzės)* Kark...

GAIDYS. Neužstok saulės, juk matai, kad esu nebegyvas! *(Dėl visa ko pakrato kojas)* Kas per vištos! Nė po mirties neduoda ramybės...

KATINAS. Tylos. Varžybos tęsiasi.

ŠUO. Tada aš — taip.

AVINAS. O aš tada — šitaip!

ŠUO. Šaškės atgal neina.

AVINAS. Mano — dama!

IZABELĖ. Kodėl tu savo damą laikai už sprando?

KATINAS. Tylos. Šaškės nekalba.

ŠUO *(Avinui).* Tavo ėjimas.

AVINAS. Aš galvoju.

ŠUO *(sau).* Kol jis galvos, aš nukirsiu jo šaškę...

IZABELĖ. Avine, greičiau galvok, kitaip jis nukirs mane.

KATINAS. Tegu kerta, aš jau išalkau.

AVINAS. Aš galvoju.

ŠUO. Jei nemoki žaisti, nėra ko nė pradėti.

AVINAS. Aš nemoku? Tai tu nemoki! Aš dabar tokį ėjimą sugalvosiu, kad visos varlės pažaliuos. Aš kirsiu iš kairės į dešinę.

ŠUO. O aš iš dešinės į kairę! Ir tau per ausį.

IZABELĖ. Leisk man prieš kirtimą paskutinį kartą pasvajoti apie sūnelį, Kapitoną Kolumbą. O paskui jau kas bus, tas...

AVINAS. Tegu pasvajoja, kol aš sugalvosiu.

ŠUO. Tris minutes.

AVINAS. Tris minutes ir tris sekundes!

ŠUO. Kodėl tu man visą laiką prieštarauji?

AVINAS. Todėl, kad aš avinas ir geriau žinau, kaip turi būti!

KATINAS *(išsitraukęs iš portfelio laikrodį, pasižiūri. (Izabelei).* Trys keturi. Svajok. *(Diriguoja)*

KARMEN. O ką man daryti?

KATINAS. Eik į dušą ir nusiprausk, kad būtum skanesnė.

IZABELĖ *(svajingai).*

Niekados tavęs nebematysiu,
Ak, sūneli Ko-ko-ko-kolumbai!
Koks ko-koks žiaurus likimas vištų —
Ir gyvenimas, ir protas trumpas.

Į simfoninį varlių koncertą
Nenueisim niekados, ak ne,
Niekados nevalgysim konservų —
„Sliekas pomidorų padaže".

Nevažiuosim į Buenos Aires,
Nenueisim niekados į kiną —
Kirs mane iš dešinės į kairę,
Ir užčiaupsiu savo kakarinę.

Niekados aš nebesužinosiu,
Koks tu būsi — juodas ar geltonas...
Laukdama tavęs aš taip svajojau,
Kad tu būtum Ka-ka-kapitonas...

Pasigirsta keturi melodingi smūgiai, ir iš kiaušinio išsirita Viščiukas Kolumbas, apsivilkęs aksominiu Šveicarijoje siūtu kostiumu, su akiniais ir medaliu „Už skęstančiųjų gelbėjimą"

IZABELĖ. Sūnelis Kapitonas Kolumbas gimė! *(Pribėgusi apkabina sūnelį ir laisto Džiaugsmo Ašaromis)* O, koks tu visas pageltęs! Tai dėl to, kad kiaušinis buvo dietinis...

KOLUMBAS. Kas tu tokia esi? Aš tavęs nepažįstu.

IZABELĖ. Aš tavo mamytė, Izabelė. O tu mano sūnelis Kapitonas Kolumbas!

KOLUMBAS *(dairosi)*. Mamyte, o kas ten toks mėlynas, mėlynas?..

IZABELĖ. Tai dangus, vaikeli.

KOLUMBAS. O kas ten tokia geltona, geltona?..

IZABELĖ. Tai saulė, sūneli.

KOLUMBAS. Tai dėl ko, mamyte, mes turim šitoj šiukšlių krūvoj gyventi?

IZABELĖ. Čia mūsų namai, sūneli...

KOLUMBAS. Mama, pasakyk, kur aš buvau
Kur buvai prieš šimtą metų tu?
Ar tada taip pat spindėjo saulė,
Mėlynavo mėlynai dangus?

IZABELĖ. Niekas tu buvai,
Žemėj gyvenai.
Iš to nieko rados grūdas,
Grūdas aksominis, rudas.
Aš tą grūdą suradau
Ir suradus prarijau.
Iš to grūdo, iš to prado,
Tuoj kiaušinis atsirado —
Apvalus ir sidabrinis
Mano nuostabus kiaušinis.
Iš kiaušinio to — geltonas
Šast — Viščiukas Kapitonas:
Su akiniais, medaliu —
Ak, viščiukas tas — tai tu!

KOLUMBAS. Mama, kas gi bus po šimto metų?
Kur po šimto metų būsiu aš?
Ar tada taip pat žydės gėlė ta,
Debesis per dangų vėjas neš?

IZABELĖ. Nežinai dar nieko tu —
Debesėlis taps lietum,
Iš viščiuko po lietaus
Didelė višta užaugs,
Ir svajos višta naminė
Apie gaidį ir kiaušinį.
Vieną baisią baisią dieną
Iš tos vištos liks vištiena...

KOLUMBAS. Kodėl taip turi būti?

IZABELĖ. Mažą visuomet skriaudžia. Šuo skriaudžia... Avinas... Katinas, ir tas... Vargšę vištelę skriaudžia visi, kas tik turi laiko... O kartais ir išeiginėmis dienomis.

KOLUMBAS. O dėl ko mažą reikia skriausti?

IZABELĖ. Taip jau mūsų Kiemas sutvarkytas.

KOLUMBAS. Vadinasi, reikia pertvarkyti! (*Narsiai*) Kas tai padarys, jeigu ne mes, naujoji karta? (*Svirduliuodamas žengia pirmyn*)

IZABELĖ. Jau tvarkė... Šuo tvarkė... Avinas... Mums, vištoms, nuo to tik blogiau...

KOLUMBAS. Aš niekam neleisiu tavęs skriausti! (*Susverdėja*)

IZABELĖ. Ką tu gali padaryti, toks mažas ir toks geltonas!..

KATINAS (*žiūri į laikrodį*). Viskas. Laikas kirsti vištas.

IZABELĖ. Sudie, sūneli, daugiau nebepasimatysim.

ŠUO ir AVINAS. Greičiau, greičiau!..

KOLUMBAS. Stokit! Nė iš vietos! Jeigu ne — uždarysiu abu į laužtinius skliaustus ir pakelsiu kvadratu!

ŠUO. Kas čia toks?

AVINAS. Kur jis yra?

ŠUO. Iš kur tas balsas?

AVINAS. Turbūt jis labai stiprus, kad mūsų nebijo!

ŠUO. Matyt, kad stiprus, jeigu mus abu gali pakelti ir uždaryti!

KOLUMBAS. Aš nieko nebijau. O kas manęs nebijos, tam bus taip, kaip vakar kad buvo.

KATINAS. Oi, kaip baisu! Aš jau bijau! Jau dantys kliba.

AVINAS. Ir aš bijau. Ragai linksta.

KOLUMBAS. Meskit ginklus!

Avinas numeta ragus, o Šuo dirbtinį žandikaulį ir proto kuolą

KOLUMBAS. Dabar pasibučiuokit ir galit eiti. Rytoj pagalvosiu, ką su jumis daryti. Gal ištrauksiu kvadratinę šaknį.

Šuo ir Avinas pasibučiuoja ir išeina

IZABELĖ. Oi, sūneli, koksai tu drąsus! O sakyk, ar labai baisu buvo prieš juos atsistoti?

KOLUMBAS. Visai nebaisu. Aš, mamyte, prieblandoje nieko neįžiūriu. Aš jų nemačiau.

IZABELĖ. O pasakyk man, sūneli, kas buvo tiems, kurie vakar tavęs nebijojo?

KOLUMBAS. Nežinau, mamyte, aš juk vakar dar nebuvau gimęs... Bet kodėl gi nepajuokavus, ar ne?

IZABELĖ. Tas tai teisybė. Kas mums, vištoms, belieka... *(Atsidūsta ir užpučia Rampos šviesas)*

Leidžiasi uždanga

KATINAS (*už uždangos*). Viskas atidedama rytdienai. Prašom apsilankyti. Bet šiandien dar būtų gerai padainavus!

VISI (*uždangai pakilus*).

Mes pirmadienį kažką paliekam,
Žengiam į antradienį žvaliai.
Kas tenai yra — nematė niekas,
Bet kiekvienas žino — ten gerai!

Šiandien plojame visi Viščiukui,
O rytoj gal Avino ragams,
Gal rytoj visi laimingi būsim,
Bet naktis yra labai ilga.

Vienas sakė — ryt aš būsiu vadas,
Bet per naktį kojas jis pakratė...
Antras rėkė — būsiu ryt aš genijum,
Bet per naktį trečias jį prarijo.

Didvyriu būt rengėsi ketvirtas,
Bet į priekį žengdamas apvirto,
Nusilaužė paskutinę koją.
Ar suremontuos kas ją rytoj?

Nieko mes nebojam —
Kas mums tie pavojai!
Pažymius rašys mums ateitis!..
Kad ir viena koja,
Žengiam į rytojų —
Viens du trys ir — kairę — viens du trys...

Lyg ir Pabaiga

TURINYS

KODĖL?

O lietus vis lijo... 7
Tas gyvenimas toks... 8
Gyvenimas lyg paukščio skrydis 9
Pamokanti istorija 11
Tas begalinis ilgesys... 11
Istorija apie Joną, kuris buvo iš visų mūsų jauniausias 13
Troleibusinės novelės 14

Iš ciklo „Nikotinas ir alkoholis ypač kenksmingi jaunam organizmui"
I. Turi tas alus stiprumo 16
II. Paprasčiausias dalykas 17
III. Jis buvo nuėjęs 18
Keistas atsitikimas su Pranu P. B. 19
Saulė leidžiasi 20

Helen Blinkevičienės rankraščių fragmentai
Liūdesys 21
Oi žiba žiba 21
Sentimentalus 22
Ar surasi mane? 22
Norėjimas 22
Tave matau 23
Kaip kalnų gėlė 24
Prie Jono priėjo chuliganas 24
Štrichas autobiografijai 26
Iš kelionių sugrįžus 27
Mano draugas Zigmas 29
Tada buvo vakaras 30
Kaip šitaip galima?! 31
Mokykliniai paveikslėliai 32
Pasakojimas apie tai, kaip greitai aš sutvarkiau vieną reikalą 35
Kitaip negaliu 37
Grakštus bei nuotaikingas pasakojimas apie dantų skaudėjimą 38
Įdomus bei reikalingas pasakojimas apie gyvenimą 39

Helen Blinkevičienės rankraščių fragmentai
Vasara 40
Išeinu 40

Be meilės 41
Ilgesys 41
Margi drugeliai 42
Dedikacija Petrui Garnevičiui 42
Dedikacija Pranui Blinkevičiui 43
Kaip aš mečiau rūkyti 44
Iš atsiminimų 44
Jis vis tylėjo 46
Jis buvo man per daug geras 46
Novelė su kaklaraiščiu, arba nervingi žmonės 47
Atsitikimai su žvaigždėmis 48
Ruduo. Ketvirtadienis 51
Į kūrybos kelią. Prano Blinkevičiaus lyrika 56

Iš Prano Blinkevičiaus poezijos sąsiuvinių

Mano rytmečiai. I 56
Mano rytmečiai. II 57
Eilėraštis šeštą valandą 58
Eiliuoti priedai prie ciklo „Nikotinas ir alkoholis ypač kenksmingi jaunam organizmui" 58
1. Dienų tas keistas neramumas 58
2. Pamokymai brolio, važiuojant vežėčiomis vėlų 1962 metų vakarą pro Šaltūnus 59
Sutemų sodais 60
Mėlynųjų rugiagėlių laukas 60
Serenada 61
Rudens motyvas 61
Praradimai 62
Aš sapnavau 63
Atsisveikinimas 63
Trys labai įdomūs pasakojimai 65
Kaip aš kuriu 66
Misterija 66
Skambina Šopeną 68
Vakaras 70

Kalnuose gėlės mėlynos

1. Svečių kambarys 71
2. Kasparas ir Roza Vida 73
3. Kerštas 75
Neramus jaunimas 78

TODĖL

Eilinė istorija 83
Pagiriamasis žodis laikraščiui, kuriame kitados buvau išspausdinęs eilėraštį 84
Poezijos paukštei (Helen Blinkevičienei) 85
Jei Blinkevičius būtų ministeris 86

Moliūgo klausimu (Įžanga) 87
Elegija 88
Lyrinės novelės skaitymas rudens juodą naktį 89
Ramūs laikai 90
Aistra 93
Dabar prie meilės ilgos eilės 94
Penktadienis. Paskui — šeštadienis 95
Liūdnas (C mol) 96
Ruduo (rondo) 97
Žiemos pradžia 99
Elizai 100
Senas motyvas 101
Nesąmonė 102
Trečiojo brolio daina 103
Antroji jaunystė 104
Branda 105
Birutės Ramanauskienės žvilgsnis į praėjusią vasarą, žuvėdros plunksna užrašytas ant baltojo kopų smėlio 106
Kelionė traukiniu 108
Nereikia 112
Mėlynas eilėraštis 113
Laiminga pabaiga 114
Sena daina 115
Esu inžinierius... 117
20 eilučių balandžiui 118
Rugsėjo detalė 119
Dar viena nesąmonė 120
Lyrika 121
16 eilučių rudens 122
32 eilutės melancholijos 123
Rudens klaustukas 125
Bespalvis 126
Pokalbis su traukiniu 127
Eilėraštis, parašytas žiūrint į bėgančius metus 128
Meilės anatomija 129
Apie tą žmogų 130
Elegija kairiajam auliniam batui 131
Elegija degtukų dėžutei 132
Baladė apie baltąjį pėstininką 133
Medis (topolis) 135
Medis (pušis) 136
Aš, senas korektorius... 137
Petro Garnevičiaus poetinis bandymas 138
Naujas eilėraštis apie vedybinį gyvenimą 140
Antrekoto valgymas 9-ą valandą vakaro 141
Atsidūsėjimas 142

Išsiskyrimas 143
Mirtis prie jūros 144
Baladė apie žmogų su šakėmis 145
Žmogus su šakėmis 146
Baltijos baladė 149
Pilkas eilėraštis 151
Melancholiška gramatika 152
Eik viena. Aš ateisiu, kai galėsiu 153
Sudie, sudie, su dievu 154

Žuvėdra 155

Paskutinis Helen Blinkevičienės tango Paryžiuje 162
Nepažįstamo žmogaus laiškas 164
Helen Blinkevičienės sapnas, užrašytas naktį iš gruodžio 14-os į 15-ą 166
Trumpas pasakojimas apie monterį Montvydą 167
Išvarymas iš galvos 169
Reiklumas 171
Iš „Prisiminimų knygos" 172
...Kaip gamtoje, taip ir prie stalo 173
Eilėraštis, parašytas stebint herojišką naktinio drugelio skrydį 174

UŽ KĄ?

Apyvoka
Mano namas 177
Mano stalas 178
Mano arbatinukas 179
Mano laikrodis 180
Mano veidrodis 181
Mano spinta 182
Mano paltas 183
Mano rublis 185
Mano vamzdis 185
Mano vidus 187
Mano asmenybė 188
Mano smaigalys 189
Mano gyvenimas 190
Mano paskutinieji 191

Vakarienė pas Praną P. Blinkevičių

Punktai sakymų 197

Iš epistoliarinio palikimo 209

Helen Blinkevičienės laiškas P. Pranui Blinkevičiui į Kėdainius. 1983-ieji, kovo 5-oji 216
Helen Blinkevičienės laiškas Pranui Blinkevičiui į Kėdainius. 1983-ieji, balandžio 10-oji 217
Nr. IX 218

Nr. LC 220
Nr. WC 221
Nr. XXX 222
Nr. XVI 224
Nr. LC+1 226
Ištrauka iš laiško Nr. LC—2 227
Helen Blinkevičienės skubi telegrama Pranui Blinkevičiui į Kėdainius. Naktis iš gruodžio 16-os į 17-ą 229
Nr. XI 231
Prano Blinkevičiaus laiškas Helen Blinkevičienei į Simferopolį, 1984.X.9, Kėdainiai 233
Nr. (Be numerio) 234

Trumpas ir pigus Helen Blinkevičienės giesmynas

Balandžio vakarą ant upės kranto aš liūdėjau... 237
Rugsėjo 18-oji 238
Piligrimo daina 239
Jūratės rauda 239
Čigoniška daina 240
Peleninė daina 241
Daktarinė daina 242
Velniška daina 243
Ant aukšto kranto 245

SPALVOTOJI DRAMATURGIJA

Blinkuva 249
Kolumbo gimtadienis 305

Erlickas J.

Er-115 Raštai ir kt.: Humoreskos, humorist. eil. ir pjesės/ Iliustr. A. Griškevičiaus.— V.: Vaga, 1987.—350[1] p., iliustr.

Knygoje spausdinamos naujos autoriaus humoreskos, humoristiniai eilėraščiai, dvi humoristinės pjesės —„Blinkuva“ ir „Kolumbo gimtadienis“, taip pat kūriniai iš pirmosios knygos „Kodėl?“ (1979). J. Erlickas vaizduoja pseudointeligentus, parodydamas jų dvasinį skurdumą, neigia abejingumą, savanaudiškumą, susvetimėjimą ir kitas negeroves.

E $\frac{4702390201—121}{M852(08)—87}$ 82—87

BBK 84L7-44
L2

ЮОЗАС ЭРЛИЦКАС

СОЧИНЕНИЯ И ДР.

Юморески, юморист. стихи и пьесы

На литовском языке

Художник *Альгирдас Гришкявичюс*

Издательство «Вага», 232600, Вильнюс, пр. Ленина 50

JUOZAS ERLICKAS

RAŠTAI IR KT.

Humoreskos, humorist. eilėraščiai ir pjesės

Redaktorius *A. A. Jonynas*
Dailininkas *A. Griškevičius*
Men. redaktorius *R. Tumasonis*
Techn. redaktorė *G. Ramanauskaitė*
Korektorė *L. Abramavičienė*

IB Nr. 4969

Duota rinkti 87.05.11. Pasirašyta spaudai 87.08.11. LV 12103. Leidinio Nr. 12077. Formatas 84×108 1/32. Popierius spaudos Nr. 1. Garnitūra „Baltika“, 10 punktų. Iškilioji spauda. 18,5 sąl. sp. l. 22,4 sąl. spalv. atsp. 13,9 apsk. leid. l. Tiražas 20 000 egz. Užsakymas 1090. Kaina 1 rb 40 kp

Leidykla „Vaga“, 232600, Vilnius, Lenino pr. 50. Spaudė K. Požėlos spaustuvė, 233000, Kaunas, Gedimino 10

J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI
J. ERLICKAS RAŠTAI